77. SAYI

ŞALOM

Dergi

İSRAİL 70. YAŞINI KUTLUYOR

Prof. Dr. İlber Ortaylı Gözüyle

İSRAİL

İSPANYA'NIN Eski Yahudi Şehirleri

Çölde Barış...

MUSA VADİSİ & PETRA

İnsanlaşma aslında, dayanışmak zorunda kalmanın tarihi

BEDENLERİ MANZARAYA KATAN

Avi Ram

ISSN 2146-7005

NİSAN 2018 14 TL

0212 322 1 999

kemerlife23.com.tr

3. HAVALİMANINA 20 DK.

METROYA YÜRÜME
MESAFESİ 5 DK.

METAL YAPI KONUT

VAKKO

Sevgili Okur,

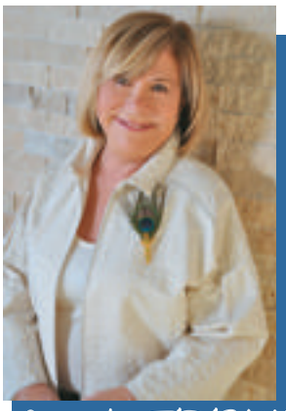

Suzan Nana TARABLUS

Türk Yahudileri, bu coğrafyada 1492'den yüzyıllar önce de vardı, genel kanının aksine...
Büyük çaplı göç ise, günümüzden 526 yıl öncesi, Osmanlı egemenliği altındaki topraklara doğru 1492 yılında gerçekleşti.
İspanyol Engizisyonu, **Aragon Kralı II. Ferdinand** ile *"dünya evine giren"* **Kastilya Kraliçesi I. İsabel**'in ısrarı üzerine, **Papa IV. Sixtus** tarafından 1483 yılında onaylandı. Hedeflenen, Müslümanlar ile Yahudilerin Hıristiyanlaştırılmasıydı. Bu nedenle 150.000 civarında Yahudi, 1492 yılında İspanya'yı terk etti.
Birçoğu da Osmanlı İmparatorluğu'na sığındı.
Bu tarihçenin masalını ilk kez, babaannemden işitmiştim.
Öylesine ballandıra-ballandıra anlatırdı ki, hayalhanemin imgeleri arasında karanlıkların sözcüleriydi, 2 Nisan 1492'de Engizisyon Fermanı'nı ilan eden İsabel ile Ferdinand. Babaannem **Sultana**'yı can kulağıyla dinlemiştim:
Onu hep, ezelden-bu-yana-bir-gezgin kılığıyla o gemide, yanından ayıramadığı o geride bıraktığı evinin anahtarı daima elinde, anavatanını terk ederek yeni yuvasına, Osmanlı'ya sığınışının ayrıntılarıyla anarım.
O gemi ise çocuk dimağıma fena halde demir atmıştı.
1492'de İber Yarımadası'ndaki Hıristiyan olmayanların kovuluşundan 500 yıl sonrasında…
1992'de,Türk Yahudileri, çeşitli etkinliklerle, babaannemin anlatılarında naklolanları yâd etti, bir 'Sefarad' olarak.
İbrani dilinde Sefarad, İspanya anlamına gelmekte.
O dönemde İspanya ve Portekiz'den göç eden Yahudiler, ağırlıklı olarak Osmanlı egemenliğinde olan topraklara ve İtalya gibi ülkelere yerleştiler. Bu nedenle de İspanya, Portekiz, İtalya, Kuzey Afrika, Türkiye, Ege Adaları ve Balkan Yahudilerinin büyük bölümü bu sıfatla anılmakta.

***

1992'deki konferanslar, kutlamalar, etkinlikler çerçevesinde, 500. Yıl Vakfı Başkanı **Jak Kamhi**, doğasınca öne çıkarak gazetecilerin sorularını yanıtlarken İsrail'in kuruluşunun dünya Yahudilerinde yarattığı değişiklik konusuna şöyle değinmiş, Diaspora'nın duygularını seslendirmişti:
"O güne kadar, Yahudiler her yerde aşağılanan bir topluluktu. 'Korkak Yahudi', 'Pis Yahudi' gibi bir sürü sıfat kullanılarak tabii bir şeymiş gibi hakaret edilen bir toplumdu. Bazı kimseler kendilerinin Musevi olduklarını söylemekten çekiniyordu. İsrail'in kurulmasıyla yeni değerler ortaya kondu. İsrail'in kurulması, Yahudilerin korkak olmadıklarını, sosyal hayatlarının çok düzenli olabileceğini, kendi kendilerini yönetebileceklerini, ilim adamlarının değerini, kabiliyetlerini, Yahudilerin yalnız para kazanmakta değil, başka sahalarda da başarılı olabileceklerini ortaya koyarken bütün dünya Yahudilerine yeni bir değer kazandırmıştır."
"Bundan dolayı bütün Yahudiler, İsrail'e borçlu oldukları için İsrail Devleti'nin güven ve barış içinde yaşamasını arzular. Çünkü onun mevcudiyeti, bu değerlerin devamını sağlıyor. Bu psikolojik bir olaydır."

***

O yıl, 1992'de bir-Türk-Sefaradı olarak ilk "gazetecilik deneyimlerimin" coşkulu keşfinde, babaannemin öykülemeleriyle araladığı varoluşsal pencere, benim için de aralanmıştı. Daha sonralarında ise o kepenkleri elimden geldiğince açmağa çalışırken…
Gerçekte hedeflediğim *"UMUT"* olmuştu!
İsrail, bu ay, kuruluşunun 70. yılını kutluyor.
Binlerce yıl süre gelmiş bir umudun hikâyesi!
Sevgiyle kalın,

suzannana@gmail.com

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına İmtiyaz Sahibi
Av. Yakup Barokas

Şalom Genel Yayın Yönetmeni
İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Işık Sivil Karakoç

Şalom Dergi Yayın Yönetmeni
Suzan Nana Tarablus

Şalom Dergi Editörü
Gila Erbeş

Reklam Planlama Koordinatörü
İsak Behar

Sayfa - Kapak Tasarımı
Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu
Berken Döner
Dalia Maya
Tina Varon

Yönetim Yeri / Abonman
Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul
T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44
F: (0212) 231 92 83
www.salomdergi.com

Basıldığı Yer
Gezegen Basım Ltd. Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi,
2. Cadde, No: 202/A
Bağcılar - İstanbul
T: (0212) 325 71 25
www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü
Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda satılmaktadır.

ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

EMRE
AROLAT
ARCHITECTURE

Dünyaca ünlü mimarımız **Emre Arolat** imzalı,
sıra dışı bir mimariye sahip proje, Akdeniz florasıyla kusursuz bütünlükte,
doğayla iç içe hayat buluyor...

Birbirlerinden farklı **23** özel ev, **400** m^2 ile **800** m^2 arasında değişen büyüklükleri,
muhteşem **Yalıkavak** manzarasına hakim terasları ve kendine ait özel havuzlarıyla doğaya saygılı,
arazinin dokusuna uygun şekilde ahşap, cam ve doğal taşların sentezi ile çoğunluğu birbirini
görmeyecek şekilde tasarlandı.

info@elementsbodrum.com | +90 538 401 3 444 | www.elementsbodrum.com

28 TARİH Umur Tugay Yücel
İsrail Devleti'nin kuruluş süreci

38 PORTRE Elda Sasun
Prof. Dr. İlber Ortaylı gözüyle İsrail

içindekiler

10 HABERLER Nelly Barokas

14 KAPAK HİKÂYESİ Sara Yanarocak
Bedenleri manzaraya katan Avi Ram

18 70 YIL - 7 PORTRE Suzan Nana Tarablus

42 YORUM Marsel Russo
Diaspora & İsrail

46 TARİHTE BU AY Metin Delevi

48 GELENEK Sara Yanarocak – Lag Ba-Omer

56 BELGESEL ÖYKÜ Hülya Uçansu – Armenochori'ye yolculuk

60 SÖYLEŞİ Berken Döner
Mardin: Taşların diliyle konuşmak...

68 ANI Suzan Nana Tarablus
Çöl'de Barış... Musa Vadisi & Petra

74 GEZİ Ester Almelek
İspanya'nın Eski Yahudi şehirleri Toledo, Cordoba, Besalú, Girona

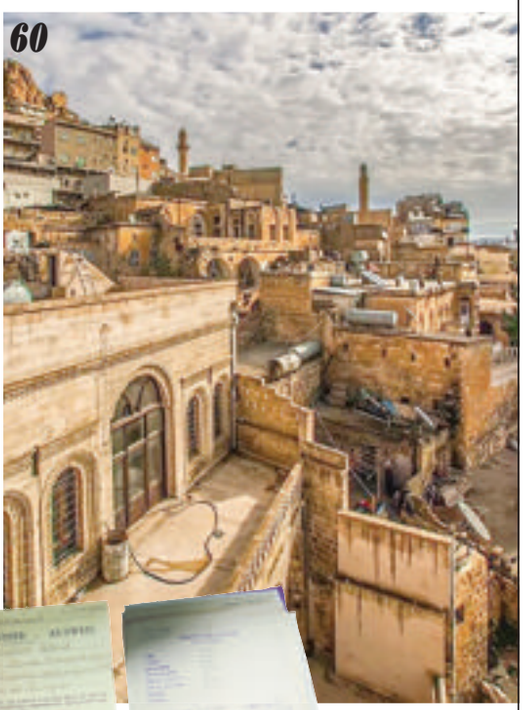

84 HABER
Sylvie Altar
Albert Roustier & öyküsü...

68

74

96 SÖYLEŞİ
Nermin Ketenci
Psikiyatrist İlker Küçükparlak: "İnsanlaşma aslında, dayanışmak zorunda kalmanın tarihi"

34 ARŞİV Murad Çobanoğlu
Türk Basını'nda İsrail Devleti'nin kuruluşu

118

80 TARİH Umut Can Ciğercioğlu
İnsanlığın kanayan yarası "STRUMA"

88 EDEBİYAT Renan Koen
Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor

90 YORUM Yusuf Tolga Ünker – Holokost'u Tekrar Görmek

94 PÜFLÜ ŞEYLER Alper Almelek

100 BİR İNSAN / BİR DÜNYA Miryam Şulam
Süleyman Saim Tekcan 'Döngüsel Seyir'

102 SERGİ Birgül Güler – Bana Bak

106 BİR ŞAİR Salih Bolat – Edip Cansever

108 FESTİVAL Viktor Apalaçi
Sinemanın kalbi Cannes'da atar

114 MERCEK Aaron Baruch
Krizden Liderliğe... Su

116 PSİKOLOJİ Ethel Kebudi
Farkındalıklarla geçen bir Mart'tı...

118 ASTRO-AJANDA
Meral Erduran Ilgaz

120 SİNEMA Seyfi İşman – 37. İKSV Film Festivalinde İsrail filmleri

130 TEKNOLOJİ Estella Küçükbarokas
En "serinletici" icat

128 SANAT AJANDASI
Karen Hodara Kohen

124 TREND
Kler Kampeas

100

50 ANI Elena Uygan
Acının harmanlandığı topraklar...

70. YILDA YENİDEN 'HALLELUJAH'

İsrail'in kuruluşunun 70. yılı kutlamalarında, 1979'da Eurovision şarkı yarışmasında kazanan 'Hallelujah' adlı şarkı, yeniden seslendirilecek. O tarihte bu şarkıyı, bugün 64 yaşında olan Gali Atari başarı ile tüm dünyaya tanıtmıştı. İsrail Kültür ve Spor Bakanı Miri Regev, 70. yıl kutlamaları etkinliklerinde bu şarkıyı, Gali Atari ile genç nesil pop sanatçısı Eden Ben-Zaken'in birlikte seslendireceğini duyurdu. Bakan Regev: "Farklı nesillerden iki ünlü müzisyenin, bu şarkıyı birlikte seslendirmelerinin çok anlamlı olduğunu düşünüyorum" ifadesini kullandı.

AMY DÜNYA EVİNE GİRDİ

Ünlü komedyen ve yapımcı Amy Schumer Malibu, California'da düzenlenen bir törende Şef Chris Fischer ile hayatını birleştirdi. Yahudi geleneklerine uygun bir şekilde gerçekleşen düğünde, damat bardak kırdı. 80 davetlinin hazır bulunduğu törende Larry David, Jake Gyllenhaal, Jennifer Aniston ve Jennifer Lawrence gibi Hollywood ünlüleri de göze çarptı.

'FAKİR YAHUDİ' DONDURMASI

Rusya'nın Tataristan bölgesinde, piyasaya yeni bir dondurma sürüldü, adı: "Fakir Yahudi". O bölgede yaşayan az sayıda Yahudi bu duruma sıcak bakmıyor, dondurmaya bu adın uygun görülmesine hiçbir anlam veremiyor. Moskova'ya 600 mil uzaklıktaki Naberezhnye Chelny'de yer alan Slavitsa şirketi tarafından üretilen dondurmanın külah bölümünün ambalajı İsrail bayrağı görünümünde. Reklamlarında külahın kıtır, dondurmanın çikolata ve fıstıklı erik tadında olduğu belirtiliyor. Bu lezzetli dondurmayı tadanlar, ürünün hiç de 'Fakir Yahudi' adına uyumlu olmadığını belirtmekteler.

BARBRA KÖPEĞİNİ KLONLADI

Her zaman sanatı, konserleri veya çıkardığı yeni bir albüm ile gündeme gelen Barbra Streisand, bu kez köpeği ile dikkatleri çekti. Efsanevi sanatçı Variety adlı dergiye verdiği söyleşide, ölen köpeğinden iki yeni yavru edindiğini açıkladı. Söyleşide Streisand, geçen yıl ölen Coton du Tulear cinsi Samantha adlı çok sevdiği köpeğinden hücre alındığını, bu sayede Miss Violet ve Miss Scarlet adlı yeni köpeklerinin Samantha'nın klonları olduğunu anlattı.
Streisand yavru köpekleri hakkında; "İkisinin kişilikleri birbirinden oldukça farklı. Samantha'nın kahverengi gözlerine ve ciddiyetine sahip olup olmadıklarını anlamak için biraz büyümelerini beklemem gerekiyor" demekte.
Hayvan hakları savunucuları, ünlü sanatçının, köpeğini klonlamasına pek sıcak bakmadılar. Binlerce köpek, hayvan barınaklarında birilerinin kendilerine sahip çıkmasını beklerken veya sokak köpekleri açlıktan ölürken, klonlamanın pek de mantıklı olmadığını düşünmekteler.
Oysa Streisand'ın, köpeğini klonlayan tek ünlü olmadığı varsayılıyor. Örneğin Kore asıllı bir şirket olan Money, 2015 yılında, her biri 100 bin dolar karşılığında 600 köpeği klonladı. ABD'li ViaGen ise bu fiyatın yarısına köpek, çeyreğine de kedi klonladığını duyurdu.

FRANCESCA SEGAL ROMANI TV'DE

Francesca Segal'in 'The Awkward Age' adlı romanı, BBC tarafından TV dizilerine uyarlanacak. Batı Londra'da iki ailenin hikâyesine odaklanan bu kitabın öncesinde yayınlanan, yazarın 'The Innocents' adlı kitabı ödül kazanmıştı. 'The Awkward Age' kitabı; eşi Daniel'in ölümünün ardından, kızı Gwen'i tek başına büyüten ve yeniden âşık olan Julia'nın hikâyesine odaklanır. Ama ne yazık ki, Gwen, annesinin âşık olduğu kişiden ve onun oğlundan nefret eder. Bu durum iki ailenin birbirine uyum sağlamasında en büyük güçlük olarak ortaya çıkar.

KURT WALDHEIM BELGESELİNE ÖDÜL

Kurt Waldheim'ın Nazi dönemi geçmişini irdeleyen belgesel, Berlin Film Festivali'nde ödül kazandı. *'The Waldheim Waltz'* adlı belgesel, Avusturya devlet başkanı görevine gelmiş, bir dönem de BM genel sekreterliği görevini üstlenmiş olan Waldheim'ın, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Alman ordusunda görevliyken, Nazilerin uyguladığı vahşete ne denli karıştığına odaklanmakta.
Bu filmiyle, 61 bin dolarlık bir ödülün sahibi olan yönetmen *Ruth Beckermann*, filmde Waldheim'ın Nazi vahşeti faillerinden biriyken, kendini Nazizm'in kurbanı olarak sınıflandırmasını da sorgulamakta.
Belgesel, Waldheim'ın başkanlık seçim kampanyaları dönemini ele alıyor, WJC başkanı ve genel sekreteri Edgar Bronfman ve Israel Singer'in konferanslarından bölümler aktarıyor, Waldheim ile gerçekleştirilmiş söyleşilere yer veriyor. Ayrıca Viyana sokaklarında düzenlenen Waldheim karşıtı gösterilerin ve protesto yürüyüşlerinin geniş toplumda antisemit bir akım oluşmasına nasıl yol açtığı da yansıtılmakta.
Kurt Waldheim, 2007'de 88 yaşında öldüğünde, *The New York Times*, onun Nazi partisi üyesi olmadığı yönünde yalan konuştuğunu, Yugoslav partizanlar ve Yunan Yahudilerinin ölüme gönderilmesi için belgelere imzasını attığını yazmıştı.

LEONARDO DICAPRIO OTEL İNŞA EDİYOR

Leonardo DiCaprio, İsrail'de Herzliya Marina projesi kapsamında çevre dostu bir otel projesine yatırım yaptı. Oscar ödüllü ve çevreci bir kişi olan sanatçı, Hagag İnşaat grubunun bu otel inşasında ortağı olacak. Herzliya Marina'da yer alacak otel, AB Green Building Council'in LEED standartlarına uygun sistemle inşa edilecek. DiCaprio yaptığı açıklamada: "En ciddi iklim değişikliklerine dayanıklı, çevreci tasarımda yeni gelişmiş projelere yer veren bir gelecek kurmak istiyoruz. David Rockwell'in tasarımını yaptığı bu proje, tüm dünyada kendi türünde bir örnek oluşturacak" dedi.

LEVINE ÇİFTİNE İKİNCİ KIZ

Maroon 5'in solisti Adam Levine, ikinci kızının doğumunu basına duyurdu. 38 yaşındaki Adam ile Victoria Secret modellerinden eşi Behati Prinsloo, yeni doğan kızlarına ilginç bir isim taktılar: Gio Grace Levine… Dusty Rose adlı bir kızları olan ünlü çift, daha pek çok çocuk sahibi olmak istediklerini belirtmekte. İlk kızının doğumunun ardından, Adam Levine, 'She Will Be Loved' adlı şarkısı ile baba olmanın harika deneyimini dile getirmişti.

'ORKESTRANIN ZİYARETİ' BROADWAY'DE

Pek çok uluslararası ödül kazanan *The Band's Visit* adlı 2007 yapımı İsrail filminin, tiyatroya uyarlaması, Broadway'de Kasım ayından beri sahnelenmekte. Mısırlı subay Tewfik Zakaria başrolünü, Tony Shalhoub canlandırmakta.
Ancak Shalhoub, bir film projesi nedeniyle bu oyundaki rolünü bırakmak zorunda kalacak. Onun yerini, filmde bu rolü canlandıran İsrailli oyuncu Sasson Gabai alacak. Filmin konusu, Mısırlı bir askeri orkestranın, bir barış ifadesi olarak, İsrail'in az gelişmiş Yeroham adlı bir yerleşimine konser vermek üzere gelmesinin serüvenini dile getirmekte.

LAUREN COHAN CIA AJANI

Lauren Cohan, ABC televizyonu için 'Whiskey Cavalier' adlı bir dizinin çekimlerine başlıyor. 'The Walking Dead' dizisinde Maggie Greene rolü ile iyice ünlenen Lauren, yeni dizide Scott Foley ile birlikte rol alacak. 'The Walking Dead'in dokuzuncu bölümünden ayrılacak olan Lauren Cohan, bu diziye ikinci bölümünde katılmıştı. 36 yaşındaki oyuncu, yeni dizide bir CIA ajanını canlandıracak. Annesi ile birlikte, henüz beş yaşındayken Yahudi dinine geçen oyuncu, 12 yaşında Bat-Mitzva yapmıştı.

KIZINDAN ARTHUR MILLER BELGESELİ

"Arthur Miller: Writer", yakında HBO televizyonunda gösterime giren Arthur Miller ile ilgili belgeselin adı... Miller'in sosyal ve özel yaşamını sergileyen film, 20. yüzyılın en önemli yazarlarından biri hakkında çok başarılı bir portre çiziyor. Filmin başarısının en önemli sebebi, yönetmeninin Arthur Miller'in kızı Rebecca Miller olması, kuşkusuz.

19 Mart'ta gösterime giren film, baba-kız arasındaki sıcak ve samimi diyaloglara yer verirken, Miller'in New York'ta geçen çocukluğundan, Marilyn Monroe ile evliliğinden ve McCarthy dönemindeki komünizm karşıtı yapıya karşı mücadelesinden kesimleri içermekte. Filmde Miller, tahta oyma atölyesinde veya Rebecca'nın annesi olan üçüncü eşi ve yetenekli fotoğraf sanatçısı Inge Morath ile evlerinin bahçesinde, günlük yaşamında görüntülenmiş. Çocukluk ve gençlik yıllarında film yönetmeni olmayı hedefleyen Rebecca, bu işe aile ortamında başlamış ve ebeveynlerini kaydetmiş. Günümüzde bu alanda başarılı olan Rebecca Miller, Oscar ödüllü aktör Daniel Day Lewis ile evli. Rebecca'nın, babasının evinde bulduğu 1940'lı yıllara ait eski aile filmlerini ve Arthur Miller'in birinci eşi Mary Slattery ile evliliğinden çocukları ile yaptığı söyleşileri de katınca, film tam bir belgesel özelliği kazanmış.

Belgeselde Arthur Miller'e, "Yahudi misiniz?" sorusu sorulduğunda, yanıtı şöyle: "Kesinlikle tam olarak Yahudi'yim. Fakat babamdan, Yahudi olmanın ötesinde, Amerikalı olmayı miras edindim."

LİTVANYALI YAZAR NEDEN DIŞLANDI?

Yazar Ruta Vanagaite, ülkesi Litvanya'nın, Nazi ölüm sanayisine katkısını irdeleyen kitabını yayınlayana dek Vilna'da sevilen bir sanatçıydı. Ancak kitabın yayınlanmasının ardından her şey değişti, evinden çıkmaya korkar oldu. 63 yaşındaki yazar Vanagaite; Holokost hakkında doğruyu söyleyen kişilerin, Litvanya'da susturulmaya çalışıldığını belirterek; "Kitapları çok satan, çok geniş bir okur kitlesine sahip bir yazarım, ama bakın, bu kitabı yazdığım için sokağa çıkamaz oldum" demekte. Ruta Vanagaite'nin best seller olan diğer beş kitabı, yayıncıları tarafından Litvanya kütüphanelerinden toplatıldı.

PRENS WILLIAM'DAN TARİHİ ZİYARET

İngiliz Kraliyetinden yapılan açıklamada, İngiltere tahtı varisi Cambridge Dükü Prens William'ın, İsrail'e ve Filistin bölgesine resmi bir ziyarette bulunacağı belirtildi. Bu açıklama, İsrail'de memnuniyetle karşılandı. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, "Prens William'ın İsrail'e geleceğini memnuniyetle duyuruyoruz. Bu tarihî bir ziyaret, kendisi büyük bir coşkuyla karşılanacak" ifadelerini kullandı. Eşi Kate Middleton'un Nisan ayında doğum yapacak olması nedeniyle, Prens William'ın bu ziyareti yalnız gerçekleştireceği söyleniyor. Ziyaret, İsrail'in 70. kuruluş yılında gerçekleşmesi nedeniyle tarihî bir önem taşıyor.

ÜNLÜLERDEN SİLAHLANMAYA KARŞI DESTEK

Steven Spielberg ile eşi Kate Capshaw da, `March For Our Lives' oluşumuna maddi destekte bulunan ünlüler kervanına katıldılar. Florida'da Marjorie Stoneman Douglas okulu öğrencileri tarafından silahlanmaya karşı başlatılan bu oluşumun ilk gösterisi, 24 Mart-ta Washington'da gerçekleşti. Bilindiği gibi, bu okulun öğrenci ve öğretmenlerinden oluşan 17 kişi, okulun eski bir öğrencisinin açtığı ateş nedeniyle yaşamlarını yitirmişti. George ve Amal Clooney de harekete 500 bin dolar bağışta bulundular.

MAYIM BIALIK'İN ANTİSEMİTİZMLE MÜCADELESİ

`Big Bang Theory' adlı TV dizisinin ünlü yıldızı, komedyen Mayim Bialik, Kudüs'te gerçekleşen antisemitizm karşıtı foruma konuşmacı olarak katıldı. İsrail Dışişleri Bakanlığı tarafından 19-21 Mart tarihleri arasındaki Antisemitizm ile Mücadele Uluslararası Platformunda, Mayim Bialik web'de ve sosyal medyada, nefret söylemi konusunda bir konuşma yaptı. Komedyen olarak ilk kez kendini `Blossom'da kanıtlayan ve kendisini bir Ortodoks Yahudisi olarak tanımlayan sanatçı, Yahudi kimliği ve inancı ile gurur duyduğunu her fırsatta dile getirmekte.

Dünyanın ilk ve tek uluslararası **POMERANIAN** eğitim ve danışmanlık firması ile tanışın.

Pomeranian Boo House, bünyesinde 1 Dünya Şampiyonu (Çin,USA,Thai) adult (Temmy), 12 Thai Adult Şampiyonu, 16 Thai Puppy Şampiyonu, 11 Best Puppy Şampiyonu bulunduran Türkiye'nin ilk ve tek firmasıdır. Pom'larımız %100 safkan olmakla birlikte Taylad kökenli, sağlık garantili ve secerelilerdir. Pomeranian Boo House, ömür boyu sağlık garantisi veren tek firmadır.

ZEKİ, SEVİMLİ, EĞİTİMİ KOLAY VE ENERJİK BİR DOST EDİNMEK İÇİN "POMERANIAN BOO HOUSE" İLE TANIŞIN.

pomeranianboohouse

www.pomeranian.com.tr

+90 212 351 21 21
info@pomeranian.com.tr

POMERANIAN BOO HOUSE

Bedenleri manzaraya katan Avi Ram

"Ten Savaşları" finalisti ve eğitmeni Avi Ram, boya tabancasından püskürttüğü renklerle vücutları kamufle ederek, muhteşem eserler yaratıyor. Avi Ram, İsrail içindeki on üç farklı bölgede sanatını gerçekleştirdi...

İsrailli tabanca ile boya püskürtme sanatçısı Avi Ram, yeni bir sanat akımı başlattı. Sanatçı, kendisinin "*Wow Effect*" (Müthiş Etki) adını verdiği bu sanat olayında farklı insan bedenleri kullanıyor. Ram, son derece ustalıkla ve yalın bir biçimde bedenleri boya tabancası ile boyayarak, onları arka planda bulunan konumların önüne yerleştiriyor ve fotoğraflarını çekiyor.

Kiryat Gat'da dünyaya gelen 31 yaşındaki sanatçı, 2008 yılından beri Florida'da yaşamını sürdürüyor. Avi Ram, dünya çapında bir üne kavuşmak amacıyla şimdilerde 24 günlüğüne İsrail'e geri döndü. Bir takvim oluşturmak amacıyla, İsrail'in 13 ayrı bölgesinde insan bedenlerini boyadı.

Bu proje, sanatçının, doğduğu ülkenin, adeta birer tablo gibi resim konusu olmaya elverişli muhteşem manzaralarını gururla göstermek ve teşhir etmek istemesinden kaynaklandı. Aslında Ram, Amerika'da birçok vücudu boyayla kamufle ederek insanları boyadı. "*İsrail benim için en güçlü ve yüreğimde taşıdığım en muhteşem ülke. O yüz-*

den ülkemde güzel şeyler yaratmayı çok istiyordum," diye açıkladı projesini. *"İnsanları, İsrail'i harika bölgelerini resmederek etkilemek, kanımca çok önemli bir şey."*

Ram, üç hafta boyunca İsrail'in çeşitli bölgelerini dolaşarak, modellerinin bedenlerini boyadı. Bu yerlerin arasında Ölü Deniz, Caesarea (Kayserya) şehrindeki Roma kalıntıları, Kudüs'teki Batı Duvarı (Ağlama Duvarı) ve David'in Kulesi ve Müzesi, Beit Guvrin–Maresha Ulusal Parkı ve Yafa'daki Saat Kulesi bulunuyor.

Sanatçı, bu bölgeleri seçme nedenini şu şekilde açıklıyor: *"İsrail çok kurak bir iklime sahip olduğu için bölgenin bitki örtüsünde çok farklı kahve renkleri ve koyu yeşiller var. Bu nedenle, hepsinin aynı renk olmaması için farklı bitki örtülerine sahip bölgeleri seçtim. Her resmin farklı renklerde olması için çaba harcadım."*

Avi Ram'ın esas amacı, İsrail'in farklı bölgelerini içeren bir takvim hazırlamaktı. Sanatçı bu resimleri, yaşadığı Florida'nın Ft. Lauderdale'deki stüdyosunda sergileyip, satmayı da düşünüyor. Ayrıca İsrail'de bir galerinin de bu eserleri sergilemesini çok arzu ediyor. Bu fotoğrafları bir kitap haline getirip yayınlamayı planlıyor.

Ram, bir UNESCO Dünya Mirası seçilen Beit– Guvrin Maresha bölgesinin resimlerini oluştururken, farklı bir heyecan yaşadığını anlatıyor. Çünkü o bölgede ona annesi **Tzipi Gedalyahu** modellik yapmış. Ram; *"Bu olayın içinde olmak annem için çok anlamlıydı. Bu, onun için harika bir deneyimdi. 60 yaşında olmasına rağmen iki saat süren çekimler boyunca hiç şikâyet etmedi,"* diye anlatıyor. Ram'ın annesi bir mücevher tasarımı sanatçısı, dayısı **Meir Amar** ise dünyaca ünlü büyük ölçekli duvar resimleri (fresk) sanatçısı.

Ram, vücutların boyanma süresinin 90 dakika ile 2 saat arası bir zamanı kapsadığını anlatıyor: *"Ancak, çok güneşli bir günle başlayıp, sonradan gökyüzünü bulutlar kaplarsa, bu iş daha fazla zamanımı alıyor. Neden derseniz, çünkü o zaman renkleri yeniden değiştirmem gerekiyor."*

Boya püskürtme kahramanı

Ram'ın esas adı **Aviram Gdalyahu**. Resim çizmeye 18 yaşındayken başladı. Boya püskürterek resim yapmayı düşündüğü ilk zamanlarda bu işe tişörtleri boyamakla başladı. Sanatçı yapacağı işleri önce kafasında tasarladığını anlatıyor. Neler yapabileceğini tasarladıktan sonra sanatını, çeşitli medya şovlarında şapkaları, branda bezlerini, giysileri, motosikletleri, duvarları veya insan bedenlerini boyayarak gerçekleştiriyor.

Ram vücutları ilk olarak 2010 yılında boya tabancası ile boyamaya başladı. Önce, bazı kulüplere giden üyeleri boyayarak başlamış. Ardından onu moda günlerine ve barlarda yapılan sanat etkinlikleri şovlarına davet etmeye başlamışlar. Birçok yarışmaya, yarışmacı olarak katılmış. İlk defa 2015 yılında "Yüz ve Vücut Boyama Sanatı" adlı uluslararası bir yarışmaya katılarak 9. olmuş. Amerikan Reality televizyonunun bir şovuna özel olarak davet edildikten sonra Ram, Amerika'da gerçek bir star olarak kabul görmeye başladı.

"Ten Savaşları" (Skin Wars) 2015'in 2. sezonunda vücut

boyama finalisti oldu. Bir reality şovu olan "Global Beauty Masters" adlı gösterinin 2016'nın 2. sezonunda finalistliğe yükseldi. Aynı yıl bu yarışmada eğitmenlik de yaptı. Ram, "*Skin Wars hayatımı değiştirdi*" diyor. Ondan sonra 2015'te yarışmacı olarak katıldığı yarışmalar, sanat şovları, kolektif gösteriler ve televizyon, hayatını sürekli olarak doldurdu. Aslında hiç kimse Ram'ı İsrail'i fotoğraflaması için görevlendirmedi.

Takvim yapma fikri, onun, doğduğu ülkeye olan sevgisini dünyaya göstermek istemesinden kaynaklanıyor.

Ancak, sosyal medyanın onu cesaretlendirmesi ile birlikte, Ram çeşitli ülkeleri dolaşıp, bedenleri boyayarak takvimler yapmak fikrini benimsedi. Ram kendini şöyle ifade ediyor: "*İsrail projesinin amacı, insanları etkilemek, dünya ile vücut boyama sanatını paylaşmaktı. Ancak, bunun yanı sıra benim için çok önemliydi. Bunu yapmayı gerçekten çok istiyordum. Bu sanat stilini İsrail'e getirmek en büyük hayalimdi. Bu bir tutkuydu ve bunu başararak insanları etkiledim.*"

KADİM BİR MEKÂN: DAVUT'UN KALESİ & OSMANLI MİNARESİ YAN YANA

Kudüs'ün Antik Kent'inde Osmanlı yapıtı olan Yaffa Kapısı'nın yanı başında yükselir Davut'un Kalesi, Tower of David (İbranicede "Migdal David" - Arapçada, "Burj Daud")... Muhteşem Sultan Süleyman'ın Kudüs'ü ele geçirmesini (1541) takip eden 400 yıl boyunca I. Dünya Savaşı'na dek, Osmanlı'ya garnizon oldu Davut'un Kalesi ve ardında günümüze dek ulaşarak yükselen minaresi.Davut'un Kalesi, Tower of David, 1989'dan bu yana Kudüs'ün - Yeruşalayim'in 4.000 yıllık tarihinin izlenebileceği bir müze. Tevrat zamanlarında, Kenaan günlerinden bugüne... Kimler geldi, kimler geçti buralardan, bu kadim kentten, bağrında üç semavi dini kucaklarken, tüm inananları ve tüm konuklarını... David's Tower Müze girişindeki avlularda, ziyaretçisini 2.700 yıl gerilere götürecek arkeolojik buluntular da yer almakta.

Tevrat'ta, Davut'un oğlu Süleyman Peygamber sevdiğine, âşık olduğu kadının güzelliğine methiye dizelerini yaparken, şöyle atıfta bulunur, Davut'un Kalesi'nden:

"Boynun Davut'un kulesi gibi,
Kakma taşlarla yapılmış,
Üzerine bin kalkan asılmış,
Hepsi de birer yiğit kalkanı."
(TEVRAT; Ezgiler Ezgisi 4:4)

70 yetmiş yıl 7 yedi portre

Suzan Nana Tarablus

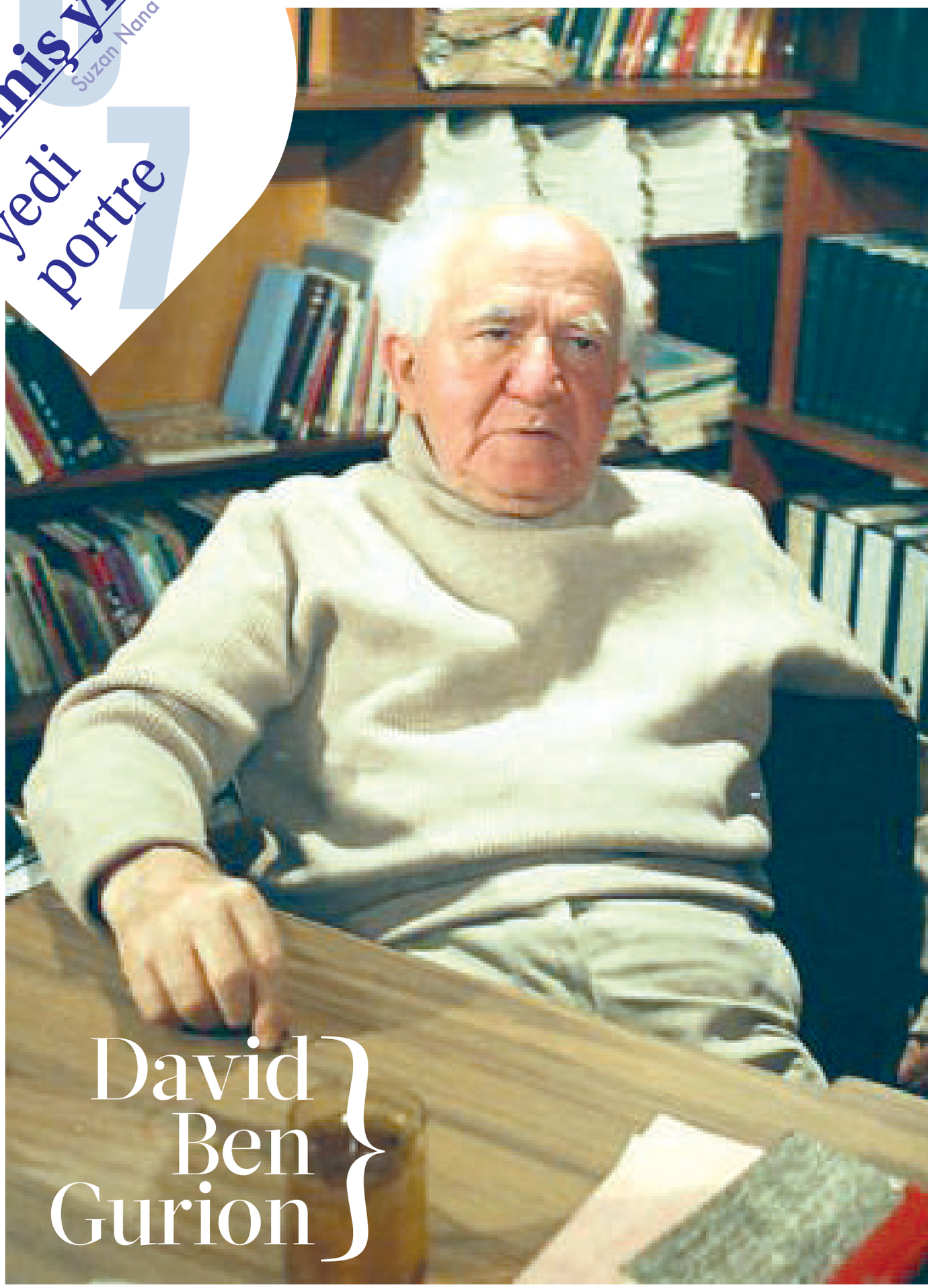

David Ben Gurion

Plonks, Polonya 1886

GENÇLİĞİMİN HENÜZ BAŞLARINDA: "BEN, İSRAİL HALKININ BİR LİDERİ OLACAĞIM" DEMİŞTİM.

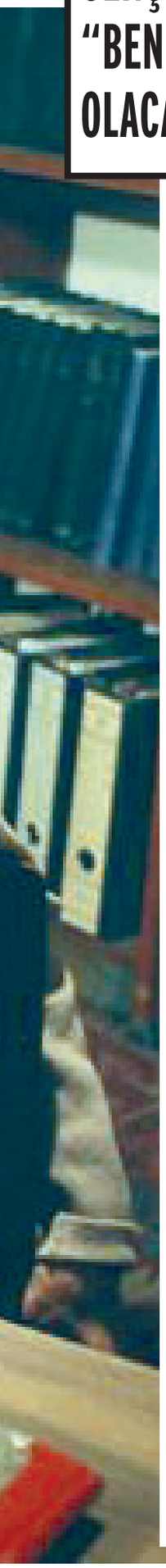

Polonya'nın küçük bir şehri Plonsk'ta, 1886'da dünyaya geldim. Babam Avigdor Gryn, modern görüşlere sahip dindar bir avukattı. Theodore Herzl'in destekleyicilerinden olan babam, Tevrat'ı gerçek bir yaşam yolu olarak benimseyerek bana Siyonizm'in ilk tohumlarını attı; anayurdumu yaratmak için giriştiğim uzun arayışın ilhamını verdi!

Küçük yaşta kaybettiğim annem Scheindel de bana insan sevgisini aşıladı.

İsrail halkına, İsrail toprağına ve İbraniceye olan sevgim babamdan aldığım mirastır.

Polonya'da henüz gençlik yıllarımda iken, "Yahudi Problemi"nin çözümünü İsrail topraklarında görmüştüm. Bana göre, halkımın antisemitizmden korunmasının tek yolu ulusal bir kimlik kazanması ve kendine ait bir yere sahip olmasıydı...

1906'da, 26 yaşımda İsrail'e göç ettim. Dört yıl boyunca çiftçi olarak çalıştım. Bu arada Rishon-le-Zion'da, üzüm bağlarındaki işçilerin sendikalaşmalarını sağladım. Arkadaşım Yitshak Ben-Zvi ile ilk Yahudi müdafaa örgütü - Tel Hashomer'in kurulmasına öncülük ettim. Ancak benim en büyük ihtirasım, tüm sosyal ve politik felsefemi tek vücut haline getirecek Kibutz fikriydi.

Tarihte Romalılara isyan eden bir Yahudi liderine ait olan "Ben Gurion" adını ilk kez, Ha'achdut adlı İbrani gazetede yazı yazarken kullandım. 1912'de arkadaşım Ben-Zvi ile İstanbul'a gelerek Hukuk Fakültesi'ne kaydoldum. Eğitimim süresince Galatasaray'da ikamet ettim.

Yaşamım boyunca beni en çok etkilemiş olan kişi şüphesiz ki karım Pola'dır. 1915'te, Osmanlıların idaresindeki Filistin'den New York'a göç etmek zorunda kaldım. Eşimle orada tanıştık. Pola ve ben, kişilik olarak gece ve gündüz kadar zıt olmakla beraber, birbirimize hep güçlü ve sonsuz bir bağlılık duyduk. İsrail'in kuruluşundaki zorluklarla dolu geçen yıllarımızda, evimizde sevgi ve saygıyı hep koruduk.

I. Dünya Savaşı sırasında, Kasım 1917'de, Yahudilerin ulusal barınaklarının Filistin toprakları olduğunu bildiren, Balfur Deklarasyonu yayınlandı. Bana göre: "Bir toprak, bir halk tarafından sadece kendi gücü ve yaratıcılığı, kendi inşa ve yerleşimiyle kazanılabilir." Bu anlayışla, 30 yıl boyunca bu topraklarda Yahudi yerleşimini, toprağın geliştirilmesini sağlayarak bir anayurt imajını sağlamlaştırmak için çalıştım.

1933'te Hitler'in tarih sahnesinde görünmesiyle, Doğu Avrupa Yahudiliğine duyulan nefretin tek çözümü - Aliya, yani göçtü. Nazilerin giderek artan Yahudi nefreti ve İngilizlerin Arap yanlısı politikasını izlerken, göçün kısıtlanacağını tahmin etmiştim.

Diaspora'daki tüm farklı fikirleri tek şemsiye altında toplayıp, tek hedefe odaklanmak gerekiyordu. Bir Yahudi Devleti kurmak için büyük uğraş verdim. Halkıma tek yolun 'savaşmak' olduğunu ve bu savaşı 3 cephede sürdürmemiz gerektiğini haykırdım:

1. Avrupa Yahudilerinden arta kalanları İsrail'e getirmek.
2. Yahudi yerleşimleri, kibutzları, idari ve dini kuruluşları Arap saldırılarından korumak.
3. Arap dünyası ile yapılacak son bir savaşa hazırlanmak.

1942'de, Hitler'in karşısında olan devletlere yalvarmıştım: "Lütfen! Önce çocukları ve bebekleri kurtarın! Çünkü onlar, henüz Yahudi oldukları için imha edileceklerinin farkında bile değiller. Onları ölüm vadisinden kurtarıp, tarafsız ülkelere götürün, kendi ülkenize alın veya anayurtlarına gelmelerini sağlayın!"

14 Mayıs 1948 günü yaşadığım heyecanı ve coşkuyu tarif etmeme imkân yok. Nihayet beklediğimiz gün gelmişti ve o gün İsrail Devleti'nin kurulduğunu tüm dünyaya ilan ettim. Devletimizin ilk Başbakanı ve Savunma Bakanı olma görevini büyük bir gururla kabul ettim. O gece, yeni İsrail Ulusu kuruluş kutlamalarını çılgınca yaşarken, hatıra defterime şunları yazmıştım: "Tüm İsrail sokaklarda dans ediyor... Ben ise matemdeyim!"

Matemde idim çünkü 5 güçlü Arap ordusunun birkaç gün içinde İsrail'e saldıracaklarını biliyordum. Arap Ordularıyla giriştiğimiz çatışmalardan sonra Birleşmiş Milletlerin çizdiği sınırlar büyürken, yeni mücadeleler de başlamış oldu:

Avrupa'nın ölüm kamplarından kurtulabilenler,
Kuzey Afrika, Suriye, Irak, Yemen ve Hindistan'ın Yahudi gettolarından gelen mülteciler,
Güney ve Kuzey Amerika'dan, Britanya'dan gelen Yahudiler,
Binlerce göçmen...

Gelenlerin yiyecek, barınma, eğitim ve asimilasyon sorunlarını halletmek gerekti. Bu zorlu bir uğraştı! Ama tüm zorlukların üstesinden gelmeyi başardık. 1951'de artık yapılanlardan ve çölün tekrar yeşermesinden gururla söz edebiliyorduk.

Halkım beni "İhtiyar Adam" olarak bağrına bastı. Ben de halkımın bana olan sevgisine, güvenine hep layık olmaya çalıştım.

"Biz her zaman sayıca küçük bir toplumuz ve her zaman da öyle olacağız. Milletimizin gücünü ise manevi değerlerimiz meydana getirecektir... İnsanlık tarihindeki yerimiz ve yurdumuzun dünya üzerindeki yeri, sayısal değerlerle ölçülemez. Az sayıda kişi, insanlığın bu kadar geniş bir kesimine onca etkili olmuştur. Tek amacımız, geçmişimize layık bir gelecek meydana getirmek olmalıdır."

Iad Magis

Hayfa, İsrail 1980

BARIŞTAN BAŞKA YOLUMUZ VAR MI Kİ? ANCAK, UMUDUMUZU YEŞERTMEKSİZİN YAŞAMAK DA HAYLİ ZOR!

Ben Iad Magis. 1980 Hayfa doğumluyum. Annemle babam ve onların anne babaları, hepsi hepsi bu toprakların insanları... Arb Alarmshe adlı bir köyden... Hepimiz Hayfa'nın yakınlarındanız. Ben de bütün ailem gibi tarımla uğraşıyorum. İsrail kurulmadan önce de buradaydı ailem. 1948'de babam henüz doğmamıştı. Büyükbabam Shoukri Magis toprağına bağlı bir Müslüman'dı.

Siyonistler de bir asır önce buralara gelip tarım yapmaya başlamış. Rusya'dan ilk gelenler tarım köyleri kurmuş... Kişiyi ulusuna bağlayan, toprağı ile arasındaki ilişki değil midir? Bilseniz ne güzeldir buralar... Halep çamları ve meşe ağaçları ile kaplıdır Galilea ve Carmel'in yüksek tepeleri...

Size ilginç gelebilecek bir haberim var: Altı Arap köyü, İsrail Tarım Bakanlığı'ndan yumurta üretme konusunda lisans aldı. Ülkenin kurulduğu 1948 yılından beri bu lisans ilk defa Yahudi olmayan birilerine veriliyor.

Tarım Bakanlığı 6 çiftliğin ürettiği yumurtaların kalitesinin, ülkenin sıkı gıda standartlarına uygun olduğunu resmen açıklayarak, çiftçilere sertifikalarını verdi.

Ülkemde ciddi bir üründür – yumurta! Her yıl, 3000 farklı çiftlikte yaklaşık 2 milyar yumurta üretiliyor.

Şimdiye kadar İsrail'de, yumurta ve süt üreticiliği sadece Yahudi yerleşimcilerin tekelindeydi.

Ben, Arb Alarmshe'li Iad Magis, geçtiğimiz yıl harekete geçmeye karar verdim: Bu konuyu İsrail Yüksek Mahkemesi'ne götürerek işe başladım. Başvuru dosyamı inceleyen Mahkeme, benim gibi bir Arap çiftçinin talebini haklı bularak, lehimde karar verdi.

İsrail çok küçük bir ülke olduğundan, yumurta kotaları, aşırı üretimi durdurmak yani kontrol altında tutmak için gereklidir. Ben Iad Magis, bu engellerin arasında bir yerimiz olmasına çabaladım ve kazandım!

Maalesef bir Arap olarak İsrail'de yaşamak, vatandaşı olsak da kolay değil... Ailelerimizin insanca yaşama şartlarına ulaşabilmesi için böyle teşviklere ihtiyacı var.

Barıştan başka yolumuz var mı ki? Ancak, umudumuzu yeşertmeksizin yaşamak da hayli zor! Hep BARIŞ günlerinin umudunu taşıyoruz...

Yehuda Amichai

Siyon dağında Arap bir çoban
Yavru keçisini arıyor.
Bense karşı dağda oğlumu...
Arap bir çoban, Yahudi bir baba
Ortağız başarısızlıkta.
Seslerimiz buluşuyor
Aramızdaki vadide
Sultan havuzunun üstünde
Oğlumuzun, keçimizin
Had Gayda çarkına
Takılmalarını engellemek istiyoruz;
İkimiz de.
Daha sonra onları çalılıklarda bulduk.
Seslerimiz bize döndü.
İçimizde ağladılar, güldüler.
Kayıp bir keçiyi, kayıp bir oğlu ararken
Doğmuştur hep bu dağlarda yeni dinler.

Bu şiirimi, ödül alan "Şimdi ve Başka Günler" kitabımdan seçtim sizin için.
Neden mi? İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz Ordusuna bağlı Yahudi birliğiyle ülkemin bağımsızlığı için elimden geleni yapmıştım. 1956 Sinay ve 1973 Yom Kipur savaşlarına da asker olarak katıldım. Bu dönemlerde barışa olan açlığım gittikçe pekişti... Orduya katıldığım için eğitimim yarım kalmıştı. Daha sonra İbrani Üniversitesi'nde İbrani Dili ve Edebiyatı üzerine eğitimimi tamamladım. Küçüklüğümden beri içimde büyüttüğüm edebiyat tutkusu yavaş yavaş meyvelerini vermeye başladı, kalemim kuvvetlendi... İçimdeki "Barış", sözcüklere vurdu, sözcükler kanatlanıp birçok roman, öykü ve tiyatro oyunlarına kondular...
David Hameleh'den (Kral Davut) sonra, İbranice şiirin başka dillere en çok çevrilen, en çok okunan temsilcisi diyorlar benim için.
Şiir ve güzellik arayışının, barışa doğru giden zorlu yolda önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.
Konu dağarcığım dua kitaplarından, kadın ayakkabılarına; hayatın sıradan olanından, sıra dışı olanına kadar geniş bir yelpaze... Kullandığım dil bazen Kutsal Kitap diline, bazen Tel-Aviv'in arka sokak jargonuna göz kırpar.

Bugünlere kadar Türkiye'de beni yeterince tanımadınız. Ancak aldığım duyumlara göre seksenli yıllarda bazı dergilerde ufak tefek şiir çevirilerim çıkmış...
2000 yılında Amos Oz benim için:
"O'nu okuduğumuzda, sanki şiirlerini mutfağımızda, oturma odamızda, yatak odamızda yazmış gibi hissediyoruz" demiş... Sizce de öyle değil mi? İster Tel-Aviv, ister Ankara'da olsun, mutfak, oturma odası veya yatak odasında yaşanmış olsun; duygu ve düşüncelerimiz ne kadar da birbirine benziyor aslında.
Barışı hep yaşamamız, kardeşliğimizi hatırlamamız için yaptığım çalışmaların okunmasını diliyorum her zaman...
Evet, ben Yehuda Amichai. Almanya'da doğdum. Ailemle birlikte 11 yaşımda İsrail'e göç ettik. Ortodoks eğilimli ailem sayesinde küçük yaşta Almanca'nın yanında İbranice de öğrendim. Onlara çok şey borçluyum...

BARIŞI HEP YAŞAMAMIZ, KARDEŞLİĞİMİZİ HATIRLAMAMIZ İÇİN YAPTIĞIM ÇALIŞMALARIN OKUNMASINI DİLİYORUM HER ZAMAN...

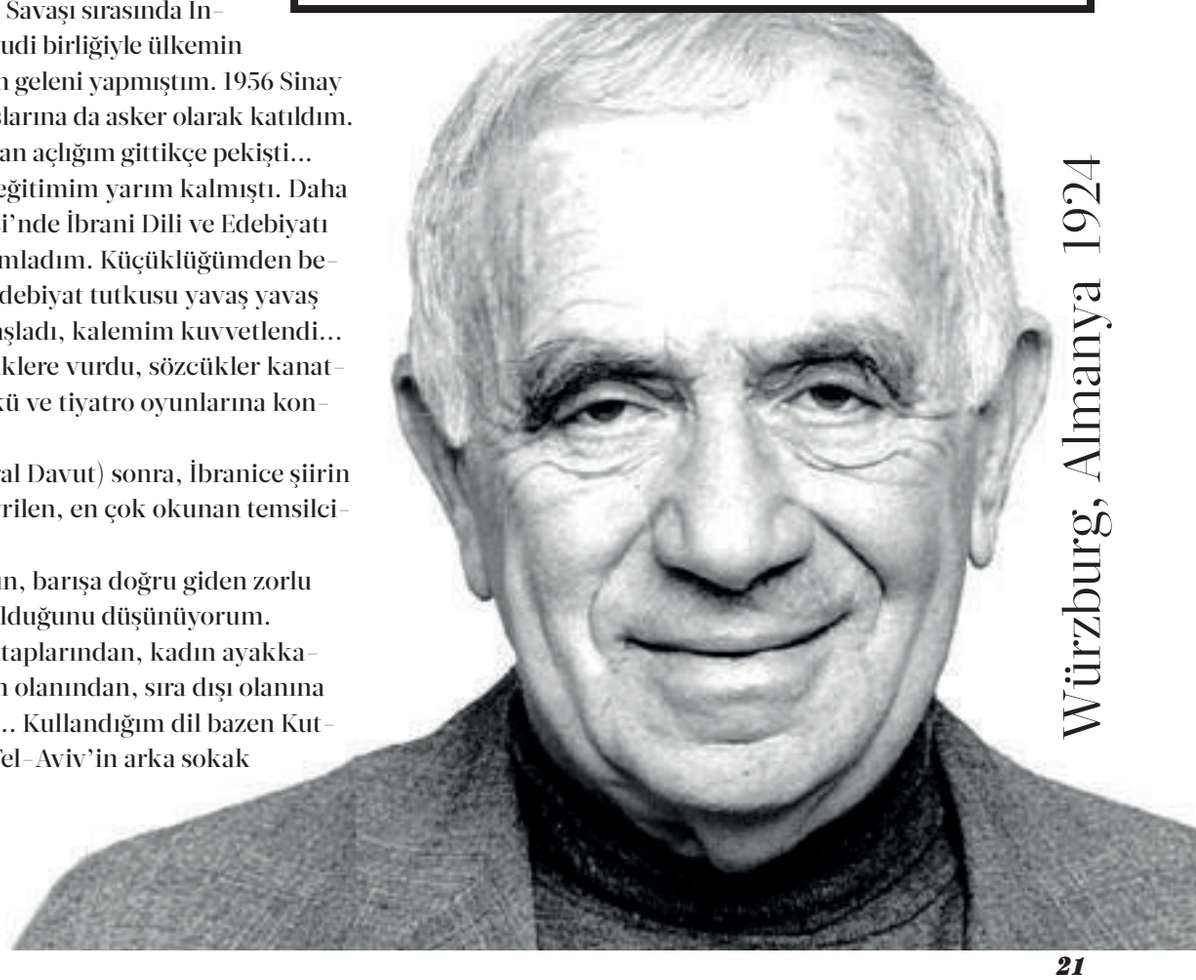

Würzburg, Almanya 1924

Rona Ramon

NASA'NIN İLK İSRAİLLİ ASTRONOTU ILAN RAMON ARMASINDA GÖRDÜĞÜM 6 YILDIZ VE BARIŞ GÜVERCİNİ FİGÜRÜ, YOL GÖSTERİCİM OLDU.

18 yaşında iken tanıdım eşimi. Birbirimize hemen âşık olduk.
O, İsrail ordusunda savaş pilotu olarak görev yapıyordu. Rabin suikastından sonra artık kararını vermişti: İsrail'in uzaydaki barış elçisi olup ülkesine hizmet verecekti.
Bu kararı yüzünden, eşim Ilan ve dört çocuğumuzla birlikte 9 yıl içinde 12 kez evimizi taşımak zorunda kalmıştık. Birbirimize kenetlenmiş bir aile idik aslında. Bu taşınmalar, kimliğimize daha da sıkı sarılmamıza neden oldu. Her dil, ırk, milletten insanla birçok ortamda haşır neşir oluyor, bir nevi kültür elçiliği görevini sürdürüyorduk.
Taaa ki, o trajik olaylar zinciri yaşamımızı yeniden şekillendirene kadar...
Ilan, uzay mekiğine binerken eğitim uçuşlarında da hep yanında taşıdığı bayrağımızı, sefer Tora'yı (Tevrat kitabını), Hazmonay zamanından kalma antik bir sikkeyi ve (Holokost müzesi) Yad Vaşem ziyareti esnasında satın almış olduğu bir resmi yanına almıştı. Uzay aracının inmesine çok az bir süre kalmıştı ki, büyük bir patlama oldu. İşte o an, onu kaybettiğimi anladım.
Nasa'nın eşim adına çıkarttığı, İsrail'in ilk astronotu Ilan Ramon çıkartmasında gördüğüm 6 yıldız ve Ilan'ın üstünde uçuşan barış güvercini figürü, bir nevi benim yol göstericim oldu. Parıldayan 6 yıldız, tekrar tekrar küllerinden doğan milletimizi simgeliyordu adeta. Onun adına düzenlenen gecelere ve anma törenlerine hep katılmaya çalıştım. Bu, benim için diplomatik bir görevdi artık...
Çok kısa bir süre önce pilot olan oğlum Asaf'ı da uçak kazasında kaybettim. Bu kötü tecrübelerden sonra, kendi potansiyelimi anlayıp, insanlara yardım elini uzatmak için yaşamam gerektiğine inandım ve terapist olma yolunda emin adımlar attım.
Ben Rona Ramon, insanlara yaşadıkları krizlerde, travmalarda dimdik ayakta kalabilmeleri için yol gösteriyorum ve onlara bu zorlu yolda refakat ediyorum.
İnsanın düştükten sonra ayağa kalkmasına yardım edecek üç unsur, aslında hepimizin yaşamına da anlam katacak noktalar:

- *İnsanın kendi potansiyelinin farkına varması*
- *Maneviyat bilinci*
- *Toplum için faydalı olma isteği*

İşte bu unsurlar, ben ve benim gibi birçok kayıp yaşayan insana rehberlik ediyor. Bugün Ramon Foundation adı altında kurduğum vakıf, eşimin ve oğlumun adını çok ulvi bir amaç için taçlandırıyor. Her sene vakfın fonundan sağlanan burslar sayesinde akademik yönden parlak olan gençler, en seçkin üniversitelerde Doktora yapma şansını elde ediyorlar.
Eşim Ilan gibi, barış elçiliği yapacak bilim insanları yetiştirmeye katkım olduğu için, büyük gurur duyuyorum.

Kiryat Ono, İsrail 1964

Zubin Mehta

Mumbai, Hindistan 1936

İsrail Filarmoni Orkestrası'yla aynı yılda doğdum. Babam Mehli Mehta, Bombay Senfoni Orkestrası'nın kurucusuydu. Kardeşim Zarin Mehta, New York Filarmoni'nin genel müdürü idi. Ben Zubin Mehta... Önce doktor olacakken Viyana'da müzisyen olmaya karar verdim. Hayır, Yahudi değilim. Ruhen İsrailliyim... 1961 yılında Eugène Normandy'nin hastalanması nedeniyle onun yerine İsrail Filarmoni Orkestrası'nı yönetmek üzere İsrail'e ilk kez çağrılmıştım. Her şeyin kurallara göre uygulandığı Viyana'dan sonra, İsrail bana çok değişik gelmişti. Herkes birlikte konuşuyordu, kimse karşısındakinin sözünü bitirmesini beklemeden gayet heyecanlı tartışıyordu, herkesin herkese vereceği bir tavsiyesi vardı. Aynı Hindistan'daki gibi... İsrail hemen evim olmuştu...

57 yıldır buradayım... 2011'de İsrail Filarmoni'nin 75., benim bu orkestrayla birlikteliğimin 50. yılını, Carnegie Hall – New York'da bir konser vererek kutladık. 1961'den bu yana İsrail'e olan sevgim, takdirim ve bağlılığım giderek arttı. Çok kez İsrail için yaptıklarım nedeniyle bana teşekkür edilir; ama İsrail bana, benim ona verdiğimin on kat fazlasını verdi.

ÇOCUKKEN PORTAKAL SANDIKLARI ÜSTÜNE ÇIKAR, ELİME DÜZGÜNCE BİR DAL ALIR, KENDİ HAYALLERİMDE ORKESTRALAR YÖNETİRDİM.

Ben modern İsrail ile beraber büyüdüm. 25 yaşımda gelmiştim buraya, şimdi 82 yaşındayım. Benim için İsrail Filarmoni'nin müzik direktörü olmak bir onur. 2000'den fazla konser verdik bu orkestra ile... 1967 yılında 6 Gün Savaşı sırasında verdiğimiz konser örneğin... Programdaki orkestra şefi korkup da konsere çıkamayacağını bildirince apar topar, kargo yüklü bir El-Al uçağı ile İsrail'e gelmiştim.

1991'de Irak'ın Scud füzeleri İsrail'e düşmeye başladığında hemen İsrail'e uçmuştum. Bu ülkeye bağlılığım bunu gerektiriyordu. Her sabah, geceyi karartmada geçirmiş halka bir konser veriyorduk o günlerde. Ne kadar iyi çaldığımız tartışılır, çünkü pek prova yapmaya vakit bulamıyorduk, ama bunun gerekliliğine inandık ve ne olursa olsun çaldık.

Ben çocukluk rüyamı İsrail sayesinde gerçekleştirdim. İsrail Filarmoni ile beraberliğimin 25. yılını Hindistan'da, doğduğum ülkede bir konser vererek kutladım. Rüyam gerçek olmuştu.

Ancak bir rüyam daha var. Amman'da, Kahire'de konser vermek... Eminim bu rüyam da bir gün gerçekleşecek, çünkü müzik çok büyük bir güç...

Orkestram ile yüzlerce ülkeyi ziyaret ediyoruz, İsrail'in elçileri olduk. Ama ne yazık ki, biz bu ülkenin, bu olağanüstü kültürlü ve entelektüel pırlantanın bir yüzüyüz ve dünya genelde bizi görüyor. İnsanoğlunun sağlığını koruyabilmesi ve dünyanın daha yaşanılası bir yer olması için yapılan ve sonuçlandırılan diğer çalışmaları düşünün... Binlercesi var... Ama göz önünde olan bizleriz. Bu yüzden İsrail Filarmoni ülkenin tanıtımında çok önemli bir yere sahip ve ben bunun bir parçası olmaktan çok mutluyum...

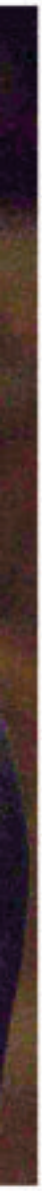

Rivka Garti İnzelberg

İstanbul, Türkiye 1959

Esti Mamo

Çilga–Amhara, Etiyopya 1983

Adım Esti Mamo. 1983'te Etiyopya'da bir köyde doğdum; küçücük, minicik Çilga'da, Amhara bölgesinde.

Biz Beta İsrael Cemaatindeniz, soyumuz Yahudiliğe dayanıyor... 8 yaşına kadar yaşadığım köy çok güzeldi. Hayvanlar, vahşi doğa... Maymunlardı oyuncaklarımız... Üstelik hayal edemeyeceğiniz kadar da fakirdik. Akan suyumuz yoktu. Tuvaleti çeşmeyi tanımazdık. Üzerimizdeki bir-iki yırtık pırtık bezden fazla giyeceğimiz yoktu. Tarımla uğraşırdı babam ama ne var ki, kuraklık da vardı. Annemiz bize zor yemek bulur buluştururdu. Bizi oralardan kurtarıp getirenlere hep şükran duyarım.

TOPLAM 34 UÇAK, ARALIKSIZ OLARAK 36 SAAT İÇİNDE 14.500 ETİYOPYA YAHUDİ'SİNİ İSRAİL'E TAŞIDI. YALINAYAK VARDIK, YAŞLILAR UÇAKLARDAN İNDİKLERİNDE, TOPRAĞI ÖPTÜLER.

Hükümet liderinin koltuğu asilerin ayaklanmalarıyla sallantıya girince, ülkemiz beter bir hale geldi. Bizim, yani Falaşaların hali berbatlaştı. Köyümüze, mahallemize tanımadığımız beyazlar girip çıkmaya başladı. Gizlilik ve telaş vardı. Onların İsrail'den geldiklerini duydum ama nedir İsrail, neresidir, bilemedim...

Günlerce mahallede, evde fiskoslar oldu. Stres ve heyecan duyguları ile alt üsttük! Ansızın bir gün annem, babam ve kardeşlerim, komşularımız, bütün çevremiz ve daha bir sürü insan... Önce bizi başkent Adis Ababa'ya götürdüler. Daha sonra kamyonlarla oradan da topladılar. Elimizde fazla bir şey yoktu. Sadece köyümüzün başkanı, elinde dua rulolarını taşıyordu... Akın akın havaalanına gittik. Bizim büyük kanatlı kuşumuz toprak rengindeydi. Toprağa yakın yaşadığımızdan o kuşun içine girmek beni ürkütmedi... Askeri bir uçakmış, o. Sonradan öğrendiğime göre Mengistu rejimi daha önceden kitlesel göçlere izin vermiyordu ama hükümet zayıflayınca oluşan boşluktan yaralanan İsrail Devleti, Süleyman Operasyonunu uygulamıştı... İsrail Hava Kuvvetlerine ait uçaklar ve El-Al'ın kargo uçakları toplam 34 uçak, aralıksız olarak 36 saat içinde 14.500 Etiyopya Yahudi'sini İsrail'e taşımıştı.

Yalınayak vardık İsrail'e ve dans ettik. Yaşlılar uçaklardan indiklerinde, toprağı öptüler. O zaman ne yaptıklarını hiç anlamamıştım. Ama hatırladığım, müthiş bir sevinç okyanusuna düşmüştük adeta. Kalabalıklar dalga dalga idi. Bizi ülkenin güneyinde bir yere götürdüler. Karavanlara yerleştirildiğimizde hayatımın ilk çeşmesini ve ilk tuvaletini tanıdım. Annemin işi kolaylaşmıştı. Biz çocukları okullara yerleştirdiler.

Bir süre sonra... erkek kardeşlerimden biri intihar etti. Hayatımızın travmasını kaldıramamıştı zavallı kardeşim... Ölen kardeşim konusunda konuşmayı, bana çok acı verdiği için hiç sevmem, ama bilinmesini istediğim bir konu var: Hiçbir Aliya - Göç kolay değil! Göçlerin hiçbiri, hangi ülkeden gelirse gelsin... İnsanlar birbirlerinin farklılığını kabul etmekte çok zorlanıyor. Her birimizin "öteki"ne sevgi duyması gerek!

Bir keresinde, galiba liseye yeni başlamıştım, bir arkadaşımla Tel Aviv'e alış-verişe gitmiştik. Bir kadın yaklaştı ve bana, "Model olmanı, benim için çalışmanı istiyorum" dedi. Şaşırmıştım. Tenim koyu renkte, kakao gibi... Yüzüm için çok büyük sayılacak gözlerim var. Herhalde o günkü şaşkınlığımdan gözlerim daha da büyümüştü. Bu teklif çok ciddiydi. Annem-babamla da konuşmaya geldiler ama ben liseyi bitirmeyi bekledim.

Bugün 35 yaşındayım. Koyu tenli bir kadınım. Güzelim!

İsrail'in ilk Etiyopya kökenli modeliyim. Evrenselim! Artık bütün dünyadaki podyumları adımlıyorum!

Benim öykümün bütün Etiyopyalılara örnek olduğunu biliyorum. Onların kişisel ve profesyonel hayatlarına bir umut ve cesaret ışığı olabildiğim için gururluyum. Yaşadıklarımı hiç unutmuyorum... Soranlara kendimi şöyle tanıtırım: Etiyopya kabilesinin bir parçasıyım, İsrailliyim ve Yahudi'yim. Bunların her biri bana kim olduğum konusunda mutluluk ve gurur veriyor.

Özgürlüğüm önem verdiklerimin en başında gelir. Aileme çok bağlıyım. Onlarla gurur duyuyorum. Herkes bana "Çok şanslı kız!" diyor... İçsel olarak istediğim her şeyin oluverdiğini hissediyorum.

İsrail Devleti'nin Kuruluş Süreci

David Ben Gurion İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan ediyor, 14 Mayıs 1948

XIX. yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkan Siyonizm, Yahudilerin yaşadığı baskılara karşı, Yahudi halkının Ulusal hareketi olarak gelişim göstermiştir. Filistin'de egemen bir Yahudi devleti (Eretz-Israel – İsrail Yurdu) hedefleyen bir hareket olmuştur. Terim "*Sion*" sözcüğünden gelmektedir. Kudüs ile eş anlamlı kullanılan bu sözcük, Yahudi halkının ata toprağına ve geleneğine olan özlemini anlatmaktadır. Filistin'de Yahudilere ait bir devlet kurma fikrini fiiliyata geçirmeye çalışan ilk kişi **Zevi Hirch Kalischer** adlı bir hahamdır. 1862 yılında "*Derishat Ziyyon – Siyon Söylevi / Siyon Talebi*" adlı eserinde, Yahudi halkının Filistin'de koloniler kurmasını savunmuştur. Bu amaçla, Avrupa'daki Yahudi toplulukların, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması yolunda çalışmalar yapacak organizasyonları oluşturmasını istemiştir. **Kalischer**, **Moses Hess** gibi laik düşünürleri bile etkilemiştir. Avrupa Siyonizm hareketinin erken dönemine damgasını vuran kişi, Sosyalist bir Yahudi olan Moses Hess'tir. **Karl Marks** ve **Hegel**'in yanında bulunan Hess, 1862 yılında yayımlanan "*Rome and Jerusalem, the Last Nationality Question*" adıyla bilinen "*The Revival of Israel*" (İsrail'in Dirilişi) kitabı ile Yahudi meselesinin çözümü üzerine katkı yapmıştır. Yahudileri dinleri açısından değil, milliyetleri açısından değerlendirmiştir. Yahudi halkının ata yurdu olan Filistin'de bir devlet kurma düşüncesinin zamanının geldiğini savunmuştur.

1882 yılında Rusya'da anti-semitizmin en şiddetli halinin yaşandığı bir dönemde, "*Siyon Âşıkları*" adlı örgütün girişimleri ile Filistin'de ilk Rus tarımsal yerleşim yerleri kurulmuştur. Siyon Âşıkları örgütünün lideri olan **Leo Pinsker**, 1882 yılında yazdığı "*Auto-Emancipation*" adlı eserinde, Yahudilerin kendi kaderlerini belirleyerek bağımsız bir yerleşim alanı inşa etmelerini düşünmekteydi.

Siyonizm'in örgütlü bir yapıya kavuşturulması fikri ise Macar Yahudisi **Theodor Herzl**'e aittir. 1894 yılındaki Yahudi aleyhtarı *Dreyfus Hadisesi* ve Avrupa'da yükselen anti-semitizm, Theodor Herzl'i çok etkilemiştir. Bunun neticesi olarak Yahudilerin geleceği konusuna eğilen Herzl, tek çözümün, bir Yahudi devletinin kurulması olduğuna inanmıştır. 1896 yılında, ulusal bir Yahudi devleti yaratma düşüncesi ile İngiliz desteğinde Arjantin ya da Filistin'de bir devletin kurulmasını öngören *Der Judenstaat* (Yahudi Devleti) adlı bir kitapçıkta fikirlerini yayınladı. Herzl kitabında bir devlet oluşumunu sağlayacak anayasa, ordu, dil, bayrak, ticaret, imar ve antlaşmalar gibi konuları ele almıştır. Herzl'in tasarladığı Yahudi devletine baktığımızda, bu, Batılı ve modern bir devlet olarak, teknoloji ve bilim üzerinde temellenecektir. Theodor Herzl liderliğinde 29-31 Ağustos 1897 tarihlerinde, İsviçre'nin Basel kentinde Birinci Siyonist Kongresi toplanmıştır. Açıklanan Basel programı, Siyonizm'in hedeflerinin "*Kutsal topraklarda, İsrail halkı için, hukuki temellere dayalı güvenli bir yurt sağlamak*" olduğu ilkesi çerçevesinde oluşturulmuştur. Programlarını halk önünde açıklayan Siyonist Kongre, 1902 Ocağında Basel'deki Kongre'de **Abdülhamid**'e bağlılık telgrafı çekmiş, Sultan da teşekkürlerini iletmiştir. Bu programı hayata geçirmek için "*Dünya Siyonist Örgütü-WZO*", "*Yahudi Ulusal Fonu*" (Jewish National Fund-Keren Kayemet) "*Yahudi Kolonyal Vakfı*" (The Jewish Colonial Trust) gibi ekonomik ve siyasal mekanizmalar kurulmuştur. Herzl, Yahudi meselesini, uluslararası arenada çözülmesi gereken ve büyük devletlerin desteğinin sağlanmasını gerektiren bir siyasi dava olarak görmüştür. Bu amacını gerçekleştirmek için önce Almanya ve Osmanlı devletleri ile diplomatik ilişkilerde bulunarak destek sağlamaya çalışmıştır. Oysa **Sultan II. Abdülhamit**, Osmanlı topraklarında büyük çaplı bir Yahudi yerleşimi oluşturulmasına karşıydı. Osmanlı ve Almanya devletinden istediği desteği göremeyen Herzl, İngiltere ile diyalog kurmuştur. İngiltere hükümeti Herzl'e Uganda'da bir Yahudi yurdu kurulması önerisini sunmuştur. Bu öneri 6. Siyonist Kongre'de geçici bir çözüm olarak kabul edilmiş ama 1905'te toplanan 7. Siyonist Kongre'de, Eski Ahit'te yer alan kutsal topraklara dönüş ilkesi ile uyuşmadığından vazgeçilmiştir. Herzl'in ölümünden sonra yerine geçen, Rus Yahudi'si bir kimyager olan **Chaim Weizmann**, Siyonist hareketin en önemli

Türkiye, Arap devletlerinin tepkilerine rağmen İsrail Devleti'ni 28 Mart 1949 tarihinde tanıyan ilk Müslüman devlet olmuştur.

THE PALESTINE POST

STATE OF ISRAEL IS BORN

Most Crowded Hours in Palestine's History

JEWS TAKE OVER SECURITY ZONES

U.S. RECOGNIZES JEWISH STATE

Proclamation by Head Of Government

adamı olacaktır. 1904'te İngiltere'ye gittikten sonra Siyonist hareketin yeni lideri olarak iki strateji belirledi: Birincisi, **Rothschild** ailesini, Filistin'de bir üniversite kurma projesinde ortak etmek suretiyle İngiltere Yahudilerinin Siyonizm'e kazandırılması; ikinci olarak da İngiliz yönetiminin önemli liderleri arasından Siyonizm'e taraftar kimseler edinilmesi yönünde bir yol haritası çizmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, 1904–1914 yılları arasında büyük bölümü Rusya'dan olmak üzere 40.000; 1919–1923 yılları arasında I. Dünya Savaşı sonrası Rusya, Romanya ve değişik ülkelerdeki Yahudi topluluklarla birlikte 35.000; 1924–1928 yılları arasında Doğu Avrupa ve Polonya'dan 67.000; 1930–1939 yılları arasında Nazi yönetiminin başta olduğu Almanya, Polonya ve Orta Avrupa'dan 250.000 Yahudi, Filistin topraklarına göç etmiştir.

Faysal ile Weizmann anlaştı
3 Ocak 1919

I. Dünya Savaşı sonucunda, Osmanlı Devleti'nin bölgedeki toprak kayıpları ve Siyonistlerin de büyük devletlerin desteğini almasıyla, 18 Temmuz 1917 tarihinde, dönemin İngiltere Dışişleri Bakanı **Arthur Balfour**, İngiltere Siyonist Dernekleri Federasyonu Başkanı **Lord Rothschild**'e göndermiş olduğu mektupta şöyle demektedir:

"*Majestelerinin Hükümeti Yahudi halkı için, Filistin'de ulusal bir vatan oluşturulmasını olumlu görmekte olup, bu amacın gerçekleşmesi için elindeki tüm imkânları kullanacaktır; ancak Filistin'de mevcut, Yahudi olmayan toplumların ya da herhangi bir başka ülkedeki Yahudilerin medeni ve dini haklarına halel getirebilecek hiçbir girişimde bulunulmayacağı açıkça anlaşılmalıdır.*"

İngiltere bu deklârasyon ile Filistin'de bir Yahudi yurdunun kurulmasına destek olacağını dile getirmiştir. Siyonist çabalarla 1918 yılı sonlarında Balfour Deklarasyonu, başta ABD, İtalya, Fransa ve Japonya tarafından resmen desteklenmiş ve tanınması hızlandırılmıştır. Daha sonra, Dünya Siyonist Örgütünün temsilcileri, İngiliz desteği ile 27 Şubat 1919 tarihli Paris Barış Konferansı'nda Siyonizm meselesini Yüksek Konsey'e sunmuşlardır. Britanya'nın 1917 Aralık ayında Kudüs'ü ele geçirmesi ile Filistin, Osmanlı yönetiminden çıkmıştır. 1917'den 1920'ye kadar İngiliz askerî idaresi altında kalmıştır. İngilizler bu yıllarda, Weizmann ile dönemin ileri gelen Arap liderlerinden olan Faysal'ın arasındaki görüşmeleri kolaylaştırarak, Siyonistler ile Araplar arasında çatışan emelleri uzlaştırmaya çalışmışlardır. 3 Ocak 1919 tarihli **Faysal–Weizmann** anlaşması, Balfour Deklarasyonu'nun içeriğini destekliyordu. Ancak, Filistin'in Suriye'den ayrılmasına ve oraya göç yapılmasına karşı çıkan Suriye Milli Kongresi, **King–Crane** komisyonuna verdiği 2 Temmuz 1919 tarihli muhtıra ile söz

konusu anlaşmayı geçersiz duruma düşürdü.
10 Ocak 1920'de kurulan Milletler Cemiyeti'nin kuruluş beyannamesinin 22. maddesi, evvelce Osmanlı İmparatorluğu'na ait olan topraklardaki milletlerin uluslaşabilmeleri için, manda rejimine tabi tutulmalarını öngörüyordu. Bu amaca ilişkin toplanan San Remo Konferansı'nda alınan 24 Nisan 1920 tarihli kararda Milletler Cemiyeti, Filistin mandasının İngiltere'ye verilmesini kayıt altına aldı.
Manda, 24 Temmuz 1922'de resmiyet kazandığında, haritası günümüz Ürdün devleti topraklarını da kapsamaktaydı.
Ancak, İngiltere, Milletler Cemiyeti'ne onaylattığı 16 Eylül 1922 tarihli Trans-Ürdün Muhtırası (Trans-Jordan Memorandum) ile Ürdün nehrinin doğu yakasında kalan Manda topraklarını Filistin Mandası'ndan ayırıp Ulusal Yahudi Yurdu'nun, nehrin doğusunda kalan topraklara uzanamayacağı kararını aldı.
Filistin Mandası, 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan anlaşmasının ertesinde, 29 Eylül 1923'te resmen yürürlüğe girdi. Neticede 120.466 km²'lik Filistin Mandası'nın %77'si **Mekke Şerîfi Hüseyin**'in oğlu **Abdullah**'a yani Araplara, Trans-Ürdün Emirliği adıyla tahsis edildi.
Dünya Siyonist Örgütü 1921 yılında, Filistin'de Siyonist İcra Kurulu'nu kurmuştur. Bu kurul 1929 yılında Yahudi Ajansı olarak yeniden örgütlenmiştir. Yahudi Ajansı, Filistin topraklarında Yahudi toplumunun yarı-hükümeti olmuş, göçmenlerin yerleşimlerinden, sağlık ve bankacılık alanlarına kadar birçok hizmet vermiştir. Bu Konsey, Yahudi toplumu adına karar verme yetkisine sahip olduğu gibi, İngiliz manda yönetimince Filistinli Yahudilerin meşru temsilcisi de sayılmaktaydı.
1920'de Arapların ilk isyanları Kudüs'te gerçekleşmiş, askeri müdahale ile bastırılmıştır. Araplar, Yahudi göçünün durmasını ve Arapların çoğunlukta olduğu bir hükümet istemişlerdir. 1920 yılında Arap ayaklanmalarına karşı kurulan Yahudi savunma gücü Haganah, Yahudi halkını Arap saldırılarına karşı savunacak, eğitimli ve merkezileşmiş bir askeri güç olarak ortaya çıktı. İngiliz mandası, bu askeri örgütlenmeye, eğitiminde yardımcı olmuştur.
Arap-Yahudi çatışmaları en şiddetli halini 1936 yılından itibaren yaşamıştır. Çatışmalar 1937'de de devam ederek İngiliz görevlilerin öldürülmesi ile sonuçlanmış ve birçok Arap yetkili tutuklanmıştır. 1938 yılında çatışmalar yeniden şiddetlenmiş ve 2.000 kişi ölmüştür.
Birinci Dünya Savaşı sonrasında Filistin'de yaklaşık 80.000 olan Yahudi nüfusu, 1936'da 400.000 civarına çıkmıştır. 1939'da Filistin topraklarında yaşayan 1,5 milyonun %70'ini Arap nüfusu, %30'unu Yahudi nüfusu oluşturmaktaydı.
İngilizler bölgede artan huzursuzluk sebebiyle 7 Şubat 1939'da Yahudiler ile Araplar arasında uzlaşma sağlamak için Londra Konferansı adı altında bir toplantı gerçekleştirmiştir. Suudi Arabistan, Mısır, Ürdün, Irak ve Yemen delegelerinin de yer aldığı toplantı, iki tarafın da iş birliğine yaklaşmaması nedeniyle netice alınamadan sonlanmıştır.
Ertesinde, Arap tarafını yatıştırmak için yayınlanan İngiliz tutum beyanı (**Malcolm MacDonald**) "*White Paper of 1939*", Filistin'e olan Yahudi göçünü kısıtladığı için, Yahudilerin, Almanların elinde uğradıkları Soykırım'ın

Yahudilerin geleceği konusuna eğilen Herzl, tek çözümün, bir Yahudi devletinin kurulması olduğuna inanmıştır.

Theodor Herzl

Bölge devletleri arasındaki sorunlar devam ederken, Sovyetler Birliği ve ABD'nin desteği ile İsrail, 11 Mayıs 1949'da Birleşmiş Milletler üyeliğine kabul edilmiş, 37 lehte, 12 aleyhte ve 9 çekimser oyla BM'nin 59. Üyesi olarak kabul edilmiştir.

temel amillerinden biri olmasına neden olmuştur.

2 Nisan 1947 tarihinde İngiltere, Filistin sorununu Birleşmiş Milletlere devretmiştir. BM, bölgeyi Yahudiler ve Araplar arasında bölmeyi öngören tavsiye kararını almıştır. Taksim planı BM Genel Kurulunda 29 Kasım 1947'de oylamaya sunulmuş; 13 ret, 10 çekimser ve 33 kabul oyu ile Filistin'in Yahudi ve Arap devletlerine bölünmesi kabul edilmiş, Kudüs kentinin uluslararası gözetim altında olacağı bir birime bırakılması kararlaştırılmıştır. Bu oylamada Türkiye, Arap devletleri ile birlikte aleyhte, İngiltere çekimser, ve Fransa, Sovyetler Birliği ve ABD lehte oy vermiştir. Taksim planına göre nüfusun çoğunlukta olduğu Arap halkına Filistin topraklarının yaklaşık %43'ü, nüfusun üçte birini oluşturan Yahudilere ise toprakların %57'si bırakılmıştır. Ancak, bu oran aldatıcıdır. Yahudilere bırakılan %57'lik toprağın büyük kısmı, ne ziraata ne de iskâna müsait olmayan Negev / Necef Çölüydü. Günümüzde, İsrail'in uluslararası kabul gören 20.770 km²'lik yüzölçümünün 13.000 km²'si, yani %63 kadarı, Negev Çölüdür.

30 Kasım 1947'de taksim planını önlemek için Filistin'de genel bir grev ilan edilmiştir. Hemen hemen bütün şehirlerde Yahudi-Arap çatışması başlamıştır.

İngiltere, 14 Mayıs 1948'de Filistin'deki manda yönetimine son vereceğini açıklamıştır. 14 Mayıs 1948'de Yahudi Ajansı, İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etmiştir. Bağımsızlığını kazanan İsrail Devleti'nin ilk Başbakanı ve Savunma Bakanı **David Ben Gurion** olmuştur. Yeni İsrail Devleti, ABD ve Sovyetler Birliği tarafından hemen tanınmıştır. Filistinli Araplar 15 Mayıs'ı "Felaket Günü" olarak ilan etmişlerdir. Türkiye, Arap devletlerinin tepkilerine rağmen İsrail Devleti'ni 28 Mart 1949 tarihinde tanıyan ilk Müslüman devlet olmuştur.

14-15 Mayıs 1948 gecesi, İsrail Devleti'nin kuruluşundan birkaç saat sonra Suriye, Mısır, Irak, Ürdün ve Lübnan ordu birlikleri, üç istikametten Filistin'e girmeye başladı. Birinci istikamet güneyde olup Mısır piyade ve zırhlı araçları Negev yönünde çöle ilerlemişlerdi. Amaç, Birüssebi (Beerşeva) ve Gazze'yi ele geçirmekti. İkinci olarak ise, doğuda Ürdün'ün Arap Lejyonu, Şeria nehrini aşarak Filistin'e girmeyi ve Jericho istikametinde ilerleme gösterdi. Üçüncü istikamet olarak Lübnan ve Suriye kuvvetleri, kuzeyden Filistin'e girmeye başladı. Suriye, Lübnan, Mısır ve Irak'ın Filistin'e gönderdiği kuvvetlerin toplamı 50.000 kadardı. Lakin bunlar iyi eğitilmiş ve donatılmış değillerdi. Özellikle Mısır kuvvetleri, disiplinsiz ve eğitimsiz bir durumdaydı. İsrail için en korkutucu kuvvet, Ürdün'ün 75.000 kişilik Arap Lejyonu idi. Yaakov Dori komutasındaki İsrail askeri kuvvetleri ise, II. Dünya Savaşı'nda İngiliz ordusunda savaşmış olan 32.000 kadar Yahudi ile Haganah'ın yine tecrübeli askerlerinden meydana gelen 75.000 kişi idi. İsrail kuvvetleri, bir Yahudi devletinin varlığı için ölüm-kalım savaşına girdiklerine inanmışlardı. 17 Temmuz'da ateşkes yürürlüğe girdiğinde İsrail Devleti kesin bir zafer kazanmıştı. İsrail, Arap devletlerinin her biri ile birer ateşkes anlaşması imzalamıştır.

Bu ateşkes anlaşmaları barış anlaşması değildi. Araplar bakımından, İsrail Devleti'ni tanıdıkları anlamına gelmiyordu. Bu savaş sonucunda İsrail'in kazandığı bu kesin zafer, Arap Birliğinin tüm prestijini kaybetmesine yol açmıştır. Rakamsal olarak yaklaşık 40 milyon nüfuslu Arap devletlerinin, 700 bin kadar Yahudi'ye karşı başarısız olması, kendi aralarında bölünmelere yol açarken, halk arasında güvensizliğin doğmasına yol açmıştır. Bölge devletleri arasındaki sorunlar devam ederken, Sovyetler Birliği ve ABD'nin desteği ile İsrail, 11 Mayıs 1949'da Birleşmiş Milletler üyeliğine kabul edilmiş, 37 lehte, 12 aleyhte ve 9 çekimser oyla BM'nin 59. Üyesi olarak kabul edilmiştir.

Community Megaformer Studio ile
HIZLA YAĞ YAK

Kalorilere savaş açan en etkili egzersiz

MEGAFORMER Nedir?

Megaformerin yapısı: bu hızlı egzersiz geçişlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Antrenman sırasında kas içine pompalanan kan antrenman boyunca kas içinde tutulur. Kasın sürekli gergin ve stres altında bulunmasından dolayı antrenmanın her saniyesinde etektif geçen süre maksimum seviyededir. Method için özel olarak geliştirilmiş olan MEGAFORMER ekipmanı sporbilimi ve fitness sektörünün gelişimi göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır.

- Hareketin yapılış hızı Lagree Methodda çok önemlidir.
- Egzersiz süresi hareket hızıyla doğru orantılı olarak artar veya azalır.
- Üstüne ekleyerek gittiğimizi düşünürsek, me hedu anlamamız daha da kolaylaşır.

HEMEN KAYITOL!
Avantajlı fiyatlardan yararlan!

Ücretsiz Demo Ders!

1 Megaformer En Az Kaç Seans Yapmalıdır?

Kilo problemi olmayan kişiler için haftada 2 kere, günde 40 dek ka yapmasını tavsiye ediyoruz. Ancak Amerika'da Megaformer eğitimi almış eğitmenlerimiz, hedefinize yönelik olarak size özel program da hazırlayabiliyorlar.

2 Etkili Tempo

Hareketin yapılış hızı Lagree Methodda çok önemlidir. Methodun temelini oluşturan öğelerin başında gelen etkili tempo ile kas liflerinin de ki gerginlik arttırılarak egzersiz verimi maksimum seviyeye çıkartılır.

3 Sağlık İçin Megaformer

Pilates günümüzde spor salonlarında, özel stüdyolarda, rehabilitasyon merkezlerinde ve hastanelerde çeşitli rahatsızlıkları olan insanlardan profesyonel sporculara kadar herkesin sağlığını iyileştirmek için kullanılmakta ve günlük hayatta da etkilerini kısa sürede göstermektedir.

Levent Mh. Çarşı Cad. Balı Sk. No : 6 Beşiktaş / İstanbul
0555 [illegible] | info@megaformertr.com
www.megaformertr.com

ARŞİV - Murad Çobanoğlu

Türk Basını'nda İsrail Devleti'nin Kuruluşu 1948

Türkiye Cumhuriyeti, 14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail Bağımsızlık Bildirgesi ile bağımsızlık ilan eden İsrail Devleti'ni fiili olarak 28 Mart 1949 tarihinde, resmî olarak ise 12 Mart 1950 tarihinde tanımıştır. Bu tanıma süreci içinde İsrail – Arap savaşında önceleri çekimser ve gönülsüz kalmış, sonraları ise bu kararını değiştirmiştir. Sizlere, Türkiye'deki Sefarad basını dâhil, süreç içindeki gazete haberlerini derlemeye çalıştım.

Bu gece yarısı
Filistin'de manda
resi sona eriyor
Arap memleketlerinde
sıkıyönetim ilânı muhtemel

Ulus gazetesi, Osmanlı'ya karşı Britanya'nın yanında savaşmanın bir mükâfatı olarak Britanya'nın Orta Doğu'da kurdurduğu Manda Filistin Devleti'nin çöküşünü 14 Mayıs 1948 tarihli sayısında "Bu gece Filistin'de Manda idaresi sona eriyor" başlığı ile duyuruyor.

HerGün
Kanlı Yahudi-Arab Harbi Başladı
Mısır orduları
Filistine girdi
Tel-Aviv bombalandı

15 MAYIS 1948

HerGün gazetesi, İsrail'in kurulmasından sonra Arap devletlerinin İsrail'e saldırmasını; "Kanlı Yahudi - Arab Harbi Başladı" manşetiyle birinci sayfadan vermiş.

Son Saat
6 Sayfa
Bütün Arap âlemi feveran içinde
Tel-Avivi hüviyeti meçhul
uçaklar dün bombaladılar

15 MAYIS 1948

Son Saat gazetesi: "Bütün Arap âlemi feveran içinde." Alt başlık: "Tel-Aviv'i, hüviyeti (kimliği) meçhul uçaklar dün bombaladılar."

Cumhuriyet
Arab Orduları Dün Gece Filistine Girdi
Mısır ordusu iki kasabayı ele
geçirdi, ileri hareket devam ediyor
Amerika yeni k
devletini dün

15 MAYIS 1948

Cumhuriyet gazetesi, 14 Mayıs 1948 tarihinde kurulan İsrail'i tanıdığını ve Arap ordularının aynı gün (bölge) Filistin'i işgal ettiğini bildirmiş.

Son Saat
6 Sayfa
Yahudi Millî Konseyi Başkanı seçildi
Mısırda kısmi seferberlik
Ordün ordusu Kudüsü sardı
Mısırda üniversite talebeleri askere alınıyor

17 MAYIS 1948

Son Saat gazetesi: "Yahudi milli konseyi başkanı seçildi."

Yahudi hükumeti
Kudüs'te ateş kesilmesini
kabul ettiğini
dün yeniden ilân etti

17 MAYIS 1948

Ulus gazetesi: "Yahudi Hükumeti, Kudüs'te ateş kesilmesini kabul ettiğini dün yeniden ilan etti."

HerGün
Filistinde kan gövdeyi götürüyor
Arablar Tel-Aviv kapılarında
Mısır Orduları Yahudi Başşehrine 35 Kilometre yaklaştılar!

17 MAYIS 1948
HerGün gazetesinde, İsrail - Arap savaşı yine birinci sayfadan "Filistin'de kan gövdeyi götürüyor" manşetiyle verilmiş.

Hürriyet
Mısır ordusu Filistin'de kara, hava ve denizden bir taarruza girişti

18 MAYIS 1948
Hürriyet gazetesinde, "Mısır Ordusu Filistin'de kara, hava ve denizden taarruza girişti" başlık yapılmış.

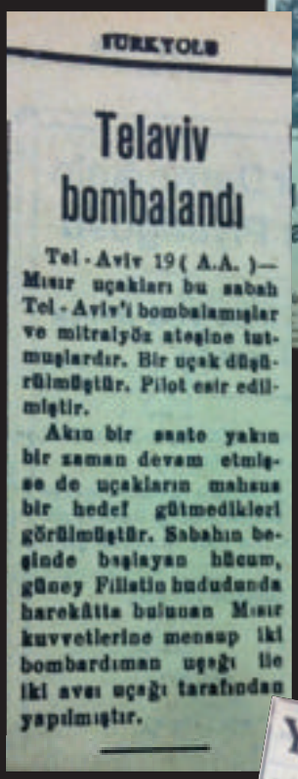
TÜRKYOLU
Telaviv bombalandı
Tel-Aviv 19 (A.A.)— Mısır uçakları bu sabah Tel-Aviv'i bombalamışlar ve mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bir uçak düşürülmüştür. Pilot esir edilmiştir.
Akın bir saate yakın bir zaman devam etmişse de uçakların mahsus bir hedef gütmedikleri görülmüştür. Sabahın beşinde başlayan hücum, güney Filistin hududunda harekâtta bulunan Mısır kuvvetlerine mensup iki bombardıman uçağı ile iki avcı uçağı tarafından yapılmıştır.

19 MAYIS 1948
Türk Yolu gazetesi: "Tel-Aviv bombalandı."

Cumhuriyet
Arab orduları Filistindesüratle ilerliyorlar
Mısır kuvvetleri şehrini işgal e...
Uçaklar Tel-Aviv şehrini altı defa bombaladılar
Ürdün Kralı Abdullahın "Cumhuriyet,, e beyanatı
Vazifemizi ifaya başladık. Mesele, Arab ve İslâm âlemini ilgilendirmektedir

18 MAYIS 1948
Cumhuriyet gazetesind e, "Arap Ordularının Filistin'de ilerleyişi ve Tel- Aviv kentinin havadan bombalanışı" başlık yapılmış. Aynı yayında "Ruslar yeni Yahudi devletini tanıdılar" haberi yine birinci sayfadan verilmiş.

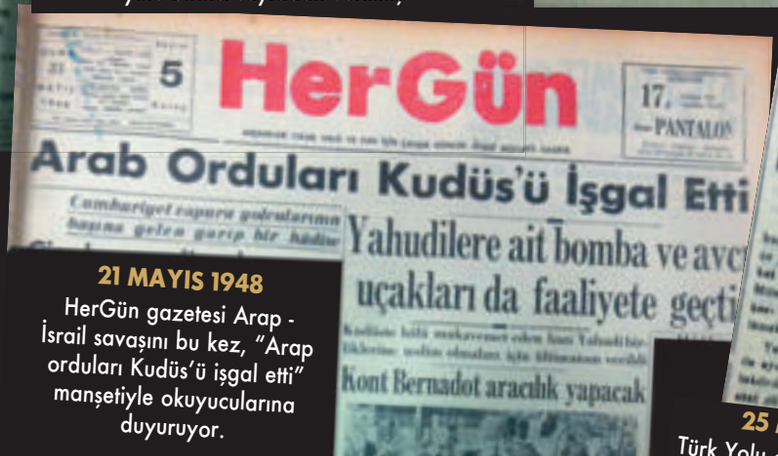
HerGün
Arab Orduları Kudüs'ü İşgal Etti
Yahudilere ait bomba ve avcı uçakları da faaliyete geçti
Kont Bernadot aracılık yapacak

21 MAYIS 1948
HerGün gazetesi Arap - İsrail savaşını bu kez, "Arap orduları Kudüs'ü işgal etti" manşetiyle okuyucularına duyuruyor.

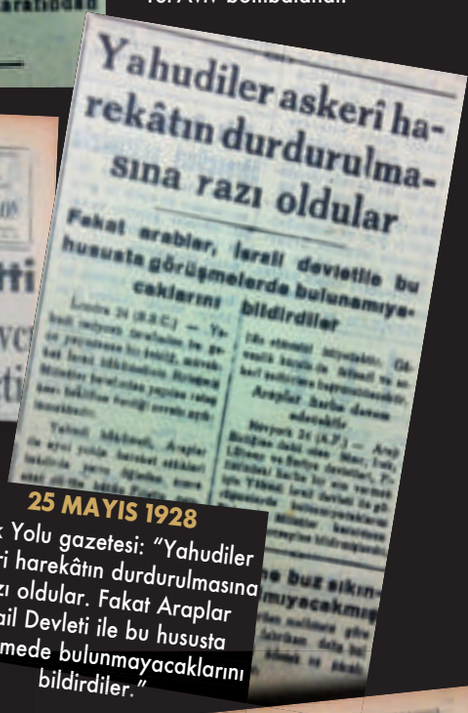
Yahudiler askeri harekâtın durdurulmasına razı oldular
Fakat arablar, İsrail devletile bu hususta görüşmelerde bulunamıyacaklarını bildirdiler

25 MAYIS 1928
Türk Yolu gazetesi: "Yahudiler askeri harekâtın durdurulmasına razı oldular. Fakat Araplar İsrail Devleti ile bu hususta görüşmede bulunmayacaklarını bildirdiler."

Filistinde
Büyük Arap taarruzu başlamak üzere
Yahudi hükûmetini tanıyan yeni devletler

20 MAYIS 1948
Türk Yolu gazetesi: "Filistin'de büyük Arap taarruzu başlamak üzere", alt başlık: "Yahudi hükumetini tanıyan yeni devletler."

HerGün
Filistin dâvası nazik bir Safhaya girdi
Arab Hükûmetlerine 48 saatlik müzakere mühleti daha
Arab Birliği bugün karar veriyor

25 MAYIS 1948
HerGün gazetesi, "Filistin davası nazik bir safhaya girdi" manşetini atmış.

HerGün
Filistin Savaşında Sulh Ümidi Var
Arablar bazı şartlarla ateş kesmeyi göze aldı
Netice bugün belli olacak

27 MAYIS 1948
HerGün gazetesinde, "Filistin savaşında sulh (barış) ümidi var" manşeti atılmış.

1949

Şalom
שלום
Kudüs İsraelin Kalbidir

25 ŞUBAT 1949
Şalom Gazetesi: "Kudüs, İsrail'in kalbidir."

Türkyolu
Sayı: 3202 GÜNLÜK SİYASİ GAZETE Yıl: 27

18 MART 1949
Türkyolu gazetesi: "İsrail Devleti, Birleşmiş Milletler ara bulucusuna müracaat etti."

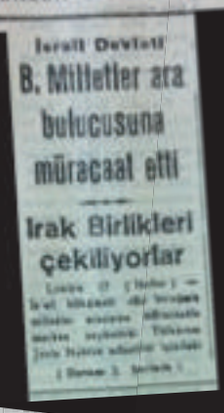
İsrail Devleti
B. Milletler ara bulucusuna müracaat etti
Irak Birlikleri çekiliyorlar

Yarın da Ürdün ve Lübnan İsrail devletiyle mütareke müzakeresine başlıyacak
Faluca'daki Mısır kıtalarının tahliyesi işi tamamlandı

28 MART 1949
Son Posta gazetesi: "Yarın da Ürdün ve Lübnan İsrail Devleti ile mütareke (ateşkes) müzakeresine (görüşmesine) başlayacak."

Le Journal d'Orient
A TURQUIE A RECONNU ISRAEL
Les Etats-Unis et l'U.R.S.S. appuieraient à l'Assemblée de l'O.N.U. la candidature d'Israël

27 MART 1949
Le Journal d'Orient (gazetesi) "Türkiye İsrail Devletini tanıdı", alt başlık "ABD ve SSCB, Birleşmiş Milletler toplantısında İsrail'in (BM) adaylığını destekleyecek."

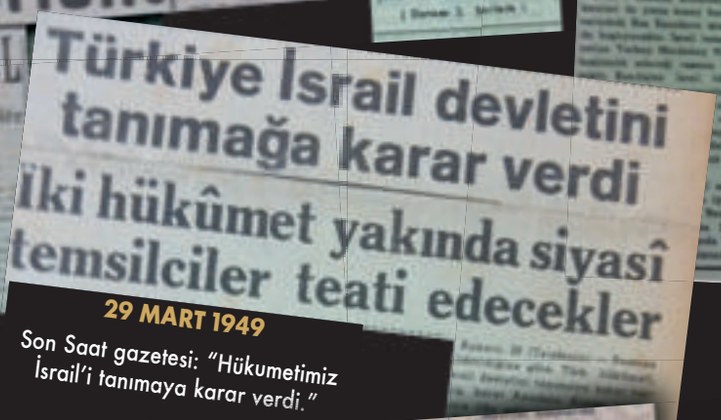
Türkiye İsrail devletini tanımağa karar verdi
İki hükûmet yakında siyasî temsilciler teati edecekler

29 MART 1949
Son Saat gazetesi: "Hükumetimiz İsrail'i tanımaya karar verdi."

L'ETOILE DU LEVANT
POKER
La TURQUIE a reconnu l'Etat d'ISRAEL

1 NİSAN 1949
L'Etoile du Levant (gazetesi): "Türkiye İsrail Devletini tanıdı."

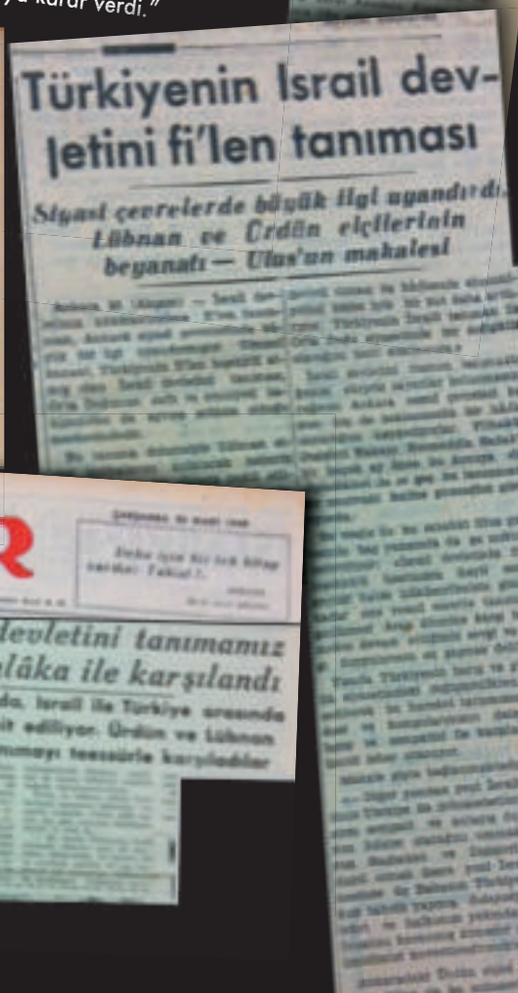
Türkiyenin İsrail devletini fi'len tanıması
Siyasi çevrelerde büyük ilgi uyandırdı
Lübnan ve Ürdün elçilerinin beyanatı — Ulus'un makalesi

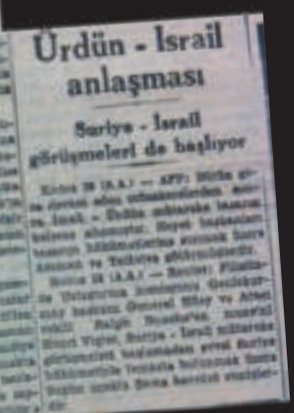
Ürdün - İsrail anlaşması
Suriye - İsrail görüşmeleri de başlıyor

TASVİR
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

30 MART 1949
Tasvir gazetesi: "İsrail Devletini tanımamız geniş alaka ile karşılandı."

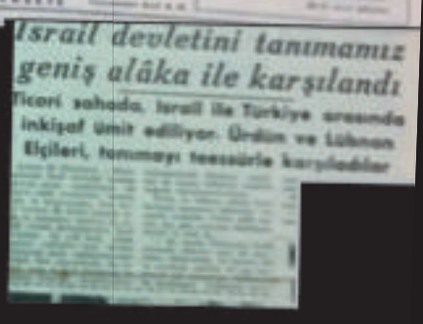
İsrail devletini tanımamız geniş alâka ile karşılandı
Ticari sahada, İsrail ile Türkiye arasında inkişaf ümit ediliyor. Ürdün ve Lübnan Elçileri, tanımayı memnuniyetle karşıladılar

30 MART 1949
Akşam gazetesi: "Türkiye'nin İsrail Devletini fiilen tanıması", "Ürdün İsrail anlaşması."

Bu çalışma sırasında Ladino ve Fransızca konusunda yardım eden değerli dostum Dalia Maya'ya çok teşekkür ederim...

COMET TOUR

Tüm Musevi Topluluğunun
Pesah Bayramını
Comet Turizm ailesi
olarak içtenlikle kutlarız.

Happy Passover

CAPSIS HOTEL 4*
99€'dan
başlayan fiyatlarla
"Min. 14 kişi ile gerçekleştirilir"
1 Gece - 2 Gün Selanik Turu
25-27 Mayıs 2018

MAYIS ve **TÜM YAZ SEZONU** BOYUNCA UÇAKLI veya OTOBÜS İLE BALKAN TURLARIMIZ MEVCUTTUR

Diğer turlarımız ve hizmetlerimiz için lütfen bizimle iletişime geçin.

YEORGİOS MİLİADİS - İZZET ROMİ

BAŞKURT SOKAK, NO: 84 A CİHANGİR-BEYOĞLU
0212 243 42 33 / 293 95 62
www.comettour.com - info@comettour.com

Prof. Dr. İlber Ortaylı *gözüyle İsrail*

Bu sene 70. yılını kutladığı İsrail hakkında ünlü tarihçimiz, akademisyen ve yazar **Prof. Dr. İlber Ortaylı** ile Kronik Kitap'taki ofisinde sohbet ettik. Etrafı kitap dolu raflara ilgiyle baktım, en son yayınlanan kitabı, yaşamının tüm yönleriyle büyük lider Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve Atatürk'ün zamanındaki tarihi olayları anlatıyor.

Elda Sasun ve Prof. Dr. İlber Ortaylı

Bu sene İsrail 70. yaşını kutlayacak, bu ülkeyle ilgili anılarınızdan neler kaldı?

İsrail'e ilk gidişim 1986'dır fakat İsrail'i ilk görüşüm daha da eskidir. Ben İsrail'i 1967'de eski Kudüs'ten seyrettim. Kudüs'ün Keren Kayeme'sine gittiğim 1986'da tanıştığım insanlar Almanca konuşurlardı. O tarihlerde bir Osmanlı Yahudi'siyle, bir sabra ile tanıştım: Dr. Yafo; Dış İşleri'nden emekli. Eşimle çaya evine gittik. Hiç unutamadım; kadınla Prager Deutsch (Prag Almancası) konuştuk. Daha doğrusu, bu şahane telaffuzu ve gerçek yüksek Almancayı zevkle dinledim, bitmiş bir kültür. Bu lisanı artık Viyana'nın ulusal tiyatrosu Burgteather'da dahi duyamıyorsun.

Çay örtüleri... Tarzı, artık bu zamanda olmayan bir şeydi. Bitmiş, o dünya gitmiş. Bu ülkeyi kuran kültür buydu. Orta Avrupa'nın sağlam Aşkenaz kültürü. Bazı yerlerde hala kalmış; İsrail'deki Hukuk fakültesinde hala Alman Hukuku kafa yapısı hâkim. Güzel sanatlarda da onlardan kalma tesirler var; Tıp fakültesinin temeli, mutlaka yine o kültür. Geri kalanlarda, kendini dünyaya uydurmuş. Bugün buraya gelen herhangi birine sorsan, "Burada (İsrail'de) ne hissediyorsun?" diye, cevabı herhalde "Amerika" olacaktır.

> İsrail, demokratik düzeni olan, toplumsal şuuru çok yüksek bir ülke. İnsanlar, "İsrailliyim, Yahudi'yim" diyorlar. Çalışıyor ve yaratıyorlar; zenginleşiyorlar.

Bir de Yafa'yı hatırlıyorum. Yafa, bana içimi ekşiten bir Akdeniz yalnızlığı hissettirmişti. Binalar eski, degrade ve daracık sokaklardaki merdivenli apartmanların kapılarında garip kilitler vardı. Adeta parçalanmış, deşire bir hayat; evler denize, Akdeniz'e bakıyor ama oraya has bir yalnızlık vardı. Arka sokaklarda ise bitpazarı tarzı bir pazar mahallesi... Amos Elon'un söylediği gibi, "Yafa'ya gelince ya bu şehirden kibutzlara, Petah Tikva'ya, ya da bambaşka şehirlere kaçarlardı. Veya kayıkla gerisin geriye ülkeyi terk edip Amerika ya giderlerdi." Biliyorsunuz Yafa şehrini biz kurduk. Osmanlıdan kalma karakol binası ve daha bir sürü yapı mevcut. Atatürk de Birinci Cihan Harbinden önce Yafa da bulunmuştu. Şimdilerde, Yafa çok değişmiş. Binalar restore edilmiş, güzel ve parlak bir şehir olmuş.

Bir tarihçi olarak İsrail'deki eğitim hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kendim için şunları söyleyebilirim: Amerika'da vakit kaybetmişim. Yani mektebi bitirir bitirmez İran'da, Arabistan'da vakit geçirip veya İsrail'de mektep bitirip İbranca öğrenip Doktora yaparak yoluma devam etmeliymişim. Benim için Amerika en fazla üç aylık bir yer olmalıydı. Benim için Kudüs'teki İbrani Üniversitesi, Tel Aviv ve Hayfa Üniversiteleri, Amerikan üniversitesinin Avrupa varyantı. Bu üniversitelerde okuyanlar, hem hoca hem talebe ve dünyayı bilip, tanıyorlar. Amerikalılar gibi değil. Kütüphaneler ABD'deki kadar iyi, laboratuvarlar çok iyi, kampüs çok iyi; aynı zamanda da bir uyanıklık bir olgunluk da vardı. Zaten öğrenciler askerlikten sonra üniversite okumaya başlıyorlar. Bu olgunluk hoşuma gitmişti.

> "Tarihin akışını değiştiren, ona mührünü vuran veya büyük tehlikelere mani olan liderlere her memlekette rastlamak mümkün değildir. "

Tel Aviv Üniversitesi'nde Orta Doğu Tarihi okuduğum senelerde siz bizim üniversiteye misafir

Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü kişisel özellikleri, bilinmeyenleri pek çok farklı yönden kaleme aldığı ilk biyografi kitabı olan 'Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün tanıtımı Pera Palace'da gerçekleşti. Gazeteciler,sanaçılar ve iş adamlarının davetli olduğu gecede Ortaylı Tarihin akışını değiştiren, ona mührünü vuran veya büyük tehlikelere mâni olan liderlere her memlekette rastlamanın mümkün olmadığını belirtti. Atatürk'ü anlatan kitapların samimi ve bilimsel olarak kaleme alınması gerektiğini söyledi ve sözlerine şöyle devam etti: "Her iki savaşta Atatürk'ün ordusunda bulunan erleri, çavuşları, yurt dışında bulunan diplomatları, o dönemin bilginlerini tanıdım, onlarla konuşmalarım oldu. Kitabımı el yazısıyla yazıyordum. Yazıp da unuttuğum notlarım vardı. Yavaş yavaş bir araya getirdim. Bu yaştan sonra da daha fazla beklemek niyetinde değilim. Bu kitabı yaptım çünkü inanıyorum ki Atatürk için yazmak, her Türk aydınının görevi. Nasıl yazarlar, ne yaparlar, bilmiyorum. Tercih edilecek şey daha samimi, bilimsel olarak kaleme almaları. Atatürk dünya tarihinin nadiren gördüğü bir dehadır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, hiçbir mağlup milletin direniş göstermediği zamanda siviller ve askerlerle dünyaya meydan okumuştur. Cumhuriyet demek Kemal Atatürk demek, her şeyden evvel kanun, nizam ve hukuk demek." Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu; tam adıyla Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü tüm yönleriyle tekrar hatırlatma amacını taşıyan kitap diğer imparatorlukların durumuna, Osmanlı ile irtibatlarına, Atatürk ün yaşamındaki devrin yanı sıra o devirlerde yaşanan olayları ve pek çok önemli konuyu ele alıyor.

konuşmacı olarak gelirdiniz; hocamız oldunuz. İsrail'de bir müddet bulundunuz, o dönemi paylaşır mısınız?

1986'da Kudüs'teydim. Keren Kayemet Sokağı'nda otururken tam karşımda oranın tanınmış okulu Gymnasia (Gymnasia Ha-Ivrit) vardı. İsrail'in eğitimi seçkin insan yetiştiren bir sistem; eğitim dejenere edilmiyor. Özel okullar açıldı. Gerçi, orada da bir aşınma var ama eğitimi kıyıya iterek yapıyorlar. Yani temel şuna dayanıyor: İnsanların kafası çalıştıkça, ders çalıştıkça bir yeri doldurursun ve "buradan insan çıkar" zihniyeti hâkim. Bunu yapıyorlar... Bu önemli, zira zekâlarına göre geliştiriliyorlar; yapıları da eğitimleri de böyle, öyle yetişiyorlar.

Alman kültürü ve Alman Yahudilerinin zirvesinden gelen entelektüel akım, İsrail'in kuruluş yıllarında etkili olmuş. Bugün ne yazık ki, bu kültür kayboluyor. Sadece kurgu olarak kalmış. Ancak, Almancayı çok iyi bilen, kültürü savunan o dilde konuşan total entelektüel yok. Bunların en son kalıntısını, eski bir mahalle olduğu için Kudüs'te, Alman Yahudilerinin çoğunlukta olduğu bir sokakta gördüm.

Ben Gurion'nun hayalleri istediği gibi tahakkuk etmedi. Ben Gurion, kasabaları, merkezden daha parlak hale getirmek istedi. Bu bir devirdi. O zaman, ünlü virtüöz Yehudi Menuhin oralara konsere gidiyordu, İsrail Filarmoni de ona eşlik ediyordu. Ama bu, her zaman böyle olmaz; kasaba kasabadır, büyük şehir ise büyük şehirdir.

> "Atatürk dünya tarihinin nadiren gördüğü bir dehadır. Birinci Dünya Harbi'nden sonra hiçbir mağlup milletin direniş göstermediği zamanda siviller ve askerlerle dünyaya meydan okumuştur."

İsrail'de artık insanlar para yaptı, ev alıyor; ucuz değil rahat seyahat etmek istiyorlar; müthiş geziyorlar. Delikanlının biri bir program yazıyor, bilmem kaç milyon dolar kazanıyor. Sonra da caz tahsil etmek için Amerika Music School'a gidiyor. Eski kültür gitti, ama ders çalışma, yabancı lisan öğrenme, okuma var... Ancak, İsrail bir yanıyla da Ortadoğu ülkesi oldu galiba. Ortadoğu ülkesi olmanın en büyük göstergesi de İshak Rabin cinayeti; bence bir dönüm noktası. Çok önemli bir olay...

Katili halen hapiste fakat maalesef bazı istekleri yerine getirildi. Evlenmek istedi ve dindar bir hayranıyla evlenmesine izin verildi. Sizce demokrasi bu mudur?

Evet, Demokrasi böyledir. Batıda da böyledir. Demokrasinin, melekler rejimi olduğunu söyleyemeyiz. İsrail'ade de gördüğümüz, bunun istisnası değildir. Bu adamı çengele asıp öldüremezsin, cezalıdır, hapiste yaşar.

İsrail Demokratik ama Laik bir ülke değil. Cumartesi yani Şabat ve bayram günleri din kuralları uygulanır. Bu konudaki görüşünüz nedir?

Evet, Demokratik ama Laik değil. Bazılarına bunu anlatmak dahi zor. Bu bir tahsil meselesi.

İsrail'i nasıl tanımlarsınız?

İsrail, demokratik düzeni olan, toplumsal şuuru çok yüksek bir ülke. İnsanlar, "İsrailliyim, Yahudi'yim" diyorlar. Çalışıyor ve yaratıyorlar; zenginleşiyorlar. Yine de, kendine göre çıkmazları olan bir Ortadoğu ülkesi... İsrail, göç ülkesi olmak zorundadır. Ortadoğu hayatı içinde tek başına, eski Batı'nın kültürel ilmi kurumlarını taşımaya çalışan, yarı nüfusu Şarklı yarısı Doğu Avrupalı bir ülkedir.

Diaspora & İsrail

"Kalbinin derinliğinde, Yahudi'nin ruhu hasret çeker... Umudumuz henüz kaybolmadı, iki bin yıllık umut: toprağımızda özgür olmak..."

Yahudi halkının, Avrupa'daki aydınlanmanın bereketinden henüz yeni yeni faydalanmaya başladığı sıralarda, Avusturya – Macaristan İmparatorluğu'nun pek de tanınmaz bir kentinde, 1854 yılında dünyaya gelen **Naftali Herz Imber**'in dizeleri, asırları aşıp o günlere ulaşan derin bir duyguyu ifade ediyordu. *"Kalbinin derinliğinde, Yahudi'nin ruhu hasret çeker... Umudumuz henüz kaybolmadı, iki bin yıllık umut: toprağımızda özgür olmak..."*
Imber'in 1878 yılında kaleme aldığı ve '**Tikvatei-nu Umudumuz**' olarak adlandırdığı bu dizeler, Yahudi halkının Diaspora'ya mahkûm kılındığı, dünyanın dört bir köşesine sürüldüğü, birbirine yabancılaştırıldığından o güne, araya giren kapanmaz konum ve zaman mesafelerine rağmen, üzerinde uzlaştığı bir özlemi dile getiriyordu.
Bugün 70 yaşına basan İsrail bu özlemin bir tezahürü... Kendi küllerinden doğan diliyle, insanlığa sunduğu kültürel, bilimsel, teknolojik katkı ile, Yahudi halkına yaşattığı gururla, güvenle, iki bin yıllık, sefaletle harmanlanmış umut zenginliğinin, vücuda gelmiş hali...

Siyasi met cezirler, bireylerin ve toplumların evrensel değerler bağlamında kendilerini konumlandırmalarını zorlaştıran ortamlar yaratıyor. Bu dalgalara kapılanlar, ister istemez bir bataklığa düşmüşçesine debelenip duruyor ve serinkanlı değerlendirme yapma yeteneklerini sonsuza dek gömüyorlar geçmişlerine. Bu anlamda İsrail'i konuşmak, onun devletler topluluğu içindeki yerini irdelemek, Diaspora ile olan manevi bağından söz etmek çok da kolay olmuyor.

Uzak geçmişten bugüne Yahudi halkının meşakkatli yolculuğu, Eretz Yisrael'de özgür bir yaşamın oluşması ile evrildi. Geçtiğimiz yüzyılın başlarında, yaşamlarını çaresizlik içinde sürdüren birçok genç, atalarının topraklarına dönerek, asırlar önce yitirilmiş değerlere yeniden uzanmaya, üzerinde yaşamaya talip oldukları çölleri yeşerterek *süt ve bal* ülkesini yeniden oluşturmaya azmettiler. Zoru başarmak için Avrupa'nın değişik köşelerinden gelen birçoklarının arasında 1908 Brest doğumlu **Yefim Gordin** de vardır. Tarihçi **Tom Segev**'in sıkça başvurduğum ***"One Palestine Complete"*** adlı kitabından bir alıntıyla, genç Gordin'in anılarından bir kesiti paylaşmak istiyorum: "*Kendi toprağında yaşamak iyidir... Kendi toprağında acı çekmek iyidir... Kendi toprağında çalışmak iyidir... Eretz Yisrael'de bulunduğum bir yıllık sürede başardıklarımla gurur duyuyorum. Diasporanın ağırlığını üzerimden attım, benliğimi elimden geldiği kadar arındırdım. Diasporadan ve sürgün hayatından nefret ediyorum. Bir vatan istiyordum. Her insan gibi insan, keller arasında kel, eşitler arasında eşit olmak istiyordum... Bu benim en büyük arzumda ve ona ulaştım. Artık bundan sonra adım Hayim (Hayat) Şalom (Barış) Halevi olacak...*"

Profesör **Hayim Şalom Halevi**, 1988 yılında Kudüs'te öldü. Sağlık Ekonomisi üzerinde uzmanlaşmış, 1950'li yıllarda Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışmış, daha sonra İbrani Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olmuştu... O ve akranları, yine kendi tabiri ile "*İbrani olması ile gurur duyan bir nesildendir... Beden ve ruh sağlığı olan, kendi değerini bilen, sağlıklı vücutta sağlıklı bir insandır...*"

1933 yılının Ocağında, **Hitler**'in Alman Şansölyesi ilan edilmesi ile birlikte, anti asimilasyonist çizgideki 'Judische Rundschau' gazetesinde, 3 Şubat'ta yayınlanan editorial'den bir alıntı şöyle yazar:

"*Yahudilerin kusursuz olduklarını söylemek, hiç hatalarının olmadığını iddia etmek komiktir. Bundan 40 yıl önce Siyonizm, Yahudilikte bir reform gerektiğinin altını çizmiştir. Eski gettonun arta kalanları tarafından sürüklendiğimizi biliyoruz. Ve bu bağlamda, antisemitizmin, asimilasyonun ağır yükü altında eziliyoruz. Bu öyle bir asimilasyondur ki, dış dünyada bize özgürlüğün kapılarını açarken, içimizde bizi gittikçe köleleştiriyor.*

Şimdi yeni bir Yahudimiz var: Kendisini gettonun artıklarından temizleyen, asimilasyonun zararlarından ayıklayan, kendi özüne dönen bir Yahudi... Kendini korkusuzca savunan, kendi değerinin farkında olan, huzuruna, dinginliğine sıkıca sarılmış, hasımlarına kaba kuvvet ve kıskançlıkla değil, samimiyetle karşılık veren bir Yahudi'den söz ediyoruz.

Bu yeni Yahudi tipi, tüm saldırıları ve sataşmaları görmezden gelirken kafasını dik tutarak geleceğe güvenle bakıyor. Bunu mümkün kılan ise, Yahudi bireyin kendini eski baskılarından soyutlaması ve Yahudi umudu etrafında kenetlenmesidir..."

Jurgen Matthaus ile **Marc Roseman**'ın derledikleri ***"Jewish Responses to Persecution"*** başlıklı kitabın 1933 – 38 yıllarını kapsayan ilk cildinden yaptığım alıntıdaki fikirler, 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başlarında, Avrupa'daki hemen hemen tüm Yahudi toplumlarında, şöyle veya böyle görülen arayışı, ikilemi sergilemesi açısından belirleyicidir.

Bugün 70 yaşına basan İsrail'in devletler topluluğu içindeki yeri ile Yahudi yaşantısı için ifade ettiklerini bu açıdan anlamaya çalışmakta fayda vardır, çünkü bunlar farklı şeylerdir:

Uzak geçmişten bugüne Yahudi halkının meşakkatli yolculuğu, Eretz Yisrael'de özgür bir yaşamın oluşması ile evrildi.

Biri, hukuki temeller üzerine bina edilmiş, tıpkı benzerleri gibi, sosyal, siyasi, ekonomik beklentileri ve sorunları olan modern bir devlet yapısıdır. 1948 yılının 14 Mayıs'ında bağımsızlığını ilan ettiğinde, henüz kendisini ispat etmekten uzak, ancak bugün, yaşadığı tüm sorunlara rağmen, uygar düşünceye ve yaşantıya katkı sunan bir İsrail'den söz ediyoruz.

Amitai Etzioni, 24 kitabın yazarı, George Washington Üniversitesi'nde sosyoloji ve toplumsal politikalar profesörü, Yahudi asıllı Amerikalı bir düşünce insanı. **Alan Dershowitz** tarafından derlenen "*What Israel Means to Me*" başlıklı kitaba yaptığı katkıda, modern İsrail hakkında şu saptamalarda bulunuyor:

"*Muhalifler İsrail demokrasisinin kusurlarını öne çıkartmakta her zaman aceleci olmuşlardır. Bazen gerçek ancak çoğunlukla hayali insan hakları ihlalleri genelde öne sürdükleri iddialardır. Bunu yaparken, akıllarının derinliklerinde hayal ettikleri bazı teorik kriterlerle hareket ederler, ancak bunların, İsrail gibi uzun süreli güvenlik sorunu yaşamakta olan demokrasiler için geçerli olamayabileceği gerçeğini dikkate almazlar.*

Dünyadaki ve özellikle Ortadoğu'daki uluslar, İsrail kadar –hatta onun yarısı kadar– demokratik olabilseler çok daha güvenli bir yerde yaşar olurduk. Bunları İsrail'deki olumsuzlukları, yolsuzlukları görmezden gelmek adına söylemiyorum. Adil insanların, İsrail'i eleştirirken, bütünün tüm parçalarını adil bir perspektife yerleştirebilmelerini ummak istiyorum. Yıllardır süregelen İsrail düşmanlığının arkasında sıkça göz ardı edilen gerçek, İsrail halkının büyük çoğunluğunun komşuları ile barış için fedakârlıklarda bulunmaya hazır olduklarıdır. Böylece, ekonomik ilişkilerini karşılıklı kazanç ilkesi ile geliştirebilecekler, teknolojik alanda olsun eğitim alanında olsun, toplum refahını yükseltecek ilerlemeci çalışma grupları oluşturarak, bölgedeki demokratik yapılanmayı güçlendirecek, insan hakları konusunda ilerlemeler kaydedebileceklerdir. Ne yazık ki, bölgede İsrail'le barış imzalamış uluslar ile dahi, böylesi bir yola çıkma şansı kaçırılmış görünüyor."

Diğer İsrail ise, sınır tanımayan, kalplerdeki İsrail... Bağrından çıkmış olduğu Diaspora Yahudiliğinin gurur duyduğu, kendisini sayesinde güvende hissettiği, illa ki ailesinden ya da yakınlarından birilerinin bağrında yaşadığı, belki uzak ancak asla vazgeçilmez '*süt ve bal*' ülkesi...

Leslie Gelb, Uluslararası İlişkiler Konseyi Onur Başkanı, Uluslararası Kriz Grubu'nun eş başkanı, Pulitzer ödülü sahibi eski bir New York Times yazarı... Amerikan dış ilişkileri ve ulusal güvenlik uzmanı... O da Alan Dershowitz'in sorusuna, 1922'de Çekoslovakya'dan New Rochelle–New York'a gelip yerleşen babası üzerinden cevap vermiş: 'İsrail sizin için ne anlama geliyor?'

"*1968 yılında Pentagon için çalışırken, annem ile babam işlettikleri bakkal dükkânından emekli oldular. 1922'de buralara gelmeden bu yana hiç ülke dışına çıkmamışlardı. Babam, sık sık ve coşkuyla İsrail hakkında konuşurdu. Her ikisi de, ancak özellikle babam, İsrail ile ilgili kaygılanırdı hep... Eşim Judy ile evliliğimden kısa süre sonra, sinemada Exodus filmini izlemiş, devletin kuruluşundaki coşkuyu görmüş ve Hatikva'nın çalınışı sırasında kendisini koca salonda ayakta, çocukluk özlemini anlatan dizeleri söylerken bulmuştu.*

Babamın ölmeden önce mutlaka yapmak istediği, Avrupa'da doğduğu topraklara gitmek olmamıştı. Onun yerine, manevi vatanı İsrail'i görmek istemişti. 1968'te bu rüyasını gerçekleştirdi. Döndüğünde babam Max adeta yeniden doğmuş gibiydi. Orada gördükleri kendisini o denli etkilemişti ki, bir Yahudi devletinin varlığı kendisini o kadar heyecanlandırmıştı ki, yaşadıklarını, gözlerinde yaşlarla tekrar tekrar, kendinden geçmişçesine, anlatmıştı... O güçlü ve samimi duyguları tüm benliğimi sarmıştı..."

Alan Dershowitz'in, yanıtlanmasını istediği soruya 80 Yahudi entelektüeli katkıda bulundu. Her birinin İsrail algısının değişik olduğunu belirtmem kimseleri şaşırtmaz sanırım. Kimi için İsrail, yaşantısının temeliydi; kimine göre ise İsrail iyiydi, güzeldi de bir *ama* vardı. O *ama*'lar bazen çok eleştirel olabiliyordu. Kimine göre Yahudi geleceğinin özgür ve güvende kalabileceği tek yerdi, kimine göre ise, İsrail ile Diaspora Yahudiliği, bir elmanın iki yarısı gibiydi. Kimine göre yalnızca manen bağlılık gösterebilecekleri bir ülkeydi... Kimine göre bu görüş, İsrail'in kimliği konusunda çok basite kaçmaktı.

> **"Bir Yahudi olarak İsrail dışında yaşayabilirim, ama İsrail'siz asla..."**
> **Elie Wiesel**

"*İlerlemekten başka hiçbir seçeneğimiz yok! Birbirimiz için ne idik ve bugün gelinen koşullar içinde neyiz? Her tarafın, diğerinin parçası olduğu, bir gerçek...*" diye yazmış Jewish Daily Forward ile İngilizce olarak ortak yayınlanan Forward isimli haftalık derginin editörü, **J. J. Goldberg**...

Yakın geçmişte yitirdiğimiz **Elie Wiesel**, Holokost kurtulanı kimliği ile, Yahudi halkını köklerinden söküp atan bu insanlık dramı konusunda farkındalığı canlı tutmak için yaşamı boyunca didinmiş bir düşün adamıdır. Yahudilik ve İsrail hakkında yaptığı değerlendirmelerden birinde şöyle yazar: "*Benliğinin en ufak parçacığı ile İsrail'e bağlı benim gibi birinin, İsrail dışında yazmayı, öğretmeyi, çalışmayı, aile kurmayı, kendinden hissettiği kültürel ve sosyal çevreden uzaklarda yaşamayı tercih etmiş olması nasıl anlatılır? İsrail'de yaşasın, Diasporada yaşasın, birçok dostum bana bunu soruyor! Buna tatmin edici bir cevap olabilir mi? Varsa da, ben bilmiyorum. Şimdilik şunu belirtmeliyim: Bir Yahudi olarak İsrail'e ihtiyacım var. Daha doğru bir şekilde söylemek gerekirse: Bir Yahudi olarak İsrail dışında yaşayabilirim, ama İsrail'siz asla..."* (Jewish Virtual Library'den alıntıdır)

online alışveriş: faiksonmez.com

/faiksonmezmoda /faiksonmez /faiksonmezmoda

Türkiye ve Tüm Dünyaya Hızlı Ürün Gönderimi

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun

23 Nisan 1920

29 Nisan 1968

15 Nisan

1978 – Türk atlet *Veli Ballı*, Hollanda'da yapılan 9. Uluslararası Westland Maratonu'nda birinci oldu.

16 Nisan

1912 – Amerikalı havacı *Harriet Quimby*, Manş Denizi'ni uçarak aşan ilk kadın oldu. 3 ay sonra yaptığı gösteri sırasında uçağın yere çakılmasıyla öldü.

17 Nisan

1941 – Merkez Bankası'nın yurtdışında bastırdığı 100 liralık ve 50 kuruşluk banknotları taşıyan gemi, Yunanistan'ın Pire Limanı'nda kaza geçirdi ve banknotlar denize dağıldı.

1972 – ABD'de, *Nixon* yönetiminin 1972 seçimlerinde siyasal rakiplerini yasadışı dinleme faaliyetleri açığa çıkarıldı. *Watergate* adıyla anılan olaya adı karışan üç danışman ve bir savcı istifa etti.

18 Nisan

1989 – Ege Üniversitesi'nde Türkiye'nin *ilk tüp bebeği* doğdu.

19 Nisan

1927 – *Mae West*, *Sex* adlı oyundaki rolü müstehcen bulunarak 10 gün hapse mahkûm oldu.

1943 – Varşova Getto'su isyanı başladı.

1987 – *The Simpsons* televizyonda gösterime girdi.

20 Nisan

1841 – İlk dedektif romanı *Morg Sokağı Cinayeti* yayımlandı.

1940 – İlk elektronlu mikroskop Philadelphia'da tanıtıldı.

21 Nisan

MÖ 753 – Varro Reatinus'un hesaplamalarına göre Romulus ve Remus, Roma'yı kurdu.

1944 – Fransa'da kadınlar oy kullanma hakkını elde etti.

22 Nisan

1993 – Washington'da *Holokost* müzesi açıldı.

2008 – Dünya'nın radara yakalanmama teknolojisiyle geliştirilmiş ilk hava aracı *F-117 Nighthawk*, Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri tarafından hizmetten çıkarıldı.

23 Nisan

1920 – *TBMM*, Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara'da kuruldu.

2005 – Şair ve yazar Sunay Akın'ın kurduğu İstanbul *Oyuncak Müzesi* açıldı.

22 Nisan 2008

24 Nisan

1909 – FA Cup Finali oynandı.

25 Nisan

1719 – Daniel Dafoe'nun ünlü romanı *'Robinson Crusoe'* yayımlandı.

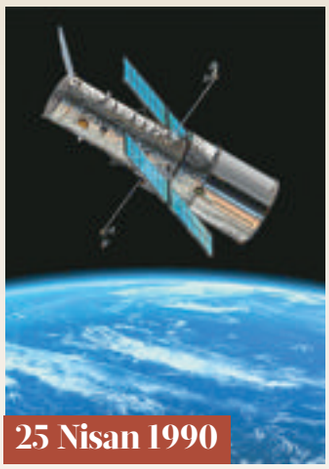

25 Nisan 1990

1990 – ABD uzay mekiği Discovery'nin mürettebatı, ilk uzay teleskobu *Hubble*'ı yer çevresinde yörüngeye oturtmayı başardı.

26 Nisan

1912 – İlk defa, bir Osmanlı pilotu olan Fesa Bey Osmanlı tayyaresi ile Türk toprakları üzerinde uçtu.

1986 – Ukrayna'da *Çernobil* faciası meydana geldi. Yaklaşık 7 milyon kişi radyoaktif kirlenmeye maruz kaldı.

27 Nisan

1940 – *Köy Enstitüleri*'nin kuruluşuna ilişkin kanun kabul edildi. Köylünün eğitilmesini, kalkınmasını ve toprağa bağlanmasını amaçlayan Köy Enstitüleri, 1946'dan sonra klasik öğretmen okullarına dönüştürüldü.

28 Nisan

1980 – Abdi İpekçi'nin katil zanlısı *Mehmet Ali Ağca*, İstanbul'daki yargılamada gıyabında idama mahkûm edildi.

29 Nisan

1945 – *Dachau* Toplama Kampı'nda tutulanlar, ABD Kara Kuvvetleri'ne bağlı 42. Piyade Tümeni ve diğer 7. Ordu birlikleri tarafından kurtarıldı.

1951 – Helsinki'de düzenlenen Dünya Serbest Güreş Şampiyonası'nı Türk Milli Güreş Takımı kazandı.

1968 – *Hair Müzikali*, Broadway'de perdelerini açtı.

30 Nisan

1975 – Kuzey Vietnam birlikleri Saygon'daki Bağımsızlık Sarayı'na girerek *Vietnam Savaşı*'nı bitirdi.

5 Mayıs 1994

2 Mayıs 1998

10 Mayıs 1873

11 Mayıs 1960

1 Mayıs

1707 – İngiltere, Galler ve İskoçya, *Büyük Britanya* olarak birleşti.
1914 – *Nissim Mazliach* İzmir milletvekili seçildi.
1956 – Jonas Salk'ın geliştirdiği *çocuk felci aşısı* kullanılmaya başlandı.

2 Mayıs

1982 – Falkland Adaları'nda İngiltere–Arjantin savaşı başladı.
1998 – *Avrupa Merkez Bankası*, Brüksel'de Avrupa Birliği'nin para politikalarını yönetmesi amacıyla kuruldu.

3 Mayıs

1979 – *Margaret Thatcher*, İngiltere'nin ilk kadın başbakanı oldu.

3 Mayıs 1979

4 Mayıs

1904 – Panama Kanalı'nın inşasına başlandı.
1932 – *Al Capone*, vergi kaçırma suçundan Atlanta'da hapse girdi.

5 Mayıs

1968 – Fransa'da, Vietnam Savaşı nedeniyle ABD karşıtı gösterilerde altı öğrencinin tutuklanması üzerine Daniel Cohn-Bendit liderliğinde 30 bin öğrenci barikatlar kurarak Paris'te ayaklandı; Sorbonne Üniversitesi kapatıldı.
1990 – İlk özel televizyon kanalı olan, Magic Box şirketinin Star 1 televizyonu programlı yayına başladı.
1994 – *Naim Süleymanoğlu*, Çek Cumhuriyeti'nde yapılan Avrupa Halter Şampiyonası'nda 64 kiloda dünya rekoru kırarak üç altın madalya aldı.

6 Mayıs

1889 – *Eyfel Kulesi* ziyaretçilere açıldı.

7 Mayıs

1924 – İstanbul'da *Cumhuriyet Gazetesi* yayımlanmaya başladı.
1998 – Mercedes-Benz 40 milyar dolara Chrysler'ı satın aldı ve *Daimler Chrysler* ortaya çıktı.

8 Mayıs

1886 – Atlanta'lı kimyacı ve eczacı olan John S. Pemberton en ünlü içecek haline gelecek *Coca-Cola*'yı Georgia'da icat etti.
1947 – Ulvi Cemal Erkin, Prag'da Çek Filarmoni Orkestrası'nı yönetti.

9 Mayıs

1984 – *Yaşar Kemal*'e Fransız devlet nişanı "Legion d'Honneur" verildi.

10 Mayıs

1873 – *Levi Strauss* ve *Jacob Davis* 'Jean' kumaşının patentini aldı.
1907 – *Anneler Günü*, ilk kez ABD'nin Philadelphia kentinde kutlandı.

11 Mayıs

1960 – Nazi savaş suçlusu *Adolf Eichmann*, Buenos Aires'te bir Mossad ekibi tarafından kaçırıldı.
1997 – IBM'in süper bilgisayarı *Deep Blue*, gelmiş geçmiş en büyük satranç ustası olarak kabul edilen Gary Kasparov'u yendi.

12 Mayıs

1951 – Yıkıcı gücü Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan bombaların 100 katı büyüklüğünde olan ilk hidrojen bombası denemesi, Büyük Okyanus'undaki Eniwetok Atolü'nde yapıldı.
1959 – Liz Taylor ve Eddie Fisher evlendi.

12 Mayıs 1959

13 Mayıs

1981 – *Papa II. Jean Paul*, Mehmet Ali Ağca tarafından Roma'da vurularak yaralandı.

14 Mayıs

1935 – Bern, İsviçre mahkemesi *Siyon Protokolleri*'nin düzmece olduğunu karara bağladı.
1955 – Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Doğu Almanya, Macaristan, Polonya, Romanya ve Sovyetler Birliği, yeni bir askeri ittifak içeren *Varşova Paktı*'nı imzaladılar.

8 Mayıs 1886

Lag Ba-Omer

"Omer", İbrani takvimine göre Nisan ayının 16. günü (Pesah'ın 2. günü) ile Şavuot bayramı arasındaki 49 günlük döneme verilen addır. "Omer'in 33. Günü" anlamına gelen "Lag Ba-Omer", bu yıl, 3 Mayıs günü (18 İyar) kutlanacak.

O gün neler olmuştu?

MS. 2. yüzyılda, Roma idaresi altındaki İsrail topraklarında yaşayan *Rabi Şimon Bar Yohay* ile ilgili hikâyeye göz atmak gerekir.
Bu önemli kişilik, öğrencilerine ilk defa halka açık bir biçimde ders veren din bilginidir. Ayrıca Tevrat'ın (Tora'nın) mistik açıklamalarını içeren Kabala metinlerinin yazarıdır. Bu metinler, "Zohar" adı altında kitap haline getirilmiş, son derece değerli, kutsal bir çalışma bütünüdür.
Rabi Şimon Bar Yohay, ölüm döşeğinde yatarken etrafındaki müritlerine; "*Bugün, benim sevinç günümdür*" dedikten sonra ruhunu teslim etmiştir.
Hasidik bilgeler, üstün yaradılışlı erdemli kişilerin yeryüzünde yaşadıkları son günde; yaşamları boyunca eyledikleri tüm davranışların, başarıyla sonuçlandırdıkları öğreti ve çalışmaların diğer insanların hayatlarında yarattığı etkilerin gözden geçirildiğine inanırlar. Rabi Şimon Bar Yohay da öngörüleri ile, cennete yükseleceğini bildiğinden, kendi ölümünü, "*En sevinçli günü*" olarak betimlemiştir. İşte bütün bunların sonucu olarak, Yahudi dini inançlıları, her yıl, (Lag Ba-Omer günü hayata veda etmiş olan) Rabi Şimon Bar Yohay'ın ölüm yıldönümünde, hayatını ve Tevrat'ın ruhunu açığa çıkarmasını anlatır ve kutlarlar.
Lag Ba-Omer, aynı zamanda diğer bir mutlu olayın da kutlama günüdür. Talmud kitabında, önemli Yahudi bayramları olan Pesah ve Şavuot arasındaki günlerde (*Omer*), Rabi Şimon Bar Yohay'ın öğretmeni olan büyük din bilgini Rabi Akiva'nın müritleri arasında çıkan veba salgını anlatılır. Bu salgının nedeni, "müritlerin kendi aralarındaki anlaşmazlıkların sonucu, birbirlerine saygısızca davranmalarından ötürü ortaya çıkan cezai sonuçtur". Bu nedenle *Omer* ayının haftaları bir

yas dönemini kapsamaktadır. Dine ve geleneğe göre bu haftalarda düğün ve diğer neşeli kutlamalar yapılmaz.
Ancak, Lag Ba-Omer günü veba salgını sona ermiştir. Böylece Lag Ba-Omer, aynı zamanda kişilerin birbirlerini sevmelerini ve kişilik haklarına saygı göstermelerini anımsatan gün olarak da (*Ahavat İsrael*) kutlanır.

Lag Baomer nasıl kutlanır?

Günümüzde hala geçerli olan geleneğe göre, Meron kasabasında mezarı bulunan Rabi Şimon Bar Yohay'ın ölüm günü, şenliklerle anılır. Meron, Kuzey İsrail'de dağlık bir bölgededir. Lag Ba-Omer günü, dünyanın her köşesinden İsrail'e gelen on binlerce Yahudi dini inanç-

lısı, oraya adeta akın ederler. Dindar Yahudi Hacılar orada toplanırlar. İsrail'in tüm şehirlerinde Lag Ba-Omer, açık havada kutlanır, büyük ateşler yakılır. Tanrı'nın yarattığı muhteşem doğanın ortasında şenlikler yapılır. Aynı gün içinde ok ve yaylarıyla toplanan gençler, atıcılık müsabakasına katılırlar.
Omer döneminde bir çeşit yas havasında olan Yahudi halkı için bu gün, matemin sona erdiği gündür. Omer ayı döneminde, müzik yapmaktan, şarkı söylemekten ve dans etmekten, neşeli kutlamalardan elini eteğini çeken Yahudiler, Lag Ba-Omer gününden itibaren mutlu ve neşeli faaliyetlerine devam ederler.
O gün, Meron'a getirilen üç yaşına gelmiş erkek çocuklarının saçları ilk kez kesilir ve erkek tıraşı yapılır

(upşeren=halake). O gün dâhil olmak üzere ve özellikle Meron'da düğün törenleri yapılır. Türk Yahudi toplumu da Omer dönemi boyunca düğün, nişan, bar ve bat mitzva törenleri ve kutlamaları gerçekleştirmez. Mistiklerin Yahudilerin ruhlarında yaktıkları kutsal ateşi sembolize etmek için, İsrail'de o gün, açık havada ateşler yakılır. Aileler ve yakın arkadaşlar, özellikle gitar eşliğinde bu ateşin etrafında oturup eğlenceli şarkılar söyleyip dans ederler. Şişlere geçirilmiş patatesleri ve etleri ateşte pişirip yerler. Günümüzde ilkokul çocukları, şişlere geçirilmiş patatesleri ve marshmellow şekerlerini ateşte pişirip yerler.
Bazı dindar topluluklar ise, Romalılardan canını kurtarmak için oğluyla birlikte gizlendiği mağarada 13 yıl yaşayan ve sadece etraftaki keçiboynuzu ve suyla beslenen Rabi Şimon Bar Yohay ve oğlunun anısına, keçiboynuzu ve yumurta yerler. Yumurta matemi simgeler. Yahudiler, cenazeleri gömüldükten sonra, sonsuzluğu ifade eden yumurtayı hep birlikte yerler.
O gün gerçekleştirilen Ok-Yay atıcılığının sebebi ise... Roma döneminde, yasak olduğu halde, öğrencilerine Tora ve Kabala öğreten din bilgini, kendi hakkında çıkartılan idam kararını öğrendiği zaman, oğluyla birlikte, ormanın içindeki bir mağarada gizlendi. 13 yıl boyunca orada saklanan Rabi Şimon Bar Yohay'ı görmek isteyen müritleri, Ok ve Yaylarını ellerine alarak, Romalıların dikkatini çekmemek için önce ormanda bir süre atıcılık çalışmaları yaptıktan sonra, hocaları olan Rabi'yi ziyaret edip, ondan feyz almaya devam ederlermiş. Öğrencilerin, canlarını tehlikeye atarak yaptıkları bu gizli ziyaretleri anımsamak için, İsrail'de her yıl Lag Ba-Omer gününde atıcılık müsabakaları gerçekleştirilmektedir.
Yahudi halkının, karanlık ve baskıcı güçlere karşı bağımsızlık ve özgürlük savaşını simgeleyen "Lag Ba-Omer", aynı zamanda "Bilginlerin Bayramı" diye de anılır.

Acının harmanlandığı topraklar...

Kastorya'dan, Bitola'dan, Ohrid'den, Resen'den... Edirne'de, ve, gariptir ama ta İskenderun'da bile Bulgar varlığı bilinirken, bizimkiler çoğunlukla İstanbul'a yerleşmişler.

"Düşmanın, göçmen değildir; düşmanın, ona göç ettirendir," demiş Tarık Ramadan. İnsanlar yaşamının ve soyunun devamı için, şartlar her değiştiğinde, bir yerden bir yere göç edegelmiştir.

Lisedeydim, bir sınıf arkadaşım evden kaçtığında... Yolda rastladığımız babasına, "Ne oldu?" diye soracak olduk, "Rahat k.na battı!" demişti. Buradan hareketle, canlılar – ister insan olsun, ister hayvan, ister bitki – rahatı ve huzuru tamsa, durduğu yerde kurulu düzenini bozar mı? Ya toprağı artık onu doyurmuyordur, ya huzuru kalmamıştır, ya iklim şartları değişmiştir, ya kovulmuştur... Toplar pılını pırtını, kendisine yeni bir yurt aramak üzere yola çıkar. Ne zor iştir o köklerinden kopmak!

Nasıl bir yaradır ki, ömrünce kanar için için. Büyük bir savaş verir! Hele ki, ailesi varsa ve onların da sorumluluğu omuzlarındaysa... Nitekim dedem, atalarının çok uzun süredir yerleşik olduğu Selanik'in bir köyünden bu tarafa, iş ve aş yanında yaşam güvenliği için, büyük oğlunu da alıp gelirken, arkasında, Osmanlı'nın son dönem oradaki varlığının belirsizliği nedeni ile menfaatlerin çarpıştığı bir zemin, bin bir milletin at koşturduğu bir coğrafya, çete savaşları yanında eşi ve kalan üç çocuğunu da bırakmıştır, bilahare yanına almak üzere. "Makedonya," der bizim dünür Nikola Shapkarov, "Kaderin vurduğu, Allah Baba'nın elini uzatmayı unuttuğu topraklar." Çok acılar yaşanmış, çok aileler dağılmış, nice kanlar dökülmüş... Ne için? Sağken güçlü olana kaptıracağımız, ölünce de bırakıp gideceğimiz bir

Osmanlı'nın son dönem oradaki varlığının belirsizliği nedeni ile menfaatlerin çarpıştığı bir zemin, bin bir milletin at koşturduğu bir coğrafya, çete savaşları yanında eşi ve kalan üç çocuğunu da bırakmıştır, bilahare yanına almak üzere.

Anneannem ile ahşap evlerinin önünde (1950)

avuç toprak için. Ne kadar anlamsız geliyor değil mi?

Araştırmalarını Vatikan kütüphanelerine kadar derinleştirmiş olan Nikola Shapkarov'un kâğıda döktüğü tespitlerine göre, MS. 552 yılında Hunların Makedonya denilen bu bölgeye inmesinin ardından, kuzeyden Slav kavimlerin de gelişi, etnik ve organize bir istila şeklinde olmasa da, zamana yayılmış ve kalıcı bir göç teşkil etmiş. İşte onların torunları benim dedelerim, asırlar sonra kendilerine başka bir yurt aramak üzere buralara indiler. Nereler buralar? Osmanlı deyişi ile, Konstantiniyye denilen bu yörenin, müthiş kozmopolit ve zengin ve de nispeten güvenli şehri!

Öte yandan Bulgarların buralara kademeli göçü de çok eskilere dayanır. Türkiye'de de yıllara yayılan göçler sonucu gayrı resmi tespitlere göre, 18 ve 19. asırlarda sadece İstanbul'da yaşayan Bulgarların sayısı 80 bindir. Ancak bizim çekirdek cemaat, 1-2 istisna dışında top yekûn Makedonya göçmenidir. Kastorya'dan, Bitola'dan, Ohrid'den, Resen'den... Edirne'de, ve, gariptir ama ta İskenderun'da bile Bulgar varlığı bilinirken, bizimkiler çoğunlukla İstanbul'a yerleşmişler.

İnsanların meslekleri ve becerileri; muhtemelen kalıtımsal ve yöresel özellikleri ile de farklılıklar gösterir. Genelleme yapmak doğru olmasa da: nasıl ki, Karadenizliler inşaat işiyle ilgileniyorlarsa, Bolu'dan nasıl genelde aşçı çıkıyorsa, Balkanlardan Türkiye'ye göçenler de yöresel mesleki becerileri ile farklılaşıyordu. Karnobatlılar Vratsalılar, Panagürişteliler kasap ya da celepti. Kastorya'dan gelenler sütçü; Debre, Üsküp, Tetovo'dan gelenler fırıncı (ekmek) ya da duvarcı; Bitola, Ohrid, Resenliler bahçıvan; Sofyalılar ekin biçicisi; Samokov ve Köstenceliler seyis ya da arabacı; Doyranlılar ise balıkçı... Celeplerin eti Trakya'dan gelirdi ve Karaman koyunlarından çok daha lezzetli olduğundan, Saray mutfağının da tercihiydi. Ama balıkçılar Boğaz kıyılarında birlik kurmaya kalkışınca, yöre balıkçılarınca inceye alınmışlardı: "Bunlar denizi balık çorbası sanıyor." Yeni gelenler de atışmaya şöyle cevap veriyordu: "Biz balığı avlayalım, çorbayı size bırakırız."

İstanbul koca şehir... Dağıldılar muhtelif mahallere... Zamanla yerleştikleri yerler de kendi özellikleri ile adlandırılır olmuş halk ağzında... Mesela Karaköy'de, Perşembe Pazarı dediğimiz cadde arkası, denize paralel uzanan daracık sokağa, kürkçüler ve aba denilen kaba giysileri dikip satanlar yerleşmiş, oraya "Abacılar" denir olmuş. Şişli'de Abide-i Hürriyet'in Bomonti sapağından sonrasına, "Bulgar Çarşısı" dendiğini yenilerden kim hatırlar?

Ticaret geliştikçe, bütün bu esnaf artık küçücük hücrelerde barınamaz olmuş, bir zamanlar kervansaray olan meşhur Balkapan Han'da oda kiralamaya başlamışlardı. Han, dörtgen ve iki katlı taş bir binaydı. Dev demir kapıları, akşam oldu mu kapanır, silahlı bekçilerce korunurdu. Alt katta, altmıştan fazla küçük, nemli, yarı karanlık dükkân, malları barındırırdı. Üst katta, aynı sayıda yazıhaneler vardı. Buraya, geniş taş merdivenlerle çıkılırdı, taş koridorda sıralanan yazıhaneler yine yüksek demir kapılarla kapanırdı. Her yazıhanenin tavanında bir kubbe ve onun içine sıkıştırılmış bir hizmetli bölümü... Binanın damı kurşun... Ortadaki avlu kenarı ve

Beyoğlu Bulgar Ekzarh Yosif- 1 okulu yıkılmadan önce (arsası kime verildi kim bilir) 1980'ler...

Okul öğrencileri

bodrumda, serinde muhafaza edilecek mallar durur: kaşar, pastırma, sucuk, havyar, öküz ve bizon derileri, Ayvalık zeytini... Çevre, ticaret çevresi... Bir dolu, şu anda artık var olmayan başka hanlar da vardı. Çorapçı Han, Sümbül Han, Boyacı Han, Papaz Han, Valide Han, Süleyman Han, Şeyh Davut Han... Bu hanların kale, kışla, hatta hapis gibi bir görüntüsü vardı. Buralarda çalışanların çoğu evini, eşini, çocuğunu bırakıp gelmiş göçmenlerdi. Bu gurbetçilik, onların nüfusunu yüzyılın başında 50 binin üstüne çıkartmıştı. Galata'da, Balatta... Hatta Saray'da bile Sultan'ın korumaları arasında bu gurbetçilere rastlanırdı. Boğaza giden yolda onların kullandığı atlı tramvayların nal sesleri çınlardı.

Yabancı Her Zaman Yabancıdır

Yerleşmesine yerleştiler de... Bir de, kendilerini kabul ettirmek var. Yabancı her zaman yabancıdır. Önce devlet nezdinde, sonra da halk nezdinde. Devlet nezdinde, bizim, öteki Ortodoks azınlıklardan farkımız yoktu. Kaldı ki, biz öteki azınlıklar gibi asırlardır buralı değildik! Osmanlı'nın bize kilise açma izni, yani bugün Şişli'deki Ekzarhane binasında duvarda asılı olan padişah fermanı, 1870 tarihlidir. O günden itibaren, bugüne kadar da halen "azınlık" değil, "tebaa" kabul ediliriz (Ne demekse!). Geçenlerde birisi bana, "Artık değişti", dediyse de... Halk nezdinde ise, davranışlar, bilgi, örf ve adetler, giyim vs. ile köylü tayfasıydık. Dolayısı ile yaşam-geçim savaşımız yanında, bunun da mücadelesini vermeliydik.

Dedelerimin ikisi de Bakırköy'e yerleşmişler. Neden Bakırköy? Belki de köylerinden, daha önce göçmüş birkaç aile vardı? Burası meçhul, ama Bakırköy, 1917-20 arası köy de olsa, İstanbul'un bir köyü idi! Buraya gelen bu yabancıları, mahalleli 'evcilleştirdi'! Yol yordam öğretti; giyinmeyi, yemeyi içmeyi, hepsini geçtim, adab-ı muaşereti öğretti! Şalvarlar poturlar atıldı, topluma entegre olmayı - uyum sağlamayı istiyorsan, onun kurallarına uyacaksın. Adada bile uzun yıllar, kapalı devre yaşanmışlığı olan bir teras dairesine taşınmıştık da, ev sakinleri iki yıl bizi, kendi kural ve kaidelerine hapis yaşatmışlardı. İllallah kaçmıştık oradan!

Geçmiş yıllarda, bizim köylülerin Amerika'ya göçmüş olanlarından öğrendiğimiz kadarı ile oralarda, "La Cumparsita" ile horon tepenler varmış! Neden? Çünkü Amerikalı, bireysel yaşıyor! Kimse azınlıklara yol-yordam öğretmek derdinde değil! Bir göçmen torunu olarak, her gittiğim yerde, azınlıkların davranışları gibi, karşılaştıkları sorunlara da özel bir ilgi ile bakar, kendimle mukayese ederim. Bir kez, iş icabı Avrupa'da gezerken, şoför Türk - sohbet ediyoruz, "Biz burada kendimizi

Köylülerin çocukları. Bikinili olan milli voleybolcümüz Violet Kostanda Duca'nın annesi

Topluma entegre olmak, aidiyetini kaybetmek demek değildir. Örf ve adetlerimizden vaz geçmedik ki biz! Sadece adap konusunda yenilendik!

hiç değiştirmedik" demişti övünerek... Adam, apartman dairesinde küvete lahana turşusu basmış! Kokudan polis gelince de: "Almanlar bizi sevmiyor!" Bir badanacımız vardı geçmişte, 'Almancı'. Almanya'dayken hayatında et almamış dışarıdan! Gece, çimenliklerde otlamaya bırakılan küçükbaşlardan yürütüp keserler, derin dondurucuda saklarlarmış. "Salak Alman" da düşünür dururmuş neden eksiliyor sayısı bunların, diye...

Buradan hareketle, daha bir saygı ile baka geldim atalarıma! Topluma entegre olmak, aidiyetini kaybetmek demek değildir. Örf ve adetlerimizden vaz geçmedik ki biz! Sadece adap konusunda yenilendik! Geçtiğimiz asrın başında Bakırköy'de, Atatürk'ün meşhur Bulgar sütçüsü, dondurmacısı nam salarken, Yeşilköy'de "Rizo'ların mandırası" ve "Bulgar'ın Yeri" olarak ünlenen meyhanesi, Karaköy'de kordiplomatiğe kadar hizmet veren "Çerkezo", Balıkpazarı'nda "Şütte", Mısır Çarşısı'nda "tohumcu İstefan", Kumkapı'da "Sarı Boris" ile Beşiktaş'ta meşhur "Pando" kaymakçıları, işkembeciler, Aksaray ve Kasımpaşa'da bahçıvanlar, Kadıköy'de "Beyaz Fırın" yüzyılın ortalarında yerlerini kültürlü ve eğitimli yeni bir nesile terk ediyordu. Zira bu köy kökenli insanlar, yeni yurtlarında mensubu oldukları mozaik çevreye uyum sağlamaktan kaçınmamış, ufuklarını geniş tutarak dişlerinden tırnaklarından arttırdıklarını çocuklarının eğitimine yatırmışlardı.

Şişli Çağlayan'daki Ekzarh 1. Yosif Ruhban okulu 1894- 75.000m² arsada yer almıştı

Ekonomik açıdan daha güçlü olanlar, o yılların "in" okulu olup aidiyet farkı gözetmeksizin öğrenci alan İngilizce tedrisatlı Robert Kolej'de, Galatasaray Lisesi'nde okutmuş çocuklarını!

İlk Nesil Harcanır

Hani derler ya, "İlk nesil harcanır, ikinci nesil korur, üçüncü nesil yer" diye. Biz üçüncü nesli oluşturana kadar... Dedelerimden birinin şansı yaver gitmiş, bir Rum ile ortak olup erkek terzisi olmuşlar Eminönü'nde. Akabinde ahşap bir ev sahibi olmuşlar Bakırköy'de. Evin alt katında da fıçılarda 'musto' (taze ve rafine edilmemiş) şarap, rakı

Evrim görmüş anneannem ile gençler

Bugün artık Türkiye Hastanesi olan Evlogi Georgiev Hastanesi

Kumkapı Bulgar İlk okulu karnesi. Okul artık yok!

yapmışlar, tuza balık (sardalye, lakerda) basmayı, Likorinos'u öğrenmişler. Köyde deniz vardı da biz mi balık tutmamıştık? Balık öylesine değerli bir gıdaydı ki, babam için; beylik hikâyesiydi: "Balıkçıya sormuşlar: 'Yemeğin iyisi?' –'Balığın tazesi,' demiş! 'Daha iyisi yok mu be ustam?' –'Var; daha tazesi!' demiş."
Ancak annemin babası olan dedem kalfaydı! Kalfa demek, mühendis demekti. Bakırköy'ün hem yarısından fazlasının evini yaptı, hem kendi dört katlı bir ahşap ev sahibi oldu. Beylik laftır, "Bu âlemde ev yapmayan, kız evlendirmeyen, zor bilmez" derler. Ev yapmaya da giriştiğin zaman, bir maliyet hesaplarsın; başlarsın yapmaya, bittiğinde illa ki düşündüğünün çok çok üzerinde çıkar. Bu dedem de hem müşterisinin ekstra taleplerine hayır diyemiyordu, hem de yükselen maliyet nedeni ile mal sahibini ekstralarını ödemeye zorlayamıyor, parasını alamıyordu. Soğukta dışarılarda oğlu ile çalışırken, o yılların vebası sayılabilecek verem illetinden oğlunu koruyamadı.
Dört çocuktan ikisini vereme kurban verdi, kalan erkek çocuk da tramvaya asıldığı için polis tarafından kulağından kan gelene kadar coplandı ve şizofren olarak yaşamını sürdürdü. Sonuçta, tek sağ kalan kızları olan annem ve babamın himayesinde geçen bir yaşam. Oysaki köyde iki defa üst üste, çil – çil altın lira dolu fıçı bulmuş bir dedenin torunuydu anneannem. (Burası da ayrı bir hikâye...)
Bir göçmenin bir yere aidiyeti, kök salması, orada kurumları ile her türlü ihtiyacını karşılayabiliyor olmasıdır. Zamanla kendi dillerinde eğitim veren okullar açtılar; kiliseleri, mezarlıkları, matbaaları, hatta bir hastane ile (bugün Türkiye Hastanesi) yanında bir ruhban okulları bile olmuş! Ancak, politik nedenlerle birer birer hepsini kaybettiler. Aşkale'ler, 6–7 Eylül'ler yaşandı, yabancı tebaalıların mesleğini icra etmesi engellendi, yaşam tekrar geriye sarıyordu kendini. Kimisi karma evliliklerle asimile oldu, kimisi harcandı, ama çoğu tekrar göçe zorlandı. Bu kez istikamet, çoğunlukla yenidünya oldu. Olmaya da devam ediyor.
Gelişen medeniyet artık uzak noktaları yakın kılmıştı. Tarih bu kez başka topraklarda sil baştan yeniden yazılıyordu. Bugün kalan nüfusumuz iki yüz kişiyi geçmiyorsa, düşünüyorum da, cinsi yok olmaya yakın hayvanlar korumaya alınırken, pandalar, kelaynaklar, kuş cennetleri... Bu topraklara az buçuk renk veren bizler neden korumaya alınacağımıza harcandık?

Bir göçmenin bir yere aidiyeti, kök salması, orada kurumları ile her türlü ihtiyacını karşılayabiliyor olmasıdır.

İSTANBUL'DA DÜĞÜN ANTALYA, BODRUM veya BERLİN'DE MUHTEŞEM BİR BALAYI

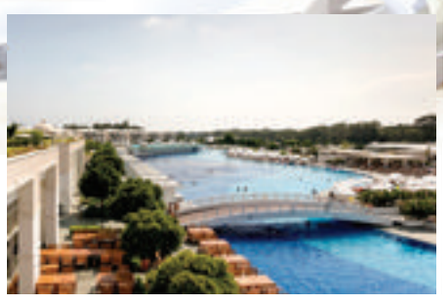

Yıldızların altında ya da şık bir balo salonunda rüya gibi bir düğün için
Titanic Hotels İstanbul'u tercih edin.
Masmavi Akdeniz'de...
Yemyeşil bir doğayı kucaklayan Antalya'da...
Ege'nin incisi Bodrum'da...
Geçmişe ve geleceğe ışık tutan Berlin'de...
Unutulmaz bir balayı size düğün hediyemiz olsun.

TITANIC
HOTELS

TITANIC HOTELS
ANTALYA | ISTANBUL | BODRUM | BERLIN

titanic.com.tr

#MyTitanicStory

Armenochori'ye yolculuk

Öjeni uçağın penceresinden aşağı doğru baktı. Yedi tepeli şehrin ışıkları arkalarında giderek soluklaşmaya başlamıştı. Uçak artık denizin üzerinde geceyi yararak uzak bir coğrafyaya, okyanus ötesinde farklı bir dünyaya doğru süzülüyordu.

Sadece beş gün önce bir sabah vakti: "*annemi kaybettik stop cenaze için seni bekliyoruz stop vartuhi*" yazan telgraf eline ulaştığında önce hiçbir şey hissetmemişti. Sonra annesinin ölmüş olduğu gerçeği yüreğini sıkıştırdı. Aradan geçen elli altı yıldan sonra, Vartuhi ablasını, Krikor abisini, teyzelerinin kızları Zepür ile Hayganuş'u ve çocukluğunun cennet köyünü görmek istediğinden emin olmadığını düşündü.

Annesinin çocukluk anılarını dinleyerek büyüyen, onun bir ömür boyu aklından çıkmayan köyüne olan derin hasretini iyi bilen oğlu Aren, cenazeye katılmasının bir evlâtlık görevi olduğunu, bu vesileyle eski köyünü yeniden görebileceğini söyleyerek bu yolculuğu yapması için annesini ikna etmişti. Sadece ikna etmekle kalmamış, bu önemli yolculukta ona eşlik etmek istemişti. Öjeni şimdi cenazeye gelmekle isabetli bir şey yaptığını düşünüyor, annesine son görevini yapmış olmanın ferahlığını hissediyordu. Üstelik bu kısa yolculuk, içindeki derin kırgınlığın sonunda küllenmiş olduğunu göstermişti. Ölümün sert ve benzersiz gerçeğiyle yüzleşmek bütün kırgınlıklardan daha baskın çıkmıştı. Öjeni, ailesinin bir erkek, bir kız evlâttan yıllar sonra doğmuş son çocuğu, annesiyle babasının tekne kazıntısıydı. O doğduğunda abisi Krikor, babası ve amcalarıyla birlikte balığa çıkan koca bir delikanlı, ablası Vartuhi ise bir görenin dönüp bir daha baktığı güzel mi güzel bir genç kızdı. Aileye yeni katılan bebekle arasındaki yaş farkı nedeniyle kardeşine, ablalıktan çok annelik yapıyordu.

Armenochori (Ermeni Köy)

Köyün ataları, uzun yıllar önce payitaht tarafından Anadolu'nun doğusundaki Ermeni merkezlerinden Marmara Denizi'nin güney kıyısına getirilip, adını Kral Kyzikos'tan alan yarımadanın eteklerine yerleştirilerek Armenochori'yi (Ermeni Köy) kurmuşlardı. Kimileri saraya gönderilmek üzere meyve, sebze yetiştirirken kimileri granit taş ustalığı yapıyordu. Öte yandan bir kısmı balıkçılık, bir kısmıysa şarapçılıkla geçiniyordu. En lezzetli hasadın bu köy ve yöresinden çıktığı bilinirdi;

Tatlısu, Erdek Bandırma

yaban mersini, defne, kuşburnu gibi bitkiler bu köyde yetişirdi. Denizin kıyısında konuşlanmış olan köy yaklaşık iki yüz yıldır Ermeni ahaliye vatan olmuştu. Yarımadanın eteklerinde sayısız Rum köyü vardı. Sadece Ermenilerin yaşadığı köy onlarınki olduğu için o köye Armenochori[1] deniyordu.

Babaları Kevork, ailenin geçimini balıkçılık yaparak sağlıyordu. Kevork sabahın erken saatlerinde kardeşleriyle birlikte balığa çıkar, tuttukları balıkları karşı kıyıdaki şehre Panderma'ya[2] götürür, orada satardı. Balık ailenin veli nimetiydi. Anneannesinin ailesi ise şarapçılık yapardı. Anneanneleri torunlarına, kendi gençliğinde soğuk havalarda okula gitmeden önce ısınmak için nasıl şarap içtiğini anlatırdı. Şarabı, Rum askerler şarap içsin de üşümesin diye kapılarının önüne de koyarmış. Babası da "O şaraplar bedava değil" diye ona kızarmış.[3]

Kaynağını dağın tepelerinden alan, gürül gürül akan bir dere köyün ortasından geçerdi. Derenin suyu o kadar gürdü ki, üzerinde kayıklarla köyün derinliklerine doğru gezintiye çıkılabilirdi. Derenin üzerindeki küçük ahşap köprü iki yakayı birbirine bağlardı.

Köprünün hemen başında Öjeni'nin en yakın arkadaşı Ovsannalar'ın iki katlı ahşap konakları vardı. İki arkadaş, annelerinden yalvar yakar aldıkları kuru ekmek parçalarını pırıl pırıl berrak suda yüzen ördeklere atar, ördeklerin ekmek parçalarını kapmak için verdikleri mücadeleyi izleyerek eğlenirlerdi.

Öjeni ile Ovsanna'nın yaz aylarında en sevdiği gün pazar günleriydi

O gün babalar ve dayday'lar[4] balığa çıkmazdı. Aileler sabahları önce kilise ziyareti yaparlardı. Ermeni köyün bütün sakinleri pazarları Surp Sarkis kilisesine giderdi. Bir gün öncesinden evde birbirinden lezzetli yemekler hazırlanırdı. Öjeni'nin annesi Verjin, dolmaların envai çeşidini yapmayı bilirdi. Zeytinyağlı sarma dolması, babasının tuttuğu uskumrulardan uskumru dolması, dalak dolması, midye dolması. Kilise sonrası babasının teknesiyle, kıyılarında un gibi incecik beyaz kumların olduğu komşu köy Peramos'a[5] piknik yapmaya giderler, gündüzü geceye kavuşturan yakamozların denizi ışıldatmaya başladığı saatlerde de evlerine dönerlerdi. Gelecek sene birlikte Pendarma'daki okula başlayacakları için bu, onların doyasıya oynadıkları son yaz tatiliydi. Okula gitmek için büyük heyecan duyuyorlardı.

Sonra, Öjeni'nin o zamanlarda hiç anlayamadığı şeyler oldu ve ömrü boyunca hiçbir zaman o güzel günleri bir daha yaşayamadı.

Öjeni'nin dedesi Karabet Efendi köyde herkesin çok saydığı, akıl danıştığı köyün saygı gösterilen büyüğüydü. O yazın Haziran-Temmuz ayları olmalı, köydeki amcalar endişeli yüzleri, çatık kaşları ile akşamları Öjeniler'in evinde Karabet Efendi'nin etrafında toplanmaya, çocukların duyamayacağı alçak sesle bir şeyler konuşmaya başladılar. Artık kimsenin yüzü gülmüyordu. Onlara kahve ikramında bulunan Verjin'in de ağzını bıçak açmaz olmuştu. Onlar aralarında endişeyle konuşurlarken çocuklar kendi köşelerinde oyuncaklarıyla oynuyordu. Aile arasında yapılan konuşmalardan birinde Öjeni kendisinden söz edildiğini duydu. Babası "*Öjeni daha çok küçük, bu yolculuğu kaldıramaz*," diyordu. Annesi gözyaşlarını saklamaya çalışıyorsa da hiç durmadan ağlıyordu. Ablası Vartuhi de ağlıyordu. Ama kimse Öjeni'ye bu gözyaşlarının nedenini anlatmıyordu.

Öjeni olup biteni anlayamıyordu ama içine de bir kurt düşmüştü. Sanki o güzel günler artık bitecekti. Sanki kötü bir el onu cennet köyünden, ailesinden, Ovsanna'dan koparıp uzaklara fırlatacaktı.

Küçük kız bir sabah annesiyle babasını, birkaç gün önce köye gelen yabancılardan genç bir erkek ve kadınla konuşurken gördü. Babası rehberin yardımıyla o yabancılara bir şeyler anlatıyor, annesi ise hiç konuşmadan solgun ve dalgın bir yüzle onları dinliyordu.

Farklı diller konuşan ziyaretçiler zaman zaman köye gelirler, dağdaki bayırdaki harabeleri ziyaret ederlerdi. Bu defa o yabancı genç adamla genç kadın yanlarındaki rehberin yardımıyla anne ve babasıyla ne görüşüyor olabilirdi?

Sonunda ne olduğu bilinmediği halde korkulan o gün geldi. Babası, annesi ve abisiyle ablasını da aralarına alarak oturma odasında bir aile toplantısı yaptı. Önemli bir şeyler söyleyeceği belliydi.

"Seni evlât edinmek istiyorlar."

Öjeni'ye, "*Güzel kızım biz zor ve uzun bir yolculuğa çıkmak zorundayız. Yollarda başımıza neler geleceğini bilmiyoruz. Ablan ve abin artık büyüdüler, güçlendiler. Ama sen henüz çok küçüksün. Yollarda karşılaşacağımız güçlüklere dayanamayabilirsin. Biz seni kötülüklere karşı koruyamayabiliriz*," dedi.

Sonra şöyle devam etti: "*Geçen gün konuştuğumuz o iki yabancı uzak bir ülkeden gelmişler. Çocukları yokmuş, seni evlât edinmek istiyorlar. Seni kendi evlâtları gibi seveceklerine söz verdiler. Biz de senin için en hayırlısının onlarla gitmek olduğunu düşünüyoruz.*"

Öjeni'nin önce kulakları uğuldamaya başladı. Sonra aniden gözlerinden yaş fışkırdı. Annesinden, babasından, ablasından, abisinden, Ovsanna'dan, bütün sevdiklerinden uzakta yabancı bir ülkede yaşaması mı isteniyordu ondan? "*Ama nereye gideceğim?*" sözcükleri dudaklarından döküldü.

Babası "*Çok uzaklara kızım*" dedi, "*Savaşın olmadığı bir diyara. Orada okula gideceksin. Büyüyüp güzel bir kız olacaksın. Buralarda savaş bittiği zaman biz gelip seni alacağız.*"

Küçük kız babasının ona verdiği bu sözü hiçbir zaman tutamayacağını düşündü. Ertesi sabah yeni hayatına doğru yola çıktılar. Yeni anne babası olacak insanlar güler yüzlüydü. Onun hep saçını okşuyor, anlamadığı bir dilde yumuşak bir sesle bir şeyler söylüyorlardı.

O güneşli sabah, köyünü ve ailesini gördüğü son sabah oldu. Önünde güvenli, ama yeni anne babasının gösterdiği olanca şefkate rağmen ruhunun derinliklerinde kendini hep yalnız, hatta terk edilmiş hissedeceği yıllar onu bekliyordu.

Surp Sarkis Kilisesi
(Foto: Agos Gazetesi arşivi)

Babasının sözünü ettiği, ablasıyla abisinin yapabileceği ama onun yapamayacağı yolculuk nasıl bir şey olabilirdi? O yapamayacaksa Ovsanna nasıl yapacaktı? Annesiyle babası onu da yabancılara verecekler miydi? Yanıtı olmayan sayısız soru aklını kurcalıyordu. Anlayamadığı nedenlerden ötürü annesiyle babasının ondan kolaycacık vazgeçmiş olmalarını hiçbir zaman affetmeyecekti.

Aren'le birlikte İstanbul'a ayak bastıklarında, sadece derin yeşil gözlerinden tanıyabildiği, yorgun yüzlü yaşlı bir kadın, ablası Vartuhi onu karşıladı. Hayal meyal genç bir kız olarak hatırladığı ama ona artık tamamen yabancı bir insan. Çocukluğunun ilk altı yılı dışında hiçbir şey paylaşmadığı, ablası Vartuhi. Oysa ablası onu sımsıkı kucaklamıştı. Çünkü artık yarım yırtık konuştuğu Ermeniceye rağmen Öjeni, ablasının gözünde hâlâ analık yaptığı küçük sevgili kardeşti.

Anneleri, köyünde defnedilmeyi istemişti ama köyde artık Ermeni Mezarlığı bulunmadığı için onu, ailenin İstanbul'da yaşamını sürdüren ve hayatta kalan az sayıdaki akrabası ve bazı Türk komşularının katılımıyla İstanbul'daki Feriköy mezarlığına defnetmek zorunda kaldılar.

İstanbul, insanların ve arabaların sayısının birbiriyle yarıştığı çok kalabalık bir şehirdi. Öjeni'nin uzaklarda bıraktığı, bütün ömrünü geçirdiği kendi şehrine hiç mi hiç benzemeyen bir şehir. Onun şehrinde her şey düzenliydi. İnsanlar sabahları birbirlerine selâm vererek güne başlardı. Kışın evlerinin önündeki kar insan boyunu aştığında bahçelerini temizlerken birbirlerine yardım ederlerdi. Şehrin üzerinde hep sessizlik ve huzur, her şeyde her zaman bir düzen hâkimdi. Oysa İstanbul denen bu şehirde huzursuzluk havada kol geziyordu. Yollarda gördüğü insanların yüzleri gülmüyordu.

Annelerini defnettikleri gece, Vartuhi ile teyzelerinin kızı Zepür, gecenin geç saatlerine dek Öjeni'nin en çok merak ettiği şeyi, elli altı yıl önce ablasıyla abisinin yapabileceği, ama onun yapamayacağı yolculuğu anlattılar ona.

Panderma'dan Karacabey'e doğru…

Öjeni o son yazı hatırlıyordu değil mi? Köydeki dayday'ların kaygılı yüzlerle onların evlerinde toplandığı yaz gecelerini. Cihan Harbi'nin henüz başladığı o dönemde Osmanlı hükümetinin başındakiler, Anadolu'daki bütün Ermenilerin toplanıp güneydoğuya göç etmeleri kararını almış, çıkardıkları bir kanundan sonra bu kararı uygulamaya sokmuşlardı. Ermeni köyün bağlı olduğu idari merkez, Bursa'dan gelen talimatlara göre onların köyündeki Ermenileri önce Panderma yakınlarındaki Karacabey'e doğru yola çıkardılar. Orası aslında yakın bir yerdi ama başlarındaki jandarmalar yüzünden yolculuk üç hafta sürmüştü. Oradan Osmanlı'nın eski payitahtı Bursa'ya yürütüldüler. Oradan da Konya'ya sürüldüler. Karesi'den[6] yola çıkarılan kimi grupların Anadolu'nun güneydoğusunda Der Zor ve Musul'a yürütüldükleri kulaklarına gelen haberler arasındaydı. Yollardaki soygunlar, uygulanan zulüm dalga dalga onlara da ulaşıyordu.

Babaları çok isabetli düşünerek Öjeni'yi o büyük felâketten korumuş, o yabancı genç karı kocaya emanet ederek hem savaştan korumuş hem de hayatını kurtarmıştı. Evet, belki dilini dahi bilmediği o uzak ülkede başlangıçta zorluklar çekmişti, gittiği okuldaki çocuklarla hemen anlaşamamıştı. Ama o sıkıntılar, burada kalsaydı, yaşamak zorunda kalacağı zorluklarla kıyaslanamazdı dahi.

Vartuhi ile Zepür büyük göçü anlatıyor

Vartuhi ile Zepür büyük göçün hikâyesini yavaş yavaş anlatıyor, hatırladıkça adeta yeniden yaşıyor, anlatırken de zaman zaman gözleri doluyordu. Dedeleri Karabet Efendi'yi Konya yolunda kaybetmişlerdi. Yaşlı adamın kalbi kavuran güneşin altındaki o uzun yürüyüşe dayanamamıştı. En acısı da kıymetli dedelerini yol kenarında açtıkları bir çukura alelacele defnedip başlarındaki jandarmalarla yola devam etmek zorunda bırakılmalarıydı. Yollarda tek kayıp veren aile onlar değildi. Kimi zaman yakıcı güneşe, kimi zaman ısıran rüzgâra, iliklerine kadar ıslatan yağmura, açlığa kimi zaman da başlarındaki askerlerin uyguladığı zulme karşı yapılan o uzun yürüyüşte yollarda sersefil oluyor, her gün yeni kayıplar veriyorlardı. Çocuklar ve yaşlılar en dayanıksızlarıydı.

Konya'da aç biilaç günler, aylar geçirdiler. Babaannesinin yola çıkarken koynunda sakladığı üç beş altını yavaş yavaş bozdurup karınlarını doyurarak hayatta kalmayı başardılar. Erzurum, Van, Bitlis vilayetleri gibi Anadolu'nun bin bir köşesinden bu büyük zorunlu göçün zayiat haberleri geliyordu. Yolculuğu ölmeden bitirip Musul'a, Halep'in doğu ve güneydoğu bölgelerine ulaşmayı başaranlar oradan denize ulaşıp gemilerle yurtdışına kaçıyorlardı. Yürütüldükleri yerlerde koşullar, o yörenin yöneticisinin vicdanına göre farklı oluyordu. Kimileri Ermenilerin barınacakları yerleri, yurtları düşünüyor hazırlıyor, kimileriyse başlarına dikilen askerlerin uyguladıkları zulmü görmezlikten geliyordu.

Öjeni çocukluk arkadaşı Ovsanna'yı sordu. Ovsanna ile ailesi ne olmuştu? Zepür yüzünü eğdi, üzgün bir sesle: "*Konya civarında yollarımız ayrıldı. Hayatta kalmayı başaramadılarsa, Der Zor yolunda telef olmuş olabilirler. Onlardan bir daha hiç haber alamadık*," dedi.

Tehcirin başlangıcından üç yıl sonra 1918'de hükümetin başındaki İttihatçılar ülkedeki Ermenilerin kendi beldelerine dönmelerine izin verdi. *Armenochori*'nin hayatta kalanlarından bir grup, köylerine geri döndü. Yeniden düzen kurup hayata tutunmaya çalıştılar. Panderma'da okul açıp çocuklarını orada okula yollamaya başladılar.

İstiklal Harbi'nin sonlarına doğru 1922 yılında bir eylül günü Türk askerlerinin Yunan işgalindeki Panderma'yı ele geçirmelerinden sonra Türk komşuları "*Sizi artık biz dahi koruyamayız*," diyerek onları İstanbul'a giden son vapura bindirip uğurladılar. 18 Eylül'de vapur iskeleden ayrılırken şehir arkalarında yanıyordu.

Öjeni, Vartuhi ile Zepür'ün anlattıklarını gözyaşları içinde dinledi. Bir ömür boyu babasını affetmemekle nasıl büyük bir haksızlık yaptığını düşündü. Kevork ne kadar büyük bir önseziyle her babanın alamayacağı yaşamsal bir kararı alıp küçük kızının hayatını ve geleceğini kurtarmıştı.

Öjeni, ablasının bütün uyarılarına rağmen çocukluğunun cennet köyünden kalanları görmek istedi. Ana-oğul, Vartuhi ile birlikte, cenazenin ertesi günü sabah saatlerinde vapura binip şimdiki adı Bandırma olan şehre gittiler. Bandırma da değişmiş, artık büyük bir şehir olmuştu. Tarihi Haydar Çavuş Camii'nin önünden kalkan minibüsle şimdiki adı *Tatlısu* olan köylerine hareket ettiler.

Onların zamanında yarımadanın kıyılarındaki tek Türk köyü olan Hamamlı köyünü ve Aşağı Yapıcı'yı geçtikten sonra Tatlısu'ya ulaştılar. Köy yıllar içinde çok değişmişti. 1924 mübadelesinden sonra Yunanistan'da Selânik ve Kavala yöresinden ve Bulgaristan'dan Türkler buraya getirilip yerleştirilmişlerdi. Onlar eski yurtlarında daha çok tarım ve hayvancılıkla geçindikleri için köyün dokusuna uyum sağlayamamışlardı, köyün yapısı zamanla çok değişmişti. Çocukluğunun ikişer katlı ahşap konaklarının yerinde şimdi yeller esiyordu. Köprünün başındaki Ovsannalar'ın konağından geriye yıkıntı bir ev kalmıştı. Evin giriş katı, ev sahiplerinin hayvanları için ahıra dönüştürülmüştü. Köprünün altından akan o berrak dere bulanık, cılız bir akarsuydu artık. İçinde ördekler yerine tek tük kurbağalar yüzüyordu. Surp Sarkis kilisesinin kalıntılarına bir evin bahçesinde rastladılar. Kalıntılar bahçedeki tarlayı çevreliyordu.(7)

Köyde neredeyse tek değişmeyen, adı artık Kapıdağ olan dağın tepelerindeki kaynaklardan akan tatlı suydu. Köye bu yüzden "Tatlısu" adı verilmişti. Pilotun sesi uçağın ulaştığı irtifayı duyuruyor, okyanus ötesi uzun yolculuğun kaç saat süreceği hakkında bilgi veriyordu.

Öjeni gözünün ucuyla yanında oturan Aren'e baktı. Oğlu, elindeki kitabına dalmış çoktan okumaya başlamıştı. Yaşlı kadının göz kapakları ağırlaştı. Kendini usulca, uykunun dipsiz derin ülkesine terk etti...

Dipnotlar

(1) Ermeni köyün tarihi ile ilgili bilgiler için 1924 Lozan Azınlıklar Mübadelesi ile bugünkü Karşıyaka'dan (o günkü Peramos) ayrılan dedelerinin anılarından Steve Manistas ile Nick Kouzos'un derledikleri kitapların notlarından yararlanılmıştır. Armenochori'nin bugünkü adı Tatlısu.
(2) Panderma'nın bugünkü adı Bandırma.
(3) Agos arşivinden: ***Aile Anılarının İzinden Ermeni Köy***, 28.07.2017 tarihli yazıdan
(4) "Dayday" Ermenice amca demek.
(5) "Peramos"un bugünkü adı Karşıyaka
(6) Karesi'nin bugünkü adı Balıkesir.
(7) Agos arşivinden: ***Aile Anılarının İzinden Ermeni Köy***, 28.07.2017 tarihli yazıdan.

SÖYLEŞİ - Berken Döner

MARDİN

Taşların Diliyle Konuşmak...

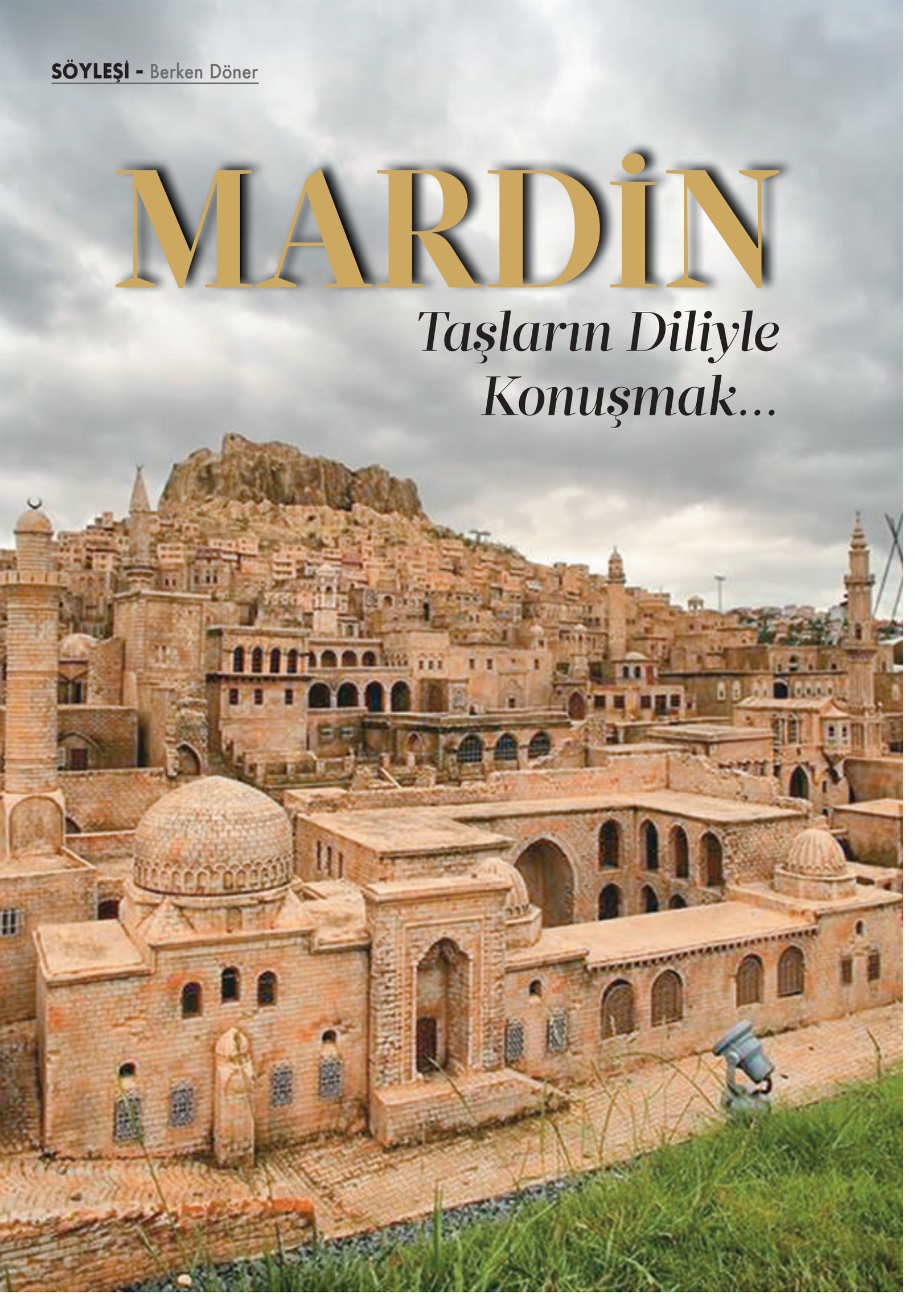

Mardin, yüzyıllarca pek çok farklı kültürün, kimliğin, dilin iç içe yaşadığı büyüleyici bir kent. Bu uzun geçmiş üstüne ne söylesem eksik kalacak. Belki de bundan sonra Mardin üstüne yazılan başkaca yazılar da bu eksikliği tamamlayamayacak. Şairler de bu gerçeği anlamış olmalı ki, bu derin kenti şiirin yoğun diliyle anlatmaya çalışmışlar. Şair Refik Durbaş, "Ben, Mardin kenti/ teninden başka giysisi olmayan çıplak dağların anayurdu/ taşın ve toprağın ve suların kerpicin ve bulutların anası" diyerek selamlamış Mardin'i. Başka bir şair, **Metin Fındıkçı** ise doğup, büyüdüğü bu kente, "*Mardin Mardin*" kitabını hediye etmiş. Gelin, şair Metin Fındıkçı ile Mardin'i konuşalım.

Sizi böyle bir kitap hazırlamaya yönlendiren nedenlerden söz eder misiniz?

Heyamola Yayınevi bundan dört yıl önce "*Türkiye'nin Kentleri*" adlı bir proje başlattı. Bence, bu projenin en büyük önemi, bu kentlerin şair veya yazarlar tarafından anlatılmasıydı. Bu projenin başlangıcında, yani yaklaşık dört yıl önce, şair Eray Canberk; "*Mardin'i yazar mısın?*" dediğinde, severek kabul etmiştim. Ancak, araya giren kişisel sorunlar yüzünden bir türlü çok istediğim bu kitaba başlayamamıştım. Bu proje kapsamında birçok kitap basıldı, proje başarılı oldu. Dosyayı yayınevine ilettiğimde, Sayın Ömer Asan: "*Yahu neredeydin, projeyi neredeyse unutuyorduk*" dedi, yine de bu kitap basıldı ve edindiğim izlenime göre de beğeni topladı. "*Mardin Mardin*" kitabının, bu projeyi yeniden alevlendirdiğini ve başkaca kitapların geleceğini duydum, buna çok sevindim. Kısacası Mardin'i anlatmak hep içimde vardı zaten. Bu kitaba aracılık edenlere ve basımına emeği geçenlere içtenlikle teşekkür ederim.

Çocukluğunuzun Mardin'i nasıldı? Yaşama biçimi, komşuluklar, gündelik hayat...

Dilimizde, "*İnsan gibi yaşamak*", diye bir söylem vardır. Çocukluğumun Mardin'inde gerçekten insan gibi yaşama şansım oldu. Kimse kimsenin hayatına karışma gibi bir derdi yoktu. Kimse kimsenin dinine de karışma gibi bir derdi asla olmazdı. İnsanlar, o din bu din gibi ayrımlara aldırmazdı. Mesela bizim, ailelerimizin iyi anlaştığı, sürekli iletişimde olduğu komşularımızdan üçü Süryani'ydi; bunda ne var, denebilir. Öyle değil, ailelerimiz arasında sıkı bir dostluk, muhabbet vardı. Birbirlerine, sevdikleri yemekleri ikram ederlerdi, sıkıntılı günlerinde birbirlerinin yardımına koşarlardı; dostluk ve sevgi alışverişi yapılırdı, birlikte pikniklere gidilirdi. Sadece Süryani komşularla değil, komşuluk öyle gerektirdiği içindi. Çocukluğumda, bazı komşu çocukları yamalı pantolon giyip okula gelirdi, malum o dönemlerde biraz da yoksulluk vardı. Annemin bana ve kardeşlerime sık sık söylediği o sözü hiç unutmam: "*Sakın ola ki, arkadaşlarınızın pantolonundaki yamadan onlara ve başkalarına söz etmeyin, bakmayın bile, temiz olmaları sizin için yeterli olsun*" derdi. İnsanlar arasında paylaşımcılık vardı, komşu komşunun değerini ve de anlamını bilirdi. Dolayısıyla, ailelerimizin öğrettiği kaliteli değerler çerçevesinde, çocuklar arasında dostluklar gelişirdi. 1973 yılında Mardin'den ayrıldığım güne kadar bu böyleydi. Mardin'de 'din ayrımı' olmaksızın hep dostluğu ve sevgiyi öğrendim. 1980'den sonra küresel kültürle birlikte, o sevgi ve dostluğun yerle bir olduğunu söyleyebilirim.

Mardin'in çok kültürlü yapısı gündelik hayata nasıl yansıyordu?

Çocukluğumda, defalarca kiliseye gitmiş, Süryani arkadaşlarımın yaşam tarzlarına tanık olmuş bir insanım. Aynı şekilde Süryani arkadaşlarımın da defalarca, benim Kuran kursum bitene kadar, cami avlusunda top oynamak için beni beklediklerini bilirim. 'Paskalya çöreği'nin başka versiyonunu yapar, mevlitlerde ölünün ruhuna dağıtırdık ki bu âdet hala geçerlidir. 'Yumurta boyama' vs. mahallemizde çok popülerdi mesela. Süryanilerin vazgeçemediği 'şırdan', 'kaburga dolması', 'yaprak dolması' gibi yemekler, evlerimizde sürekli yapılırdı. Mardin, her zaman zengin bir kültüre sahiptir.

"KÜRESEL KÜLTÜRLE BİRLİKTE, SEVGİ VE DOSTLUK YERLE BİR OLDU."

Berken Döner ve Metin Fındıkçı

Mardin, taşlardan oluşturulmuş bir kent. Masalsı sokaklarında her medeniyetten bir eser görmek mümkün. Mardin kentinde taşçılık zanaatı hakkında neler söyleyebiliriz?

Mardin'in taş mimarisi, çağlar önce Ermeni taş ustalarıyla başlar. Mardin'in kuruluşunda Ermeni taş zanaatçıları tarafından işlendiği ve bölgeye bu sanatın yayıldığı bilinir. Şehirde yaşanan derin tarihin istilaları, değişen iktidarlar ve kültürler, Ermenilerin, Ermeni taş ustalarının temelini attığı bu taş işlemeciliğine hayranlıkla bakmış, en ufak bozguna yer bırakmamışlardır. Mardin'i istila edenler, ancak bu güzelim mimarinin üstüne, bu güzelim taş işlemeciliğinin üstüne, nasıl bir şeyler eklerim derdine düşmüşlerdir. Bu böyle günümüze dek gelmiştir.

Mardin'in kendine özgü tatları neler? Zengin bir mutfak kültüründen söz edebilir miyiz? Sizin vazgeçemediğiniz tatlar var mı?

Mardin yemekleri, Mardin mutfağı denince aslında zenginliğini, durup iki defa düşünmek gerek. Nedeni şu: Mardin çok kadim bir şehirdir. Zengin medeniyetler yaşamış, çeşitli kültürleri kavramış, kendi bedeninde barındırmış bir kenttir. Dolayısıyla bugün Mardin mutfağına baktığımızda, 'Arap mutfağı', 'Osmanlı mutfağı', 'Ermeni mutfağı' ve 'Süryani mutfağı' ile donatılmış olduğunu görüyoruz. Mardin mutfağı özellikle Arap, Süryani ve Ermeni yemeklerinin birleşik kimliğini taşımaktadır. Vazgeçemediğim tatları saymakla bitiremem ama bunların başında '*Dırre*' gelir. Ana maddesi 'inek memesi' olduğundan çok az bulunur ve çok zahmetlerle yapılır. Hemen arkasından patlıcan, biber, kabak, domates ve üzüm yaprağından yapılan 'etli dolma'yı söyleyebilirim. Hem haşlaması ve hem kızartması yapılan 'içli köfte'yi unutmak olmaz. Son olarak 'işkembe dolması', patlıcan ve kıymadan yapılan 'abugannuş' ve kolay yapılan bir yemek olan 'mercimek köftesi'ni sevdiğim yemekler olarak söyleyebilirim.

Adları Mardin'le özdeşleşmiş ve Mardin dışına taşmış kişilikler hakkında neler söylersiniz?

Birçok kişi, kişilik saymak mümkün. *Betül Mardin*, *Arif Mardin*, *Şerif Mardin* gibi ünlü simaların da üyesi olduğu Mardinizadeler ailesi; Murathan Mungan'ın ailesi olan Mungan ailesi ya da Mardin'de bilinen isimleri ile Hacı Kermo ailesi ilk aklıma gelen isimler. Daha eskilerden, hayatta olmayan ama dünyaca ünlü, Ermeni Mardinli fotoğrafçı *Hovsep Yusuf Karsh*'ı mutlaka anmak gerek. *Hovsep Yusuf Karsh*, 23 Aralık 1908'de Mardin'de dünyaya geldi, 13 Temmuz 2002'de Boston'da (ABD) öldü. Çağının önemli kişilerini görüntüleyen portre çalışmalarıyla tanınan bir fotoğrafçıdır. On altı yaşındayken ailesi tarafından Kanada'ya, Quebec eyaletinin Sherbrooke kentinde fotoğrafçılık yapan dayısının yanına yollandı. 1941'de çektiği *Sir Winston Churchill* portresi, İngiliz önderinin inatçı kararlılığını büyük bir başarıyla yansıtıyordu ve bu fotoğraf dünya çapında ün kazanmıştı. *Karsh* 1943'te İngiltere'ye giderek, aralarında kraliyet ailesi üyeleri, devlet adamları, sanatçılar ve yazarların da yer aldığı, ülkenin önde gelen kişilerini fotoğraflamıştı.

METİN FINDIKÇI

1961, Mardin doğumlu. İstanbul'da yaşıyor. Şiire; Orta Doğu'nun çeşitli ülkelerinden yaptığı şiir ve deneme çevirileriyle başladı. Şiir ve çevirileri çeşitli dergilerde yayımlandı.
Harabeler (1994)
Ve Kalbim Sular Altında (1996)
Karanfil Meselesi (2001)
Unutulan (2004)
Çölden Hırka (2006)
Katran (2008)
Sen İçerde Uyurken (2009)
Sardunyanın Kehribar Zamanı (2010)
Gülün Koynuna Düşen (2013)
Taşa Masal (2016)
Arapçadan seçip derlediği üç ayrı antoloji başta olmak üzere; Arapçadan dilimize kazandırdığı şairlerin bazıları; Mahmud Derviş, Adonis, Nazik El Melaike, Nizar Kabbani, Muhammed Bennis, Fetva Tukan, Selim Berekat...

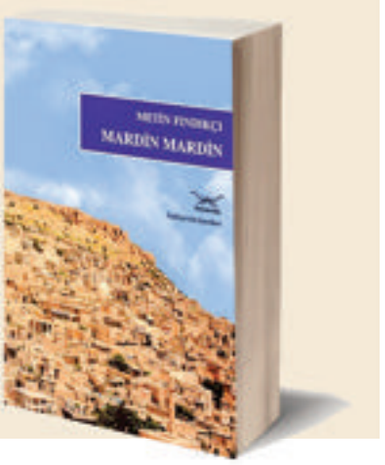

Mardinli kadınlarının dövmelerinin sizdeki karşılığı nedir?

Çocukluğumda en çok dert edindiğim figürlerin başında gelir, dövme. "*Anne söylesene, komşu teyzenin elindeki ve yüzündeki mavi noktalar ne?*" diye defalarca soru sorduğumu hatırlıyorum. Kadınların boyunlarında, alınlarında, ellerinde ve alt dudaklarındaki dövmeler merak edilmez mi? Bu köklü kültür ilgimi çekip, okumaya araştırmaya başladığımda, çok ilginç nedenler ve figürlerle karşılaştım; bu derin kültürden şaşırmadım desem yalan olur. Mesela sekiz bin yıl önce bu coğrafyada yer almış bir kavmin, *Ay Tanrıçası Sin Mabedi*'nin bir figürünü, kadınlar vücutlarına 'ay' ve 'çok köşeli yıldız' olarak dövme yaptırmaktalar. Zerdüşt kadınları da bedenlerinin çeşitli yerlerine *'Güneş Tanrısı'* figürünü dövme yaptırmıştır. Kürt, Arap ve Ezidi komşularımızda bu dövmeleri görürdüm. Özellikle Suriye (sınır altı) derlerdi; akrabalığımız olan yakın komşularımızın kadınlarında da dövmeye sık rastlanırdı. Boyundan başlayıp göğüs uçlarına yahut göbeğe kadar inen kısımlar tümüyle estetik biçimde dövmeyle işlenmişti; bacaklardan itibaren ayak bilekleri ve parmak uçlarına uzanan kısımda ise başka motifler yer alıyordu. Bunlar aidiyet duygusu veren motifler. Aslında, binyıllar boyu bedensiz yürekler gibi duran dövmelerin tinsel güzergâhını izlemek, bizi zengin bir kozmik anlayışa götürmektedir. Bu zengin anlayışa, doğulu insanların teninde rastlıyoruz. Kaybolmaya yüz tutan bir kültürün son elçileri bu kadınlar. Burada sözü Faik Bulut'a bırakıyorum; "*Doğuda dövme, doğanın insan bedenine ve onun yaşamına mührünü basmasıdır. İnsan bu şekilde doğayı giyinir, onu içselleştirir ve yaşanır kılar. O, doğaya aittir.*

"MARDİN'İN TAŞ MİMARİSİ, ERMENİ TAŞ USTALARIYLA BAŞLAR."

Kendini doğanın efendisi değil, onun eşi, parçası olarak görür. Dövme, yapıldığında acı verir ama bu keyifli bir acıdır. Bu acı daha sonra bedenine güzellik katar, ona yeni anlamlar yükler. Mutludur. Çünkü hayal ettiğini, kendinde taşımaktadır. Dövme, kadınlar için zarifliğin, soyluluğun ve güzelliğin; erkekler için gücün ve iktidarın belirtisidir."

Mardin' e özgü el sanatları nelerdir? Bunların içinde 'telkâri'nin ayrı bir yeri mi var?

Türkiye'nin en ücra köşesinde, marangozluk, demircilik ve bakırcılık zanaatına rastlamak mümkündür. Mardin'de bu sanatları, öbür şehirlerden ayıran, işledikleri figürlerdir. Mesela, bakırcılıkta ve marangozlukta 'şahmeran', 'ay tanrıçası'na ait figürleri görmek mümkün; bu da tarihi günümüze işlemek, taşımak anlamına gelmektedir. Özellikle Mardin'in ünlü basmacısı Nasra Teyze (yakın geçmişte kaybettiğimiz Nasra Şemmeshindi), kadim tarihe ait figürleri bezlere işlemekle (basmakla) ünlüydü. Duydum ki, bugün genç kızlar bu işi üstlenmiş. Mardin'de basmacılık, kadim bir meslektir ve Mardin'e yerleşen ilk Süryanilerle birlikte var olmuştur. Nasra Teyze, bu sanatı babası İshak'tan öğrenmiş, o da kendi babasından; yani bu meslek bir aile geleneği olmuş. Mardin'e özgü telkâri işlemeciliği, Mardin Süryanilerinin kendine özgü bir el sanatıdır. Tabii ki, Mardin için ayrı bir yeri vardır. Çok ama çok eskilere dayanan bir sanattır telkâri. Kadına zarafet kazandıran, estetiğiyle göz kamaştıran gümüşün büyüsüdür.

Çocukluğunuzun Mardin'i ile günümüzdeki Mardin'i karşılaştırdığınızda nostaljik olanla, gerçek olanın çatışmasını yaşıyor musunuz?

Çocukluğumun Mardin'inin en belirgin özelliği, taş sokakların betona dönüşmemiş haliydi. Mardin etrafındaki ağaçlık mesire yeri alanlarıydı. 2002 yılından sonra, yeni Mardin kurulma aşamasına geldiğinde, bu yeşil alanlar öncelikli olarak yok edildi. Kale arkasındaki, Vali Konağı bölgesindeki o güzelim ağaçlara kıyıldı. Yeni kurulan Mardin; her yerde alışık olduğumuz gibi, plansız projesiz beton yığınını aratmayacak nitelikte oluşu, mimari açısından eski Mardin'e, çocukluğumun Mardin'ine bir hakaret niteliğini taşımaktadır. Bu yüzden yeni kurulan Mardin ile eski Mardin arasında bir hayal kırıklığı çatışmasını yaşamaktayım. 2005 yılında Mardin'e gittiğimde, tam bir hayal kırıklığına uğramıştım. Sevdiğim, oynadığım sokakların neredeyse tamamı betonla kaplanmıştı, o dönemin belediye başkanına bunu sorduğumda "*Kadınların topukları, taşlar arasına girdiğinde, rahat yürümedikleri için beton döküldü*" dedi. Bu sözün üstüne ne denebilir ki! Son dönemlerde birçok sokağa tekrar taş döşendiğini ve eski haline döndürüldüğünü duydum, çok sevindim.

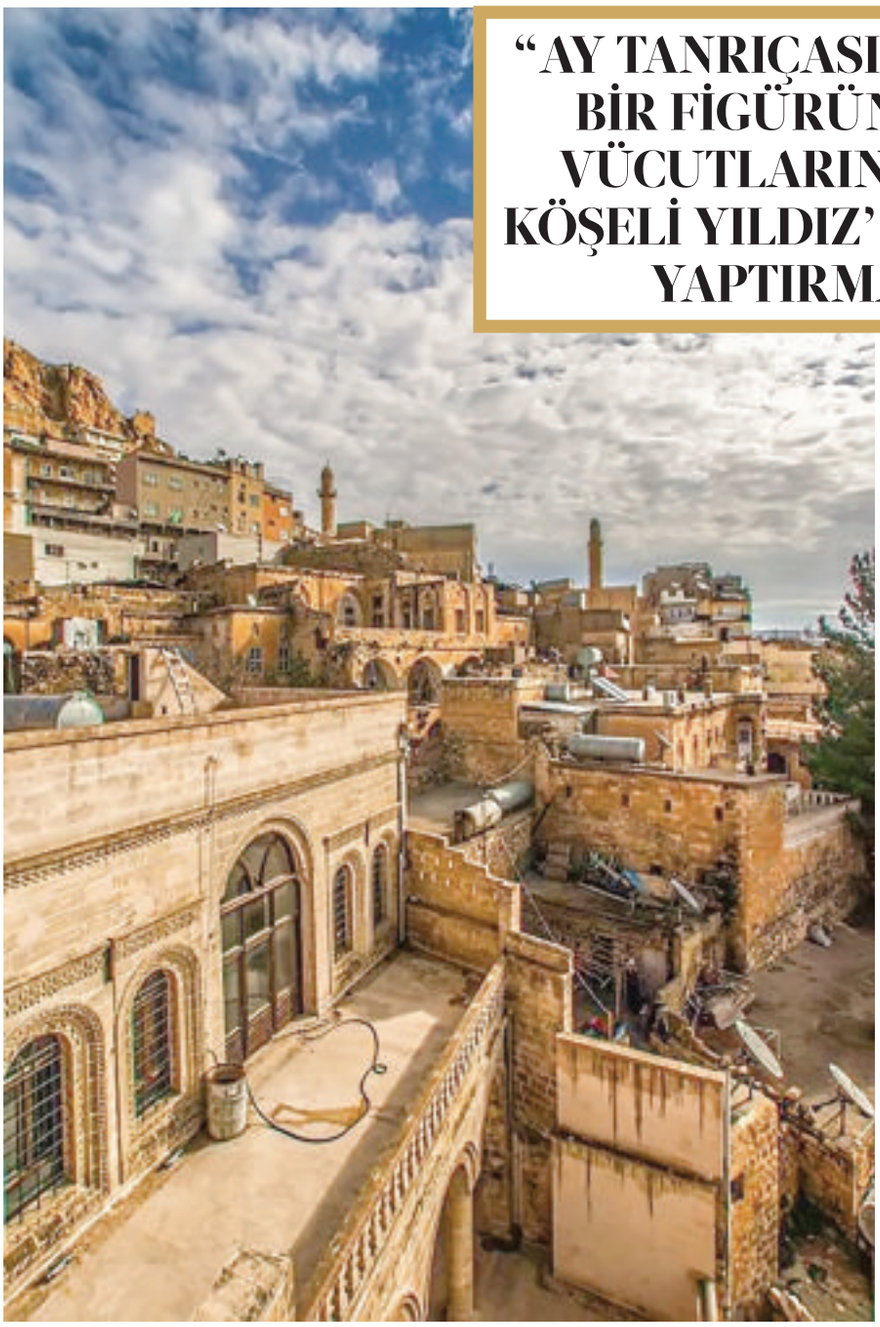

"AY TANRIÇASI SİN MABEDİ'NİN BİR FİGÜRÜNÜ, KADINLAR VÜCUTLARINA 'AY' VE 'ÇOK KÖŞELİ YILDIZ' OLARAK DÖVME YAPTIRMAKTALAR."

Anadolu Kulübü
BÜYÜKADA ŞUBESİ

Güzel bir yıl geçirmeniz dileğiyle...

Pesah Bayramı'nız kutlu olsun.

23 NİSAN CADDESİ NO: 44 BÜYÜKADA / İSTANBUL

0216 382 68 30

ADVERTORIAL

DOĞAY
PROJEL

1999 yılında kurulmuş olup, yurt içi ve yurt dışında dijital medya, doğal taş, tekstil ve inşaat sektörü gibi farklı iş kollarında uzun yıllara dayanan tecrübeye sahip Borhan Holding ve bünyesi altında bulunan Econ İnşaat'ın Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Emre Borhan, son dönemde sektörde yükselişe geçen Borhan Holding ve Yılın En İyi Çıkış Yapan İnşaat Firması ödülüne layık görülen Econ İnşaat hakkında bilinmeyenleri ve hedeflerini Şalom okurları için anlattı.

Borhan holding hangi alanlarda hizmet veriyor, neler yapıyorsunuz?

Avustralya'da inşaat sektöründe faaliyet göstermeye başlayan Borhan

YA VE BİNAYA UYGUN LERE İMZA ATIYORUZ

Holding olarak bugün, doğal taş, inşaat, gayrimen kul, tekstil, iletişim, insan kaynakları, digital-medya, sanayi ve nakliyat sektöründe faaliyet göstermekteyiz. Faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda sürekli yeniliğe ve gelişmeye açık bir şekilde müşterilerimize en üstün kalitede hizmet verebilmek adına çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Son zamanlarda inşaat sektöründe yükselişe geçen ve yılın en iyi çıkış yapan inşaat firması ödülünü alan Econ İnşaat ne gibi çalışmalar yapıyor?

Econ İnşaat olarak, günümüzde çoğu bölgede zorunlu hale gelen ve beraberinde birçok fayda getiren kentsel dönüşüm projeleri çalışmaları yapıyoruz.

Kentsel dönüşüme bakış açınızı öğrenebilir miyiz?

Öncelikle takdir edersiniz ki, doğru bölgelerde, doğru projelerin hayata geçirilebilmesi, insan ve kent yaşamına sağlayacağı katkı bakımından oldukça önem taşımakta. Dönüşüm projelerinin toplumsal hayattan ekonomiye kadar birçok alanda gelişime katkıda bulunduğu da yadsınamaz bir gerçek. Ayrıca, Kentsel Dönüşüm Yasası özellikle güvenli yapılar yaratabilmek için de bir fırsat. Hem deprem sonrası hasar gören binalar, hem de risk taşıyan binaların yenilenmesi için önemli bir çalışma. Tabii ki, güvenli yapılar demek sadece depreme dayanıklı bina anlamına gelmiyor. Güvenli bina öncelikle sağlıklı ve kaliteli yaşam sunan, sağlam ve her türlü afete dayanıklı bina olarak düşünülmelidir. Ayrıca proje bulunduğu bölgenin çehresini de değiştireceğinden çarpık yapılaşmanın da en büyük çözümü oluyor. Şehirlerimiz, ilçelerimiz modernleşiyor ve çağa ayak uyduruyor. Modern gelişmeler ile yeniden yapılandırılan binalar böylelikle değer de kazanmış oluyor. Tüm bu ve diğer dinamikleri ile kentsel dönüşüm son derece faydalı ve gerekli. Econ İnşaat olarak, şu an doğru bölgede doğru projeler hayata geçirerek sektörde yerimizi almış bulunmaktayız. Projelerimizi kişisel, bölgesel, çevresel tüm ihtiyaçları gözeterek planlıyor, halkın arzına sunuyoruz. Bu yolda en büyük işbirlikçilerimizden biri, sizlerin de yakından tanıdığı çok değerli başarılı mimar Eren Talu. Talu ile beraber doğaya ve binaya uygun projelere imza atıyoruz. Hepimizin görmeyi özlediğimiz yeşili korumak ve çoğaltmak için uğraşıyoruz. Örneğin şu an devam eden İstanbul-Kâğıthane ilçesinde yer alan bir projemizin binalarında dikey bahçeler ile çevreye destek olmaya çalışıyoruz. Projelerimizde yeşil alanların yanı sıra doğa ile uyumlu sosyal donatılara sahip modern yaşam alanları inşa ediyoruz.

Borhan Holding'e aldığı ödüllerden dolayı aşinayız. Peki, bu başarının sırrı nedir?

Başarıyı getiren faktörleri madde madde sıralamak ne kadar doğru bilemiyorum.

Yunus Emre Borhan

Ancak işin başında elbette ki çok çalışmak geliyor. Hedef belirlemek, belirlenen hedefe inanmak, sağlam adımlar atmak, doğru zaman, doğru çalışma arkadaşları, gelişmeleri takip etmek, uyum becerisini geliştirme ve dürüst olmak gibi birçok faktör bir araya gelince başarı da kaçınılmaz oluyor.

Son olarak okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

Öncelikle derginizde bana da yer verdiğiniz ve çok değerli okurlarınızla buluşma olanağı sağladığınız için size teşekkür etmek isterim. Benim için çok keyif verici bir söyleşiydi. Umarım okuyucularınız için de aynı şekilde keyifli olur.

Levent Mh. Ebulula Mardin Cd.
No: 43 Etiler - İstanbul
0212 227 17 78

Çölün ta kendisiyle tanışmam yıllar öncesine dayanıyor...
Uçağımız çölün ortasındaki bir havaalanına inmişti.
Ulaşacağımız yer, Ürdün-İsrail sınırında bir noktaydı.
Amaç iki ülke arasında imzalanacak BARIŞ idi.
Kocaman bembeyaz kuş,
çölün ortasına konduğunda her yer tümsekler, dalgalı kum tepecikler, vadiler...
Tek bir vaha bile yok! Her yer çöl!
Nefes kesici bir yalınlık...
Bir zamansızlık duygusu...

Çöl'de Barış... Musa Vadisi & PETRA

"Çöl ile nasıl mı aşka düştüm?"

Yer... Araba Çölü Vadisi... Etkinlik, "gazetecilik" yaşamımın unutulmaz deneyimlerimden biri.

Çöldeydik. İsrail ile Ürdün sınırının ortaları bir yerde...

İsrail Başbakanı **Yitshak Rabin**, "*Küçük Kral*" olarak tanınan Ürdün Kralı **Hüseyin** ve Amerikan Başkanı **Bill Clinton**...

Çölün ortasında manzara da şöyle: Müthiş bir mükemmeliyetle tasarlanıp hazırlanmış bir tribün. Başkanlara / krallara layık kırmızı halılarla döşenmiş çok geniş bir podyum. Podyumda da 3 bayrak - İsrail, Amerika Birleşik Devletleri ile Ürdün Haşimî Krallığı'nın bayrakları. İsrail Devlet Başkanı **Ezer Weizmann** da orada.

Tabii her biri eşleriyle birlikte! Reuma, Lea, Nur ve Hillary...

Takvimlerin sayfaları 26 Ekim 1994'ü gösteriyordu ve o gün... Tarihinde ilk kez İsrail, bir Arap ülkesiyle birlikte barışa kucak açacaklardı. Karşılıklı olarak sınırlar açılacak ve her iki ülkede, birbirlerinin büyükelçilik düzeyinde temsili sağlanacaktı.

Çok sayıda yabancı devlet adamının da katıldığı bu törende gazeteciler olarak hiçbirimizin gözünden kaçmayan ise, Amerikan Başkanı'nın eşi Hillary Clinton ile Kral Hüseyin'in eşi Kraliçe Nur PİŞTİ olmuşlar, aynı renkte tayyörler giymişlerdi, üstelik aynı Lübnanlı modacı **Nadia Kamali**'nin tasarımlarından. Kim bilir...

Belki de onlar anlaşmış, bizlere konu olmayı kendileri seçmişlerdi.

26 Ekim, 1994 Araba Çölü

Tribünleri hınca hınç dolduranlar tüm dünyadan konuklar ve gazetecilerdi. Sabahın kör karanlığında, çöldeki bir alana konmuştuk. Oradan da otobüslerle çölün ortasında bulunan vadinin meydanlığına varmıştık.

Gönül verdiğim o yolda yeniden âşık olmuştum: **Bu kez çöl ile aşka düşmüştüm!**

Bu çöl vadisinde, el sıkışmıştı Rabin ile Kral Hüseyin.

Araba Çölü'nün vadilerinin birinde, yepyeni bir umudun güneşiydi doğan; o gün, orada, **Musa Vadisi**'ne en yakın noktada. Adeta bir mucizeydi...

Zaten bu çölde her zaman mucizeler yer almıştı.

Anımsayalım...

Musa Firavun'a, "*Let My People Go*" – "*Bırak Halkım Gitsin*" demişti.

Sonra da...

Musa, kavmini Mısır'dan çıkarırken Nil Nehri'nin sularını mucizevî bir şekilde ikiye ayırmıştı. Halkının "özgürlüğüne" kavuşması için asasıyla sulara "*dur*" dedikten sonra.

****

Burada, günümüzdeki adıyla **Wadi Musa**'da...

Tevrat anlatısına göre, 39 yıl boyunca Sina Çölü'nde gezdikten sonra bu vadiden geçerken, Musa'nın asasını kayaya vurup suyun oradan akmasını sağladığı yer burası!

Musa peygamber yine o ünlü asası ile kayadan su çıkarmıştı.

Araba Çölü'nde, İngiliz casus Laurence'in evinin yıkıntılarının önünde

İNSANLIK TARİHİNDE İKİ NEOLİTİK ÇEKİRDEK

Arkeoloji Bilim dalına göre insanlık tarihinde iki odak - iki neolitik çekirdek var. Yani insanlık, tarım ve hayvancılık yapan yerleşik topluluklar olarak dünyaya, iki noktadan gelişip yol almış: Biri, Ortadoğu'daki Rif Çukuru. Diğeri de, Yangze Irmağı'ndan Şanghay'a giderken bulunan neolitik çekirdek. Arkeologlar, Ortadoğu'da büyük iklimsel değişiklikler olduğunu, muson yağmurlarının buralara kadar geldiğini, günümüzün çöl diye bilinen yerlerinde şelaleler, su kaynakları, yağmur ormanları olduğunu naklederler. Özellikle Petra'dan başlayan insanlık tarihinin en eski yerleşimlerine burada rastlandı. Neolitik oluşum bölgesi ve diğer coğrafyalara aktarılan neolitik yaşam biçimine, burada - bu bölgede rastlıyoruz. Uygarlığın, Ürdün'deki Petra'da başlayarak bütün Anadolu'ya, Rusya'ya, Avrupa'ya taşınan serüvenine "verimli hilal" denilmekte.

Çöl & Musa Vadisi'ndeki Petra

İsrail – Ürdün Anlaşması'ndan 23 sene sonra yine aynı bölgede, çöle olan aşkımı tazelerken, gezgin ruhumun duygu karmaşasındaydım.
Geçtiğimiz ayların birinde, önce Tel Aviv'e, oradan da Eilat'a uçtuk, adaşım olan kuzinimle.
Eilat her mevsim deniz-severlerini kucaklamaya hazır bir mini cennet.
Aynı zamanda "*serbest ticaret bölgesi*" olduğundan KDV'siz satışlarıyla özellikle İsrailliler için bir alışveriş cenneti.
Her zevke hitap eden lokantaları, muhteşem plajları, ılık denizi, görkemli otelleri...
Bizim için de bir geçiş noktası oldu sadece.
Akabe ile Eilat...
Diz-dize oturan komşular, o iki kent.
Ertesi sabahın en erken saatlerinde otelimizden 3 km ötedeki sınırı geçecektik...
İsrail bizi **Yitshak Rabin Sınır Kapısı**'ndan uğurladı. Sonra '*no man's land*'de kısacık bir yürüyüş.
Ve işte kapısındaydık Ürdün'ün.
Karşılayıcılarımız: Kral Abdullah II, rahmetli babası Kral Hüseyin ve Veliaht Prens Hüseyin Bin Abdullah'ın gülümseyen portreleri.
İşte o noktada 23 yıl öncesini, çölün orta yerindeki o İsrail – Ürdün Barış Anlaşması'nı anımsadım.
Ürdün sınırında, tam o noktada.
Karşılayıcımız ise Muhammet, önümüzdeki günlerin -yedi lisan bilse de hayatında Ürdün'ün dışına hiç çıkmamış- rehberi. O andan itibaren yol gösterenimiz, hikâye anlatıcımız oldu, Muhammet.
İlk hedefimiz **Wadi Musa**...
Musa Vadisi... Çünkü rivayetlere göre bu vadiden geçerken Musa Peygamberin asasını kayaya vurup suyun akmasını sağladığı yer burası!

Su kadar aziz ne olabilir ki bir çölde?

Ürdün'ün Güney'indeki Wadi Musa aynı zamanda "**Petra'nın Bekçisi**" de sayılıyor. Musa Peygamber'in abisi Aaron'un (Harun'un) mezarının, buradaki Hor Dağı'nın en tepe noktasında olduğu, bize verilen bilgilerden. Yıllarca ziyaret etmek istediğim **Petra Antik Kenti**'ne giriş yapıyoruz. Turistler, sabahın 9 buçuğunda girişteki meydanlığı doldurmuş bile. Biz 5'li bir grup olarak fotoğraf çeke-çeke gidiyoruz.

TEVRAT'IN ÇIKIŞ BÖLÜMÜNDEN...

Tanrı'nın buyruğu uyarınca, bütün İsrail topluluğu Sina Çölü'nden ayrıldı, bir yerden öbürüne göçerek Refidim'de konakladı. (Tur Dağı) Ancak orada su yoktu. Musa'ya, "Bize içecek su ver," diye çıkıştılar.
Musa, "Niçin bana çıkışıyorsunuz?" dedi, "Neden Tanrı'yı sınıyorsunuz?"
Ama halk susamıştı. "Niçin bizi Mısır'dan çıkardın" diye Musa'ya söylendiler.
"Bizi, çocuklarımızı, hayvanlarımızı susuzluktan öldürmek için mi?"
Bunun üzerine her zaman danıştığı Tanrı, çaresiz kalan, taşlanacağı korkusu içindeki Musa'ya şöyle buyurdu: "Halkın önüne geç. ...Birkaç İsrail ileri gelenini ve Nil'e vurduğun değneği de yanına alıp yürü. Ben Horev Dağı'nda bir kayanın üzerinde, senin önünde duracağım. Kayaya vuracaksın, halk içsin diye su fışkıracak." Ve Tevrat'taki öyküye göre orada, Musa asasıyla kayaya vurdu ve susamış halkının susuzluğunu giderdi.

Adeta zaman makinesindeyiz

Kayaların ve kumtaşının renklerine vurularak ilerliyoruz, genellikle geçitlerden – falezlerden.

As-Siq gibi... 1200 metre boyunda etkileyici bir giriş.

Tabakalar halinde zamanın yüzüne bakarken, istediğiniz kadar hayal kurabiliyor, temsili Nebati askerleriyle poz da verebiliyorsunuz.

Nebatiler, kumtaşı kayaları oyarak görkemli tapınaklar, mezarlar ve saraylardan oluşan bir kent inşa ettiler; giderek büyüyen yerleşimin su ihtiyacını karşılamak için kendi zamanları çerçevesinde dâhiyane projeler geliştirerek...

Kilometreler boyunca seramik borularla kent merkezine suyu taşıdılar. Barajlar ve tüneller inşa ettiler, su yataklarının yollarını değiştirdiler. Petra'nın sellerden korunmasını sağladılar.

Şöyle bir-iki saatlik sıkı bir yürüyüş ertesinde, her dönemeçte yeni bir sürprizli oluşumla karşılaştıktan sonra... Ansızın, bir dönemeç daha: Karşınızda **Al-Khazneh**, yani Hazine. Önünde çökmüş develer, manzaraya tuzunu-biberini katıyor. Etrafta gezen sürmeli gözlü Bedevi gençler, ellerindeki malları satmanın telaşında, "*Bir dinar – bir dinar*" diye çığrışarak...

Dinlenme vakti.

Bir yandan Hazine'ye bakarken, önünde poz verirken sohbetler de ediliyor.

Nebatiler, kendi çöl gelenekleriyle sınırlı kalmayıp diğer kültürleri benimsemeye hazır insanlardı ve yepyeni bir kültüre kapılarını açtılar. Benzersiz mimari yetenekleriyle Hazine'yi, sarayları, mezarları, tapınakları ve tiyatroyu inşa ettiler. Kullandıkları dil Arapçanın da temelini oluşturan Aramca idi.

Ve... Yola devam! Yaşlı ziyaretçiler at arabalarını tercih etmiş. Kimileri atlarla, kimileri de develerle yol alıyor. Biz kahramanca yürüyoruz.

Sonra da 800-900 basamak tırmanacağız, tepede "Manastır" diye adlandırılan başka bir şaheseri görmek için. Bu kez arkadaşlarımı terk ederek eşekle ilerliyorum. Onca basamağı tırmanan bir eşekle...

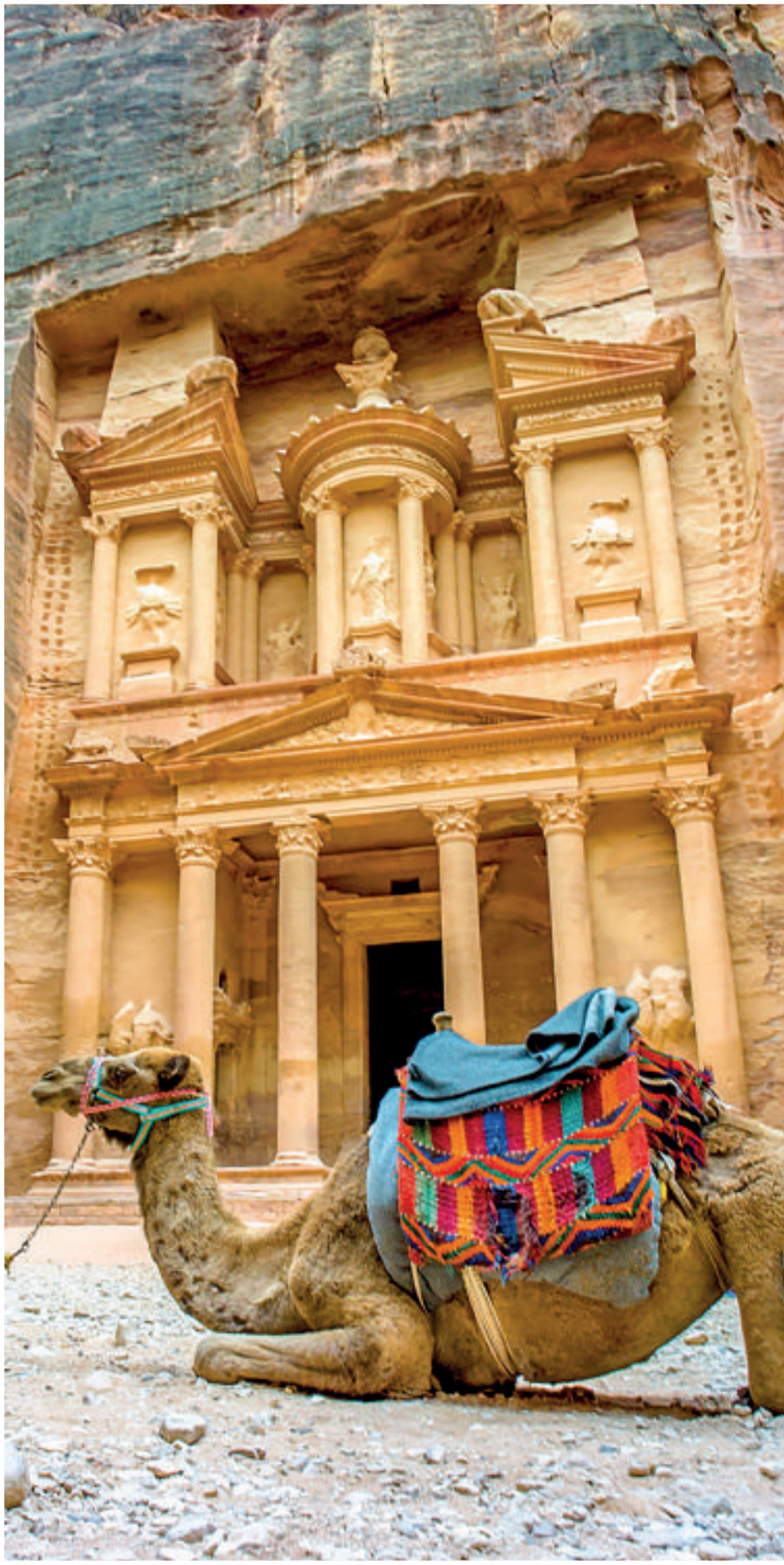

Manastır... Müthiş bir eser!

Ve tabii ki, doyumsuz bir güzellik... Karşısına geçip kahvelerimizi yudumluyoruz.

Ürdün'ün **Ma'an** bölgesindeki arkeolojik bu kent... nüfusu şimdilerde 30.000 kadar olan **Petra**.

Burada Nebatiler, Petra'nın görkemini yansıtan, su kaynaklarından tüm şehirlerinde dağıtımı sağlanan inanılası zor su kanalları inşa etmişler. Beş yıldızlı zincirlerin, köşeleri kaparak yerleştikleri bu minik kent otellerle dopdolu!

Petra'nın 2 km yakınlarında bir Bedevi yerleşimi bulunuyor.

Zaten anlatılana göre, Ürdün nüfusunun yüzde 30'u Bedevi göçerler.

Nüfusunun yüzde 25 kadarı, 1948'den bu yana artık ülke vatandaşları olarak addedilen Filistinliler. Gerisi de asıl Ürdünlüler.

Petra merkezde olmak üzere, Wadi Musa çevresinde 18 kadar köy var. Geniş bir vadide dağınık yerleşimler...

Dönüm başına düşen insan sayısı 3 kişi kadar...

Bu toprakların çoğu tek bir kabilenin malı (Layathnah Kabilesi). Onlar da, 20. yüzyılın başından bu yana bölgenin yerel turizm endüstrisini ellerinde tutuyor, ekonomisinde ve politik gelişmelerinde öncü bir rol oynuyor.

***

Petra'nın bulunduğu Musa Vadisi, Amman'dan 250 km, bizim güzergâhımız olan Akabe'den ise sadece 100 km uzaklıkta. Akabe, Ürdün'ün denize açılımı olan yegâne noktası... 50'yi aşkın oteli, restoranları, turizmiyle günden güne yeşeren ekonomisi bir yana, ülkenin tek limanı.

Petra dönüşü, şık bir otelde içkilerimizi alırken, kuma-toza bürünmüş halimizle günün yorgunluğunu gideriyor, heyecanımızı paylaşıyoruz.

Ürdün'deki maceramız sadece Petra kentinde yürümek-keşif yapmak-tırmanmak olmadı, tabii ki.

Ertesi sabah rehberimiz bizi otelimizden aldıktan sonra, hakiki bir çöl macerası daha yaşatacak yere götürdü.

WADİ MUSA'NIN İLK YERLEŞİMCİLERİ NEBATİLER

Onlar, Arap Yarımadası'ndan gelen göçebe bir kavim - sıra dışı bir halk.

Tarih sahnesine ilk kez MÖ 4. yüzyılda çıkan bu kavim, tarım ve hayvancılıkla uğraştı.

Wadi Musa'ya, saldırılardan korunmak için, güvenli olduğundan yerleştiler.

Çölde kurdukları teraslarda üzüm ve zeytin yetiştirdiler.

Çok zeki ve pratik insanlardı.

Ticaret yollarını kontrol ettiler.

Greklerle, Pers ve Romalılarla ticaret yaptılar.

Kervanlarını Akdeniz, Mısır ve Mezopotamya'ya yolladılar.

Petra'da görkemli bir şehir kurdular ve Kızıldeniz'e kadar uzanan çok zengin, zengin olduğunca nüfuzlu bir krallık kurdular.

Demir ve bakır madenlerini işlediler. Ticaret yaptıkları kentlerin kültürlerini ülkelerine taşıdılar. Antik Yunan, Roma, Mısır ve Mezopotamya stillerini harmanlayarak muhteşem bir mimariyle Pembe Şehri - Petra'yı yarattılar.

Ulaşılan kitabelerinde hekimlerinden ve şairlerinden söz edilmekte...

Birçok kabile şeyhine kumanda eden Nebati hükümdarlarının yanında "kardeş" diye nitelendirdikleri bir vezir vardı.

Nebatilerde kadının sosyal hayatta hayli önemli bir yeri vardı: Özgürce mal/mülk sahibi olabilirlerdi.

Pagan inançlara sahip olan Nebatilerin en büyük tanrısı Duşara...

En büyük tanrıça da El-Lat idi.

MS 106 yılında Romalılar, Nebati Krallığını istila ederek kendi topraklarına dâhil etti.

Depremler, değişen kervan yolları ve Haçlı Seferleri'nin ardından bölge terke uğradı, Nebatiler de tarih sahnelerinden silindi.

Orada çöl! Saf çöl! Wadi Rum

4 x 4 ciplerle 5 saatlik bir çöl safarisi. Kayalar, vahalar, vadiler...
Ve işte Arabistanlı Lawrence'in sığındığı ev...
Oxford mezunu arkeolog **Thomas Edward Lawrence**, 1888'de İngiltere'nin Galler bölgesinde dünyaya gelmişti. 1916-1918 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'na karşı yürütülen Arap isyanında, İngiliz irtibat subayı olarak görev yaptı. Bu dönemde Arabistanlı Lawrence adıyla tanındı.
Bu noktada I. Dünya Savaşı günlerine dönelim:
O coğrafyadan, Aralık 1917'de, yani günümüzden tam bir yüzyıl öncesinde, Osmanlı Ordusu'nun hüsran ve yenilgiyle ayrıldığını, İngiliz casus Lawrence tarafından manipüle edilen Arapların, İngilizler geldiği için "şükran duaları" yaptıklarını hatırlayalım.
Tabii ki, **Lawrence'in Evi** yıkıntılar içinde...
Günü noktaladığımız yer ise bir Bedevi Çadır Kompleksi.
Önce çölde güneşi batırdık, sonra da doğan mehtabı karşıladık.

Bedevi misafirperverliğinin konukları olduk. Müthiş bir tandır deneyimiyle akşam yemeğimiz bir şölene dönüştü. Tertemiz, masum yaradılışlı Bedevi gençlerin ev sahipliğinde unutulmaz bir ikram gördük. Sessizliğin içinde derin bir uykuya dalarken, muhtemeldir ki, rüyalarımız bile çölün o inanılmaz renkleriyle donanmıştı.

BEDEVİLER ÇÖLÜN EFENDİLERİ

Bedeviler ise ezelden beri çölün efendileri.
Üçüncü ve son günümüz, bir Bedevi kahvaltısı ile başladı.
Sonrasında da yeni bir macera, bir çöl macerası daha...
Bu kez safarimiz deve sırtındaydı. Dört kadın, dört deve, elindeki i-Phone 8 ile durmaksızın konuşan bir deveci ve bir deveci yamağı...
Ağırbaşlı adımlarla ilerledik bu kez.
Çöldeki son saatlerimizin tadını yudumlayarak yaşarken...
Devecimiz, turizm sezonu biter bitmez düğün yapacaktı.
Balayına da çok hayran olduğu Cumhurbaşkanımızın kenti olarak addettiği Ankara'ya gelecekti...
Kahkahalar, keyif dolu anlar, huşu duyulacak bir zamansızlık ve yalınlık içinde noktalandı, maceramız!
Zaman içinde unutulmuşluğa terk edilmiş olan PETRA, Mısır'a doğru yol almakta olan İsviçreli seyyah Johann Ludwig Bruckhardt, 1812'de onu yeniden keşfedene kadar kayıp bir şehir olarak kaldı.
Ürdün'ün Akabe şehri yakınlarında bulunan Petra Antik Kenti, 1985'te UNESCO Dünya Mirası Listesine dâhil edildikten sonra 2007'de "Dünyanın Yedi Harikası"ndan biri olarak kabul edildi.

"Yahudilerin İspanya'dan Kovuluşu" - Emilio Sala Frances

İspanya'nın Eski Yahudi Şehirleri

Toledo Cordoba Besalú Girona

Ocak ayında kızımla yaptığım Madrid seyahatimde ziyaret ettiğim Prado Müzesi'nin, görkemli koleksiyonunda yer alan, İspanyol sanatçı Emilio Sala Frances imzalı "*Yahudilerin İspanya'dan Kovuluşu*" adlı tablosu, beni çok uzaklara götürdü. Hem uzaklara hem de çok yakınlara.

Uzaklara, taa Kastilya Kraliçesi İzabel ve Kral Ferdiand'ın, bu tablonun anlattığı gibi Yahudileri İspanya'dan kovduğu ve dönüşlerini yasakladığı 1492 yılına; yakın tarihler derken de, Yahudilere dönüş yasası kabul edildiğinden, yeni sahip olduğum İspanyol pasaportumla, atalarımın kovulduğu yeri ziyaret ettiğim bugüne...

Ne garip değil mi? İnsan kovulduğu yere tekrar döner mi? Bunu hep yaşıyoruz. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, insanlar bizzat Soykırımı yaşadıkları Avusturya ve Almanya'ya geri dönmediler mi tekrar yaşamaya. Yahudilerin yazgısı mı diyelim, Anatevka'dan, Toledo'dan, Girona'dan ve daha birçok yerden, vatan bildikleri toprakları bırakıp gitmek zorunda kalmaları. Derler ki, Yahudiler gözleri yaşlı, tekrar döneriz ümidiyle, yanlarına arkalarında bıraktıkları yuvalarının anahtarlarını alıp çıkmışlar Toledo'dan. Kimler dönebilmiş ki?.... Ancak bizler, torunlarının torunları, yüzyıllar sonra dönebilmişiz, pas tutmuş anahtarlarla.

Augustin de Foxa İspanyol yazar ve diplomat, yazdığı "Kökleri Olmayan Israel" eserinde: "*Yahudi Milleti kadar, vatansızlıktan çeken bir millet yoktur*" diyor.

İspanya Yahudileri 1492 yılına kadar, Müslüman ve Hıristiyanların buyruğu altında yaşayan, dünyadaki en yüksek Yahudi nüfusa sahip en huzurlu topluluktu. Kral VII. Ferdinand 1802 yılında, Bakanlar Kurulunun isteğine rağmen Yahudilerin İspanya'ya girişlerini yasaklayan kanunu kaldırmadı. 1854 yılın-

da Magdebourg Hahamı, insanlık ve adalet adına aynı istekte bulundu. Aradan 500 küsur yıl geçti. İspanya ve Portekiz Hükümetleri, eski vatandaşlarını çağırıp vatandaşlık haklarını vermeye karar verdi. Toledo, Girona ve Cordoba gibi ortaçağ şehirlerinde Yahudiler artık yaşamıyorlar ama hala 10. yüzyıldan beri bırakmış oldukları izleri sürmek mümkün.

Toledo, İspanya'daki Yahudi Kültürünün beşiği

20 yıl önce ziyaret ettiğim bu şehri aynen hatırladığım gibi buldum. Tek fark, yüksek bir kaya üzerinde kurulmuş bu şehre artık, 2000 yılından beri devasa bir yürüyen merdivenle çıkılıyor.

Bugün hala antik Toledo'nun dar, rüzgârlı sokakları, ziyaretçileri ortaçağa götürüyor. Tüm şehir kapılarında, kalelerinde ve köprülerinde hala ortaçağ havası var ve bunlar Toledo'nun, bir zamanlar Avrupa'nın en önemli kentlerinden biri olduğunu gösteriyor. Daha sonra Katolik kilisesine dönüştürülmüş olsalar da, kentte bulunan ortaçağa ait iki sinagog, bir zamanlar kent nüfusunun üçte birini oluşturan Yahudilerin varlığına tanıklık ediyorlar. *Santa Maria la Blanca Sinagogu* daha eskidir ve içindeki birçok süslü sütun ile Arap mimarisini hatırlatmaktadır.

1391 yılında burada büyük bir katliam olmuş ve birçok Yahudi öldürülmüş. Daha geniş olan *El Transito Sinagogu*, günümüzde Yahudi kültürüne ait *Sefaradi Müzesi*'ne ev sahipliği yapmakta.

Sofia'daki büyük sinagog, Toledo'daki *Transito Sinagogu*'nun bir kopyasıdır. Geldikleri soya çok bağlı olan Balkan Yahudileri, sinagogun planlarını görmesi için Toledo'ya bir mimar yollamışlar ve aynısını inşa etmişler. Toledo Yahudileri arasında, bilim ve edebiyat alanlarında sivrilen kişiler olmuştur. Hekim ve tarihçi Abraham Abendavid'in yanı sıra, Abraham Abenezra, Salamon

Santa Maria la Blanca Sinagogu, Toledo

İspanya Yahudileri 1492 yılına kadar, Müslüman ve Hıristiyanların buyruğu altında yaşayan, dünyadaki en yüksek Yahudi nüfusa sahip en huzurlu topluluktu.

Toledo Sefarad Müzesi (El Transito Sinagogu)

Abengabirol, Salamon Abenzachel ve Moiz Abenezra sayabileceğimiz önemli yazarlardan bazılarıdır. Toledolu şair Juda Halevi, İspanyol Yahudilerin kahramanıdır. Toledo'da doğup, vaat edilmiş topraklara giremeden, Kudüs kapısında bir Arap tarafından hançerlenmesi, onu bir nevi Sefarad nostaljisi ve Siyonizm'in sembolü haline getirmiştir.

Cordoba, Endülüs'te bir felsefe şehri

Özellikle 10. ve 11. yüzyıllarda altın yıllarını yaşayan Cordoba, felsefeye ilgi duyanlar için büyük önem taşırken, aynı zamanda Avrupa'da şehir aydınlatmasının ilk kullanıldığı yerleşim merkezi. O önemde Yahudiler, Hıristiyanlar ve Müslümanların barış içinde yaşadığı bu şehir, önemli filozof, bilim adamı ve sanatçıların katkısı ile Avrupa'nın en önemli kültür merkezlerinden biriydi. Yahudi Mahallesi –*La Juderia*– 1984 yılında UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası olarak kabul edildi. Buradan kıyıya doğru ilerledikçe,

Maimonides, Cordoba

Maimonides, tam adı Rabi Moşe ben Maimon'un ilk harfleri olan Rambam olarak da tanınan Maimonides, 1135 yılında bir Pesah akşamı Cordoba'da doğdu.

hem Yahudi hem de Arap etkisinin görüldüğü sinagoglar ve pazarlar karşımıza çıktığında, Cordoba'nın rengârenk geçmişinin izlerine şahit oluyoruz. 600 km'den uzun *Guadalquivir Nehri* kenarında, vadinin ortasında bir İspanyol mücevheri olan Cordoba, o yüzyıllarda dünyanın en kalabalık şehriymiş.
Felsefeciler Şehri diye anılan bu kentte 700 – 900 yılları arasında 600'ün üstünde kütüphane ve bir milyondan fazla el yazması kitap mevcutmuş. Ne yazık ki, sonraki dönemlerde alınan bir karar ile yakılıp, bilim ve irfan değerleri yok dilmiş ve sadece 30 cilt kitap kurtarılabilmiş. En büyük Yahudi yazar ve filozoflardan bazıları bu dönemde ortaya çıktı. Bunlardan üç tanesinin özel olarak önemini belirtmek gerekir: Ünlü fizikçi, filozof, astronom *Avraam Ibn Ezra*; ve "Hovot Alevavot – Kalbin Görevleri" adlı kitabın yazarı, Tora yorumcusu, *Rabenu Bahya* olarak tanınan *Bahya Ibn Pakuda*. Kişinin içsel yaşamının zorunluluklarını inceleyen ve kişinin gerçek dinî taahhüdünü değerlendiren bir sistem sunan bu kitap, halen günümüzde Yahudi etik incelemelerinde son derece popüler olmayı sürdüren bir eserdir.

Cordoba Sinagogu

Besalú

Diğer ünlü isim *Maimonides*'tir. Tam adı *Rabi Moşe ben Maimon*'un ilk harfleri olan *Rambam* olarak da tanınan Maimonides, 1135 yılında bir Pesah akşamı Cordoba'da doğdu. Ailesi İspanya'yı terk etmeye zorlandığında yalnızca 13 yaşındaydı. Uzun yıllar boyunca vatansız olarak dolaşıktan sonra Maimonides ile kardeşi David, sonunda Mısır'da Kahire'ye yerleşti. Değerli taş ticareti yapan David aileyi geçindirirken, Maimonides, Tora eğitimini sürdürdü. Kendisi Tora bilgisinden ötürü para almayı reddetti, dolayısıyla hayatını kazanmak için kendi kendine Tıp öğrendi. Kısa zaman sonra iyileştirici olarak öyle ün kazandı ki, Kahire'de Sultan Selahaddin'in sarayına Hekim olarak atandı. Kahire'nin Baş Hahamı da seçilmişti. Aynı zamanda verimli bir yazar olan Maimonides'in önemli eserleri şunlardır: "Mişna Yorumları", "Zihni Karışmış Olanların Rehberi" ve "Gelecek Dünya Hakkında Söylev"...

Cordoba'yı gezerken ünlü *Mezquita Katedrali*'ni unutmamak gerekir. Gotik, Barok ve İslam mimarî etkilerini taşıyan bu eserde, sonsuzluğa uzanan kırmızı ve beyaz tuğla kemerler arasından, oyma ahşap camlardan sızan ışık eşliğinde yürüdüğünüzde, içinizde olağanüstü mistik ve otantik duygular uyanır. Cordoba meydanları içinde yabancıları en çok etkileyen *Plaza de las Trendillas* Meydanı'ndaki saat kulesi, her saat başını gong ile değil, gitar sesiyle duyurur...

İspanya Yahudileri 1492 yılına kadar, Müslüman ve Hıristiyanların buyruğu altında yaşayan, dünyadaki en yüksek Yahudi nüfusa sahip en huzurlu topluluktu.

Pitoresk Besalú

Bir ortaçağ küçük kenti olan Besalú'yu Şubat ayındaki Barselona turunda keşfettim. Rehberimizin açıklamalarına göre, son yıllarda Yahudi kültürüne ait sinagog ve tarihî mekânların onarılmalarına hız verilmiş ve turist sayısında önemli bir artış gözlenmiştir. Avrupa'nı en eski "*Mikve*"sini, 1264 tarihli eski sinagog kalıntılarını ve bir zamanlar Yahudilerin yaşadığı eski şehri gezdik. Bazı evlerin duvarlarında, inşa edildikleri tarihe ve o zaman yaşayan ailelerin isimlerine rastlamak mümkün. Mikve, tamamen tesadüf olarak kuyu açmak için toprağı kazan bir köylü tarafından bulunmuş. Rastladığı bulguları otoritelere haber verince, hahamlar tarafından incelenmiş ve bulunan yerin ortaçağa ait bir mikve olduğuna karar verilmiş. Ve bu şekilde mikve'nin yanındaki sinagog kalıntıları da ortaya çıkmış. Besalú şehri daha ilk girişteki, 105 metre genişliğinde ve 30 metre yüksekliğindeki yedi kolon üzerinde oturmuş romantik taş köprüsü, görkemli portalı ve büyülü atmosferi ile beni çok etkiledi. Orada daha fazla zaman geçirmek isterdim. Bilhassa gece ışık ve gölge oyunları ile çok etkileyici bir görüntüsü olduğunu öğrendim. Besalú, yılın değişik zamanlarında yer alan geleneksel festivalleri ile de çok ünlü. Eylül ayındaki '*Ortaçağ Festivali*'nde sokaklar ve meydanlar birçok sergilere, sirk gösterilerine, eski tarz giyinmiş oyunculara sahne olurmuş. Mart ayında ise, Yahudi geleneklerini yansıtan bir festivalde ziyaretçilere, Yahudi yemeklerini, faaliyetlerini

Ester Almelek, Girona Yahudi Müzesi'nde Magen David'li kortijoda (Foto: Niso Maçoro)

Frank Meisler'in eseri

ve bilgilerini aktarırlarmış. Kendinizi adeta bir film setinde hissettiğiniz bu küçük ve şirin şehrin, gurme ziyaretçileri de memnun edecek bir özelliğe var: titiz damaklara hitap eden özel bir mutfak.

Girona, labirent kent

12. yüzyılda açılan, Avrupa'nın en önemli Kabalistik okullarıyla Girona, önemli bir Yahudi şehri olmuştur. Öyle ki, Girona Hahamı *Moshe ben Nahum* (1194 - 1270) İspanya'nın Baş Hahamı ilan edilmiştir. Yahudi Mahallesi (*El Call*), tüm Avrupa'da bu büyüklükte olup bu denli korunarak günümüze dek gelebilen tek Yahudi mahallesidir. Baskıların iyice arttığı son yıllarda, Yahudiler dar sokakların girişine inşa ettikleri kapıları özellikle akşam saatlerinde kapalı tutarak, adeta bir kale gibi evlerini ve canlarını korumaya almışlardı.

Mevlut Akyıldız'ın "Hoş Geldiniz" adlı tablosu

20 yıl önce ziyaret ettiğim *Girona Yahudi Müzesi*'ni tanıyamadım. Çünkü o yıllarda, resimde görünen *Magen David'li kortijo* ve kitapların satıldığı dükkândan ibaretti. Oradan bir kitap aldığımı hatırlıyorum. Bugün muhteşem zengin ve modern bir müze kurulmuş. İçerdiği bilgilere ve objelere, sunumuna hayran kaldım. Üçüncü katında da çok sevdiğim ve bizim galeride de sergisini açtığım, İsrailli heykeltıraş *Frank Meisler*'in muhteşem bir eserini görmek beni çok mutlu etti. Aileden birini görmek gibi oldu. Heykel, değerli Yahudi bilim adamları Rabi Abraham Zacuto, Joseph Vecinbo ve Jacob Corsino'nun anılarına adanmış.

Girona'nın eski şehrinden ayrılırken, çıkıştaki direğin üstünde duran aslanın poposunu öpen bir öğrenci grubuna rastladık. Bir geleneğe göre, aslanın poposunu öpen tekrar Girona'ya dönermiş. Ben öpmedim ama tekrar ziyaret etmek isterim bu güzel ortaçağ şehrini...

Sultan II. Bayezid'in gemiler yollayarak, Osmanlı topraklarına kabul ettiği 90.000 civarında Yahudi'nin önemli bir kısmı Girona şehrinden gelmiştir. Yazıma, Emilio Sala Frances'in "*Yahudilerin İspanya'dan Kovuluşu*" tablosuyla başladım, Mevlut Akyıldız'ın "*Hoş Geldiniz*" adlı tablosuyla bitirmek istiyorum. Sanatçı, Sultan II. Bayezid'in İspanya'dan gelen Yahudileri karşılamasını, konu etmiştir. Kraliçe İzabel ve Kral Ferdinand'ın aldıkları bu karara Sultan II. Bayezid'in "*Onlar bu kararla ülkelerini fakirleştirirken, bizim ülkemizi zenginleştirdiler*" dediği rivayet edilir...

Next Generation Dentistry Zürich Sihlcity & Zorlu Center Istanbul SWISS EXCELLENCE

Estetik Diş Hekimliği
Laser tedavisi
Endodonti
Periodonti
Protetik

İmplant
Ağız ve Çene Cerrahisi
Ortodonti
Görünmez teller
Çocuk Diş Hekimliği

SWISS
CENTERDENT
DİŞ HEKİMLERİ
ZORLU CENTER ISTANBUL

ZORLU CENTER
TERAS EVLER T0 DAIRE 35
BESIKTAS ISTANBUL

TEL: 0212 353 63 83
FAX: 0212 353 63 84

INFO@SWISSCENTERDENT.COM
WWW.SWISSCENTERDENT.COM

AÇILIŞ SAATLERİ:
HAFTAİÇİ 10:00-20:00
CUMARTESİ 12:00-18:00
PAZAR 11:00-14:00

TARİH - Umut Can Ciğercioğlu

İnsanlığın Kanayan Yarası
"STRUMA"

"Geniş ve rahat kabinlerin yerine hayvan taşımacılığında kullanılan bölümlerden bozma yatakhaneler, yetersiz gıda stoku ve 769 kişi için tek bir tuvalet vardı. "

Nazi terörünün en şiddetli döneminde hayatları pahasına en köhne gemilere umut bağlamış 769 Romen Yahudisi, 1941 yılının Eylül ayından itibaren ilanları yayımlanan ***Struma*** gemisine, iki yüz bin ley (yaklaşık bin dolar) karşılığında biletlerini aldılar. 12 Aralık 1941'de, yani sefer gününe gelindiğinde, ilanlarda yer alan bu yolculuğa, teşvik edici özelliklerin hiçbirinin doğru olmadığı ortaya çıktı. Geniş ve rahat kabinlerin yerine hayvan taşımacılığında kullanılan bölümlerden bozma yatakhaneler, yetersiz gıda stoku ve 769 kişi için tek bir tuvalet vardı. Fakat yolcular çaresizdiler. Geminin Armatörü, yolculara İngiliz mandasındaki Filistin'e giriş vizelerinin İstanbul'da dağıtılacağını söylemişti. İşte bu dolandırıcılık, masum insanların uluslararası bir sorun teşkil etmelerine ve herkes için talihsiz olan bir sona sebebiyet verecekti.

Gemi 15 Aralık 1941'de Sarayburnu açıklarına ulaşır. Burada işaret mahallini geçtikten sonra ağlara takılır ve askeri kılavuz tarafından kurtarılarak Büyük Dere kontrol sahasına çekilir. Motor arıza yapmıştır. Yapılan tetkikler sonucu, motorun burada tamir edilemeyeceğinin anlaşılmasıyla birlikte, muayene ve tamiri için Ulaştırma Bakanlığı nezdinde (gözetiminde) teşebbüsler yapılmış ve bir an önce salih (uygun) bir hale getirilerek yoluna devam ettirilmesini temin için ciddi gayretler sarf edilmiştir. Bununla beraber, bu talihsiz yolcuları kabul

etmesine ihtimal verilen ülkeler ile de Dışişleri Bakanlığı nezdinde bu teşebbüslerin yerine getirilmesi için temasa geçilir.

Beş hafta gibi bir zaman içerisinde geminin tamiri sona ermiş ve İstanbul Liman Reisliği Fen Heyeti tarafından yapılan seyir tecrübeleri neticesinde, sefere müsait bir durumda olduğu anlaşılmıştır. Hülasa (özetle), Struma'nın Karadeniz'e çekildiğinde motoru vardır. Fakat bu kez bu olay hakkında yazılmış hiçbir kaynakta yer almayan bir olay meydana gelir. Panama bandrollü Struma'nın Bulgar kaptanı, 13 Aralık 1941'de, Panama hükümetinin Almanya, İtalya ve Japonya'nın yer aldığı Mihver bloğuna savaş ilan etmesini ileri sürerek, yoluna devam edemeyeceğini bildirir. Talihsiz muhacirlerin (göçmenlerin) bir Türk gemisine aktarılması ve yollarına devam ettirilmesi ise mümkün değildir. Beklenen vize bir türlü çıkmamaktadır. Çünkü İngilizler, Filistin'deki Arap-Yahudi dengelerini gözetmektedirler. 1936'da başlayan Arap İsyanı, İngilizlerin Yahudi göçüne sınırlamalar getirmesine sebep olmuştur. Aslında, Filistin manda yıllarına bakıldığında, Osmanlı'dan koptuğu andan itibaren bu dengeler sürekli gözetilmiştir. Kudüs'te Vali ve Yüksek Komiser İngiliz olmakla beraber, Müftü ve Belediye Başkanı soylu Arap ailelerdir. Bu Arapların halk üzerinde ciddi bir nüfuzu bulunmaktadır.

Türk İçişleri Bakanlığı'ndan Başvekâlete (Başbakanlık) yazılan bir evrakta, Struma'nın Karadeniz'e çıkarılması "Alakalı Devletlerin Ankara'daki mümessilleri ile icab eden (gerekli) temasları yapmış olan Hariciye Vekâletimiz (Dışişleri Bakanlığı), nihayet gemiyi bir römorkör ile cer ederek (çekerek) Karadeniz'e çıkartmaktan başka çare kalmadığını ve şayet Boğaza dönmek isterse, geri çevrilmesi gerektiğini bildirmiş ve keyfiyet (durum) İstanbul Vilayetine bu şekil tebliğ olunmuştur" şeklinde geçmektedir. Bu cümleden anlaşıla-

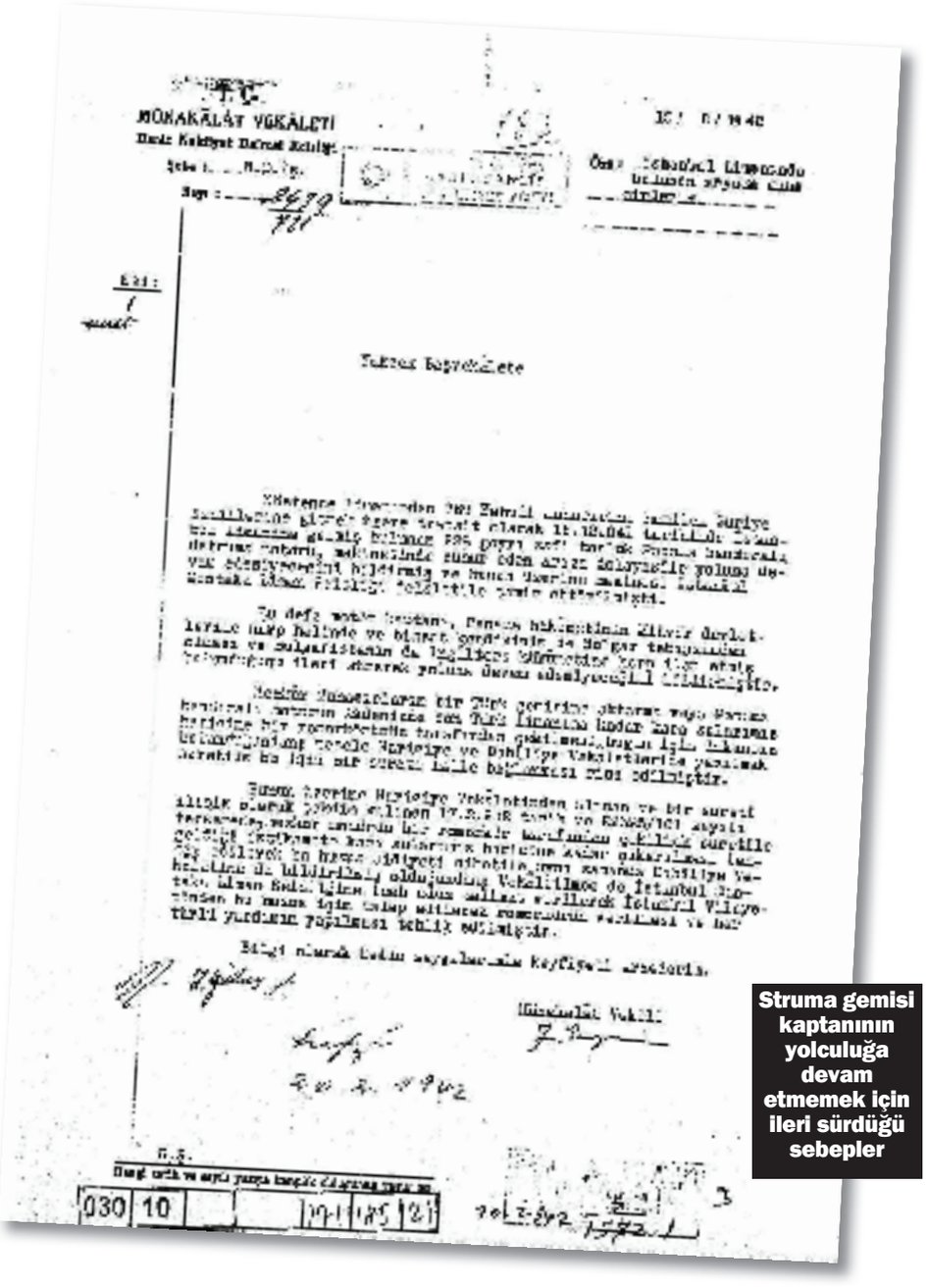
MÜNAKALÂT VEKÂLETİ

Struma gemisi kaptanının yolculuğa devam etmemek için ileri sürdüğü sebepler

"Türk makamları tarafından ittihaz olunan insani ve müşfik hattı hareket binlerce Musevi mültecisinin düşman işgali altındaki memleketleri kurtarılması için amil (etken) olmuştur."

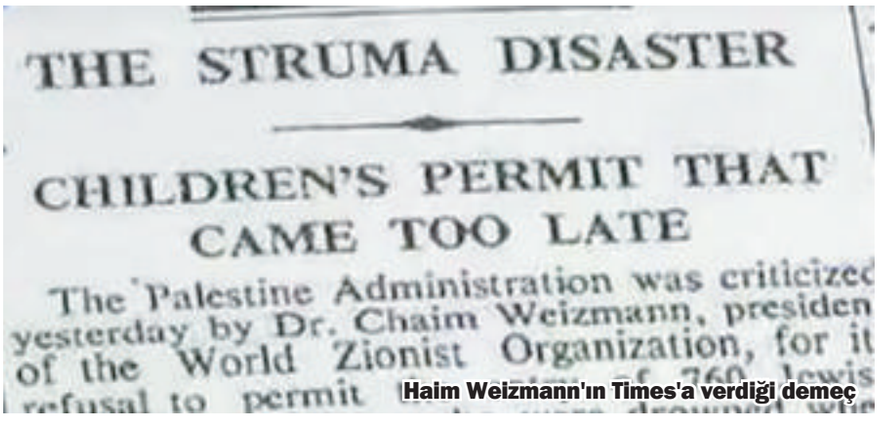
THE STRUMA DISASTER

CHILDREN'S PERMIT THAT CAME TOO LATE

The Palestine Administration was criticized yesterday by Dr. Chaim Weizmann, presiden of the World Zionist Organization, for it refusal to permit

Haim Weizmann'ın Times'a verdiği demeç

Haim Weizmann'ın Türk Hükümeti'ne teşekkürü

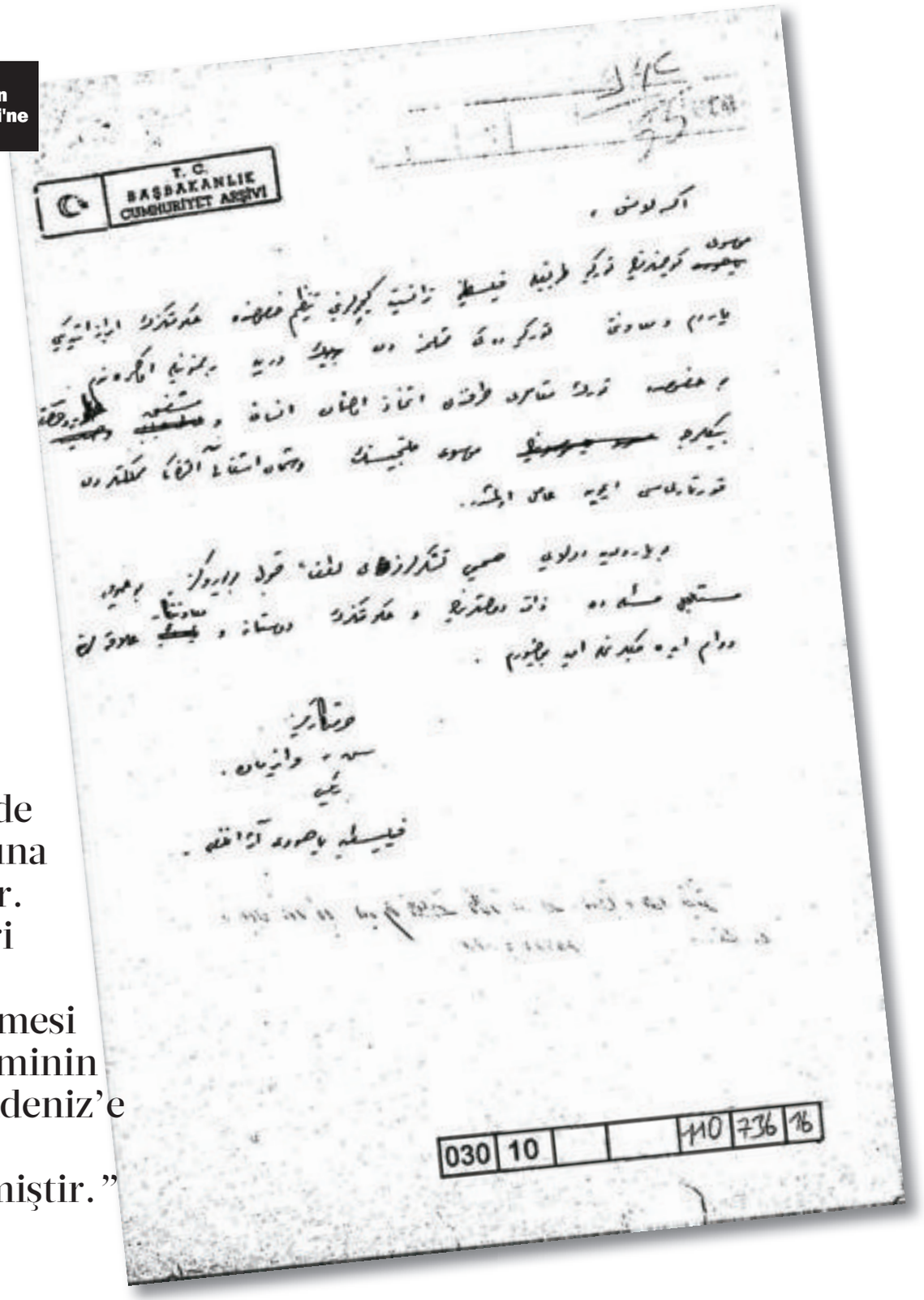

“Türk hükümeti, motoru çalışmayan gemiyi Karadeniz’de Şile açıklarına çektirmiştir. Boğaz’a geri dönmeye teşebbüs etmesi halinde, geminin tekrar Karadeniz’e çıkarılması tembihlenmiştir.”

cağı üzere, bu muhacirler, İngilizler tarafından reddedilmiş ve büyük ihtimal ile geri gönderilmesi Türkiye Hükümetine telkin edilmiştir. Bahsedilmesi gereken diğer bir konu ise, gemideki 28 çocuğa çıkarılacak vize meselesidir. Bu vize çıkmıştır ancak Struma batırıldıktan 10 saat sonra...

Haim Weizmann’ın 9 Mart 1942 tarihli The Times’a verdiği “Children’s Permit That Came Too Late” başlıklı demeçte, İngilizlere ağır ithamlarda bulunur.

Türk hükümeti, motoru çalışmayan gemiyi Karadeniz’de Şile açıklarına çektirmiştir. Boğaz’a geri dönmeye teşebbüs etmesi halinde, geminin tekrar Karadeniz’e çıkarılması tembihlenmiştir. Karadeniz’e çekildikten bir gün sonra Struma, Yon Burnu’nun 5 – 6 mil açıklarında bir Sovyet denizaltısı tarafından vurulmuştur. Geminin infilaktan sonra batmakta olduğu görülmüş, Türk Tahlisiye (arama, kurtarma) Teşkilatı bölgeye sevk edilmiştir. O gece, 103’ü çocuk olmak üzere 768 kişi hayatını kaybetmiştir. Enkazdan sadece David Stolier adında bir genç ve Ivanof Diko isimli ikinci kaptan

sağ kurtulmuştur. Struma henüz İstanbul açıklarındayken gemiyi terk edebilen talihli muhacirler de mevcuttur. Standart Oil Company of New York Petrol Şirketi'nin Romanya Müdürü Martin Segal ve ailesi, şirketin Türkiye temsilcisi Vehbi Koç'un girişimleri ile kurtarılmıştır. Segal ailesinin yanı sıra, kanaması olan hamile bir kadının da gemiden inmesine izin verilmiş, hastaneye yatırılmıştır.

İngiliz vizesi verilmiş olsaydı neler olabilirdi? Bunu, Struma faciasından 3 yıl sonra yaşanmış başka bir muhacir vakası ile anlayabiliriz. 8 Ekim 1945'te, transit vize ile Türkiye'ye gelen 147 Yahudi –büyük bir kısmı Bulgar olan– muhacir topluluğu, gerekli izinlerin alınmasıyla birlikte, Türkiye'nin tahsis ettiği Aksu vapuruyla Filistin'e gönderilmiştir. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde, Siyonist Organizasyonu Başkanı Haim Weizmann'ın, Türk Hükümetine, gösterilen ilgiden dolayı teşekkürlerini sunduğu bir belge bulunmaktadır. Weizmann, "Türk makamları tarafından ittihaz olunan insani ve müşfik hattı hareket binlerce Musevi mültecisinin düşman işgali altındaki memleketleri kurtarılması için amil (etken) olmuştur" demektedir. "Bu yardımdan dolayı teşekkürlerimizi lütfen kabul buyurunuz. Bu çok müstacel (acil) meselede zatı devletlerinin ve hükümetinizin dostane ve muavenetkâr (yararlı) alakalarına devam edeceğine emin bulunuyorum" sözleriyle mektubunu sonlandırır.

Struma, İkinci Dünya Savaşı'nın en trajik olaylarından biridir.

İnsanlığın bir kez daha bu acılara sebebiyet vermemesi için akıllarda yer edinmesi, unutturulmaması gereken onlarca hikâye arasındadır. Bu trajediyi değerlendirirken unutulmaması gereken diğer bir nokta da, bu insanlara yardımda bulunmuş tek ülkenin Türkiye olduğu, savaş

Struma faciası için ilk resmi anma töreni

şartlarına rağmen azami imtiyazları (ayrıcalık) ve çabaları gösterdiğidir. Almanlar Soykırım yaparken, İngilizler kabul etmemişler ve nihayetinde Ruslar gemiyi batırmışlardır. Bu hengâmede, gemiye günü gününe gıda ve çeşitli ilaç yardımları yapılmıştır. Fakat gönül isterdi ki, daha fazlası yapılabilseydi ve bu trajedi hiç yaşanmamış olsaydı...

"Her yıl Sarayburnu açıklarında batan Struma gemisinin anısına anma töreni yapılmaktadır."

Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA) Yer Bilgisi: 110 736 16 Dosya Ek: 94C 30–10–0–0 / MUAMELAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA) Yer Bilgisi: 171 185 21 Dosya Ek: 183 30–10–0–0 / MUAMELAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA) Yer Bilgisi: 110 – 736 – 18 Dosya Ek: 94C / MUAMELAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Şekil 2: İkinci paragrafta Struma Kaptanı'nın yolculuğa devam etmemek için ileri sürdüğü sebepler.

Albert Routier & öyküsü...

Albert Routier'ye (1902–1977) Uluslararası Dürüst Ödülü'nün, vefatından sonra takdim edilme töreni bu yılın başında gerçekleşti. İkinci Dünya Savaşı yıllarında, Türkiye'nin Lyon Fahri Konsolosu olarak görev yapan Albert Routier'nin (1902–1977) çocuklarına, babalarının vefatından sonra kendisine hak görülen Uluslararası Dürüst Ödülü takdim edildi. Bu dokunaklı törene, Albert Routier'nin çocukları ve torunları, Routier tarafından kurtarılan Jacques ve Rose Assoulline'in çocukları ve torunları ve Lyon'un çeşitli liselerinden çok sayıda öğrenci katıldı. Törende yapılan konuşmalarda tarihe, toplumsal belleğe ve günümüzde yaşananlara değinildi ve bir toplumu yok etmeyi amaçlayan koşullar altında karşı koymayı ve direnişi sağlayan insani ve demokratik değerlerin korunması hakkında ortak bir görüşe varıldı. Routier, 1 Ocak 2017 tarihinde, 26.513 "Uluslararası Dürüst" listesine katıldı.

"Savaş sırasında, en fazla kardeşlik Fransa'da görüldü" (Simone Veil)

Albert Routier artık Fransa'nın 3.995 Dürüst'ünden biri. Kasım 2012'de, Albert Routier'nin büyük oğlu Gad Routier ve kızı Isabelle, Albert Routier'nin, çok sayıda kişiyi tutuklanmaktan ve kamplara sürülmekten kurtarmak için sarf ettiği çabaları kanıtlayan belgeleri ve dosyaları, CHRD Direniş ve Sürgün Tarihi Merkezi'ne sundu.

Albert Routier, Lyon ve çevresinde yaşayan Yahudileri her ne pahasına olursa olsun kurtarmak için gösterdiği insani çabalarla, paradoksal olarak öyküsü bilinmeyen bir kahraman olmuştur. İşte Lyon ve bölgesindeki, Türk ve Türk olmayan tüm Yahudileri kurtarmak için mücadele eden bir adamın hikâyesi.

Albert Émile Routier, 27 Aralık 1902 tarihinde, Lyonlu Katolik burjuva bir ailede doğdu, mühendislik diploması aldı ve 1931 yılında, eski İngiltere konsolosunun kızı Imelda Nott ile evlenerek 4 çocuk sahibi oldu. Aile şirketini yöneten Routier, 1937–1944 yılları arasında, Türkiye'nin fahri Lyon konsolosu olarak görev yaptı.

Fahri konsoloslar, Başkonsolosluk olmayan şehirlerde görevli yetkili kişilerdir. Fahri konsolos unvanı, resmi bir ofise ve herhangi bir maaşa hak kazandırmamasına karşın, temsil edilen ülkenin antetli kağıtları, Konsolosluk mührü vs. gibi resmi gereçleri kullanma imkânını sağlar. Routier'nin faaliyetleri savaş yıllarına kadar çok önemli değildi; ancak Fransa'nın İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya'ya yenilmesi, mütareke ve antisemit Vichy yasalarının devreye girmesinden sonra durum değişti.

Lyon'daki Türk Yahudileri ve 1936–1944 Yılları Arasındaki Konumları

Savaştan önce ve savaş esnasında, Lyon'daki Türk Yahudilerinin sayısı binden biraz daha fazlaydı. Bu Yahudiler, çoğunlukla, Montesquieu Sokağı'ndaki sinagogun çevresinde, Rhône nehrinin sol yakasında ve Yarımada bölgesinde yaşarlardı.
Çoğunun Türk vatandaşlığı Türkiye tarafından iptal edilmişti, zira 23 Mayıs 1927 yasasının yürürlüğe girmesiyle, İstiklal Savaşı'na katılmayanların ve bu tarihte Türkiye'ye geri dönmemiş olanların tümünün vatandaşlıkları iptal edildi.
Bu gerekçelere bir de asker kaçağı statüsü ve Türk konsolosluklarına başvurmadan 5 yıldan beri yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı olma özellikleri de ekleniyordu. 1927 ve 1944 yılları arasında, 756 kişinin Türk vatandaşlığının iptal kararı ilan edildi; bu sayı binlerce kişiyi ve özellikle Yahudileri kapsıyordu.
Türkiye'nin bu politikası, savaş yıllarında da devam etti. Aynı dönemde, Fransa'da, 10 Ağustos 1927 Vatandaşlığa Kabul Yasası çerçevesinde, Fransız vatandaşlığına sahip olma kolaylaştırılmıştı. Ancak 22 Temmuz 1941'de, Fransa hükümeti, 1927'de verilen tüm vatandaşlıkların yeniden gözden geçirilmesini emretti ve % 40'ını Yahudilerin oluşturduğu 15.000 kişi vatandaşlıktan çıkarıldı.
Artık bu Yahudiler uyruğu belli olmayan veya "vatansız" kişiler olarak kabul edildiler ve 1940 sonbaharından itibaren antisemit yasal kovuşturmalara ve toplumdan dışlanmaya maruz kaldılar.
Türk Yahudilerinin yaşam koşulları giderek zorlaşıyordu ve kimlik kontrollerinden mahkeme celplerine, bireysel tutuklanmalardan baskınlara uzanan bir ortamda korku içinde yaşıyorlardı. 28 Türk Yahudisinin Albert Routier'ye "*zor zamanlarda sürekli olarak yardım elini uzatmasından dolayı*" teşekkür etmek amacıyla imzaladıkları belge, tüm bu olayları açıkça kanıtlıyor. Ağustos 1942'de, her bölge kendi kotasını sunmak zorundaydı ve Lyon bölgesi valiliği, emirleri ivedilikle uygulamaya koyuyordu.
Bu durumda Türk kökenli Yahudilerin acilen uyruklarına yeniden kavuşmaları gerekiyordu, zira Türkiye savaşta tarafsız bir ülkeydi ve Alman–Türk ilişkilerinin yakınlığı dolayısıyla, Fransa'daki Türk vatandaşlarına imtiyazlar sağlanıyordu.
Bu koruma kalkanı, 1943 yılından itibaren oldukça rastlantısal bir nitelik kazanmış olsa bile, yine de bir umut kaynağı olabiliyordu.
Albert Routier, Ağustos 1943 tarihli mektubunda, Grenoble'daki Türkiye Başkonsolosuna bu ürkütücü durumu iletmişti: "*Size hatırlatırım ki, henüz tutuklanmamış olanlar da zor durumdalar ve büyük bir sabırsızlıkla, müdahalenizin sonucunu bekliyorlar.*" Routier, karşılaşabileceği tehlikelere rağmen, Türk vatandaşı olsun veya olmasın, Yahudileri kurtarmak için önemli oranda risk alıyordu. "İstenmeyen" ve "ulusal ekonomide gereksiz yer işgal eden" yabancı Yahudilerin Türk vatandaşlığının koruması altına girebilmesi için önemli ölçüde çaba gösteren Routier, Fransa'nın yerel ve bölgesel mercilerine defalarca bu konuyla ilgili başvurularda bulundu. Yahudiler, Routier'nin şirket sekreterinin özel olarak hazırladığı kişisel fişler kullanılarak çıkarılan seyahat tezkereleri sayesinde yasal olarak seyahat edebiliyor, tutuklanmaktan ve zorunlu ikamet şartlarından korunuyor, Türk vatandaşlığı belgesi veya Türk nüfus kâğıdı elde edebiliyorlardı.
Routier, ayrıca, Terminus Oteli'ne gidip Montluccar'da tutuklanmış olan Türk Yahudilerinin durumunu, biraz konuşabildiği Almanca dilinde sorgulamaya tereddüt etmiyordu; Routier, Almancayı 1924 yılında Rhénanie bölgesinde askerlik yaparken öğrenmişti. Türkiye Büyükelçisi **Bedi Arbel**'i, Fransız mercilerine başvuruda bulunması için sıkıştıran Routier, Vichy Hükümeti'ne dilekçe yazıp, bölgenin çeşitli şehirlerinde tutuklanmış olan Türk Yahudilerin serbest bırakılmasını talep ediyordu.
Routier, Yahudilere yardım etmek amacıyla şahsi, dini ve dostluk ilişkilerini devreye sokuyor, Konsolosluk görevini kullanarak, bölgedeki bazı Yahudilerinin kolayca seyahat etmesine imkân sağlıyor ve onları tehlikeden uzaklaştırıyordu. Ayrıca Yahudilerin göç edebilmesini kolaylaştırmak amacıyla tanıdığı diplomatlardan oluşturduğu etki ağını da kullanıyordu.
Vatandaşlarının serbest bırakılmasını sağlamak için bazen tehditkâr görüşmeler bile yapmak zorunda kalan Routier'nin ne kadar

sağduyulu ve güçlü bir karaktere sahip olduğunu tahmin edebiliriz. Zaten Başkonsolosun kendisine aktardığı, "*Albert Routier'nin Türk vatandaşı, eski Türk vatandaşı ya da Türk olmayan Yahudiler lehine yürüttüğü yoğun faaliyetler*"den şikâyet eden bir ihbar mektubunda da belirtildiği gibi, Routier'nin bu davranışları bazı kişileri rahatsız ediyordu. Ama yine de Polonya kökenli, Türk vatandaşı bir Yahudi olan sekreteri **David Semmelmann** aracılığıyla bu müdahalelerde bulunmaya devam etti; Semmelmann, Yahudileri kurtarabilmek amacıyla, ölümden önceki son durak olan tutuklama kamplarını ziyaret ediyordu ve kurtarabildikleri Yahudiler arasında 24 Haziran 1943 tarihinde tutuklandıktan iki ay sonra, Vernet Kampından çıkarabildiği **Aron Eskenazi** de vardı.

Albert Routier aynı zamanda Yahudilere Müslüman kimliği veren sahte nüfus belgeleri de düzenliyordu; böylelikle bu kişiler herhangi bir anatomik kontrole tabi tutulmaktan kurtuluyordu. Albert Routier'nin kaç hayat kurtardığını tam olarak bilmemiz imkânsız; bu sayı muhtemelen birkaç yüz kişidir ve aralarında *Assouline-Semmelmann-Mersel* ailesine mensup 12 kişi de yer almaktadır. **Sarah Assouline**'in, Yad Vashem'in Albert Routier'ye Uluslararası Dürüst unvanını vermesine yol açan tanıklığı, muhtemelen enstitünün bilgi toplayabildiği en son canlı tanığın ifadesiydi. İşte bu tanıklığın Jacques Assouline tarafından Fransızca'ya çevirilmiş olan İbranice metni: " *(...) Ben ve tüm Semmelmann ailesi, eşim Haham Assouline ve Fransa'nın Alman işgali altında olduğu yıllarda doğan iki çocuğum, hayatta kalabilmemizi merhum Sayın Albert Routier'ye borçluyuz. Albert Routier Lyon şehrinde görevli Türkiye Cumhuriyeti fahri konsolosuydu; biz de sığınmacıydık. Ben Sayın Routier ile, 1942 yılında ondan yardım isteyen ilk kişi olan ağabeyim David sayesinde tanıştım (...) Eşim ve ben Albert Routier ile ofisinde görüştük ve kendisi her ikimize 'Bu bir nüfus belgesinin Fransızca çevirisidir' başlığını taşıyan bir belge verdi ve üzerine benim ve eşimin fotoğraflarını koydu (...). Bu belge sayesinde, sahte isimlerle birer kimlik belgesi çıkartabildik (...) Yad Vashem'den, merhum Albert Routier'ye Uluslararası Dürüst unvanını bahşetmesini özellikle talep ediyorum.*"

Türkiye'nin Lyon Fahri Konsolosu Albert Routier'nin oğlu Gad Routier ve kızı isabel 21 Ocak 2018'deki ödül töreni esnasında

1944 yılında, Fransız Halk Partisi muhbirlerinden biri "Türkiye'nin Lyon konsolosluğunun davranışlarını soruşturmak" amacıyla görevlendirilir. Tehlikeyi önceden haber alan Albert Routier, Lyon'un 3 Eylül 1944 tarihinde Alman işgalinden kurtuluşuna kadar arka plana çekilerek kendisini korumayı başarır.

Savaştan sonra...

Savaştan sonra, Albert Routier kendi şirketini yönetmeye devam etmiş ve yaptıklarını kimseye anlatmamıştı. Routier, haksızlığa karşı çıkarak direnme gücünü kendinde bulmuş değerli bir insandı. Albert Routier, vicdanının sesini dinlediği için, kendilerini YAŞAM'ı kurtarmaya adayan özel insanlardan biri olmuştur. Semmelmann ailesi, Routier'nin 16 Mayıs 1977 tarihinde vefatına kadar her sene Noel'de kendisine bir hindi göndererek minnettarlığını göstermeye devam etti. Albert'in oğlu **Shmouel Semmelmann**, tanıklığında şöyle der: "*Biz dindar insanlarız, evde sadece kaşer yemek yerdik. Hiç unutmam 8 ya da 10 yaşındaydım, babamla Noel arifesinde, normalde hiç gitmediğimiz Lyon'daki Barioux süpermarketine gittik ve babam genelde hiç adım atmadığımız kasap reyonuna girerek bir hindi satın aldı?! Şaşkınlığımı gören babam, savaşta hayatlarını kurtaran Türk Konsolos'un defalarca dinlediğim hikâyesini hatırlayıp hatırlamadığımı sordu. 'Elbette hatırlıyorum,' diye cevap verdim. Babam da 'Ben de ona minnettarlığımızı göstermek için her sene bir hindi gönderiyorum' dedi. Benim şaşkınlığım karşısında (Neden hindi ve neden Noel arifesinde?), Konsolos'a teşekkür etmek istediğini söylediğini, ama onun hiçbir şekilde herhangi bir karşılık veya ödeme kabul etmeyeceğini söylediğini anlattı. O gün, Noel arifesi olduğundan, babam da 'O zaman eşinize ve çocuklara bir hindi göndereyim' demiş. Konsolos sessiz kalınca, babam da ona 'Her sene sizlere Noel'de bir hindi göndermeye çalışacağım,' demiş. İşte o günden beri, babam, her sene Noel arifesinde, Konsolos'un ailesi için bir hindi satın alıyormuş. 'Peki, eğer Konsolos tüm aileyi kurtardıysa, neden sadece sen teşekkür ediyorsun,' diye sorduğumda, 'Aileyi temsilen bu sözü veren bendim, bu da benim mitzvam (sevabım),' diye cevap verdi.*"

Yahudilerin içine gömüldükleri o karanlık dönemde, Albert Routier, onların yollarını aydınlatmayı kendine görev edinmişti; Bertold Brecht'in ifade ettiği gibi "***Mücadele eden yenilebilir, fakat mücadele etmeyen zaten baştan yenilmiştir.***"

Çeviri: Leyla Ayaş

Durgun olan piyasa mı yoksa gayrimenkul danışmanınız mı?

EN İYİLERLE ÇALIŞIN.

En iyiler RE/MAX'de!

Telefon: (0212) 322 00 82 **Web:** www.remaxgercek.com **Mail:** bilgi@remaxgercek.com

GÖKTÜRK - KEMERBURGAZ

Michael Gruenbaum

Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor

Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor hatıratı, Theresienstadt konsantrasyon kampından öncesini de anlatarak okuyucuya, II. Dünya Savaşı öncesi ve sırasında, Yahudilerin yaşamlarının giderek nasıl engellendiğine dair önemli tarihi bilgileri sunuyor.

"Çünkü genel olarak mutlu değilim. Hem de hiç. Dün gereksiz ödevimi yaparken, kendimi birdenbire, Nazilerin yapamayacağı bir şey, koyamayacakları bir kural hayal etmeye çalışırken buldum. Fakat hiçbir şey bulamadım. Satın almamızın daima yasal olacağı hiçbir gıda yok. Teslim etmemizi istemeyecekleri hiçbir eşya... Hep, yeni kurallara uymazsak 'ağır cezalandırma' tehdidi altındayız. Ağır cezadan kastettikleri ise sanırım ölüm. 25 Mayıs 1941, Prag..." **Michael Gruenbaum**... *Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor* hatıratının yaşayanı ve yazarı...

Michael Gruenbaum, 1930'da Prag'da oldukça dindar bir Yahudi ailesinin ikinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Çok sevdiği babası 1941 senesinde, gözünün önünde Naziler tarafından tutuklandı. Nazi subayları, babasını almadan az önce birlikte satranç oynuyorlardı. Babasının nereye götürüldüğünü anlamadı, son görüşmeleri olduğunu bile bilmiyordu. Nazilerin Çekoslovakya'yı işgal etmesinin ardından Yahudilere gelen tüm yasaklamalardan evvel, toplumda adı sayılan bir avukat olan babası, önce Prag cezaevinde işkence gördü ve ardından Theresienstadt kampında öldü. Bundan bir yıl sonra, Michael, kız kardeşi ve anneleri, savaşın sonuna kadar kaldıkları Terezin'e gönderildiler. Michael'ın annesi, Noel zamanı Nazi subaylarının çocuklarına oyuncak ayılar yaptığı için, birkaç kez, "doğuya" (Auschwitz) gitmekten muaf tutulmayı başardılar. Bu, son kez 1944'ün ekim ayında gerçekleşti. Michael, Theresienstadt kampında birçok kez sahnelenmiş olan çocuk operası "*Brundibar*"da oynadı. Theresienstadt konsantrasyon kampında, besteci **Hans Krasa**'nın Brundibar operasında gerek provalarında gerekse de temsillerinde yer almış olmak, çocukları hayata bağlayan nadir öğelerden biriydi. Bu felaketten sağ çıkanlar, bu saatlerin eşsiz olduğunu söylerler: "*Müzik adeta, bizi yaşama bağlayan birisiydi orada...*"

Savaştan sonra aile Prag'a döndü fakat bu kez de Komünistler, Çekoslovakya'daki yönetimi ele geçirmişlerdi. Michael ailesiyle Küba'ya gitti ve lise eğitimini burada aldı. İki yıl sonra, ABD'ye taşındılar; Michael burada

ünlü MIT üniversitesine girdi. Kore Savaşı sırasında orduda görev yaptı, sonrasında Yale Üniversitesi'nde şehir planlamasında yüksek lisans derecesi aldı ve meslektaşlarıyla bir şirket kurmadan önce Boston Yeniden Yapılanma Kurumu ve Massachusetts Kamu İşleri Dairesi'nde çalıştı.

Michael'ın karısı Thelma, Michael ve Holokost'ta hayatta kalan birkaç oda arkadaşı hakkında *Nesarim: Terezin'in Kurtulan Çocukları* adlı bir kitap yazdı. Michael, kendi yaşadıklarına BİR DAHA ASLA diyebilmek ve mirasını sonraki nesillere aktarabilmek için, ebeveynlerinin anısına MIT'nin müzik kütüphanesinde, 2012 yılında bir fon kurdu. Michael Gruenbaum'un bugün çocukları ve torunları var.

Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor hatıratı, Theresienstadt konsantrasyon kampından evvelini de anlatarak okuyucuya, II. Dünya Savaşı öncesi ve sırasında, Yahudilerin yaşamlarının giderek nasıl engellendiğine dair önemli tarihi bilgileri sunuyor. Bu, hiçbir sebebi olmayan korkunç soykırım Holokost zamanında, henüz 11–12 yaşlarında olan Michael Gruenbaum'un kendi gözünden, kendi algısı doğrultusunda kendi hissettiklerinden... Önce, her zaman gittiği yerlere gidemez oluyor Michael, çağrıldığı adıyla Misha. Daha sonra, arkadaşlarının ona gösterdikleri acımasızca düşmanlıkla onlardan oluyor. Okulundan oluyor, kemanından oluyor, evinden oluyor, babasından oluyor... Bunlarla da bitmiyor ki üstelik... Gıda yasakları ile beslenmekten oluyor; bedenine aldığı azıcık besinle yaşamayı öğreniyor, kimseyle konuşamadığı için kendi dünyasını genişletmeyi öğreniyor... ve tabii bunlarla da bitmiyor...

Bir kuşağın, önce engellenerek görünür-görünmez bir kapatmayla, daha sonra gerçekten hapis hayatı yaşayarak, nasıl farklı bir düşünce yapısına sahip olduklarının canlı bir örneğini de okumuş oluyoruz, bu samimi günlük sayesinde.

Benzersiz algılarımız aracılığıyla, hepimizin, yaşamda karşılaştıklarımız ve başımıza gelenler sayesinde öncelikle duygularımız devreye girer. Hepimizin biricik olan zihnimiz, karşılaştığımız olay karşısında duygularımıza bir ileti gönderir. Bu ileti ile hareketlenen duygu dünyamız, hissettiğimiz acı, mutluluk, korku vs. vasıtasıyla, yaşamda kalabilmek için bir karara varır. Diyelim ki, bir kayıp dolayısıyla çok canımız acıdı; bir daha canımızın yanmaması için çok fazla şey hissetmemeye çalışma kararı alır, duygusal dünyamız. Veya küçükken alamadığımızı düşündüğümüz ilgi ve sevgiyi alabilmek için savaşma gerekliliği kodlanmıştır, duygularımızın aldığı karar vasıtasıyla.

Zihin, algısı doğrultusunda duygulara bir ileti gönderir, duygular hissettiği şey ile bir karara varıp tekrar zihne bir sonraki davranış modeli için bir ileti daha gönderir ve bu en nihayet bedene de iletilir. Böylelikle, yaşamak için yepyeni bir kalıpla devam ederiz hayatımıza.

Michael Gruenbaum ve birçok diğer kamp kurtulanı, bütün bu kararlara rağmen, kendi kararlarının üstesinden gelerek buldukları yöntemlerle hem gelecek nesillere ışık tutmayı başarmış hem de insanlığın acılarını iyileştirmek için büyük katkıda bulunmuşlardır.

Yaşadıklarının nasıl üstesinden geldiklerine dair birçok açıklama var ama benim açıklamam, yine yaratıcılık ile yaratıcı çözümler ile yaşananlar ile yüzleşebilme gücü ve yine yaratıcı tarafımızın sunduğu hediye olan en yüksek potansiyelimiz sayesinde üstesinden gelebilmek için çare aramaktan geçtiği yönünde olacak. Kimi zaman bu yaratıcılık, mizah yönümüzden geliyor, kimi zaman resim yapmaktan, kimi zaman olan olayları bir tiyatro gibi algılamaktan, kimi zaman müzikten...

Bu kitap – hatırat sayesinde, Michael Gruenbaum'un henüz 11–12 yaşında iken tamamen değişen hayatı sırasında olayları nasıl algıladığına, bu algı ile birlikte verdiği tepkilerine, çeşitli kayıplarına, Terezin'e kapatılmasına, annesinin sükûnet ve büyük bir güçle yaşadıkları karşısında ayakta kalabilmesine, Terezin'den kurtulmalarına ve bu tüm yaşadıklarını nasıl bir başarıya dönüştürdüğüne şahit oluyoruz. Elbette ki, hiç kolay değil; hatta kolay veya zor kelimeleri, yaşananların yanında anlamsız iki kavram gibi kalıyor. *"Bunlara rağmen her şey mümkün,"* demek istiyor Gruenbaum, hayattaki duruşu ve yaptıkları ile.

Oldukça etkileyici bir özgeçmişe sahip, Chicago Üniversitesi'nde "Yaratıcı Yazarlık ve Edebiyat" hocası olan, aynı zamanda çevirmen **Todd Hasak-Lowy**'ye bu kıymetli hatırat-kitap için teşekkürler. Michael Gruenbaum ile birlikte kitap haline getirmişler "*Güneş Hâlâ Bir Yerlerde Doğuyor*" hatıratını. Birçok başka kitabı daha yayınlanmış olan yazar Hasak-Lowy, Chicago Üniversitesi'nden evvel, Florida Üniversitesi'nde, "Associate Professor of Hebrew Literature" görevinde bulunmuş, hoca olarak. Kendi özgeçmişini kendi kaleminden anlatan sitesini ziyaret etmenizi öneririm, gerçekten de etkileyici: www.toddhasaklowy.com

Hatırat beni derinden etkiledi. Bu kitabı okurken, tarihi canlı olarak öğrenmenin yanı sıra belki de biz de, kendi geçtiğimiz zorlukların üstesinden gelebilmek için kendi iç rehberliğimizden yaratıcı çözümler duymaya başlayacağız.

Holokost'u Tekrar Görmek

Holokost döneminde çekilmiş olan siyah beyaz fotoğraflara bakmakta bir güvence var. Nazi acımasızlığı ile acı çekmiş ve işkence görmüş ruhların, unutulması mümkün olmayan gözlerini ve yüzlerini gördüğümüzde, kendimizi eski görünümlü o *siyah beyaz fotoğraflar* sebebiyle insanların yaşamış oldukları dehşetten uzakta tutabilmekteyiz.

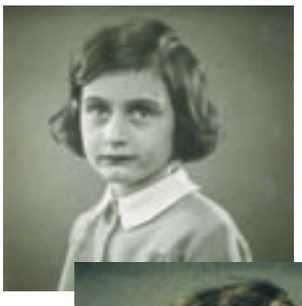

Seyirci için bu fotoğrafların çok uzun zaman önce çekildiği ve çok geçmişte kaldığı açıktır. Dikkatlice ve özenle yapılan renklendirme ile bu uzun zaman öncede kalmış olan görüntüler, tıpkı bugün çekilmişlercesine çağdaş ve birbirleri ile ilişkili sahnelere dönüşmekteler.

Bu fotoğrafları renklendirerek, fotoğraflarda bulunan kişilerle, geçmişten bugüne bir bağ kurabilmemize ve bizimle konuşabilmelerine olanak sağladığım kanısındayım.

Renklendirme, siyah beyaz fotoğrafların görüntüleri üzerindeki güven hissini, yani bir bakıma siyah beyaz perdeyi kaldırıyor. Böylece Holokost'un gerçekliğini çok yakından ve tehditkâr bir şekilde sunuyor.

Örneğin, çarpıcı kırmızısı ve siyah-beyaz renklerin olduğu Nazi bayrağının gözüktüğü fotoğraf, siyah-beyaz haline göre, seyirciyi daha fazla tehdit eden hisler uyandırmakta.

Bu nedenle, biz gerçeklikle olan bağın bu duygusunu korumalıyız ki, çok uzun zaman önce olmuş olanlar bir daha asla tekrar edemesin.

Dijital renklendirme, geçmişi bugüne taşıyan ve güncel kılan bir işlem. Bu çalışmalar, bizlere nefret ve ırkçılığı engellemek adına bir daha böylesi bir şey yaşanmaması için çok çalışmamız gerektiğini gösteren bir uyarıcı olarak hizmet etmekte. Bir sanatçı olarak, bu ikonik sahnelerden bir resim oluşturmanın değerini görmekteyim.

Renklendirme, siyah beyaz fotoğrafların görüntüleri üzerindeki güven hissini, yani bir bakıma siyah beyaz perdeyi kaldırıyor. Böylece Holokost'un gerçekliğini çok yakından ve tehditkâr bir şekilde sunuyor.

Bir ressam, bu çocukların ve yetişkinlerin, bilmemizi istedikleri geçmişten gelen mesajı ve gerçeği tekrar yaşama döndürebilir ve sunabilir.
Bazıları için bunu görmek rahatsızlık verici olabilir ancak gerçek şu ki, nefret ve önyargı, kabul edilmesi kolay şeyler değildir. İnkârcılar ve unutanlar için bu renklendirilen fotoğraflar ve resimler, onları, Nazilerin 1930'lar ile 1940'larda Yahudilerin üzerine saldıkları dehşet, terör ve yok edişin gerçeğini reddetme ile yüz yüze getirmektedir.

Gerçek bazıları için şoke edici olabilir, ancak geçmişe ait olan gerçeği reddetmek, gelecekte de tekrar edilmesine sebep olabilir.
Gelecekte bu türlü bir insanlık ayıbının tekrar yaşanmaması için bugün geçmişle yüzleşmek gerekirken, ders de çıkarılmalıdır.
Bu fotoğraflar şaşkınlık, kızgınlık ve hezeyanlara neden olabiliyor.
Görenlerden kimi "Bu fotoğraflar tarihe ait ve renklendirilmemeli," diyor.
Ancak o dönemde de çekilmiş olan renkli fotoğraf ve kamera görüntüleri olduğunu unutuyorlar.
Bununla birlikte esasen önemli olan nokta, Holokost'a neden bakılması gerektiğidir.

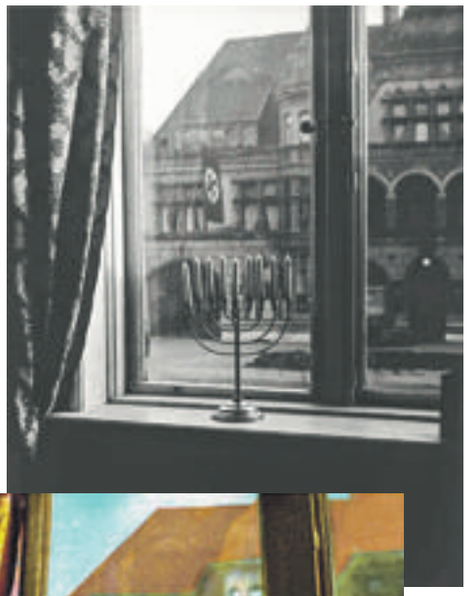

İnsanların, bunu düşünmeden direkt olarak kaçamak bakışlarla fotoğraflara bakıp, "Ne acı" diyerek yüz çevirmeyi tercih ettikleri de bir gerçek. Ancak, renklendiklerinde acının yanında insanın insana yaptıklarını empati kurarak görmelerine neden olduklarından dolayı bazıları bundan korkmaktalar ve bu nedenle de görmek istememekteler.

Tam da bu nedenle, fotoğrafları renklendiriyorum. Aslen onları renklendirmek yerine boyuyorum diyebilirim. Çünkü photoshop kullanan herhangi biri de bu tarz renklendirmeler yapabiliyor. Benim amacım ise bakılmak şöyle dursun, "görülmek" istenmeyeni insanlara sunmak ve seyirciyi baktığı güvenli alandan çıkararak, dehşetin içine çekip rahatsız etmek.

Holokost kurbanlarının ikinci ve üçüncü kuşaktan akrabaları daha fazla tepki gösterebilirler. Ancak bu çalışmalar, özellikle Holokost'u bilmeyen ve yaşanılanları hissedemeyenlerin bakmaları için renklendirilmekteler, diyebiliriz.

Belki de inkâr edenlerin yüzlerine bir tokat gibi çarpan bu fotoğraflar, onlara insan gerçeklerinden birini acımasızca gösteriyor. Renkli olduklarında ise daha güncel ve bugüne aitmiş, sanki hepimiz şu an bu şiddeti yaşıyormuşuz gibi acımasız, tehditkâr ve korku verici gözükmekteler.

Hayal, kâbus ve gerçeklik arasında kalıyorlar belki de...

YUSUF TOLGA ÜNKER

1984 yılında İstanbul'da doğan Ünker, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin Resim Bölümü'nü bitirdi. Yüksek Lisansı sırasında "Erasmus" programı ile İspanya'da resim eğitimine devam etti. Bu arada, pedagojik formasyon eğitimi de aldı. 2015'de "19. yy Romantik Dönem Resminde, Şiir ve Müziğin Etkisi" isimli tez çalışması ile yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Prof. Dr. Nazan Erkmen'in yönlendirmesi ve yüreklendirmesiyle, 2017'de, Maltepe Üniversitesi Grafik Tasarımı Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak yer aldı. Çeşitli kurumlarda ve özel okulda çalışmış olan Ünker, Maltepe Üniversitesi'nde akademik kariyerine devam ederken, gazete haberleri ve röportajlarını sürdürmekte; resim, illüstrasyon ve fotoğraf renklendirme çalışmalarına da devam etmektedir.

Digital Media

Markanızı Tasarlarız

Web Tasarım - Yazılım Geliştirme

Responsive Web Tasarım Programlama -Web Yazılım Geliştirme ve Güncelleme
Mobil Uygulama Geliştirme - E-Ticaret Sistemleri
Android - iOS & OS X Uygulamaları

Sosyal Medya Yönetimi

Facebook - Instagram - Twitter - Youtube Sayfa Yönetimi
Blog Yönetimi - Sponsorlu Reklam Yönetimi
İçerik Editörlüğü - Adwords Yönetimi

Kurumsal Kimlik - Logo Tasarımı

Size Özel Tasarımlar - Logo Tasarımı - Kartvizit Tasarımı - Antetli Kağıt Tasarımı
Diplomat Zarf Tasarımı - Sunum Dosyası Tasarımı - Fatura Tasarımı - Reklam Afişi
Reklam Panosu - Açık Hava Reklamcılığı

BİZ KİMİZ ?

İletişim mecralarının her geçen gün çeşitlendiği ve karmaşıklaştığı bir zamanda,
iletişimi yalınlaştırarak müşterilerimizin hedeflerine ulaşmalarını sağlayacak bütünleşik pazarlama
rotasını çiziyor ve özgün fikirler ile içeriği satışa çeviriyoruz. Özetle çağımızın iletişim karmaşasına metot getiriyoruz.

BG Digital Media bir Borhan Holding kuruluşudur.

Levent Mh. Ebulula Mardin Cd.
No: 43 Etiler - İstanbul
0212 227 17 78
hello@bgdigitalmedia.com
www.bgdigitalmedia.com

Püflü Şeyler

Nedir püflü şeyler?

- Az yapılıyor olmalı
- Zekâ ve/veya keyif içermeli
- Fonksiyonel olmalı

DÜŞÜNCELİ DOKTOR

Bir arkadaşım aracılığı ile tanıdım bu doktor hanımı. Klasiklerden farkı, diyet vermek yerine hastasıyla beraber yaşamı dengelemesiyle biliniyor. Zaten merkezin adını "Sağlıklı Pozitif Yaşam" koymuş. Kapıdan girişte bizi karşılayan yazısı ile doktor hakkında bir fikir ediniyorsunuz. Püf ise akşamları muayenehanesini bir yoga ve/veya dans stüdyosuna çevirmesi. Hem kendisi hem hastaları kazanıyor. Harika!

http://www.pufluseyler.com/kurumlar/9417/

PÜFİST: MÜGE TANURHAN

TUVALET KÂĞIDI RULOSUNDAN BİR TAKVİM

Her şeyi tükettiğimiz günümüzde, geri dönüşüm yaratıcıları bir hayranlık yaratıyor bende. İşte tuvalet kâğıdı rulosundan harikalar yaratan insanlar var. Fotoğraftaki gibi, tuvalet kâğıdı rulosundan takvim yapılmış. 24 Günlük bir takvim olsa da; dileyen 30 günlük de yapabilir. Hatta ruloların arka kısmı boş bırakılarak; arkasına o güne ait notlar da eklenebilir.

http://www.pufluseyler.com/yasam/tuvalet-kagidi-rulosundan-bir-takvim/

PÜFİST: BEGÜM VATANSEVER

EMEK VE SEVGİYLE KİTAP SATILIR

Oxford Üniversitesi'nin bulunduğu Oxford şehrinin en güzel kitapçısı Waterstones olsa gerek. Bütün bir binayı kapsayan ve içinde kafesi de bulunan bu harika kitapçı gerek üniversite camiasının gerekse şehrin entelektüel kesiminin mutlaka uğramadan geçmediği özel bir yer. Orada uzun süre vakit geçirmek de ayrıca bir keyif. Oxford Üniversitesi'ndeki parttime eğitimim için her şehre gittiğim bir hafta için benim için olmazsa olmaz mekânlardan biri oldu. Herhalde kitapçıya uğramadığım bir gün bile olmamıştır. Yalnız kendi nezdimde bir kitap kurdu olduğum için dünyanın neresine gidersem gideyim mutlaka kitapçılara girdiğim halde ilk kez bir kitapçıda bazı seçilmiş kitapların altında onlar hakkında kısa kısa yazılmış tanıtım yazıları gördüm. Hem de samimiyeti ifade etmek için el yazısıyla yazılmışlar. O kadar güzel bir fikir ki!! Aslında kitaplar hakkındaki tanıtım yazılarını kitapların arkalarında da okumak mümkün ama bu hazırlanan küçük yazılar tanıtım yazılarının da özeti konumundalar.

http://www.pufluseyler.com/sehircilik/emek-ve-sevgiyle-kitap-satilir/

PÜFİST: ALPER ALMELEK

MARKAYA ÖZEL PARK

Bu kadar olur, markaya özel park yapılmış, ağaca asılmış. Nasıl bir prestij bu...

http://www.pufluseyler.com/sehircilik/markaya-ozel-park/

PÜFİST: NEİL ÇİKUREL

TOPLANTIYA GEÇ GELME BEDELİ 1 DK= 1 TL

Sizin hiç toplantıya zamanında katılıp başkalarını beklediğiniz oldu mu? Ya da şöyle sorayım, toplantıların kaçında herkes vaktinde hazırdı? Evet, haklısınız sadece Türkiye'de değil uluslararası yaygın bir problem toplantılara zamanında katılım. Hepimiz bundan dem vururuz ama nihayetinde somut bir hareket almayız. EVA GYD ve EVA Gayrimenkul Değerleme Genel Müdürü Cansel Şirin Turgut Yazıcı çok güzel bir çözümle gelmiş. Her geç kaldığınız 1 dakika için kumbaraya 1 TL atıyorsunuz ve bir sosyal sorumluluk projesi olarak bu paralar Türkiye Omurilik Felçliler derneğine bağışlanıyor. 1 dak=1 TL. Toplantı disiplinini getirirken uygulamada sevimsiz olabilecek tepkiler ancak böyle pozitif ele alınabilirdi. Tebrikler...

http://www.pufluseyler.com/kurumlar/toplantiya-gec-gelme-bedeli-1-dak1-tl/

PÜFİST: ŞULE UYSAL ÖZATAY

KALORİ HATIRLATMALI SERVİS

Sanırım hepimiz herhangi bir nedenden ötürü de olsa sağlıklı beslenmeyle tanışmış durumdayız. Bazen rahatsızlıklarımız bazen de kilo kontrolü amacıyla beslenmemiz konusunda hassasiyet gösteriyoruz. Peki, bu titizliğimiz her daim devam edebiliyor mu? Açıkçası hayır. İş yaşamının bir parçasıdır günümüzde yemekli toplantılar. Bu toplantılarda gerek zevkten bazen de kederden çok yiyecek ve içecek tüketilir. Bu durumda bütün titizliğinize rağmen kontrolü kaçırmak an meselesidir. Hele bir de içeriğini ve yapılışını kestiremediğiniz yiyecekler olunca. Ama yiyeceklerin besin değerlerinin yazılı olması o kadar faydalı oluyor ki... Hem bilinçli hem de sağlıklı beslenme için bence çok önemli. Toplantı sonunda aldığımız fazla karbonhidrat ve şeker yüzünden manasız ter basmaları bizi zor duruma düşürebilir bile. Bu yüzdendir ki, kendim de workshop nedeniyle gittiğim Sapanca Güral Oteli'ndeki bu Püfe dikkatinizi çekmek istedim. Biliyorum ki, ilk değil bu örnek ama dileğim bu uygulamaların çok yaygın olması...

http://www.pufluseyler.com/kurumlar/kalori-hatirlatmali-servis/

PÜFİST: VEDYA ALMELEK

YARATICI BİR DEKOR VE IŞIKLANDIRMA

Kaş'taki bu mekânda, tahta oyularak içine bir ampul yerleştirilmiştir. Bu tahtadan saçılan ışıklar ise, tahtanın üstündeki tuz ve benzeri ışıklardan dağılmaktadır. Çok yaratıcı bir dekor ve ışıklandırma.

http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/yaratici-bir-dekor-ve-isiklandirma/

PÜFİST: UĞUR ERYÜREK

KUAFÖR AĞACI

Sizce de çok yaratıcı olmamış mı? Yıllardır Sporium'a giderim; orada bir kuaför olduğunu bilirim ama hakkında ne adını ne de başka bir şey bilmem. Bugüne kadar. Bugün asansör beklerken, köşede duran bu ağacı gördüm. Görmek yetmedi ne yazıyor diye okudum tabii. Meğer hem kadın, hem erkekler içinmiş kuaför öğrendim. ve BED adını artık unutacağımı hiç sanmam... neden mi? Çünkü ilgimi çekti. Helal olsun dedim! İyi fikirmiş diye düşündüm; ve bunu da paylaşmak istedim.

http://www.pufluseyler.com/sehircilik/kuafor-agaci/

PÜFİST: MİRYAM SULAM

SÖYLEŞİ - Nermin Ketenci

Hadım, idam tartışmaları yapılırken Psikiyatrist **İlker Küçükparlak**'la şiddet, zulüm ve zalimler üzerine konuştuk.

"İnsanlaşma aslında dayanışmak zorunda kalmanın tarihi."

İlker Küçükparlak size, CNN'de Deniz Bayramoğlu'nun programlarından aşina gelebilir veya 'ihtisastramvayi.com'da yazılarını okumuş olabilirsiniz. 2016 tarihli yazısında "mücadele ediyoruz" niyetiyle tekrarlanan şiddete dikkat çekmiş: "İnsan başına neyin geldiğini, neyle mücadele etmesi gerektiğini bilmek ister. Hatta tanı olmadığında, kültür bir tanı icat edi-verir. ... Eril şiddete başvuranlar psikopattır söyleminin arkasında böyle bir dinamik bulunuyor olabilir, ardından 'psikopatların anlayacağı türden' ceza önerileri geliverir. Bu psikopatik ceza önerileriyle birey baş edemediği ile özdeşim kurmuştur artık. Eril şiddetin dili de –üstelik bu kez mağdurdan yana tavır alanlar tarafından– bir kere daha üretilmiştir."

Biz canımızı yakan, çevresine bilerek ve isteyerek zarar veren bazı insanlara "zalim" diyoruz. Sizin meslekte ne deniyor?

Bizim o insanlara hasta dememiz lazım. Hasta dediğimizde de yardım etmeye çalışırız, öyle konumlanırız. Hayatın içindeki birtakım toplumsal durumları "psikiyatrize etmek" diye bir tabir var. Tam sorduğunuz şeye denk geliyor. Bir şiddet olayını, zulmeden birini gördüğümüzde bu durumu farklı şekillerde açıklayabiliriz: Toplumsal olarak şiddetin nasıl meşrulaştırıldığıyla ya da o kişinin psikiyatrik, nöro-kimyasal durumuyla... İkinci açıklama aslında suçu meşrulaştırma yönünde çalışıyor. Buna yol açan, milyonda bir görülebilecek beyin tümörü örneklerinden söz edilse de, bunları pratikte yok kabul edebiliriz; ama dünyada yoğun bir şekilde şiddet ve zulüm var. Bu, bireysel

psikopatolojiyle değil, kültürün, toplumun geldiği noktayla, toplumsal dinamiklerin sonucuyla ilgili. Psikopatoloji sıklığı, ülkeden ülkeye değişmiyor, ama şiddet davranışları belirgin bir şekilde değişebiliyor.

O tür insanları nasıl tespit edebiliriz? Kendimizi nasıl koruruz?

O insanda erişemediğiniz bir şey olacaktır; çocuklar, köpekler anlar. Bu soruları sormanızın nedeni anlamamak değil, anlayıp çaresiz kalmakla ilgili, diye düşünüyorum. Beklemediği yerden gol yemek gibi mi, göz göre göre mi? İkincisi daha çok sanki. İnsanın bir özelliği de bu; bildiğiyle çaresiz kalacaksa bilmemeyi tercih edebiliyor. Durumun içindeyken "yadsıma" denen bir savunma mekanizması var, yadsımayınca duygusal maliyeti olacak.

Aslında psikopat kolay tanınır, çok başarılıları ayrı... Sorduğunuz şeyler anti sosyal kişilik bozukluğu, eski adıyla psikopat olan insanları saptamaya yönelik. Bunun tanı kriterlerinden biri, çocuklukta hayvanlara zarar vermek. Hayvanlara zarar vermek derken, şimdi hamburger sipariş etsem ben de bir hayvana zarar vermiş oluyorum. Sadece davranışın kendisinden pek az şey çıkarsayabiliriz. Uzak Doğuda köpek eti yeniyor diye insanlar isyan ediyor. Biz de inek yiyoruz. İkisi de memeli, bağ kuran canlı... Köpek eti yenmesi fikri kötü geliyor. Köpekleri korumaya çalışıyorsak, kendi içimizde bir tasnif yaptığımız için; yenebilir hayvanlar, yenemez hayvanlar diye. Tasnifi yaptıktan sonra "yenebilirler"le toplumun genelinin bir derdi yok.

Bir şiddet olayını, zulmeden birini gördüğümüzde bu durumu farklı şekillerde açıklayabiliriz: Toplumsal olarak şiddetin nasıl meşrulaştırıldığıyla ya da o kişinin psikiyatrik, nöro-kimyasal durumuyla...

Psikopat insanlar her toplumda vardır, sıklığı çok büyük dalgalanma göstermez. Bu, o patolojiden ziyade sınırın nerede çekildiğiyle ilgili. Dövülebilir ve dövülemez kadınlar, makbul ve makbul olmayan kadınlar arasına bir sınır çektiğiniz zaman, makbul olmayanlara şiddet uygulama sorun teşkil etmemeye başlar. Makbul kadın evli olmalıdır, çocuğu olmalıdır, namuslu olmalıdır. Sınır, kadın çalışırsa erkek işsiz kalır meselesine kadar gelebilir.

Mesela tatlı dilli olurlar mı?

Yarar-zarara bakıyor. Tatlı dilli olmaları gerekirse olurlar; bir hâkim veya yüklü miktarda parasını tehditle alamayacağı biri karşısında mesela. İri yarı, iyi kavga edenle arkadaş olur, parası var diye, beni şu çevreye sokar diye, emniyette tanıdıkları var diye... İnsanların nesne olarak değeri vardır; değeri yoksa, bedeli değerinden fazlaysa insanı harcayabilir. Mutlaka şiddet davranışı sergilemez, her zaman fiziksel şiddet olmayabilir; aşağılama, hakaret, tehdit gibi de olabilir. Psikopatiden bahsediyorsak, insanı kullanmayı sanat haline getirmiş insanlardan bahsediyoruz.

Bağlam gerektiriyorsa saf ya da akıllı olabilir, yeterince zekiyse yükselir. Organizasyonlarda, siyasette yükselen psikopatikler var. Siyaset de, iş dünyası gibi "adam harcanan" bir yerdir. Düne kadar kardeş, dava arkadaşı olan, ertesi gün işler bozulup hesap değiştiğinde bir anda tasfiye edilir. Büyük oranda erkek olurlar. "Başarı" gösterirlerse mafya örgütlenmesinin tepesine tırmanabilirler. 'Gözünü kırpmadan adam öldürmek' deyimi vardır. Nörofizyolojik çalışmalardan biliyoruz; size kanlı bir şiddet sahnesi göstersem, istemsiz olarak göz kaslarınız kasılır, göz kırparsınız. Psikopatide somut anlamda göz kırpma refleksinin olmadığı kişilerden bahsediyoruz. Doğa manzarasına nasıl bakıyorsa, parçalanmış bedene de ağlayan bir çocuk yüzüne de öyle bakıyor. Refleksif bir duygusal tepki oluşmuyor. Hakikaten göz kırpmadan adam öldürüyorlar.

Ailedeki zalim ve işyerindeki zalimle hangi yöntemlerle mücadele edilir?

Çocuklara ve erişkinlere önerilen, durumdan mağdur olan, en azından tespit eden diğerleriyle bir

araya gelmek gerektiği; tek başına baş etmenizin zor olduğu. İnsan öyle bir canlı, aslanla karşılaşsa tartışmasız aslan kazanır, ama 20 insan olunca işler değişiyor. Dayanışma, bir aradalık, insanın başa çıkamadığı durumları aşmasına yardımcı oluyor. Evrimsel varsayımlar şöyle açıklıyor: İnsanın insanlaştığı Afrika'da iklim kuraklaşıp ağaçlık bölgeler savana dönünce, besine ulaşmak ve yırtıcıdan kaçmak zorlaşınca, kendi doğal büyüklüğünün üzerine çıkan gruplarla yaşamak, akraba olmayanlarla işbirliği yapmak gerekiyor. Karınca ya da arı kolonisi gibi sadece kendini göreve vakfetmiş mekanik canlılar olmadığımız, emosyonel bir sistemde olduğumuz için bu işbirliği çetrefilli; aldatma, kandırma var. Dilin bu yüzden evrimleştiği söyleniyor, sahtekârı saptamak, dedikodu yapabilmek için. Öndil dediğimiz, söz dizimi gerektirmeden "orada kuş" benzeri sözcüklerle dedikodu yapılmıyor. A, B'ye bunu söylemiş, aslında şunu yapıyormuş, ben de C'den duydum, gibi yorumlar gerekiyor. İnsanlaşma aslında dayanışmak zorunda kalmanın tarihi.

Kendi içimizdeki zalimi fark etmeyi ve terbiye etmeyi nasıl başarabiliriz?

Bu soruyu, kendi içindeki zalimle bir derdi olmayan sormaz. Cevabı merak edenlere söyleyecek bir şeyimiz yok. O zaten kendine dönen, sorumluluklarını fark eden, kendini düzeltmeye hazır demektir. İçindeki zalimle derdi olmayan insanı da ikna etmek için sınır lazım, "Böyle yaparsan bununla karşılaşırsın" demek gerek. Terbiye etmek bu aslında; çocuğa "Yemek yemezsen, sonrasında bir şey yok" demek gibi. Hakikaten öyle oluyorsa, çocuk yemeğini yer. Erişkin ve çocuk arasına çok büyük bir fark atfediyoruz ama yok. İnsanın erişkinine de, çocuğa koyulduğu gibi sınır gerekiyor. Sınır konulmayan çocuk hareketli, yaramaz değil, "arsız" bir çocuk haline gelirken, erişkinin gücü düşünüldüğünde durum daha da tatsız hale gelebiliyor.

Stanford Tutukevi gibi deneyler gösteriyor ki, sınır koymadığınız zaman insan hızla zalimleşebiliyor, içinden bir sadist çıkabiliyor. Deneyi yapanlar, bir gruba "Kontrol sizde, burayı disiplinli biçimde idare edin" diyerek ortadan kayboluyor. İki hafta için planlanan deney, süre dolmadan bitirilmek zorunda kalınıyor; çünkü tutuklu rolündekiler gardiyan rolündekiler tarafından dehümanize ediliyorlar. Mahpus rolündekilere tek tip üniforma, terlik giydiriliyor. Onlara isimle değil numarayla hitap ediliyor. Gardiyan rolündekiler göz temasını engelleyen güneş gözlükleri takıyor. Bir anda zalimleşen bu "gardiyanlar", deneyden önce işinde gücünde, toplumla ve ailesiyle sorun yaşamayan, adli suç kayıtları olmayan normal insanlar.

Nermin Ketenci

İlker Küçükparlak

Okulda veya orduda tek tip giysi, "dehümanizasyon"un yolunu açıyor. Giysiler bizi ifade ediyor, neyi giymediğimiz bile bizimle ilgili bir şey anlatıyor. Deneyde insanların elinden bunlar alınıyor, en fenası isimsiz kalıyorlar.

Yabancı filmlerde, yüzüne vurulunca insanlar hatalarını kabul ediyor, buralarda Kimse yanlışını kabul etmiyor.

Bunun tarihsel kökenleri var. Rasyonalizasyon denen savunma mekanizması işliyor: "Hele bir sor, niye yaptım?" Mahkemelerde "nefsime uydum", "kendime konduramadım", "tahrik oldum" gibi hafifletici nedenler öfke uyandırıyor. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu hafifletici nedenleri listelemiş: Kadının beyaz pantolon giymesi, kırmızı cep telefonu kullanması, kadının kazağının adamın izlediği porno filmdeki oyuncunun kazağına benzemesi gibi, kadının tedbir almasını olanaksız kılan ifadeler. Mahkemede söylenenler, olay yaşanmamışken, kişinin öfkesini davranışa dönüştürdüğü iç muhakemesinde de hafifletici neden işlevi görebiliyor.

Anne-babalar çocuklarında bu işaretleri nasıl fark edebilir ve hangi önlemleri alabilir?

O çocuk ruhsal hastalığı nedeniyle de öyle davranıyor olabilir, ama gördüklerimizin büyük çoğunluğu, çocuğun aile, okul tarafından nasıl ele alındığıyla ilgili. Her çocuk o hale gelebilir. O potansiyel insanın içinde uyuyor. Çıkabilir veya çıkmayabilir. Kimse beni aynalamazsa çıkar. Peki, nasıl aynalanırım? Jestle, mimikle, hayret içeren bir bakışla, sözle olabilir. Kendime bunların olmadığı bir aura yaratırsam, kimse bana "gözünün üstünde kaşın var" diyemezse, sınırsızlaşırım. Bu yüzden iktidarda belirli bir süre kalınabiliyor, demokrasilerde böyle bir kültür var.

Geçenlerde 12 yaşında bir çocuk mahalle arasında arabayla birilerini ezdi. Mahallelinin dediğine göre zengin ve güçlü bir ailenin çocuğuymuş ve aylardır şikâyetlere rağmen sokaklarda son sürat geziyormuş. O çocuğun babası bu soruyla ilgilenmiyor zaten.

Çocuğumuz böyle olmasın endişesi taşıyan anne-babalar zaten dikkatlidir. Bu soruyu soran aileleri de alarme etmemek lazım. Modern şehirli aileler çocuğun ruhsal durumu, zekâ gelişimiyle ilgili "doğru mu yapıyoruz" tedirginliği yaşıyor. Tedirginlik, ebeveynlik pratiğini bozan bir durum... Çocuk, oyunun faal olarak içindeyse zekâ gelişir, oyundan keyif almıyorsa o düzeyi geçmiştir.

Süleyman Saim Tekcan ‘Döngüsel Seyir’

2018 yılının en önemli sergi projelerinden biri ‘DÖNGÜSEL SEYİR’, Mart ayında Tophane-i Amire Binası’nda gerçekleşti...

Ressam ve özgün baskı sanatçısı Süleyman Saim Tekcan’ın 60 yıllık sanat hayatı süresince ürettiği ve hâla üretmeye devam ettiği eserlerinden yapılan çok özel bir seçki sonucu kurgulandı ***“Döngüsel Seyir”***.
Sergi, 3-30 Mart tarihleri arasında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Tophane-i Amire Kültür ve Sanat Merkezi, Beş Kubbe Salonu’nda gerçekleşti.
Sanatçı, bu sergisiyle, sanatındaki zaman dizgesini zamansızlığa doğru odaklayarak, izleyicisini farklı bir gözle, bilindik algılardan arındırarak, bütünsel sürecini sağlam temelli bir düşünsel bağlama taşımayı hedefledi.
1976 tarihli iki tual resmin etrafında kurgusu olgunlaşan soyut işlerin yanı sıra, atlar serisinden eserler, diğer serilerinden işlerle bir araya gelerek içerik aksı oluşturulan sergide, bir yandan da teknik çeşitlilik göz önünde tutuldu. Kara kalem desenlerden, lavi işlere, kâğıt üzeri yağlı boya tuale marufle eserlerden tual üzeri yağlı boya işlere, çeşitli boyut ve ölçülerde resimlerin yanı sıra, ilk kez bu sayıda ve teknik çeşitlilikte heykelleri ile de çıktı karşımıza Tekcan.
Bronz, alüminyum ve çeşitli metal dökümlerin yanı sıra ahşap yontular, lüle taşı ve doğal taşlardan yapılmış eserlerle çok geniş bir yelpazede üretilmiş, farklı ölçeklerde heykeller ile bambaşka bir kulvar açtı izleyicisine.
Sergi boyunca, bir müze atmosferi sunan mekâna ilgi çok yoğundu. Yaklaşık 10.000 kişinin izlediği sergiye, çeşitli eğitim ve özel kurumlardan toplu ziyaretler olduğu gibi şehir içi

ve dışından da pek çok sanat turları yapıldı. Bunun dışında devlet protokolünün de sergiye ilgisi, olağan dışı ölçüde gerçekleşti.

20 Mart tarihinde, sergi mekânında gerçekleşen **Sunay Akın** ile sanatçının söyleşisi, sanatseverlerin yoğun ilgisiyle karşılandı. İki usta, sadece sanat değil, hayata dair pek çok konuda samimi bir sohbet gerçekleştirdi. 'Döngüsel Seyir' sergisi, gerek basında, gerek internet haberciliğinde ve tüm alan yayınlarında yer aldı. Röportajlar ve sergi için yazılmış özel yazılarla "Döngüsel Seyir", izleyicisine derin ve ufuk açan bir kaynak sundu.

30 Mart'ta tamamlanan sergi sonrasında, izleyicilerin en çok merakını uyandıran "Bu kadar eser bugüne dek neredeydi?" sorusuna karşılık gelecek biçimde, yapıtlar, her zaman sanatseverlerin görüşüne açık oldukları evlerine, İMOGA'nın Üsküdar Ünalan'da konumlanan müze binasına döndüler.

Miryam Şulam ve Süleyman Saim Tekcan

SÜLEYMAN SAİM TEKCAN

Trabzon'da dünyaya geldi.
Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nden lisans diploması aldı. Mimar Sinan Üniversitesi Resim Bölümü'nden lisans ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 'Sanatta Yeterlilik' eğitimini tamamladı. Yedi yıl Atatürk Eğitim Fakültesinde eğitim görevlisi olarak çalıştı.
Bir sene boyunca, Almanya'da baskı eğitimi üzerine araştırmalar yaptı. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim kadrosuna girdi. Profesör oldu ve Grafik Sanat Dalı Başkanlığı görevine atandı. Çok sayıda seminerde konferanslar verdi. Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ni kurdu.
İlk eğitim yılı süresince Dekanlık görevini yürüttü. Işık Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kurucu Dekanı oldu. 1. Uluslararası Özgün Baskı-Resim Bienali Jüri üyeliğinde bulundu. Türkiye'nin ilk çağdaş özgün baskı müzesi olan İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi İMOGA'da 14 senedir Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı.

Bana Bak
(Look at Me)

"La Caixa" Çağdaş Sanat Koleksiyonundan Portreler ve Diğer Kurmacalart Sergisi

Pera Müzesi'nin, "La Caixa" Vakfı işbirliği ile düzenlediği **"Bana Bak – Look at Me"** adlı serginin küratörlüğünü, vakfın Çağdaş Sanat Koleksiyonu yöneticisi *Nimfa Bisbe Molin* üstlendi. Çağdaş sanatta bugüne kadar, toplumsal normlardan sosyal normlara kadar birçok tema yorumlanmıştır. Bu sergide ise portreler ele alınmış. *Portre sanatı*, gerçekten bir an için kendimizi sergilediğimiz bir toplumsal ayna olup, bu sanatta, bakan gözün duyarlılığı, yani sanatçının bakış açısı, en belirleyici unsurdur. Portre geleneksel olarak, bir karakterin imgesini yaratmaya ve böylelikle de onu, toplumun geri kalanından ayırmaya yarayan bir mecradır. Nihai amaç resmedilen kişinin kimliğini yansıtmak olsa da modelin görüntüsüne sadakat, her zaman portreciliğin temel şartlarından biri olmuştur

Küratör Molin'e göre tümü portre olan bu eserler, sonuçta kurmaca olmalarına rağmen, insan bireyselliğini ve toplumla ilişkisini tanımlayan "kişilik" dediğimiz özelliğini ortaya çıkartmaktadır. Portre, insanın belli bir anda suretinin yansıması olup, sergideki eserler kurmacayla gerçek arasındaki farkı ve bağlantıyı ortaya koymaktadır.

Portrelerde "Gerçek" sorgulanmakta, imgeler bambaşka form kazanıp, günlük sıkıntıların ardında yatanlar ve yüze yansıyan duygular yeniden ele alınmaktadır. Sergi bir yandan portrenin normlarını sorgulatırken, diğer yandan da ona ait stratejileri ve toplumsal alışkanlıkları açığa çıkartma amacı gütmekte. Sergideki seçkinin çoğu, hafıza ve kurmacanın yanı sıra, hakikat, görünüm ve temsil kavramlarının da irdelenmesini yansıtmakta. İzleyicileri, portrelerin toplumsal aynasında kendilerine bakmaya davet eden eserler, sanat tarihindeki en eski ifade biçimlerinden biri olan portre ele alınarak, günümüz çağdaş sanat üretimleri arasından oluşturulmuştur.

Yaratıcı kurgunun dorukta olduğu, içinde birbirinden ilginç oyunların olduğu kurmacalarla izleyiciyi düşünmeye zorlayan bu serginin asıl amacı, günlük maskelerimiz altında yatanı görebilmemiz.

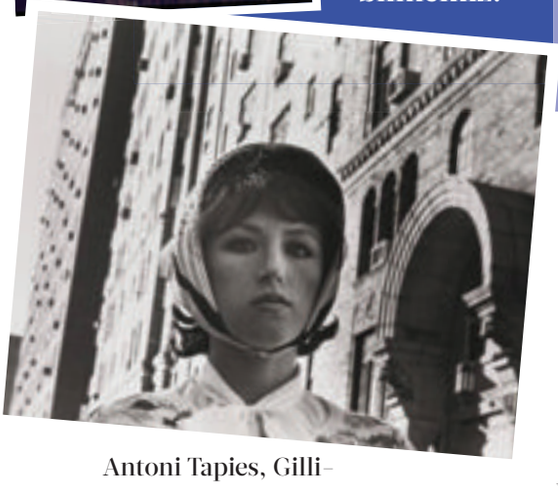

Kendimizi bir imge olarak nasıl yorumladığımız sorusunu da gündeme getiren sergide, uluslararası 22 sanatçının yapıtları sergilendi... Sergide yer alan sanatçılar: Janine Antoni, Eduardo Arroyo, Juan Navarro Baldeweg, Jean-Michel Basquiat, Christian Boltanski, Rineke Dijkstra, Marlene Dumas, Esther Ferrer, Günther Förg, Curro Gonzales, Stefan Hablützel, Roni Horn, Sharon Lockhart, Pedro Mora, Vik Munoz, Oscar Munoz, Bruce Nauman, Carlos Pazos, Cindy Sherman, Antoni Tapies, Gillian Wearing ve Sue Williams.

Sergiyi gezerken, çok değer verdiğim iki sanatçının eserleri ile tekrar karşılaşmak da, sizlere onlarla ilgili ayrıca bilgi aktarımı yapma konusunda beni yüreklendirdi. Bu sanatçılar: *Cindy Sherman* ve *Jean-Michael Bisquat*.

CINDY SHERMAN

1954 ABD New Jersey doğumlu sanat fotoğrafçısı ve film yönetmeni olan Cindy Sherman, New York'ta yaşıyor ve çalışıyor. Kuşağının en önemli sanatçılarından biri olarak kabul edilmekte.

New York Üniversitesi'nde sanat okuduğu yıllarda fotoğrafa yönelmiş, kılık değiştirme ve makyaj ile görünüşünü değiştirerek oto-portrelerini çekmeye başladı. 1970'lerde Pictures Generation adıyla anılan bir grup sanatçıdan biri olarak adını duyurdu. 1977'de ulusal sanat bursu kazandıktan sonra New York'a yerleşen Sherman, 1977-1980 döneminde filmlerde kadınlara verilen klişe rolleri sorgulayan ve model olarak kendisini kullandığı ve fotoğrafladığı "*İsimsiz Film Kareleri*" serisi ile sanat çevrelerinde tanındı. 1970'lerde başladığı "İsimsiz Film Kareleri"nde kendini çektiği, dolayısıyla hem öznesi hem de nesnesi olduğu bu fotoğraflar, popüler kültürün şekillendirdiği kadın imgesini sorguladı.

Sherman kendisini de model olarak kullandığı, daha sonraki çalışmalarında erkek dergilerini, çocuk masallarını, moda dünyasını, sanat tarihindeki önemli imgeleri işledi. Son dönem işlerinde büyük

boy renkli baskılarla vitrin mankenleri, tıbbi protezler, plastik vücut parçaları gibi resimlere ağırlık vermekte. İnsanlara kendisiyle ilgili değil, kendileriyle ilgili bir şeyi göstermeye çalıştığını söylüyor.

Kendi deyişine göre, "*Sherman fotoğrafları, kadın stereo tipleri ile ilgilenir, ancak bu stereo tipler onun kadınları nasıl gördüğünü değil, erkeklerin kadınları nasıl gördüğünü yansıtır.*"

Fotoğraf sanatıyla sadece fotoğrafı çeken olarak değil bizzat kameranın önüne geçerek poz veren ve hatta fotoğrafın öznesi olarak ilgilenen, maskeler takarak, kostümler giyerek fotoğraftaki ana ilgiyi "kendisinden başka yere" çekme çabası içindedir ve burada asıl amacının ne olduğu sanat camiasında tartışılmaktadır. Fotoğraflarında hayattaki güzelliklerden daha çok bazı iğrençlikleri ve bunların da güzellikler kadar doğal olduğunu inanarak vurgulayan bir fotoğraf sanatçısıdır (çöplükler vs.).

Eserlerinden biri yaklaşık dört milyon Amerikan dolarına alıcı bulmuştur.

Sanatçı aldığı birçok ödülün yanı sıra 2009'da, *Yahudi Müzesi Man Ray Ödülü*, 2012 de ise *Roswitha Haftman Ödülü*'ne layık görülmüştür.

JEAN MICHAEL BISQUAT

Asırlar önce Haiti ve Porto Riko'ya Afrika'dan getirilen kölelerin soyundan gelen ve sömürgecilerin asimilasyon politikalarından etkilenmiş orta sınıf siyah bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. New York sokaklarında hicivli duvar yazılarının belirmeye başladığı 1970'lerden 1988'de 28 yaşında - zamansız ölümüne kadar Neo-ekspresyonizm çizgisinde son derece etkili yapıtlar üretti.

Bir pop ikonu, kültür figürü, grafiti sanatçısı, müzisyen ve Neo-ekspresyonist bir sanatçıydı. Hiphop, post-punk ve sokak sanatı hareketlerinin bir araya gelerek canlı bir kültür merkezine dönüştürdüğü Lower East Side'ın duvarlarını esprili yazılımlarla donatan SAMO adlı duvar yazısı ikilisinden biri olarak adını duyurdu. Eserlerinde metin ile imgeyi, soyutlama ile figürasyonu, tarihsel bilgi ile çağdaş eleştiriyi buluşturdu. 1980'lerde, Neo-ekspresyonist eserleri, uluslararası müze ve galerilerde sergileniyordu.

Bütün çalışmalarında olduğu gibi, şematik fırça darbeleriyle yapılmış "kara maske" eseri de sanat, edebiyat, popüler kültür ve Karayip geleneğine birçok gönderme barındırıyor. Bisquat, bu eserinde belki de Afrika mask geleneğini inceleme niyetindeydi ama sonuçta ortaya çıkan yapıt izleyiciyi toplumlardaki siyah erkek algısı hakkında eleştirel bir düşünce geliştirmeye yönlendirmektedir.

Akademik kariyerinin olmaması Bisquat'ı estetik kaygıdan uzak tutmuş ve kendine özgü, normsuz, özgür çizgi ve boyasını ortaya çıkarmıştır. Çalışırken resim hakkında düşünmediğini, hayat hakkında düşünmeye çalıştığını söyleyen Bisquat'ın, resim yaparken sanatsal ve estetik kaygılar taşımadığı, sadece hayata karşı duygularını, fikirlerini, düşüncelerini, tepkisini dışa vurduğu anlaşılmaktadır.

Horlanmış olmak, siyah olmak, baskılara maruz kalmak onu bir dönüşümün sanatçısı yapmıştır. Andy Warhol ile uzun süre birlikte çalışan sanatçı, Amerikan sanat tarihinde gerçekten ün kazanan ilk Afro-Amerikalı ressamdır.

Bugüne kadar Amerika'da bir sanat eserine verilen en yüksek rakam olan "Untitled" adlı tablosu, New York'taki açık arttırmada 110,5 milyon dolara satılmıştır.

Dudakta aslında sabit bir ölçüt yoktur. Yüzün dudakla uyumlu olması, ifadeyi olumlu etkilemesi güzelliği belirler. Ancak gene de dolgun, yüze uyumlu büyüklükte, dudak ve burun, dudak ve çene arasındaki mesafe ve açılar orantılı ise güzellik çizgilerine yaklaşmış olarak kabul ederiz.

Op. Dr. Ayşen Bilge Sezgin
Estetik Plastik Cerrahi Uzmanı

GÜZELLİK AJANDASI:

Dudak çevresi ve estetiğinde yenilikler

ADVERTORİAL

Ayrıca gülme, gülümseme ve mimiklerde dudağın duruşu ve simetrisi de önemlidir.

Dudak estetiğinde artık sadece dudağın kalınlığını arttırmayı hedeflemiyoruz. Aynı zamanda, dudağın üzerindeki kırışıklıkların giderilmesi, dudak ile burun arasındaki mesafe uzamış ise kısaltılması, dudak yanlarında ve dudak altlarında dudak komissürlerindeki kırışıklık ve çizgilerin yok edilmesi, doldurulması, gerekirse lazer ile yok edilmesi de hedefleniyor.

Dudak ve burun arasındaki mesafe yıllar içinde artar. Cilt gevşekliği ve bazı durumlarda bu mesafe dışarıdan kolaylıkla fark edilebilir ve kişinin yüz ifadesini bozacak derecede artabilir. Bu mesafeyi, burun kanadının altından girerek ufak bir insizyonla kısaltmak, daraltmak ve bazı durumlarda asma dikişle yukarıya doğru bir eğim vermek mümkün. Eğer burun ile dudak arasındaki mesafe çok fazla değil ise lazer veya radyo dalgası ile bu mesafe azaltılabilir. Bu mesafenin kısaltılması kişiyi daha genç gösterir, yüze daha çocuksu bir ifade verir, ancak burun açısını da iyi ayarlamak gerekir. Dudak çizgisinin burun orta hattı olan bölgesinin daha aşağıda kalması gerekir. Ancak yapısal veya isteğe bağlı düz bir kavisle gelen ve çocuksu bir ifade veren dudak

şekilleri de mümkündür.

Yüz, dudak ile bir bütün olarak ele alınıp değerlendirilmelidir. Alt dudağın daha kalın olması daha fazla tercih edilmektedir. Ayrıca dudak konturlarının belirgin ve hatlı olması da daha genç bir görünüm sağlamaktadır.

Dudak üzerinde dikine oluşmuş çizgilerin, derinleşmeden lazer ve gerekirse dolgu ile takviye edilerek tedavi edilmesini önermekteyiz. Bu bölgeye yapılan lazer uygulamaları derinleşmeden olursa daha başarılı sonuç vermekte. Mimik, genetik ve sigara gibi faktörler çizgilerin oluşumunda etkili olmakta.

Sigara, özellikle dudak bölgesinin baş düşmanıdır. Güneş de dudak etrafının kırışıklıklarında önemli bir negatif etkendir. Dudak dolgunlaştırılması yapılırken mutlaka kırışıklıklar giderilmelidir. Doğal durması açısından orantısız büyütmek ya da kontur tercih ettiğimiz bir uygulama değildir. Hyalüronik asitlerin saf formunu tercih etmekteyiz. En doğal, yumuşak formda olanlar hem reaksiyon yapmazlar hem de doğal bir görünüm sağlarlar.

Dudak altında çeneye doğru, kenarlarda mevcut olan kırışıklıkları da yok etmek rejuvenasyonda önemlidir. Dudak etrafı, çene ve yanlardaki kırışıklıklar, yüzü asık ve yaşlı göstermekte, ifadeyi olumsuz etkilemektedir.

Tüm hyalüronik asit dolgularının ömrü bir sene civarındadır. Biz, kalıcı dolguları katkılı hyalüronik asitleri tercih etmiyoruz. Saf formları, güvenli ve doğal oldukları için tercih ediyoruz. Dudağın asık görünmesine neden olan, dudak şeklini ve ifadeyi bozan kırışıklıklara botoks da yapılabilir. Botoksun etkisi 6 ay civarındadır; dilüe şekilde ve üst dudağa az miktarda uygulamak uygun olur. Gülümseme esnasında üst dişlerin görünmesi, ancak diş etlerinin fazla açığa çıkmaması tercih edilir. Dudak frenulum kısmının da ne kısa ne de fazla uzun olmaması dudak güzelliğini etkiler.

Bağdat Cad. Yazıcılar Apt. 360/4 Şaşkınbakkal - İSTANBUL Tel: 0216 302 85 18 - 19 - 0216 467 00 50

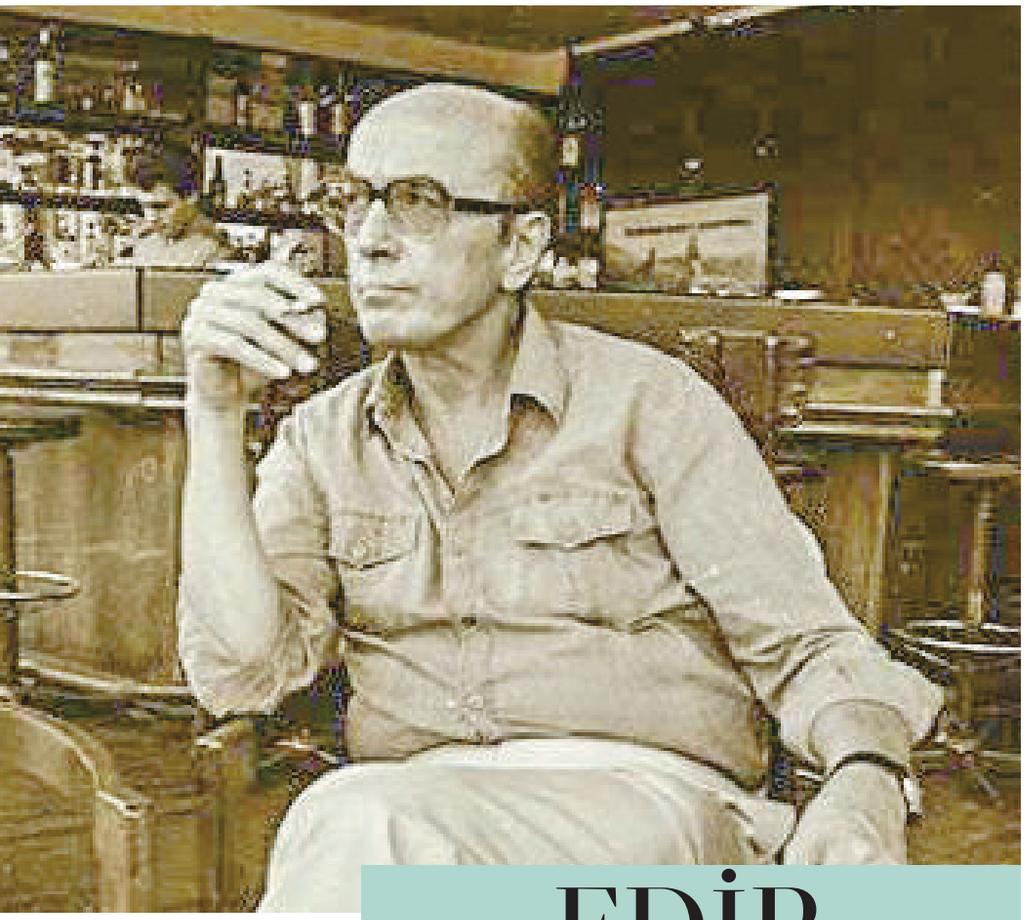

EDİP CANSEVER

Edip Cansever, 1928'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi. Eğitim hayatını tamamlamadan Kapalıçarşı'da turistik eşya ve halı ticareti yapmaya başladı. İlk olarak yazdığı şiirleri 1944 tarihinde "İstanbul" adlı bir dergide yayınlandı. 1986'da yaşama veda edene kadar şiir yazdı, yaşamını şiire adadı. 1957 yılında "*Yerçekimli Karanfil*" adlı kitabını yayımlayan Edip Cansever, bu kitabıyla şiir çevrelerinden övgü aldı. 1958'de, o dönemin önemli ödüllerinden sayılan Yeditepe Şiir Armağanı'nı bu kitabıyla kazandı. Kendine özgü şiir anlayışıyla, Türk şiirini etkiledi. 1976 yılında yine şiirimizde çok farklı yeri olan "*Ben Ruhi Bey Nasılım*" adlı kitabını yayınladı. Şairin bu kitabı ise 1977 yılında Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü aldı. Tüm şiirlerini "*Yeniden*" adıyla bir kitapta topladı. Bu kitapla, 1982'de Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü.

Edip Cansever, Türk edebiyatında "İkinci Yeni" adıyla yer alan ve özellikle 1950–1970 yıllarında etkili olan, sürrealist özellik taşıyan şiir anlayışının en tanınmış şairidir.

Türk şiirinin modernleşme sürecinde deneysel ve yeni olanı sürekli uygulamaktan çekinmeyen, cesur deneylere giren Edip Cansever'in şiir yelpazesinin, iki ana renkte geliştiğini söyleyebiliriz: *Yerçekimli Karanfil* (1957)'den, *İlkyaz Şikâyetçileri* (1982)'ne kadar kitaplarında yer alan şiirlerinde, genellikle coşkulu bir biçemle, gündelik yaşamdaki insanlık hallerinin, durumların ve kesitlerin anlatıldığını görürüz. Oysa *Tragedyalar* (1964), *Çağrılmayan Yakup* (1969), *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982) adlı kitaplarında, birey–toplum ilişkisi, insanın anlamı gibi sorunları şiir diline aktardığını söyleyebiliriz. Büyük kent yalnızlıklarının, otellerin, marjinal insan duyarlılıklarının, nostaljik yaşamların, kadınların, uyumsuz ilişkilerin, yaz ve kış mevsimlerinin, içinde yaşadığı toplumun umutsuzluğunun şiirlerini yazdı.

1981'de, Varlık Dergisi'nde kendisiyle yapılan bir konuşmada şunları söyler: "*İnsan yalnızdır, yalnızlığını başkalarıyla gideren tek yaratıktır. Kapanık bir yaşamım yok. Her zaman kalabalıkların içindeyim. Ne var ki, gene de çoğu kez yalnızım. Belki bireyliğimin (bireysellik değil) bilincine vardığım için. Belki de genelgeçer duyarlıktan sıkıldım. Kendimi açıklayarak yaşamaktan bıkmış da olabilirim. Ama sorun bu kadar*

özel değil. Kendimi toplumdan istesem de soyutlayamam. Toplumla, toplumsal olaylarla kopmaz bağlarım var..."

Haydar Ergülen, Edip Cansever'in şiirinden söz ettiği bir yazısında, onunla aynı kan grubundan olan, yakın arkadaşı şair Turgut Uyar'la karşılaştırarak, şunları yazar: "*Edip Cansever'in şiiri uzun bir yolculuğun şiiridir, onun kadar uzun yola hüküm giymiş bir başka şair yoktur şiirde, yarışmazlar ama sık sık Turgut Uyar'la mola yerlerinde karşılaşırlar. Küçük istasyonlarda, ıssız benzincilerde, şehirlerarası otobüslerin durduğu çay ve ihtiyaç tesislerinde ve kamyoncuların yalnızca durduğu, konakladığı değil, neredeyse yüzlerce yıldır oradalarmış gibi kök saldıkları, kalakaldıkları, evleriymiş gibi kendilerini attıkları kahve-lokanta karışımı mekânlarda karşılaşmışlardır sık sık bu uzun yolda.*"

Edip Cansever, Türk edebiyatında "İkinci Yeni" adıyla yer alan ve özellikle 1950-1970 yıllarında etkili olan, sürrealist özellik taşıyan şiir anlayışının en tanınmış şairidir. Bu anlayışın en bilinen örneği, "*Masa da Masaymış Ha*" adlı şiiridir:

Adam yaşama sevinci içinde
Masaya anahtarlarını koydu
Bakır kâseye çiçekleri koydu
Sütünü yumurtasını koydu
Pencereden gelen ışığı koydu
Bisiklet sesini çıkrık sesini
Ekmeğin havanın yumuşaklığını koydu
(...)
Masa da masaymış ha
Bana mısın demedi bu kadar yüke
Bir iki sallandı durdu
Adam ha babam koyuyordu.

İkinci Yeni anlayışında şiir yazmayı pek fazla sürdürmeyen Edip Cansever, şiir anlayışıyla ilgili olarak şunlar söyler: "*Şiir, insani değerlerden, ölümsüz özlerden, yaşam koşullarından, çağını yansıtmaktan kopmazlığıyla da 'somut bir olgudur' Ama kimi dönemlerde şiirin bu niteliği fark edilmeyebilir. Dil zorluğu, soyut araçlar, yeni şiir öğeleri bir engel olarak dikilebilir karşımıza!*"

Devrim Dirlikyapan, Edip Cansever'in hem Eliot'tan etkilenerek hem de çoksesli bir şiire ulaşmak amacıyla benimsediği şiir anlayışının, öncelikle onun dünyaya bakışıyla örtüşmekte olduğunu öne sürer. Modern dünyada insanın gündelik edimlerini yerine getirirken kılıktan kılığa girdiğini, çeşitli rollere bölündüğünü düşünen Cansever'in, hep birilerine ya da bir şeylere uyum göstererek yaşadığımızı, bunun sonucunda ise giderek kişiliğimizi yitirdiğimizi vurguladığını belirtir. Cansever'e göre, şiiri anlatıcılara bölmek, yani dramatik bir şiire yönelmek, bu bölünmüş bireyin şiirde hakkıyla temsil edilmesini sağlar. Şiirlerinde tiyatronun, özellikle antik Yunan tiyatrosunun olanaklarından da yararlanan Edip Cansever, geliştirdiği imgesel şiir dilinde zaman-mekân ilişkisini alt üst ederek, adeta düşsel bir dil yaratır. Edip Cansever o kadar çok şiir yazmıştır ki, ***Cemal Süreya*** onun için yazdığı bir şiirinde şu dizelere yer verecektir:

Edip Cansever, geliştirdiği imgesel şiir dilinde zaman-mekân ilişkisini alt üst ederek, adeta düşsel bir dil yaratır.

Yeşil ipek gömleğinin yakası
Büyük zamana düşer.
Her şeyin fazlası zararlıdır ya,
Fazla şiirden öldü Edip Cansever.

Sinemanın kalbi Cannes'da atar

Dünya sinemasının kalbi mayıs aylarında Cannes'da atar. Fransız Rivierası'nın göz bebeği Cannes'ın 73 bin kişilik nüfusu, Film Festivali süresince 200 bine çıkar. Festivali hazırlayan Organizasyon Komitesi'ne bağlı olarak çalışanların sayısı ise 850 kişi... Oscar Ödülleri'nden sonra sinemanın en önemli etkinliği olan Cannes Film Festivali'ne her yıl, sinema endüstrisine mensup 38 bin kişi ve görsel-yazılı basından 4.900 kişilik bir ordu geliyor.

Cannes Film Festivali'nin görünen vitrini, galaların öncesi ve sonrasındaki "*kırmızı halı*" resmi geçidi. Ünlü terzilerin elinden çıkma uzun tuvaletleriyle gelen zarif hanımların yanında, ün peşinde koşan, aşırı dekolte kıyafetleriyle dikkatleri üzerlerine çeken starlet'ler fotoğrafçılara poz vererek salına, salına kırmızı halıyı geçerler. Hayranlık besledikleri starları uzaktan da olsa görmek amacıyla saatler öncesinden yer kapmak için gelen sinemaseverler, sabırla gala saatlerini beklerler. Ellerindeki filmleri satmak veya yeni filmleri satın alabilmek için, geçtiğimiz yıl, 55 ülkeden 38bin sinema profesyonelinden

oluşan 12.300 şirket Cannes'a geldi. Sinema endüstrisinin lokomotiflerinden biri sayılan "*Marché du Film*"de, profesyonel yöneticilere 1.500 projeksiyon yapıldı, 3.800 film müşteri aradı.

Croisette boyunca uzanan plajlarda festival süresince her gece, "*Cinema de la Plage*" adı altında, halkın ücretsiz izlediği filmler gösterilir. Bunların arasında, dünya prömiyerlerini burada yapan filmler yer alır.

Pierre Lescure başkanlığındaki festivalin kaptan köşkünde, 2007 yılından beri, Festival Genel Direktörü *Thieriy Frémaux* yer alıyor. Frémaux, festivalin birinci misyonunun sinema endüstrisinin etkinliğini artırmak olduğunu söylüyor. 7. Sanatın en önde gelen bu sinema fuarının amacının, sinemanın gelişimine hizmet eden filmleri gün ışığına çıkarmak olduğunu ilave ediyor. Frémaux, Cannes Festivali'nin bilinmeyen ancak en önemli işlevinin, kuvvetli bir ekiple dünya festivallerini izleyerek, istikbal vaat eden yönetmenleri keşfetmek olduğunu belirtiyor.

Geçen yıl seçici kurul, yarışmada yer almak üzere müracaat eden 1.930 film arasından 52 film seçti. Geniş kitlelere hitap eden ve auteur sinemasının 20 filmi, ana yarışmaya alındı. Özgürlükleriyle öne çıkan 7. Sanata estetik yönden yenilik getiren 20 filmlik ikinci bir seçki, festivalin prestijli yan bölümü olan "*Belirli Bir Bakış*"ta yarıştı.

Yıla damgasını vuracak kalitede görülen bazı filmleri, seçici kurul yarışma dışı olarak özel gösterimlerde festival kapsamına alır. Sinema sanatına hizmet eden yönetmenlerin başyapıtlarının yenilenmiş kopyaları, "*Ustalara Saygı*" kapsamında *Cannes Classics* bölümünde gösterilir.

Festival her yıl, ilk kez kamera arkasına geçen yönetmenlerin elinden çıkma filmlerin en iyisine *Altın Kamera Ödülü*'nü verir. Steven Spielberg 2013'te Cannes'da jüri başkanlığı yapma teklifi almıştı. Kabul etme gerekçesini şöyle izah etmişti: "*Cannes dünyanın dört bir tarafından gelen filmlerin buluştuğu zengin bir platform. Cannes'ın özelliği, olağanüstü başyapıtların keşfedildiği bir buluşma noktası olması. Cannes Festivali yorulmadan sinemanın dünyanın evrensel lisanı olduğunu ispat etme işlevini ısrarla sürdürüyor.*"

Geçen yıl Cannes Film Festivali silahların gölgesinde yapıldı. Festivalden birkaç ay önce komşu Nice şehrinde bir kamyonun halkın arasına dalarak yaptığı katliamdan etkilenen Fransız yetkililer benzer bir saldırının festival sırasında tekrarlanması endişesiyle çok fazla tedbir aldılar.

Festival Sarayı önündeki Croisette'te ve buraya çıkan bütün sokak başlarında makineli tüfekli askerleri görmek mümkündü. Belediye Başkanı David Lisnard, güvenlik tedbirlerinin alışılmışın çok dışında, en yüksek düzeyde alındığını açıklamıştı.

Film gösterimlerine katılmak üzere ilk gün Festival Sarayı'na giden

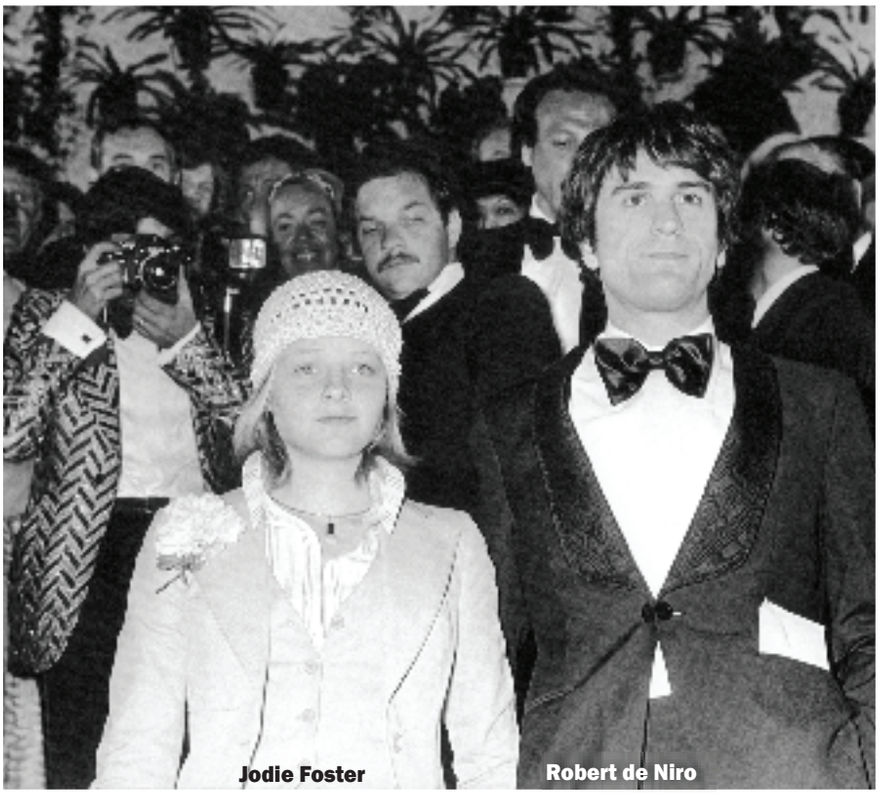

Jodie Foster

Robert de Niro

gazeteciler, güvenlik elemanlarının üst arama noktalarındaki kuyruklarda, yarım saati aşkın bir süre beklemek durumunda kaldılar. Her yıl tüm kapılarda yapılan bu titiz aramalar sırasında, çantalardan çıkan tüm yiyecek ve içecekler anında çöpü boylar. Festival takipçileri iki film arasında karınlarını doyurmak için civardaki Croisette boyunca sıralanan lokantalara akın ederler. Ancak Fransızların geleneksel şovenizmi karşısında yemek mi, dayak mı yediklerini kestiremezler. Burunlarından kıl aldırmayan "Bugün bizim günümüzdür" diyen lokanta sahibi ve garsonları müşterileri sürekli azarlar. Festivalin gediklileri, arka sokaklardaki mütevazı lokantalarda karınlarını doyururlar.

Martin Scorsese ve Robert de Niro

Cannes Film Festivali, Olimpiyatlardan sonra dünyada görsel ve yazılı basının en fazla katılımla izlediği bir etkinlik. 1966 yılından bu yana katıldığım bu festivalin, yaşayan Türk gazetecilerinin en eskisiyim. Burada izlediğim filmlerle, basın konferanslarında bulunduğum yönetmen ve oyuncularla ilgili anılarımı "*Cannes Film Festivali'nde 50 Yıl*" adlı kitapta anlattım.

Bu sinema adamlarının kariyerlerindeki Cannes durakları üzerinden, kitabımda sinema tarihinin son 50 yılına Cannes penceresinden bakmayı amaçladım. En çok etkilendiğim yıl, "Taksi Şoförü / Taxi Driver"ın Altın Palmiye kazandığı, festival tarihinin en parlak yıllarından biri olan 1976'ydı.

'Taksi Şoförü' ile ünlenen 4 sanatçı

Sinema dünyasına damgasını vuran 4 sanatçıyı, bu film gün ışığına çıkarmıştı. Birincisi tabii ki filmin yönetmeni, Amerikan Yeni Dalga Akımı'nın önde gelen temsilcisi *Martin Scorsese*.

İkincisi belki de sinema tarihinin gelmiş geçmiş en önemli karakter aktörü *Robert de Niro*.

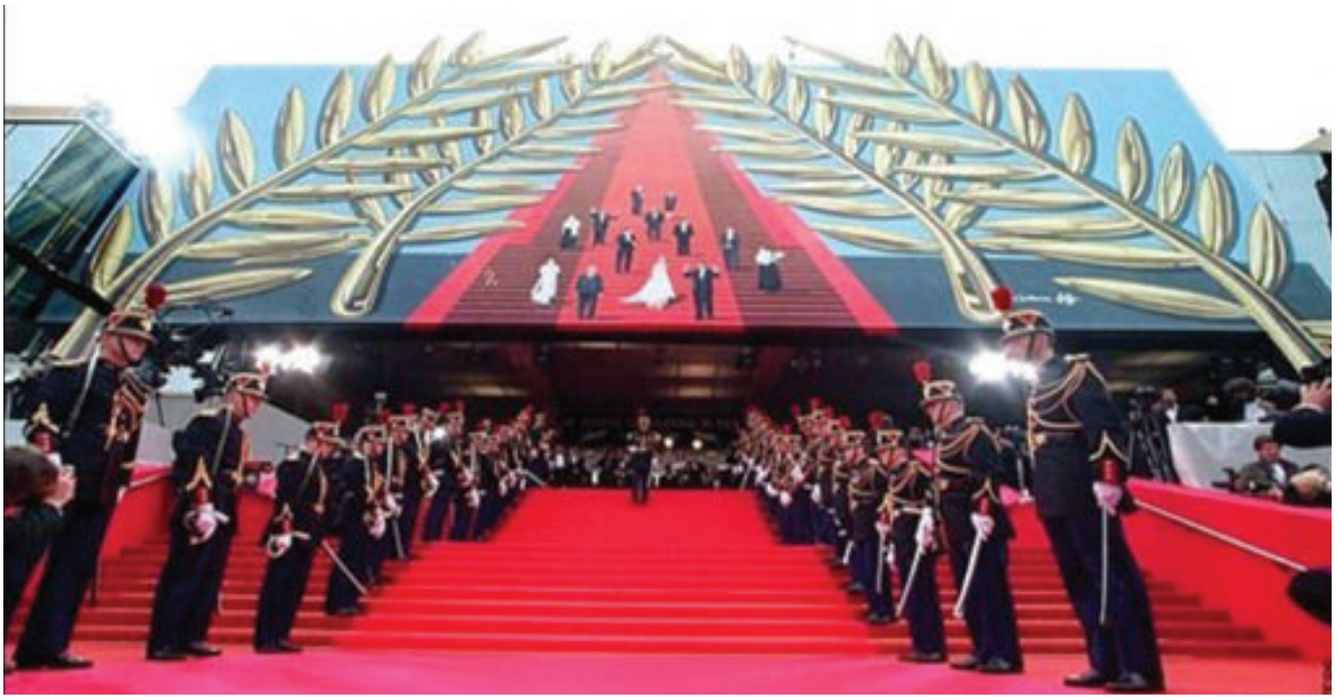

Üçüncüsü, 3 yaşındayken başladığı oyunculuk kariyerini, 14 yaşındayken çevirdiği ilk önemli filmi "Taksi Şoförü"nde sürdüren *Jodie Foster*. Dördüncüsü, ilk üç filmini Martin Scorsese ile çeviren, televizyon dâhil 150 filmde oynayan *Harvey Keitel*.

Deliliğe yakın, hastalıklı ruh ve beyin sahibi çizgi dışı karakterleri sinemaya taşımaktan hoşlanan Scorsese, Robert de Niro'nun canlandırdığı, Vietnam Savaşı'nın travmasını üstünden atamamış, asosyal taksi şoförü Travis Bickle ile sinema tarihinin en renkli psikopat karakterlerinden biriyle hayranlığımızı kazanmıştı.

Sonraların ünlü bir yönetmeni olan *Paul Schrader*'in yazdığı senaryo, geceleri taksi şoförlüğü yaparak, gördüğü kirli ve adaletsiz dünyaya uyum sağlamayı reddeden, kayıp ruh Travis'e odaklanıyordu.

Şizofren bir ruh haline bürünen Travis, bir silah alıp harekete geçmeye, sokakların pisliğini temizlemeye karar veriyor; bu esnada kendini, bir fahişeyi kurtarmaya adıyor.

Çürümeye yüz tutmuş bir toplama karşı tutulan bir ayna niteliğindeki film, Travis'in Harvey Keitel'in çalıştığı genelevi basıp çocuk yaştaki fahişe Iris'i (Jodie Foster) kurtarma hamlesiyle noktalanıyordu.

Robert de Niro, bekâr odasında aynanın karşısına geçip: "You are talking to me? / Benimle mi konuşuyorsun?" monoloğu, sinema

tarihinin en ünlülerinden biri olarak, arşivlerde yer alıyor.

Kült film mertebesine ulaşan, 1976 Cannes Film Festivali'ne damgasını vuran "Taksi Şoförü"nün bu dört yaratıcısını, 52 yıldır takip ettiğim bu festivalde sayısız kez gördüm.

Sinema sanatına zenginlik katan bu dört sanatçının katıldıkları yarışmalardaki sinema serüvenini izledim. New York doğumlu, 76 yaşındaki **Martin Scorsese**,

Jodie Foster

yönettiği filmlerle 20 Oscar ve 10 Altın Küre ödülü kazanmış bir senaryo yazarı, yapımcı ve yönetmen olarak birçok eleştirmene göre günümüzün en önemli sinema adamı. Daha çok suç dünyasını toplumsal hayatımıza verdiği tahribatı ve yozlaşmayı sinemaya taşımadaki becerisini sayısız yapıtıyla ortaya koymuş bir yönetmen olarak Scorsese, türler arasında dolaşmaktan hoşlanan bir sinemacı olduğunu zengin filmografisiyle kanıtladı.

2007'de Cannes Festivali'nin 60. yıl dönümü münasebetiyle davet edilen 33 yönetmen arasında Martin Scorsese de vardı. 1998'de bu festivalde jüri başkanı olarak görev yapan yönetmen, 7. Sanatın bazı dev yapıtlarının yenilenen kopyalarını sinemaya kazandırma çabalarıyla da ünlü.

Beş filminde oynattığı, fetiş oyuncusu **Robert de Niro**'ya 1980'de "Raging Bull" filmiyle En İyi Aktör Oscar ödülünü kazandırdı. De Niro aynı ödülü, bu kez 'yardımcı aktör' kategorisinde, Vito Carleone rolünü oynadığı, Coppola'nın "Baba 2" filmiyle tekrar aldı.

Martin Scorsese
Jodie Foster
Robert de Niro
Harvey Keitel

Bir tevazu abidesi gibi duran de Niro'nun bilge kişiliğiyle, hazır cevaplığıyla, açık sözlülüğüyle, Cannes'da gazetecilerin gözde starlarından biri olduğuna tanıklık ettim. De Niro'nun bir özelliği, Hollywood'un hiçbir skandalına adı karışmamış mazbut yaşantısı. İlk eşi Diahnne, ikinci eşi filantropist, oyuncu-şarkıcı Grace Hightower'ı 20 yıldır, galalarında elini sıkı sıkıya tutarken gördüm.

Cannes'ın müdavimlerinden biri olan **Jodie Foster**'ın (56) sayısız basın konferansında bulundum. Zekâsına, hazır cevaplığına ve hele çocukluğunu geçirdiği Fransa'da öğrendiği aksansız ve mükemmel Fransızcasına hayran oldum. Sinemadaki en büyük başarısı, kendisine en iyi aktris Oscar ödülünü getiren "Kuzuların Sessizliği" (1991) filmidir.

Foster aynı ödülü 3 yıl önce "Sanık / The Accused" filmiyle de kazanmıştı. Emsalsiz oyunculuk yeteneğini, yönettiği 4 filmde, kamera arkasında başarıyla sürdürdü. Eşcinsel olduğunu gizlemeyen Jodie Foster, hayat arkadaşı Cydney Bernard ile olan uzun ilişkisinden sonra, 4 yıl önce Alexandra Hedison ile resmen evlendi.

Martin Scorsese'nin sinemaya kazandırdığı bir aktör olan **Harvey Keitel** (79) ilk önemli rolünü, 3. filmi "Taksi Şoförü"nde oynadı. Daha önceki filmleri Scorsese'nin "Mean Streets" (1977) ve "Alice Burada Oturmuyor"du (1974).

Ridley Scott ustanın kariyerindeki ilk filmi olan "Düellocular"da (1977) Harvey Keitel tarihî bir kişiliği canlandırmıştı.

İki Oscar ödülü sahibi Quentin Tarantino'nun fetiş oyuncusu Keitel, "Rezervuar Köpekleri"nden (1991) günümüze, bu yönetmenin çoğu filminde rol aldı.

1976 yılında çekilen Taksi Şoförü filminin kadrosu 40 yıl sonra biraraya geldi.
(Soldan Sağa) Cybill Shepherd - Martin Scorsese - Robert de Niro - Jodie Foster - Harvey Keitel

New York Times Çoksatarı

MARTHA HALL KELLY

Leylak Kızlar

II. Dünya Savaşı bu kez kadınların ağzından kaleme alınıyor.

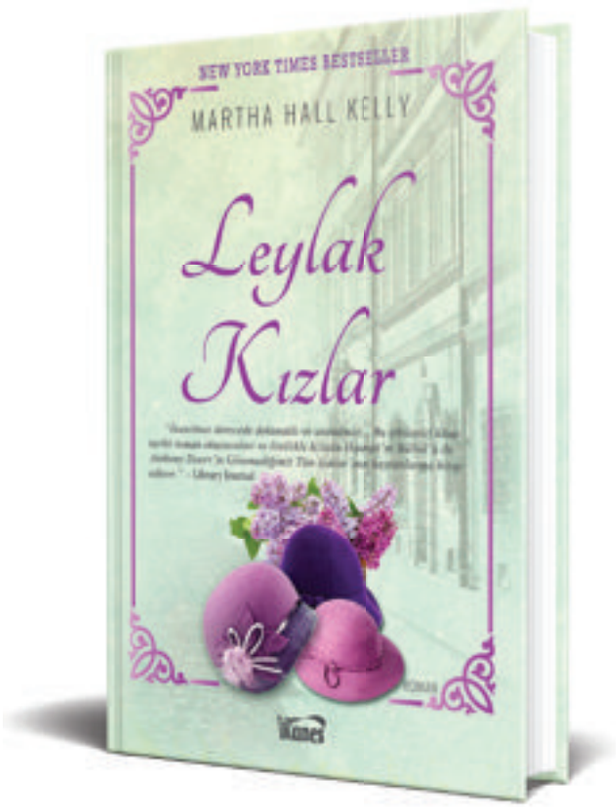

Nazi çalışma kampı Ravensbrück'te yaşananlar, Alman, Polonyalı ve Amerikalı üç kadının bakış açısıyla anlatılıyor.

Gerçek olaylar ve insanlardan ilham alan Martha Hall Kelly, II. Dünya Savaşı sırasında yaşamış üç kadının, o günlerin cesareti, korkusu ve zalimliğini gözler önüne seren hikayesini büyük bir zarafetle işliyor. Bu gerçekler tarihin –kadınların tarihinin– bir parçası ve asla unutulmamalı. – Lise See, New York Times Çoksatarı Şanghay Kızları'nın yazarı

instagram.com/kanesyayinlari
facebook.com/kanesyayincilik
twitter.com/kaneskitap

Krizden Liderliğe...

SU

Bundan yıllar evvel bir İsrailli bana, "*İsrail'in en büyük problemi ya da düşmanı Araplar değildir, sudur*" demişti. Gerçekten de NASA'nın verilerine göre doğu Akdeniz, son 900 yılın en büyük kuraklığıyla karşı karşıya. İsrail devletinin su işlerinden sorumlu bir müdürü; "*Ülkenin herhangi bir yerindeki musluğu açıp suyun gelmediğini görmeye çok ama çok yaklaşmıştık*" diye açıklıyor.

İsrail'in doğal su kaynakları kısıtlı. Kuzeyde Tiberya gölü ülkenin en büyük tatlı su kaynağı. İkinci olarak Ürdün nehri var. Ancak bu akarsuyu, İsrail komşularıyla paylaşmakta. 60'lı yıllarda Suriye ve Ürdün, bu nehrin yatağını değiştirip İsrail'in sudan faydalanmasını önlemek istedi. 1967 Arap-İsrail savaşının en önemli nedenlerinden biri de buydu.

Bunlardan başka ayrıca yeraltı suları var. Ancak, yeraltı suları azalan yağmurlarla birlikte giderek kurumakta. Bir de, son yıllarda toprağın denizden tuz emmeye başladığı ve yeraltı sularının tuzlanmaya başladığı tespit edildi. Giderek bütün doğal koşullar İsrail'in aleyhinde gelişmekteydi.

2009 yılına geldiğinde artık basında "*İsrail kuruyor*" konulu yazılar çıkmaya başlamıştı. Durum son derecede kritikti. Hükümet ilk önce su işlerinde ciddi bir düzenlemeye gitti ve bakanlıklar arası güçlü bir kurum olan "*Su İşleri Müdürlüğü - Water Authority*"yi kurdu. 2007 yılında çalışmaya başlayan bu müdürlükten evvel, su sorunundan birden fazla bakanlık sorumluydu. Bu bakanlıkların her birinin kendi çıkar ve lobileri vardı. Su İşleri Müdürlüğünün halkla ilişkiler temsilcisi El Feinerman bu konuyla ilgili bir yorumunda "*Çok sayıda su politikası mevcuttu, ancak sağ elin yaptığını sol el bilmiyordu*" demişti.

Su İşleri Müdürlüğü kurulur kurulmaz önlemler peş peşe gelmeye başladı. Halk bilinçlendirildi. Hortumla araba yıkamak yasaklandı. Evdeki bitkilerin ve bahçe çimlerinin yalnız gece sulanmasına müsaade edildi. Pek çok kişi bahçelerindeki çimleri söküp yerine yapay çim koydu. Halktan duş süresinin 2 dakika ile sınırlanması istendi. "*Dişlerini fırçalarken suyu kapa*" herkesin kesinlikle uyduğu bir kural oldu. Damlayan musluk veya benzeri bir kaçak anında tamir edildi.

Önceleri halktan su vergisi alınıyordu. Bu terk edildi. Kişi başına bir su kotası belirlendi. Kotasından daha fazla kullanana su, daha pahalıya satıldı. Bu, halkı zorunlu su tasarrufuna yöneltti.

Suyu ileten boruların yapılması ve denetimi özel şirketlere devredildi. Kaçaklar en üst seviyede önlenmiş oldu. Su İşleri Müdürlüğünün elemanları ev ev dolaşıp musluklara, duş başlıklarına, ücretsiz bir cihaz takmaya başladılar. Bu cihaz, suyu havayla karıştırıp tazyikli bir hale getiriyor ve üçte bir su tasarrufu sağlıyordu.

İstatistikler tutulmaya başlandı. Evlerde ve ortak alanlarda kullanılan suyun saatleri ayrıldı. Takip edilen istatistiklere göre, suda beklenilenden daha fazla bir harcama görüldüğünde, ev sahipleri depolarında çatlak vs. olabileceği hakkında uyarıldı.

Çiftçilerin kullandığı suya önemli oranda kısıtlama getirildi. Bu da çiftçileri, suyu daha tasarruflu kullanmaya

yöneltti. Vahşi sulama neredeyse tüm ülkede terk edildi. Damlama teknolojisi daha da gelişti ve zaten bu tekniğin mucidi ve dünyadaki lideri olan İsrail, tekniklerini daha da geliştirerek önemli bir ihracat imkânı yakaladı.
Bütün bu önlemler sayesinde ciddi bir gelişme sağlandı ve su tüketiminde % 18'lik bir tasarruf oranı yakalandı...

Ama bu, sorunu çözmeye yetmiyordu...

En önemli gelişme atık sularda yaşandı. İsrail atık suları, hatta evsel atık suları arıtarak tekrar kullanmada % 85 gibi bir oran yakaladı ve bu konuda açık ara dünya lideri oldu. Tarımda kullanılan suyun % 55'i bu yoldan sağlandı.
Ama bu da sorunu çözmeye yetmedi.
Sonunda İsrail deniz suyundan tatlı su elde edecek tesisler kurmaya karar verdi. Büyük yatırım gerekiyordu. Üstelik elde edilecek suyun maliyeti de bir hayli pahalıydı. Yetmezmiş gibi bir de çok büyük enerji lazımdı ve bu bir yandan da karbon salınımını arttıracağından, hayli önemli bir çevre problemi oluşturuyordu. Fakat ne çare, susuz bir hayat yok ki...
Kollar sıvandı ve iş başı yapıldı. Çalışıldı, çok çalışıldı. Neticede bugüne gelindiğinde elde edilen sonuç çok muhteşem oldu. Dünyanın en büyük "*reverse osmosis – ters osmos*" tuzdan arındırma tesisleri kuruldu. Hadera, Palmahim, Ashkelon ve Sorek tesislerinde bugün yılda 600 milyon metre küp tatlı su üretilmekte. Hedef 2020 yılında 750 milyon metre küp. Sorek tesisleri, saatte 26 bin metre küp tatlı suyu sisteme pompalıyor.
Ayrıca, yeni teknikler de geliştirildi ve elde edilen suyun maliyeti 0.40 doların altına düşürüldü. Bu katlanılabilir bir maliyetti. Diğer yandan bu teknikler, ihracat şansı yarattı. Şimdilerde bir İsrail firması Kaliforniya'da 1 milyar dolarlık tuzdan arındırma tesisi kurmakta...
Ve en önemlisi, artık İsrail'in su sorunu kalmadı. İsrail en büyük "düşmanını" yendi...
Bu arada, bir yıldan kısa bir süre evvel yeni bir proje hayata geçirildi. Bilindiği gibi, deniz seviyesinin 300 metre altında bulunan Tuz Gölü (ya da Ölü Deniz) susuzluktan dolayı kuruyarak ölmekte. Yeni projeyle, Kızıldeniz'den, 180 km'lik altı boru hattı ile deniz suyu, Ölü Deniz'e akıtılacak. Böylece Ölü Deniz tekrar hayata dönecek. Üstelik bu deniz suyu, akışı sırasında, elektrik türbinlerini çalıştıracak ve elde edilen enerji tatlı su elde etmekte kullanılacak. Yani derenin taşı ile derenin kuşu vurulacak. İsrail, elde edilecek suyu Filistin ve Ürdün ile paylaşacak. Bunun, elbette İsrail'in en büyük ümitlerinden biri olan barışa fayda sağlaması düşünülmekte... Bu projenin maliyeti bir milyar dolar civarında ve Dünya Bankası, ABD ve bazı Avrupa ülkeleri tarafından finanse edilmekte...
Ayrıca; İsrailli bir start-up firması havadaki su buharından temiz su elde etmeyi başardı. Bu, çoktan beri biliniyordu ancak, buradaki yenilik, suyun çok çok temiz ve kaliteli oluşunun yanı sıra sistemin gayet az bir enerji ile çalışabilmesi. Hatta bu enerji, küçük bir güneş enerjisi panelinden sağlanabilmekte.
Eylül 2017'de İsrail, Watec "*Uluslararası su teknolojileri ve çevre kontrolü*" fuarında 10 binden fazla ziyaretçiyi ağırladı. 160'a yakın firma ürünlerini sergiledi. Bu fuarın İsrail'de gerçekleşme nedeni: dünyanın en büyük "*ters osmosis*" tuzdan arındırma tesisi İsrail'de, en gelişmiş sulama sistemi İsrail'de, atık suda dünya lideri İsrail, ulusal su yönetim sistemi en gelişmiş ülke İsrail...
Bilim adamları, dünyanın tatlı su kaynaklarının, değişen iklim koşulları ve kirlenen doğa yüzünden azaldığını bildirmekteler. İsrail teknolojileri sayesinde artık gelecek nesil için bu konuda endişe etmemize gerek kalmadı.

Kaynakça:
İsrail Su Teknolojisinin Gelişimi – Krizden Liderliğe...
Denizin Yardımıyla İsrail Eski Bir Düşmanı Yendi: Kuraklık – New York Times
DERGİ – Dünyada tatlı su kaynakları tükeniyor mu? Tim Smedley BBC Future
Su ve İsrail – Londra Gazete
Kızıldeniz'i Ölü denize bağlayacak anlaşma ihaleye çıktı – Dünya Haber Bülteni

Farkındalıklarla geçen bir Mart'tı...

Geçtiğimiz ay hepimizi derinden sarsan bir uçak felaketine tanıklık ettik. Kimimiz çok yakından izledi, eşlik etti, kimimiz zaten içindeydi. Ve sorgulamalar başladı...

Bir arkadaşım, "O kazadan sonra artık karar verdim, benim için baya radikal" dedi. Çocuk doğurmayı hayal ederken, birden ciddi ciddi boşanmayı düşündüğünü ifade etti. Konuşamadık üzerine, ortam müsait değildi.

Yaşam haksızlık yapıyor gibi seyrettirirken bize olanları, geride kalanlar hayatlarına öyle ya da böyle devam etmek zorundalar...

Başka bir arkadaşım bir soruyla geldi: "Sen hiç, sadece başkası yaptı diye, ya da aldı, denedi vs. diye, kendinin istediğinden emin olmadığın bir şeyi yaptın ya da aldın mı?"

Bir toplumda yer edinmek için verdiğimiz çabadan konuştuk. Bir kişinin gözüne girmek için didinmelerimizden, kendimizden ödün vermelerimizden. Ne için?

Bir anne geldi yanıma, dertli. Prestijli bir okulun ilkokul kurasına girmeye hak kazanmadan önce çocukları bir değerlendirmeden geçiriyorlar. Annenin oğlu, sıraya girmeleri istendiğinde, çekinmiş ve girmemeyi seçmiş. Anne baba müdahale etmek istemiş, görevli kişiden uyarı almışlar: "Çocuk kendi sıraya girecek," diye.

Bu uyarı üzerine bir de oğlunun sıraya girmemesi, babanın sınırlarını zorlamış olacak ki, adam bağırmış çağırmış çocuğa, iPad vermeme cezası vermiş. Bir de anneye çıkışmış, "Sen mi şımartıyorsun bu çocuğu böyle!?" diye. Anneyle konuştuğumda, aslında kendisinin de oğlunu bu okula verme taraftarı

olmadığını anlıyorum. Çevreden gelen baskıyla anne, içine sinmeden çocuğu, başkalarının doğru olduğuna inandığı şeye sürüklemiş oluyor. Stresli işler bunlar, 12 yıllık eğitim hayatının bu performansa bağlı olduğunu söylüyor anne. Çocuğun üzerindeki baskıyı düşünebiliyor musunuz? Ebeveynler olarak, kaygı içinde olduğumuz bir konuda, çocuğumuzun rahat bir şekilde davranmasını bekliyoruz. O sırada çocuğa verilecek mesaj, "Şu an sıraya girmek istememiş olabilirsin, bir dahakine tekrar deneriz" şeklinde olup, herkesin rahatlaması sağlanabilirdi. Bir kere daha girme hakkı varmış çocuğun, ne de olsa. **Tek geri dönülemeyecek olan 'şu an.' 'Şu an'da kalıp, duygumuzu, çocuğumuzun ihtiyacını, etrafımızda olup biteni fark edip anlayabilirsek, verdiğimiz tepkiler de hem kendimiz hem çevremiz için daha sağlıklı olacak.**

Sanıyorum ki, çoğumuz o kazadan sonra eşlerine, çocuklarına, ailelerine daha çok sarılıp daha çok şükür etti. Dilim her gün şükürle doldu, aldığım nefese, gördüğüm kuşa, duyduğum seslere, oğlumun eşimin varlığına... yaşama... Bazı sabahlar, 'Onlar bu kokuyu alamıyorlar artık' diye geçirsem de içimden, yaşam süreçlerinin bittiğini kabul etmeye çalışıyorum. Oldukları yerlerde huzurla dolu olmalarını diliyorum.

Yaşam haksızlık yapıyor gibi seyrettirirken bize olanları, geride kalanlar hayatlarına öyle ya da böyle devam etmek zorundalar. Nasıl olduğunu hiçbirimiz bilmiyoruz. Herkesin tecrübesi kendisine özel, çözümü de kendileri bulacaklar. O yüzden arkadaşım, hak etmediği pozisyonda kalmak istemiyor, boşanmak istiyor; başkaları için, kendi ihtiyaçlarını görmekten kaçınan ya da bunu yeni fark eden arkadaşım, kendisi için, mutlu olacağı şeyleri seçmek istiyor. En azından bizim elimizde olan, değiştirebileceğimiz şeyleri fark edip üzerinde çalışabiliriz. **Ancak huzurlu enerjiler çevreye aynısını yayar. O yüzden içimizdeki hangi duyguyu beslediğimiz çok önemli.**

Sevgiyle...

Nisan ayına genel bir bakış

15 Nisan saat 12.21'de Merkür 4⁰ Koç Burcunda düz hareketine başlıyor.

İletişim gezegeni Merkür 23 Mart'ta 16⁰ Koç Burcunda ters hareketine başlamıştı. Merkür 3 haftalık ters yolculuğunu tamamladıktan sonra şimdi tekrar düz hareketine dönüyor. Böylece 3 hafta boyunca içsel olarak yaşadığımız süreci şimdi dışa açabileceğiz. İçerdeki gözden geçirme süreci sonunda, değişim ve tekrarlardan aldığımız bilgiyle, şimdi işlerin dış dünyada nasıl işlediğine bakabiliriz. Bu da bir nevi test sürüşü gibi olacaktır. İçsel tamirat sonrası aksayan alanlara bakıp düzeltmiş ya da zorlanarak bazı şeyleri bırakmak ya da değiştirmek zorunda kalmış olabiliriz. Şimdi ise, tüm bu geriye bakışın ardından ileri gidebilmek için yeterli olup olmadığımızı test edeceğiz.

Merkür Koç Burcunda ilerlediği dönemlerde iletişimde hızımız artar. Böylece yeni fikirler ve yeni projeler her zamankinden daha hızlı bir şekilde ilerleyebilir. 15 Nisan itibariyle, 13 Mayıs tarihine kadar devam edecek olan bu dönemde günlük hayatın hareketine yetişmek kolay olmayacaktır. Diğer taraftan Ateş Elementi burçlarında doğan kişiler – Koç, Aslan, Yay – bu tanıdık enerjiyle işlerini kolaylıkla halledebilirler. Hızlı kararlar vererek hedeflerinde ilerlemeleri mümkün olabilir.

16 Nisan saat 4.58'de 26⁰ Koç Burcunda Yeniay Fazı gerçekleşiyor.

Koç Burcunda gerçekleşen Yeniay hem baharı müjdeliyor, hem de bizleri yeni başlangıçlara davet ediyor. Zodyak'ın ilk burcunda gerçekleşen Yeniay, yeni başlangıçlar için uygun enerjileri vurgulamakta... Geçtiğimiz ay sürüncemede kalan konular, belirsizlikler ve tıkanıklıklar şimdi çözülüyor ve artık ileri atılabilecek cesarete sahip olabiliyoruz. Artık daha cüretkâr ve kendimizden emin olabiliriz. Koç Burcu haritamızda hangi alanı yönetiyorsa o alanda yeni başlangıçlar yapabilir, hevesli ve coşkulu bir şekilde hareket edebiliriz. Uzun zamandır yapmak istediğimiz, fakat tereddütlerimiz yüzünden sürekli olarak ertelediğimiz bir projemiz varsa şimdi bunun girişimlerini başlatmak isteyebiliriz. Bu dönem başlangıç ve atılım için çok uygun olacaktır; fakat girişimlerin sonuçlarını ancak önümüzdeki ay itibariyle alabiliriz. Yine girişeceğimiz işlerden materyal fayda sağlamak ve temelimizi güçlendirmek önümüzdeki ay itibariyle mümkün olabilecektir.

17 Nisan saat 11.10'da Kiron Koç Burcuna geçiyor.

Kiron yani – Yaralı Şifacı – Balık Burcunda çıkıp Koç Burcuna giriyor. Kiron'un Şubat 2011'de Balık Burcuna girmesiyle, derin psikolojimiz içinde şefkat ve merhamet duygusuyla temasımız daha fazla artmış olabilir. Kiron burada, tanrısal bağımızı ve ondan kopuşumuzun verdiği acı duygusunu vurgulamaktadır. Kiron astrolojik haritamızda hem en çok yara aldığımız, hem de nasıl şifa bulduğumuzu gösterir. Kiron Balık'ın birlik ve beraberlik duygusuna duyulan özlem ve dünyevi konuların ağır basması, özellikle 1960 – 1968 doğumlu kişilerin hayatında vurgulu bir şekilde hissedilmiş olabilir. Bu kişiler 2011 senesinden bu yana

Kiron döngüsünü yaşayarak, hayatlarını derin bir alanda gözden geçirerek bir sonraki evreye kendilerini hazırlamış olabilirler.
Şimdi ise, Kiron Koç Burcuna geçerken, genel şifa teması olarak "Varoluş" konusunu vurgulamakta... Birey olmak, var olmak ve benlik duygusu ile ilgili konular önümüzdeki dönemin şifa ve yaralanma alanları olacaktır. 1968 – 1977 doğumlu kişiler önümüzdeki dönemde Kiron dönüşlerini yaşayarak hayatlarında onları en zorlayan ve belki de en yaralı alanlarını iyileştirme fırsatı bulabilecekler.

20 Nisan saat 6.13'te Güneş Boğa Burcuna geçiyor.

Güneş'in Boğa Burcuna geçmesi, yavaşlayıp hayatın tadına varmamıza vesile olacaktır. Nisan sonu ve Mayıs ayları baharın geldiği, doğanın canlandığı ve bitkilerin kök salarak güçlendiği aylardır. Güneş Boğa Burcundayken bu sağlamlığı bizlere hatırlatır. Aybaşından beri devam eden yüksek enerjimiz ve hareketli günlük hayatımız şimdi bir anda yavaşlayabilir. Güneş'in Boğa Burcunda kalacağı bir ay boyunca rutin olanı, pratik, alışılmış ve bize tanıdık geleni arayabiliriz. Pratik olanın peşinden giderken bir taraftan da üşengeçlik, tembellik ve zevk düşkünlüğü kendini gösterebilir. Materyal konular ön plana çıkarken paranın değerini her zamankinden daha fazla sorgulayabiliriz.
24 Nisan saat 19.40'ta Venüs İkizler Burcuna geçiyor.
Aşk, güzellik ve yaratıcılık gezegeni Venüs, İkizler Burcuna girdiğinde sevgisini ve ilgisini zihinsel yollarla göstermeye başlayacaktır. Böylece Haziran ayı boyunca ilişkilerde zihinsel uyuma, arkadaşlığa ve iletişime önem verebiliriz. Bu dönemde ilişkilerde bağlılıktan çok flörtçü ve havai bir tarz söz konusu olacaktır. Bu dönem aynı zamanda yeni olana daha fazla ilgi duyduğumuz, tanıdıklık hissinden çok spontane ve değişik olana çekildiğimiz bir dönem olabilir.
Bu dönemde İkizler Burçları ve yükselen burcu İkizler olan kişiler yaratıcılıklarının arttığına ve iyimserleştiklerine şahit olabilirler. İlişkilerinde dengeyi rahatlıkla kurabilir ve etraflarında toplanan hayranlarının keyfini sürebilirler. Bu dönem İkizler burçları için sosyalleşme zamanı... Bu ay genel olarak İkizlerin sosyalleştiği ve ilişkilerini düzenleyebildiği bir ay olacaktır. Bu etkiden ikincil olarak Terazi ve Kova Burçlarında doğan kişiler faydalanabilecekler. Terazi ve Kova burçları ikili ilişkilerinde denge ve uyum sağlarken yeni ilişkiler kurabilir ve yeni arkadaşlar edinebilirler.

30 Nisan saat 3.57'de Güneş 9° Boğa Burcunda / Ay 9° Akrep Burcunda Dolunay Fazını oluşturuyor.

Dolunay mevcut enerjinin en üst seviyeye ulaştığı bir hasat dönemidir ve öncesinde gerçekleşen Yeniay'da başlanan konuların sonuçlanmasına yardımcı olur. Kuşkusuz bu etkiler kişinin kendi haritasındaki etkileşimle yakından ilgilidir. Boğa/Akrep aksında gerçekleşen Dolunay bize güç, tutku, para ve sahip olmakla ilgili konuları hatırlatıyor. Kendimize güvenli bir alan istememize rağmen bundan uzaklaşarak dönüşüme ve korkularımıza kucak açabilmeyi gerekli kılıyor.
Güneş Boğa Burcundayken tabiat ve Toprak Ana ile kurulan bağ güçlenir. Somut ve elle tutulur olan, fiziksel ihtiyaçlar, güvence isteği ve fiziksel dünya ile kurulan bağ öne çıkar. Ay'ın Akrep'te oluşu ise, tutkuyu, duygusal huzursuzlukları, değişim ve dönüşümü sembolize eder. Akrep bize hayattaki her şeyin değiştiğini ve dönüştüğünü hatırlatır. Bu bir bakıma güvence ve konfor isteğimizi tehdit ediyor gibi görünse de, gelişim için gerekmektedir.
Kısacası bu ayki Dolunay'da Ay başkalarının arzuları ve ihtiyaçlarına odaklanırken, Güneş bize kendi ihtiyaçlarımızı hatırlatacaktır. Aradaki dengeyi koruyabilirsek, Dolunay'ın yoğun enerjisini olumlu olarak kullanabiliriz.

Bu yazının tüm hakları saklıdır. İzin almadan hiç bir şekilde kullanılamaz. FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU UYARINCA KISMEN VEYA TAMAMEN BU SİTE, E-BÜLTEN VE E-POSTA İÇERİĞİNİN ESER SAHİBİNİN İZNİ OLMAKSIZIN KOPYALANMASI, YAYIMLANMASI VE DAĞITIMI HUKUKİ VE CEZAİ YAPTIRIMA TABİ OLUP, AYKIRI DAVRANANLAR ALEYHİNDE GEREKLİ TAKİBATIN YAPILMASI GEREKLİ HALE GELİR.

37. İKSV Film Festivalinde
İsrail filmleri

MUH İ– MUHI GENERALLY TEMPORARY

Yönetmenler: Rina Castelnuovo-Hollander, Tamir Elterman

ALMANYA, İSRAİL / 2017 / DCP / Renkli / 87´
İbranice, Arapça; Türkçe, İngilizce altyazılı

Muhi 7 yaşında, Gazzeli bir çocuk. Ender rastlanan hastalığı yüzünden elleri ve ayakları kesilmiş. O günden bu yana İsrail'de, bir hastanede yaşıyor. Yanında sadece büyükbabasıyla, İsrailli bir insanî yardım kuruluşundan gelen gönüllü biri var. Ancak bir İsrail, iki de Filistin kontrol noktasından geçerek ulaşabileceği Gazze'deki ailesini özleyen Muhi, zeki bir çocuk; üstelik beklentilerin aksine olabildiğince mutlu da. Yönetmenler Rina Castelnuovo-Hollander ile Tamir Elterman'ın altı yıl boyunca yanından ayrılmadıkları, pasaportunda "Genel Geçici" damgası taşıyan Muhi, birbirine düşman, birbiriyle çelişen iki zıt dünyanın ortasında, benzersiz bir Ortadoğu metaforu olarak cesaretle hayata direniyor.

2017 DOCAVIV
En İyi İlk Film
2017 DOK LEIPZIG
Altın Güvercin

HASRET – GA'AGUA LONGING

Yönetmen: Savi Gabizon

İSRAİL / 2017 / DCP / Renkli / 103´
İbranice; Türkçe, İngilizce altyazılı

2017 İSRAİL SİNEMA AKADEMİSİ
En İyi Senaryo

Dramatik hikâyeleri mizahi dokunuşlarla bezeyen, gişe rekortmeni filmleriyle tanınan İsrailli yönetmen Savi Gabizon'un on dört yıl aradan sonra çektiği *Hasret*, kendi sözleriyle "Ebeveynlik kurumunu masaya yatıran son derece hüzünlü bir komedi".
Filmin başkahramanı Ariel'e, üniversitedeki kız arkadaşı bir buluşmada, yirmi yıl önceki beraberliklerinden, Ariel'in hiç bilmediği bir oğlu olduğunu söylüyor. Hayatı kökünden değişecek olan Ariel ile birlikte izleyici de, bu, kendini ve dünyayı yeniden tanıma sürecini gözlemliyor.
Venedik Film Festivali'nin Venedik Günleri bölümünün açılış filmi *Hasret*, insan ruhunun kırılganlığını aile kavramı üzerinden işleyen, sıcak, sürprizlerle dolu, melankolik bir film.

ŞÜPHE – MUTALIM BESAFEK DOUBTFUL

Yönetmen: Eliran Elya

İSRAİL / 2017 / DCP / Renkli / 88´
İbranice; Türkçe, İngilizce altyazılı

İsrailli yönetmen Eliran Elya, ödüllü ilk filmi *Şüphe*'de izleyicisine, sadelikten beslenen duygusal bir yolculuk sunuyor. *Gözleri Tamamen Açık* filminden hatırladığımız Ran Danker'in canlandırdığı senarist ve şair Assi, bir motosiklet kazasına karışınca zorunlu sosyal hizmet verme cezasına çarptırılır ve İsrail'in güneyinde bir şehre gönderilir. Assi, sinema öğrettiği isyankâr öğrencilerine başta mesafeli yaklaşır. Bu mesafenin kırılışı hem Assi'ye hem de sorunlu öğrencilerine yeni kapılar açacak mıdır? Yönetmen Elya, kendi gerçek deneyimlerinden yola çıktığı filminde, karakterlerine hümanizm ve şefkatle yaklaşırken, sinema dilinde gerçekçi bir anlatımdan ve samimiyetten güç alıyor.

2017 İSRAİL FİLM AKADEMİSİ
En İyi Oyuncu Kadrosu
2017 KUDÜS
En İyi İlk Film,
En İyi Görüntü Yönetmeni

> Assi, bir motosiklet kazasına karışınca zorunlu sosyal hizmet verme cezasına çarptırılır...

> 17 yaşındaki Aşer, mezuniyet sınavlarına hazırlanmaktadır; ne var ki, hem dikkat eksikliği hem de öfke patlamaları artmıştır...

İSKELE – PIGUMIM – SCAFFOLDING

Yönetmen: Matan Yair

İSRAİL, POLONYA / 2017 / DCP / Renkli / 90´
İbranice; Türkçe, İngilizce altyazılı

Yıllarca sorunlu çocuklara tarih ve edebiyat öğreten yönetmen Matan Yair'in, bir öğrencisinin hayatından bir kesiti, üstelik kendini oynatarak sinemaya aktardığı *İskele*, eğitim, erkeklik ve aile kurumlarına ilginç bir bakış atıyor. 17 yaşındaki Aşer, mezuniyet sınavlarına hazırlanmaktadır; ne var ki, hem dikkat eksikliği hem de öfke patlamaları artmıştır. Babasıyla birlikte inşaat iskeleleri kuran Aşer'in diğer baba örneği ise, içten çabalarını takdir eden tek kişi olan öğretmeni Rami'dir. Ancak bu hassas düzen sonsuza kadar devam edemeyecektir. İlk gösterimini Cannes Film Festivali'nin bağımsız film bölümü ACID'de yapan *İskele*, Matan Yair'in yönettiği ilk uzun metrajlı film. Aşer gerçek hayatta, hâlâ babasıyla birlikte iskele kuruyor.

2017 KUDÜS
En İyi Görüntü-Mansiyon,
En İyi İsrail Filmi, En İyi Erkek Oyuncu (A. Lax)
2017 SİNGAPUR
En İyi Asya Filmi Mansiyon

> “Dış kimliklerle tanımlanmak istemeyenlerin hikâyesini anlatıyor…

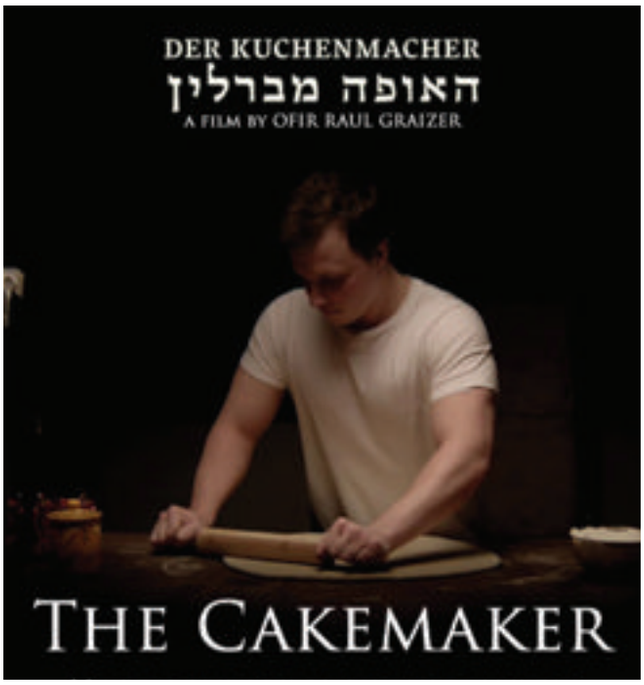

PASTACI – DER KUCHENMACHER THE CAKEMAKER

Yönetmen: Ofir Raul Graizer

İSRAİL, ALMANYA / 2017 / DCP / Renkli / 104′
İbranice, İngilizce, Almanca; Türkçe, İngilizce altyazılı

2017 KUDÜS
En İyi Kurgu,
Lia Van Leer Ödülü
2017 KARLOVY VARY
Ekümenik Jüri Ödülü

Hamur, yas ve aşk… Berlin’de yaşayan İsrailli yönetmen Ofir Raul Grazier’in bu ilk uzun metrajlı filmi, yönetmeninin sözleriyle “Dış kimliklerle tanımlanmak istemeyenlerin hikâyesi”ni anlatıyor ve aynı adamın yasını tutan Alman bir fırıncı ile dul kalan İsrailli bir kadını izliyor. Hüzünlü bir aşk üçgeninden yola çıkan *Pastacı*, dünya prömiyerini yaptığı Karlovy Vary Film Festivali’nde özellikle aşk ve aile kavramlarına incelikli bakış açısı; yas tutma, din, aile arasındaki çetrefil bağlar ve yemek tutkusunu işleyişiyle dikkat çekti.

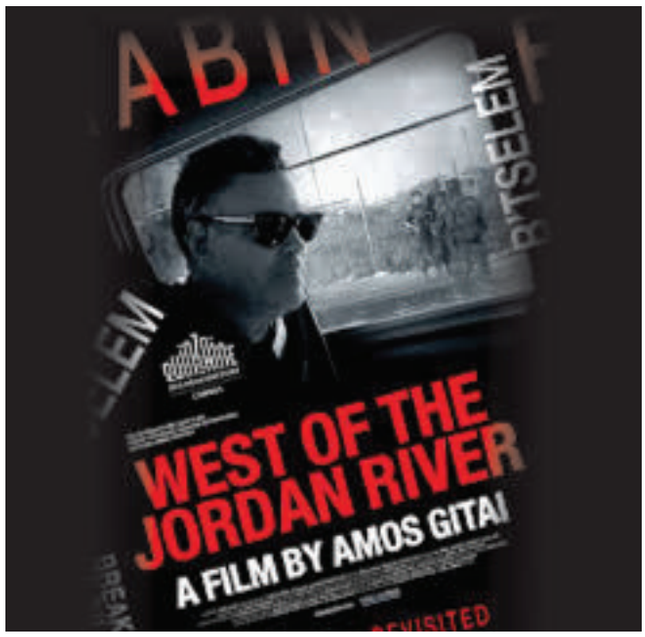

ŞERİA NEHRİ’NİN BATISI WEST OF THE JORDAN RIVER

Yönetmen: Amos Gitai

FRANSA, İSRAİL / 2017 / DCP / Renkli / 84′
İbranice, İngilizce, Arapça; Türkçe, İngilizce altyazılı…

Muhalif bakışıyla tavizsiz, İsrailli usta sinemacı Amos Gitai, son filmiyle ses getiren belgeseli Journal de Campagne / Savaş Günlükleri’nden 35 yıl sonra bir kez daha Batı Şeria’ya dönüp kariyerinde sıklıkla irdelediği İsrail–Filistin meselesine bakıyor. Gitai, Cannes Film Festivali’nin Yönetmenlerin On Beş Günü bölümünde gösterilen filminde kamerasını bazen, sokaklarda bu köklü sorunun etkileriyle nefretin dilini konuşanlara çeviriyor. Ancak asıl vaktini barış getirmeye çalışanlara ayırıyor: İnsan hakları ihlalleri hakkında konuşan İsrailli askerlerden, yakınlarını kaybeden İsrailliler ile Filistinlilerin birlikte çalıştığı bir derneğin mensuplarına uzanan ve kadınların özellikle öne çıktığı söyleşilerin sonunda şunu soruyor: “Barış nasıl gelir; uzlaşma sağlanabilir mi?”

FESTİVALE İSRAİL’DEN KATILAN SANATÇILAR

Savi Gabizon - Hasret filminin yönetmeni
Eliran Elya - Şüphe filminin yönetmeni
Ran Danker - Şüphe filminin oyuncusu
Ricky Hudra - Şüphe filminin oyuncusu
Adar Hazazi Gersh - Şüphe filminin oyuncusu
Ofir Graizer - Pastacı filminin yönetmeni
Rina Castelnuovo - Muhi filminin yönetmeni
Tamir Elterman - Muhi filminin yönetmeni
Matan Yair - İskele filminin yönetmeni
Asher Lax - İskele filminin oyuncusu
MoB-Katriel - Schory İsrail film kuruluşunun CEO’su

* Nielsen Perakende Endeksi Hizmetleri çerçevesinde raporlanan plastik poşetler kategorisinde; Koroplast 2017 Şubat ile başlayan ve 2018 Şubat itibarıyla sona eren 13 aylık süre boyunca market markaları hariç toplam Türkiye pazarında satış miktarı bazında pazardaki en yüksek satış değerlerine sahip olma konumundadır. (Copyright 2018, ©The Nielsen Company)

Bu MOLA, çok MODA!

Ara verme anlamına gelen "mola" ile belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni anlamına gelen "moda"nın aslında tek ortak noktaları kelimelerinin ses benzerliği değil... Bu sayfalarda; soluksuz koştuğumuz hayatımıza kısa bir "mola" verirken; en beğendiklerimizi, nam-ı diğer en "moda"yı yanı başımıza alıyoruz.

"Unutma; hiçbir kış sonsuza kadar sürmez ve hiçbir ilkbahar uğramadan geçmez" diyerek umudumuzu kaybettiğimiz anlarda, bir mucizenin muhakkak kapımızı çalacağını hatırlatan profesör ve yaşam koçu James H. Borland'e hak vermemek ne mümkün. Aylardan Nisan, mevsimlerden baharsa ya da bahar ufuktaysa, gelin, Nisan ayının en moda molalarına kısaca bir göz atalım.

MODA

Büyüklerimiz salkım saçak diye dursun nam-ı diğer ***püsküller*** bu yıl özellikle yaz aylarında vazgeçilmezlerimizin arasında yer alacak. Genellikle deriden yapılmış püsküllerin ilk örneklerinin Kızılderili kabilelerde kullanıldığını biliyor muydunuz? Yakın geçmişte, Jimi Hendrix ve Kimler Roger gibi ünlüler sık sık püsküllü elbiseler kullanmayı tercih etmiştir. Günümüzde ise püskül görünümü daha çok kadınlara hitap etmektedir. Yaratıcılığınızı kullanarak, malzemelerinizi de evinizin hesabına uydurarak Eminönü'nden veya en yakın tuhafiyeciden edineceğiniz sevdiğiniz bir renk püskülü, yüzü eskiyen bir kot ceketinize iğne ve iplikle dikerek baştan yaratabilir, modaya uyum sağlayabilirsiniz.

Mola

Bir İzmirli olarak Nisan ayının geldiğini ısınan havalardan değil de ekilen renk renk ***lalelerden*** öğrenmeyi, İstanbul'da adet edindim. İnsanlara rahatlık hissi uyandıran, asil ve aşk anlamına gelen, aynı zamanda ***"Gururlu çiçek"*** olarak da adlandırılan laleler, ilkbahar aylarında çıkmaya başlayıp, yaz aylarının sonunda kaybolurlar.

Eskiden laleler sadece "lale bahçesi" olarak bilinen Emirgan Korusu'na ekilirdi. Son yıllarda artık Lale Festivali adı altında İstanbul'un neredeyse tüm parkları, sahil yolları lalelerle kaplanıyor. Toprak anayla kucaklaşmış bir gökkuşağını andıran bu doğa mucizesine tanıklık etmek istiyorsanız, 1 Nisan'da başlayan ve 30 Nisan'a kadar sürecek olan Lale Festivali kapsamında, en güzel lale ve benzeri soğanlı bitkileri görebileceğiniz parkları ziyaret etmeyi ihmal etmeyin.

Bu yıl 13. kez düzenlenecek olan ***İstanbul Lale Festivali*** programı hakkında detaylı bilgilere aşağıdaki web sitesinden ulaşabilirsiniz. https://istanbullalesi.ibb.istanbul/festival-programi/lale-festivali-programi/

Mola Her yıl Nisan ayının 23'ünde Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mızı kutlarken; sadece çevremizdeki, ailemizdeki çocukları değil ancak içimizdeki çocuğu da unutmamak adına ona, yani kendinize bir hediye almaya ne dersiniz? Danca iki kelime "leg godt"un bir kısaltması olan ve "iyi oyna " anlamına gelen ***Lego***'ya evinizde yer açmaya hazır olun.
Günümüzde sadece 7'den 77'ye değil, 3 yaştan 99 yaşa kadar tüm çocuklara hitap eden Lego, "Yüzyılın Oyuncağı" olarak adlandırılmaktadır. Yeniden çocuk olmak için eski tutkulara sarılmak vaktidir.

Mola İstanbul'da bahar aylarında Teleferikle ***Piyer Loti***'ye çıkıp, eski İstanbul manzarasını seyretmek gibisi yoktur herhalde... Çay ya da kahvenizi de yudumlarken, mekâna adını veren ünlü yazar Piyer Loti'yi de anmadan olmaz.
Birçok kez görevli subay olarak geldiği İstanbul'da Loti, Osmanlı yaşam biçiminden etkilendi ve pek çok eserinde bu etkiyi gösterdi. İstanbul'a hayran olan Pierre Loti, kendisini her zaman Türk dostu olarak nitelendirmiştir.

Mola Bahar demek festival demekse İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından düzenlenen, Türkiye'nin en büyük uluslararası sinema etkinliği olan ***İstanbul Film Festivali***'nin bu yıl, 36. kez sinemaseverlerle buluştuğunu hatırlatmak isterim.
36. İstanbul Film Festivali, bu yıl 15 Nisan'a kadar devam edecek. 36. İstanbul Film Festivali, dünya sinemasının en yeni örneklerinden kült yapıtlara, usta yönetmenlerin son filmlerinden yeni keşiflere ve gizli hazinelere, yine 186 uzun metrajlı ve 17 kısa filminden oluşan zengin programıyla festival takipçileriyle buluşacak. http://film.iksv.org/tr

İKSV FİLM

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

Mola Bahar gelince mi bahar gelmeden mi, bahar temizliğini sevenlerdensiniz, bilemem ama size son dönemlerde oldukça ünlü olan ***Marie Kondo*** ve onun metodundan bahsetmek istiyorum. Marie Kondo, Japon ev düzenleme sanatı olarak ***"Konmari"*** adını verdiği bir metodun sahibidir. Hayatınızı sadeleştirmeye evinizden başlamanız gerektiğini belirten Kondo, "Spark Joy" adında kitabında detaylı olarak metottan bahsediyor. Türkçesi; "Hayatı Sadeleştirmek İçin; Derle, Topla, Rahatla" olan bu kitapta, bu tekniği nasıl keşfettiğinden, çalıştığı insanlarla yaşadıklarından bahsediyor ve tekniğin detaylarına da yer veriyor. Öyleyse kolları sıvamadan önce keyifli bir kitapla kendimizi geliştirirken, ruhumuzu da arındırmanın vaktidir.

Mola

En son model fotoğraflarımızı Instagram ile gelişen teknolojiye inat, çeşitli filtrelerle yeniden eskitmek moda ise; Lomography ile yeniden tanışmamızın vaktidir. ***Lomography***; dünya çapında etkin olan, kendini analog, deneysel ve yaratıcı fotoğrafçılığa adamış bir organizasyondur. Bir Lomography fotoğraf makinesi edinmeye hazırsan; ister acemi, ister analog fotoğrafçılıkta profesyonelleşmiş ol, senin seçebileceğin geniş bir analog fotoğraf makinesi muhakkak bulunmaktadır. Belirli dönemlerde çeşitli workshoplarla Lomography ile tanışmamızı sağlayan Galata'da bulunan Lomography dükkânını ziyaret etmek için kısa bir mola. http://www.lomography.com.tr/about

Mola

Piknik için en uygun zaman bahar aylarıysa, ailecek ve sevdiklerinizle ***piknik*** faaliyetlerine imza atmak istiyorsanız, herkese hitap eden hazırlıklar için vakit ayırmak için molaya ihtiyacınız vardır. Pikniği herkesin hoşlanacağı faaliyetlerle renklendirmek için önerilerim; birlikte top oynamak, ip atlamak, çimenlerde yatıp yuvarlanmak, uzuneşek oynamak, halat çekmek, jengaya emek vermek, mangal közünde kahve içmek, çuval yarışında saçmalamak, kozalak toplarken sabırlı olmak, ip atlarken saymak, yakar topta yanmamaktır.

Mola

Kökeni insanoğlunun avcılık günlerine dayanan, oku bir yay aracılıyla hedefe göndermeyi amaçlayan bir spor dalı olan *Okçuluk* ilk kez 1904 yılında olimpiyat programına alınmıştır. Doğa sporu olan okçulukta; güç, koordinasyon ve sabır, sporcuda bulunması gereken özelliklerdir.
Siz de gücünüze güç katmak, koordinasyonunuzu geliştirmek ve sabrınızı sınamak istiyorsanız, çevrenizde bulunan okçuluk okullarına başvurabilirsiniz.

MODA

"Hayat güzel, yaşamak var madem! Yiyelim o zaman, ***çağla badem***!"
Alaçatı'da meşhur bir buzlu bademci seyyar satıcı amcadan ödünç aldığım bu söz ile, buzlu badem yerine çağla badem'in de yaşamın keyif veren moda simgelerinden biri olduğunu inkar edemeyiz. Benim için çağla badem, İzmir'de lise çıkış kapısında, özellikle Perşembe günleri bekleyen seyyar satıcıyı görmemizle mutluluk kahkahalarımızın yükselmesidir. Eve varana kadar tüm kese kâğıdındaki çağla bademleri tükettiğimiz günlerin de hatırına Çağla'nın faydalarını sıralayacak olursak: Kilo vermeye yardımcı olur.

Yüksek lif içeriği ile bağırsaklardaki iyi bakterilerin oluşumunu artırarak probiyotik etki yaratır. İçerdiği yüksek potasyum ile tansiyonu düzenler. Zeytinyağının içerdiği tekli yağ asitlerini içerir. Kalp ve damar sağlığının korunmasında önemli rolü vardır. Güçlü bir antioksidan olan vitamin E'yi içerir. Cilt sağlığında etkilidir. Magnezyum kas kasılması ve özellikle kalp için önemli bir mineraldir.
Cıvıldayan bir kuş ile yüzünü gösteren güneş, bize baharı müjdeliyorsa; size Mustafa Sandal'ın "Jest Oldu" şarkısının başındaki kuş cıvıltılarına eşlik eden güzel melodinin notalarının bende yarattığı **bitmeyen umut hissini sizlere derinlerden katlanarak ulaşmasını** diliyorum.
Kalpten kalbe...
Sevgiyle...

35tl + KARGO BEDAVA
35 tl ve üzeri alışverişlerinizde kargo bedava

Bizimgezegen.com

Türkiye'nin Yeni Kitapçısı.

YENİ ÇIKTI

"Bu Topraklar Kurtulmadıkça Burada Rahat Nefes Alınmaz"

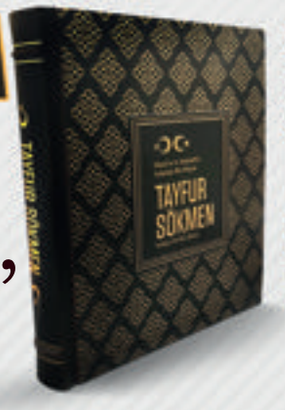

Hatay'a ve Atatürk'e Adanan Bir Hayat
TAYFUR SÖKMEN
Hatay Devlet Reisi

bizimgezegen.com' dan sipariş edebilirsiniz

Sanat özgürlük tarafından emzirildikçe büyür.
Friedrich Schiller

TİYATRO

BEYAZ

Kocasıyla mutsuz evliliğini sürükleyen bir kız kardeş ve uzun zaman sonra eski kasabasına dönen ablası. Ölüm döşeğindeki annelerinin başında bekleyen iki kız kardeşin bir ömürlük hesaplaşması.

25 Nisan Çarşamba, 20.30
Artısahne, Mecidiyeköy

JUDITH LIBERMAN ile MASAL GECESİ

En son ne zaman masal dinlediniz? Peki, bu karmaşık şehrin ortasında bir masal zamanı olur mu? Liberman sizi masalların tılsımlı yolunda hayal dünyanızı açmaya ve masal ile müziğin birleştiği noktada bir yolculuğa davet ediyor.

21 Nisan Cumartesi, 20.30
Artısahne, Mecidiyeköy

TİYATRO

MÜZİK

CAN BONOMO

12 Nisan Perşembe, 21.00
Jolly Joker Vadistanbul

CEM ADRİAN

13 Nisan Cuma, 22.00
Jolly Joker Vadistanbul

AYHAN SİCİMOĞLU

24 Nisan Salı, 20.00
Zorlu PSM

MOR VE ÖTESİ

21 Nisan Cumartesi, 20.30
Zorlu PSM

FESTİVAL

HOLIFEST

Geleneksel Hint Kültürünün en büyük bayramı olan Holifest, şehrin karmaşasından uzaklaşarak, denizin ve ormanın birbirini kucakladığı Babylon'da yer alacak. Etkinlik alanında Hint mutfağının birçok çeşidi, Hint kınası atölyeleri, Hint dans grupları, Hint giysi ve aksesuarları da olacak.

12 Mayıs Cumartesi / Milyon Kilyos Beach

İSTANBUL COCTAIL FESTİVAL

Barmenlerin gizli reçetelerini deneyimleyeceğiniz, kokteyl yapımını tecrübe edeceğiniz workshop'lar ve ünlü sanatçıların en keyifli parçaları eşliğinde, ağaçlarla çevrili bir ortamda İstanbul Cocktail Festival 2018 tüm kokteyl severleri bekliyor!

12-13 Mayıs / Life Park Sarıyer

ZORLU PSM CAZ FESTİVALİ

12 gün boyunca 30'dan fazla konser, atölye ve plak pazarı yer alacak olan festivalde sahne alacak sanatçılar arasında The Australian Pink Floyd Show, Bill Frisell, Scott Bradlee's Postmodern Jukebox, Stacey Kent, Dino Merlin, Cesaria Evora Tribute, Patrick Wolf, Dardust da var.

2-13 Mayıs / Zorlu PSM

LALE FESTİVALİ

Bu sene festivalde Sultanahmet meydanında dünyanın en büyük laleden halısı sergilenecek. Festival kapsamında birçok konser de yer alacak.

1-30 Nisan /
İstanbul'un çeşitli koruları

BALE

DON KİŞOT BALESİ

18 Nisan Çarşamba, 20.30
Zorlu PSM, Beşiktaş

CARMINA BURANA

20 Nisan Cuma, 20.30
Zorlu PSM, Beşiktaş

GISELLE / JİZEL

26 Nisan Perşembe, 20.30
Zorlu PSM, Beşiktaş

THE AUSTRALIAN PINK FLOYD SHOW

Pink Floyd şarkılarına kattıkları muhteşem yorumlarla ve nefes kesen canlı performanslarıyla ünlenen Avustralyalı grup, Pink Floyd aşığı gitarist Lee Smith'in yalnızca Pink Floyd şarkıları çalıp söyleyeceği bir grup hayal etmesiyle oluştu.

9 Mayıs Çarşamba, 20.00
Zorlu PSM

ARA MALIKIAN

Ermeni asıllı Lübnan doğumlu İspanyol Ara Malikian, New Age'den beslenen klasik müzik olarak tanımladığı stiliyle bugün dünyanın en ünlü kemancılarından biri olarak kabul edilmektedir.

2 Mayıs Çarşamba, 20.30 / Zorlu PSM

KARSU

Dünyanın pek çok yerinde ve uluslararası festivallerde sahne alma başarısı gösteren Karsu, müthiş vokali ve üstün piyanistliği sayesinde saygın bir yer edindi. Bu projede Karsu kendisine ilham olan Türk söz yazarı ve iş adamı Ahmet Ertegün'ün Atlantic Records'un ilk yıllarında hayata geçirdiği eserlerini keşfe çıkıyor. Ray Charles, The Rolling Stones, Aretha Franklin, Bee Gees, Led Zeppelin, Eric Clapton ve Cher gibi isimlerin eserlerini seslendirecek.

4 Mayıs Cuma, 20.30 / Zorlu PSM

STACEY KENT

Fransız şanson geleneği ile klasik Amerikan caz repertuvarını kendi yorumuyla birleştiren dünyanın sayılı caz sanatçılarından biri olan Amerikalı sanatçı, kısa zamanda kendisine ait bir çizgi yakalamayı başardı. Kent, her performansında sevenlerine romantizmin doruklarında unutulmaz bir gece yaşatmayı başarıyor.

9 Mayıs Çarşamba, 20.30 / Zorlu PSM

En "serinletici" İCAT

İsrail'in yüksek teknolojili boyası binaları gün ışığıyla serinletiyor...

Doğal gün ışığı, çok yakında, genel kanının aksine yeni ve yenilikçi bir klima sistemi olabilir. İsrailli üç girişimci, ısı kaynağı olan güneş enerjisini, yüksek miktarda elektrik tasarrufu sağlayabilecek, çevre ve hatta güvenlik açısından önemli faydalara sahip bir soğutucu ajana dönüştürmenin yolunu geliştirdi.

SolCold'un kurucu ortakları *Yaron Shenshav* ve *Gadi Grottas* ile İbrani Üniversitesi Profesörü *Guy Ron*, binalara ve diğer yüzeylere uygulanabilen, güneşin yaydığı güçlü ışınları kullanarak etkinleşen ve yapıları serinleten ışık filtreleyici yüksek teknoloji ürünü bir boya icat ettiler. *"Esasında, güneş ne kadar çok ışık yayarsa soğutma etkisi de o kadar artıyor,"* diyor Hertzliya'da yer alan şirket.

Boya; güneş tarafından salınan ve ardından yollar, binalar, otomobiller, tanklar, kargo gibi çevresindeki her şey tarafından absorbe edilen doğal enerji fenomenini (fotonlar) tersine çeviren *Anti Stokes Floresan* adlı SolCold patentli teknolojiyi esas almaktadır.

SolCold tarafından geliştirilen boya, iki katmandan oluşmaktadır: Güneş ışınlarını filtreleyen dış katman ve ısıyı ışığa çevirerek maddeyi etkin bir şekilde serinleten iç katman. Ürün geliştirmenin şu aşamasında tek bir renkte (açık mavi) mevcut olan boyanın farklı tonlarda da üretilmesi planlanmaktadır.

Metre kare başına (0,0002 hektar) $ 2 veya 100 metre kare için (0,02 hektar) $ 200 maliyeti olması beklenen boya, ucuz da değil. *"Maliyet uygunluğu açısından en iyi yöntem; boyanın, binanın çatısında uygulanması olabilir, ancak güneş gördüğü müddetçe tüm dış cephe duvarlarına da uygulanabilir,"* diyor şirket.

Çevresel faydalar

Faydaların önemli olduğu söyleniyor. Sıcak havalarda klimaların, gece gündüz çalıştırılması nedeniyle elektrik şebekelerinde sorunlar çıkmakta. İsrail'in ulusal elektrik şirketi her yaz, sıcaklıklar 40 derecenin üzerine çıktığında, şebekelerin çökmemesi için klimaların daha kontrollü kullanılmasına yönelik çok sayıda uyarı yayınlamakta. Elektrik faturalarında da hızlı bir artış yaşanmakta. Bir diğer çevresel fayda ise boyanın %100 yeşil teknoloji olması ve elektrik ya da insan kaynaklı herhangi bir enerji kaynağı tüketilmediği için karbon salınımı yapmamasıdır.

Kış aylarında ise serinlikten ziyade ısıya ihtiyaç duyulmaktadır. Yağışlı günlerin daha fazla olması ve güneşin bulutların ardında kalması nedeniyle serinletici etki %50 oranında azalmaktadır. Buna rağmen, boya serinletmeye devam edecektir. SoldCold, bu ürünün "ABD'nin güneyi, Orta ve Güney Amerika, Avrupa'nın güneyi, Orta Doğu, [Çin'in bazı bölgeleri] ve Okyanusya gibi" gibi daha sıcak iklimlerde kullanılmasının hedeflendiğini belirtiyor.

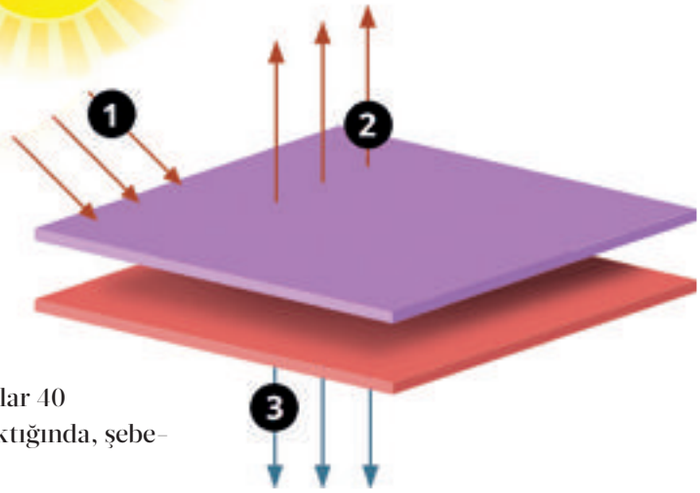

Tatil sebebin varsa

Tatil sepetin var

ERKEN

REZERVASYONDA

%50'ye varan

İNDİRİMLER!

tatilsepeti.com

CONRAD'DA PAZAR DÜĞÜNLERİ

Conrad İstanbul Bosphorus'da pazar günleri gerçekleşen
düğünlerinize özel fırsatlar sizi bekliyor.
Muhteşem Boğaz manzaralı Panoramik Teras'ta "Hoş Geldiniz" kokteyli ile
gelin ve damat için Boğaz manzaralı teraslı suitlerimizde
düğün gecesi konaklaması hediyemiz!
Üstelik kazanacağınız Hilton Honors düğün puanları ile
unutulmaz bir balayı geçirebilirsiniz.

CONRAD®
ISTANBUL
BOSPHORUS

Barbaros Bulvarı 34353 Beşiktaş, İstanbul | **Tel:** 0212 310 2525 | Faks 0 212 259 6667 | conradistanbul.com

/conradistanbul /conradistanbulbosphorus istanbulinfo@conradhotels.com

ASIA EUROPE AFRICA MIDDLE EAST AMERICAS
CONRADHOTELS.COM #STAYINSPIRED

Hilton HONORS